ALAIN BERENBOOM

virtual-project.eu

REGE ÎN CONGO

ALAIN BERENBOOM

REGE ÎN CONGO

O anchetă a lu Michel Van Loo, detectiv particular

Original: *Le roi du Congo* (2012)

Traducere din limba franceză de:
DELIA TUICĂ

virtual-project.eu

CRIME SCENE PRESS

2020

1.

Pim, Pam, Pum
3 aprilie 1948 – Bruxelles

Africa! Aveam senzația că o cunosc, doar devorasem aventurile lui Tintin în Congo. Dar cei trei negri așezați în fața mea m-au făcut să mă răzgândesc rapid. Unde erau băieții simpatici, cu tradiționalele lor fâșii de pânză legate peste brâu, zâmbitori și politicoși, care se înclinau în fața micului reporter belgian și a câinelui său, adresându-i-se umil cu *bwana?* Încă de când au pus piciorul în biroul meu, acești trei indivizi nu s-au mai oprit din a face remarci tendențioase, contemplând locul cu un aer consternat, iar atunci când deschideam gura să spun ceva, în loc să mă asculte, începeau să-și pună întrebări, fără nicio jenă, în legătură cu abilitățile mele de detectiv privat. Nu, *dom'le,* băieții ăia nu semănau deloc cu negrii simpatici din Tintin. Chiar deloc! Oare Hergé[1] și-a înșelat cititorii sau chiar nu cunoștea nimic despre pitici? Pentru că – mi se pare că am uitat să precizez – negrii mei erau pitici. Trei pitici vorbăreți și aroganți. Mai ales cel de-al treilea, care cred că era de fapt o femeie, deși nu aș băga mâna în foc pentru asta.

— Ce tarif are dumneavoastră? întrebă aceasta cu un ton suspicios.

Răspunsul meu o lăsă perplexă. Își roti privirea prin cameră.

— Păi ce să zic, oftă ea. Cu prețul ăsta cred și eu ca nu prea este clienți la dumneavoastră…

— Să zicem că nu îmi investesc banii în decorațiuni, dacă asta vă preocupă.

Piticii dădură cu gravitate din cap și se apucară să vorbească din nou între ei, în păsărească lor, ignorându-mă ca și până acum, ceea ce m-a cam descurajat. Totuși, la viața mea mai cunoscusem

pitici. Un clovn de la circ care m-a însărcinat la un moment dat s-o urmăresc pe femeia-obuz și un bancher pitic care m-a pus să-i spionez subordonații și să aflu dacă aceștia își băteau joc de el. Dar trei pitici în același timp și congolezi pe deasupra? Niciodată! Dar chiar niciodată!

În timp ce ei sporovăiau, eu încercam să par degajat. Destins, sarcastic, chiar puțin distant. O atitudine care mi-a reușit întotdeauna cu clienții. De data asta, însă, mirosea de la o poștă că mă prefac. Și cine era de vină? Școala, evident! – la școală am învățat totul despre Congo: opera civilizatoare a regelui Leopold al II-lea, îndrăzneala lui Stanley[42], un amestec de brutalitate și extremă politețe (*Mr. Livingstone, I presume?*), bogățiile fabuloase ale coloniei pe care ne-a dat-o Dumnezeu, pentru binele nostru și al băștinașilor, binefacerile misiunilor noastre, cabinetele medicale, școlile și toate celelalte. Dar nimeni nu s-a gândit să mă învețe cum să mă adresez indigenilor. Cum să ne comportăm în fața lor? Să-i privim direct în ochi sau să ne ferim privirea? Să abordăm un ton serios sau să riscăm să facem mici glumițe? Să vorbim ca albii sau ca negrii? Să le vorbim cu „domnule” (chiar dacă ne-am adresa unei femei – deși poate, totuși, aceea nu era o femeie) sau să-i tutuim?

La un moment dat intră Anne, întrerupându-mi șirul gândurilor. Viitoarea mea logodnică (mi-era cam greu să mă obișnuiesc cu termenul ăsta) lucra la parter, în salonul de coafură al domnului Federico, proprietarul imobilului. *Federico, arta coafurii,* așa scria pe firma care ocupa o mare parte din fațadă, reducând drastic vizibilitatea plăcuței mele din imitație de alamă, pe care scria *Michel Van Loo, detectiv privat* (dar nu prea poți să te plângi când ai o întârziere de câteva luni la chirie, nu?).

— Scuze, nu știam…

— Dar nu ne deranjezi! Din contră, intră! Ea este una dintre cele mai bune colaboratoare ale mele, am prezentat-o eu pe Anne răsuflând ușurat.

Am crezut că am găsit în sfârșit un mod de a-i impresiona pe cei trei negri din fața mea. Mi-am dat seama rapid că m-am înșelat.

— Aha, deci tu este faimoasa Anne! strigă pitica.

Chiar așa? Se știa totul despre mine în centrul Africii? Îmi cunoșteau cazurile, tarifele și chiar și viața personală? Luată prin surprindere, Anne izbucni în râs și fața micuței negrese fu luminată de un zâmbet larg, care dezgoli niște canini ascuțiți, ca de vampir.

— Dom Jacques și Doamna Louise a povestit multe la noi despre tine.

— Da, da, și știm că aici în agenție tu este cocoșul! interveni un alt pitic, râzând ca un nebun. Noi foarte fericiți să cunoaștem la tine!

— Foarte fericiți să cunoaștem la tine, repetă celălalt, un pitic schimonosit, care purta ochelari cu rame din corn, același model cu cei ai prințului moștenitor Baudouin.

În timp ce ei mureau de râs, eu i-am întins Annei scrisoarea prietenului nostru Jacques Van Tieghem. Atunci când l-am cunoscut, Jacques era polițist la Bruxelles. Cel mai bun om pe care l-am întâlnit, cu siguranță mult prea idealist pentru meseria lui, care îl deprima. Atunci când administrația a creat un Departament al Siguranței Naționale în colonie, el nu a ratat ocazia și, împreună cu soția sa Louise, a părăsit metropola sufocantă și atmosfera ei toxică. Reușiseră oare să-și împlinească visurile de aventură? N-am primit prea multe vești de la ei de când plecaseră în Congo. O felicitare de Crăciun, o alta de ziua noastră. Doar câteva cuvinte în care se plângeau de volumul mare de muncă ce-i împiedica să exploreze țara. O să vă povestim „totul” mai târziu, scriau ei. Un „mai târziu” mereu amânat,

până la sosirea celor trei clovni. În scurta lui scrisoare Jacques îmi propunea să-mi explice „totul” prin viu grai. La Léopoldville.

„Vino repede”, scria el. „Împreună cu Anne, neapărat. Ne dorim mult să vă revedem pe amândoi și să vă arătăm imperiul nostru. Și o nimica-toată de investigat”. Și apoi încheia – cu o oarecare inconștiență: „În ceea ce privește onorariul tău, le vei da detaliile prietenilor mei. Îți spun DA în avans”. Prietenii lui? De ce naiba să le dea indigenilor mesajul ca să-l aducă personal până la Bruxelles? Poșta la ce mai servea? Oare funcționarul meu preferat nu mai avea încredere în serviciile publice?

— Sunteți… ăăă… colaboratorii lui Jacques Van Tieghem?

Femeia se puse pe râs, agitându-și amenințător dantura.

— Da’ de ce nu?

Nu mă simțeam tocmai în largul meu așa că m-am ridicat de pe scaun, am deschis fereastra și m-am sprijinit de măsuță.

— Haideți, băieți! Dați-mi câteva detalii despre această invitație. Nu am timp de pierdut. Am alte chestiuni care mă așteaptă! am adăugat eu, evitând privirea ironică a Annei.

Înainte să-mi răspundă, chiorul le aruncă o privire camarazilor lui și își ridică ochelarii regali pe nas.

— Dom Jacques dorește ca să vă dea pirsonal toate detaliile. Să zicem că are nevoie de sfaturile voastre, mai ales ale ’mneavoastră, doamna Anne, spuse el, înclinând ușor capul spre prietena mea, pentru că lucrurile, cum s-ar spune, nu prea e bune pe la noi.

Cât de grav era evenimentul care se produsese acolo, încât el să-mi trimită pe cap aceste personaje? Am tot insistat să aflu, dar în van.

— Să spunem că noi lucrează pentru dom Jacques, îmi răspunse într-un final pitica. Dar este

o secret!

— Excelent! În sfârșit lucrurile evoluează în colonie!

O liniște apăsătoare urmă replicii mele. Apoi chiorul reluă cu un surâs forțat.

— Nu vă faceți speranțe… După guvernatorul general, în țară erau 5.609 „*evoluați*” la sfârșitul anului 1947. Dar nu și noi!

— În ziua în care pigmeii vor fi considerați *„evoluați”* puii va avea dinți și Congo un președinte *negrotei*! interveni pitica.

Chiorul continuă:

— Iată de ce legătura noastră cu dom Jacques trebuie să fie o secretă.

— Este deja destule necazuri și-așa, interveni cel de-al treilea. Înțelegeți?

Dădeam din cap chiar dacă nu, nu înțelegeam. Habar nu aveam de dificultățile lui Jacques. Cărțile poștale de la el îmi dădeau impresia că în Congo nu se întâmplă altceva decât ceea ce scriu ziarele: o colonie opulentă și liniștită, unde albii se îmbogățeau cu ușurință, aducându-le negrilor pe Dumnezeu, vaccinurile și civilizația.

— Noi pleacă mâine, reluă femeia. În câte zile o să faceți gata?

— Nu credeți că vă cam grăbiți? Abia ați sosit în biroul meu și deja trebuie să-mi pun cheia sub preș și să-mi iau zborul cu voi spre centrul Africii?

Faptul că ezitam nu i-a impresionat deloc și văzându-mi lipsa de entuziasm pitica se întoarse întrebătoare către Anne.

— Nu știu ce va decide Michel, spuse Anne ridicând mâinile. Dar nu contați pe mine, îmi pare rău. În cuplul nostru el este cel *evoluat.* El este cel care urcă pe scenă, își face numărul și primește aplauzele publicului. Eu lucrez din culise, mă ocup de partea tehnică. Sunt doar o coafeză, iar patronul meu nu va fi niciodată de acord să mă lase să plec. În plus, una dintre angajate este însărcinată și avem de lucru până peste cap.

— Dom Jacques a insistat foarte mult să vină și tu, doamnă Anne. Dintre voi doi se pare ca tu este capul.

— Și Michel picioarele, răspunse Anne. Asta este cel mai important. Detectivii privați sunt ca artiștii: 90% transpirație, 10% inspirație, iar el este 90%!

După plecarea celor trei monștri, m-am trântit în scaun și mi-am făcut vânt cu blocul de hârtie. Anne mă privea cu un surâs ironic.

— O să-mi trimiți vederi?

Mă scărpinam în cap, încercat de sentimente contradictorii. Pe de-o parte era dorința de a-l revedea pe Jaques și de a răspunde solicitării lui, mai ales că asta îmi dădea ocazia să descopăr adevărata față a coloniei noastre – și să mai și câștig câte ceva. Pe de altă parte eram confuz din cauza perspectivei de a mă pierde la tropice.

— Ce se întâmplă, Michel? Nu-mi spune că ți-e teamă de negrii ăștia! mă tachină Anne.

Am dat din cap. Teamă? Nu! Dar nu mă simțeam deloc confortabil. Și asta nu numai din cauza contrastului între statura lor de copii și expresia de adulți cinici.

— Hei, ce faci, ai amuțit?

Cu un gest teatral am lovit masa cu palma.

— Gata cu vorbăria! Hai să bem ceva! Apoi m-am ridicat și mi-am luat pălăria și impermeabilul. Dar Anne rămase așezată cu încăpățânare.

— Domnul conduce dansul? Nu întreabă dacă doamnei îi este sete și dacă dorește să participe la petrecerea domnului? Sau ai uitat cumva că femeile tocmai au obținut dreptul de vot?

Și fără să-și lase adversarul să se explice, ieși trântind ușa.

∵

După ce a tras obloanele biroului său și și-a încuiat farmacia de două ori, Hubert a venit să mi se alăture la terasa din Piața Binefăcătorilor, unde, sub castanii înfloriți, degustam pe îndelete o bere

gueuze grenadine[3]. Am rezistat cu greu tentației de a mă plânge de atitudinea Annei.

— Uite, Michel, gustă chestia asta și spune-mi sincer ce părere ai, spuse Hubert, întinzându-mi un recipient pântecos, din sticlă brună, fără nicio etichetă. Mirosul aproape că m-a sufocat, un amestec ciudat de migdale amare, aromă de sare și litieră de pisică.

— Mai doriți și altceva, domnule Hubert? întrebă ospătarul.

— Apă de Seltz și două pahare, vă rog frumos.

— Ah, nu, unul va fi de ajuns, Gustave, am răspuns eu ridicându-mi berea.

— Nu, două, insistă Hubert.

De îndată ce sifonul a fost pus pe masă, Hubert își amestecă apa cu câteva picături din misterioasa sa poțiune.

— Hai, gustă, mă încurajă el.

M-am executat și l-am dat pe gât. Iar asta aproape m-a ucis.

— Doamne! Câte grade are chestia asta? am croncănit eu cu o voce răgușită.

— Habar n-am. Optzeci sau optzeci și cinci, dar nu mai mult.

— Dar ce este? Ai zice că-i un medicament pentru cazuri disperate!

Hubert scoase un mârâit de protest.

— Rachiu de pere, de prune, votcă și rom, cu puțină rubarbă, totul distilat de mine. Produse naturale garantate. Deci, care e părerea ta de cunoscător? Hai, fii sincer!

Am mai luat o gură de *gueuze* înainte de a-i răspunde, surprins să-mi aud din nou sunetul vocii.

— Invenția ta are cu siguranță un viitor. Ai auzit vorbindu-se de NATO, această nouă organizație internațională, pusă pe picioare de americani, pentru a lupta contra comuniștilor? Arma ta ar trebui să îi intereseze, mai ales de când a avut loc lovitura de stat care a adus roșii la putere în Cehoslovacia. Un bombardament în Boemia și

Moravia cu câteva tone din medicamentul tău și nu va mai rămâne nimic din Armata Roșie. Băutura ta va rămâne în istorie ca arma secretă care a permis anularea loviturii de la Praga și a împiedicat Europa să alunece sub influență sovietică.

Hubert ridică din umeri și goli un pahar cu explozivul său, de data asta fără să-mi ofere și mie.

— Hai să vorbim despre tine, spuse el cu o față serioasă, mângâind sticla. Și despre necazurile tale. Ai o mină de zile proaste!

I-am povestit despre vizita trimișilor lui Jacques, fără să-mi ascund supărarea. Hubert mă fixa în liniște cu un aer preocupat.

— Ți se pare că am reacționat anormal?

— Normal, anormal? Ce înseamnă de fapt? Schiță un zâmbet. Nu cu mult timp în urmă, de-abia dac-au trecut patru ani, homosexualii, bolnavii mintal, handicapații, evreii, țiganii, erau considerați ca fiind anormali. Numai buni de a fi exterminați precum gândacii, șoarecii, piticii și negrii. Toți cei pe care îi detesta Hitler. Doar mustăcioșii au scăpat eliminării. Cu greu. De fapt a sfârșit prin a-l ucide cu mâna lui pe mustăciosul pe care-l ura cel mai mult. Din fericire acesta era cel mai rău dintre toți.

I-am făcut semn ospătarului să-mi umple paharul. În momentul în care Hubert se lansa într-o astfel de conversație, aveai nevoie de o doză sănătoasă de bere ca să-l urmărești. Dar și ca să găsești ieșirea din labirintul său.

— Mustăcioșii, homosexualii, Hitler. Spune-mi Hubert, nu crezi că ne îndepărtăm cam mult de subiect?

Hubert luă sticla de apă de Seltz și mă împroșcă cu apă minerală. Detesta să fie întrerupt în mijlocul expunerii raționamentelor sale pedante.

— Ceea ce încerc să-ți explic este că mulți albi au un raport bizar cu africanii, reluă Hubert. Micii șefi, prea încântați să-și impună nepedepsiți despotismul, invidioșii care sunt convinși că negrii

o au mai mare ca a lor… (în timp ce îmi frecam pantalonii el își continuă discursul). Se cred niște *cowboys* și îi distrug pe toți cei care stau în calea lor pe drumul către aur, cupru sau uraniu. Știi ceva, cred că fiecare dintre noi este mereu negrul cuiva.

— Și asta o spune un evreu?

— Da, pentru că un evreu înțelege lucrurile astea.

— Fără să știi ai adus în discuție ceva extrem de interesant. Tu îl cunoști pe Jacques la fel de bine ca și mine. Mi-e imposibil să mi-l imaginez în pielea unor astfel de mici șefi, chiar și în fața unor mâncători de oameni.

— Când vei debarca în Congo, vei fi uimit de cât de mult îi poate schimba colonia pe oameni. Tipi cumsecade aici, buni tați de familie, funcționari ascultători, se transformă acolo în bestii sălbatice.

— Știi ceva? Datorită ție, invitația lui Jacques începe să mă incite. Aș face cu drag o călătorie în Africa Centrală, chiar și numai pentru plăcerea de a-ți demonstra că marile tale discursuri emfatice sună la fel de găunos ca acelea ale marelui nostru *Paul-Henri Spaak*[4], la tribuna Națiunilor Unite.

— Foarte bine, du-te! Astfel vei afla rețeta superiorității negrilor pe plan sexual! Și vei putea să le pătrunzi secretele dansând rumba pe muzică de conga. Iar la întoarcere vei ști tot felul de trucuri ce te vor ajuta s-o vrăjești în sfârșit pe draga ta Anne!

— Rumba? Dar tu confunzi Congo cu Cuba, bietul meu Hubert. Mi-e teamă că nu prea am șanse s-o întâlnesc pe *Carmen Miranda*[5] la Léopoldville.

∵

Nu știu cum am reușit să revin la mine la birou fără să merg prea mult în zigzag. Salonul lui Federico era închis și luminile stinse. Am urcat nervos scările care duc la bârlogul meu, mânat de

vaga speranță că Anne mă așteaptă într-un neglijeu vaporos, gata să mă consoleze după scena pe care mi-o făcuse. Nicio șansă! Biroul meu era gol, întunecat și rece. Intrat prin fereastra deschisă, fumul unei uzine din apropiere impregnase dosarele, cărțile, hârtiile și mobila cu un miros acru și umed. Am dat drumul la gaz să-mi fac un Nescafé. Borcanul zăcuse pe masă, deschis, timp de mai multe luni de zile. Să decidă destinul soarta mea! Dacă stomacul meu rezistă la cafeaua instant înseamnă că sunt gata să înfrunt Congo-ul! Dacă se golește în chiuvetă, înseamnă că ar fi mai bine să renunț la aventura asta. Cum ar putea un om care nu digeră ness-ul să suporte Africa?

M-am trântit în fotoliu, respirând duhoarea din atmosferă. Nu aveam forță să închid fereastra. Din câte se spune, acolo, mirosurile te sufocă. Pădurea, sălbăticiunile, mizeria. Dar nu putea fi mai rău decât mireasma din Bruxelles într-o noapte de primăvară. Am înghițit o gură din băutura mea. Oribil. Instalatorul mă prevenise: țevile din plumb nu vor ameliora gustul Nescafé-ului. Așa că am golit restul băuturii în chiuvetă. În ciuda chiorăielilor, stomacul meu încă rezista. Deci destinul a ales pentru mine: *Inch'Allah*![6] Să pornim spre colonie! În mintea mea am trecut în revistă lucrurile de care aveam nevoie:

— o cască colonială

— un geamantan cu lacăt

— vaccinuri (de vorbit cu Hubert)

— Îmbrăcăminte lejeră care protejează împotriva transpirației (de vorbit cu Anne)

— cărți despre Africa Centrală pentru a putea înțelege mentalitatea acelor oameni

— obiecte mici de sticlă? (băștinașii sunt încă interesați de așa ceva? Să aflu chestia asta)

— produse împotriva țânțarilor, șerpilor, mușteloor țețe etc. (de vorbit cu Hubert)

— un costum de baie (în ciuda crocodililor?)

— un aparat de fotografiat

— un plan al orașului Léopoldville, cu informații despre cafenelele unde se servește *gueuze*

— numele unei persoane de încredere (ca să nu depind numai de Jacques, mai ales dacă se ferește de colegii lui)

— o m…

∵

Un sunet ciudat m-a trezit una sau două ore mai târziu. Învins de oboseală, adormisem pe masa de lucru. Cu capul greu, limba încărcată, gâtul înțepenit, a trebuit să fac un efort uriaș să mă ridic. De unde venea sunetul acesta care mi-a deranjat somnul? O liniște calmă domnea în casă. Să fi fost doar un vis? Mi se închideau din nou ochii când un foșnet ușor m-a țintuit locului. Cu degetul tremurând am apăsat pe butonul de aprindere al lămpii de birou. Dar ea nu lumina mai departe de masă. Razele rozalii ale lunii aruncau pe fereastră o lumină slabă, perlată.

În semiobscuritate, încercam să scrutez podeaua, mobilele, cotloanele, fără să observ nimic anormal. Până când a revenit, brusc, ca un ecou, misteriosul fâsâit, înfundat și insidios. Un sunet abia perceptibil care mi-a înghețat sângele, răspunzând la un semnal de alarmă tras în urmă cu multe epoci, pe vremea când eram doar un om al peșterilor. În mod instinctiv am rămas imobil, deși creierul îmi dicta să o iau la sănătoasa. Șuieratul pe care îl făcea chestia aia, undeva pe podea, îmi suna ca deplasarea dificilă a unei fantome ce purta o pelerină îmbibată cu apă. Strălucirea lămpii mă orbea. Exact în momentul în care o stingeam am observat o sclipire metalică, ce se mișca lent pe covor cu un aer conspirativ. Simțeam un nod în stomac și, de frică, aveam mușchii paralizați, iar inima a început să-mi bată nebunește. Nescafe-ul, atât de cuminte așezat pe fundul stomacului, a decis brusc să-și părăsească cuibul. Împingând fotoliul am alergat până la chiuvetă, dar Ness-ul,

mai rapid, mi-a țâșnit din gură, împroșcând în trecere fața șarpelui care îmi stătea în cale. Următoarea scenă s-a derulat într-o secundă. Cu un reflex care l-ar fi uimit și pe d'Artagnan, am luat vătraiul, i-am trosnit căpățâna monstruoasă și, fără să las arma din mână, am deschis ușa și m-am repezit pe scări coborând câte patru trepte odată, până în stradă, unde am căzut practic în brațele a doi polițiști care își făceau rondul pe bicicletă.

— Un șarpe! am urlat eu în timp ce agitam vătraiul deasupra capetelor lor.

Cei doi polițai s-au uitat întrebător unul la altul. Trebuiau oare să înceapă să pedaleze ca să scape de nebunul care îi amenința sau să-l pună în cămașa de forță? Până la urmă, simțul datoriei a fost cel care a câștigat, așa că au coborât de pe biciclete și m-au dezarmat înainte de-a urca, cu un mare simț de răspundere, la mine în birou, convinși că vor găsi cel puțin un cadavru și, cu puțin noroc, chiar ceva mai mult de-atât. Renunțând să-i urmez, m-am așezat pe marginea trotuarului, cu capul în mâini, încercând să-mi revin.

2.

Al Treilea Război Mondial

— Dacă iubiții tăi pitici au găsit o modalitate să se răzbune pe tine, nu poți să-i condamni, nu? Ai căutat-o cu lumânarea!

Eram întotdeauna încântat când mă consola Anne. Părea să găsească mereu cuvinte reconfortante. N-aș fi fost surprins să aflu că ea a fost cea care a pus șarpele la mine în birou. Când am aterizat la Hubert, la ora trei dimineața, între doi sticleți, m-a primit fără să comenteze, în timp ce Rebeka, delicioasa lui soție, mi-a pregătit un decoct din ceai, miere, diverse condimente, toate amestecate cu un produs misterios, care, după spusele soțului ei, avea să mă ajute să-mi revin. Oare în felul ăsta o să mă obișnuiesc cu remediile vrăjitorești? Trezit de toată agitația asta, bebelușul lor îngrozitor scotea țipete ascuțite.

— Războiul m-a învățat să nu trag concluzii pripite, domnule detectiv, spuse Hubert. Nu mai trăim vremurile în care unu și cu unu fac doi.

— Ei nu zău! La doar câteva ore după vizita pretins amicală a trei congolezi, un șarpe furios dorește neapărat să mă sărute pe gură și tu crezi că alții sunt responsabili de această glumă proastă?

— Hubert! Încetează să-l hărțuiești pe Michel! strigă Rebeka, cu bebelușul plângându-i în brațe. Lasă-l să se odihnească și să se liniștească. Întinde-te pe canapea, Michel, îți aduc imediat o pătură.

Anne sărută fruntea umedă a bebelușului care se calmă de îndată. Ea, care cunoștea arta de-a liniști oamenii, de ce nu își încerca și pe mine talentele?

— Hai să ne întoarcem acasă, Michel! decise ea.

Cum mă văzu că ies din salon, bebelușul se puse pe cântat. Ce copilaș simpatic! Și câtă ospitalitate!

∵

De cum ne-am întors în apartamentul meu, Anne se grăbi să facă ceai (jurasem să nu mai pun gura pe Nescafe până la sfârșitul zilelor) dar nu înainte de-a pune la încălzit o oală mare cu apă. Am protestat! Aveam oroare să fac baie în public!

— Dar nu mai fi așa pudic! O să mă uit în altă parte! spuse ea frunzărind nonșalant o revistă, dar cu obrajii puțin îmbujorați, în timp ce eu instalam ligheanul în spatele unui fotoliu. Aș fi vrut să vorbesc cu ea toată noaptea, să-i explic atitudinea mea *vis-à-vis* de cei trei micuți amici ai lui Jacques, să despicăm firul în patru în ceea ce privește povestea cu șarpele, care, de altfel, dovedea intuiția mea. Însă, în loc de toate astea, am adormit buștean, învelit în prosopul umed.

Când m-am trezit, Anne dormea pe canapea, cu frumosul ei păr auriu acoperindu-i neglijent fața, cu brațele goale ușor ridicate de parcă ar fi vrut să-și protejeze teritoriul. Am rezistat cu greu tentației de a-i săruta buzele bosumflate. Fără să fac zgomot, am coborât să cumpăr ingredientele pentru un mic dejun regesc: suc de portocale, ouă, mini baghete proaspete din făină albă și dulceață de afine făcută în casă de doamna Choupia, proprietara băcăniei rusești de la noi din cartier, cea mai bună piață neagră din capitală. O dată înghițit micul dejun, Anne se uită la ceas, spuse de vreo două-trei ori *„aoleu”* și o porni spre salonul lui Federico, refuzând fără ezitare propunerea mea, nu prea cinstită ce-i drept, de a mai trage împreună un pui de somn reparator.

Resturile șarpelui au fost trimise la Institutul Tropical din Anvers, mi-au spus la secția de poliție, de unde, de altfel, nu am aflat nicio informație interesantă despre evenimentele din noaptea precedentă și nici despre rezultatele investigației de la mine din birou. Nici urmă de cei care au strecurat bestia sub masa mea de lucru. Niciun indiciu util. Nescafé-ul șterse orice urmă. I-am sfătuit să nu-l analizeze pentru a evita o

panică inutilă în rândul consumatorilor, în vremurile astea și-așa destul de tulburi.

Ieșind din comisariat, am căutat o cabină telefonică, de unde l-am sunat pe Errol Wolf, un vechi coleg de școală, care lucra la Siguranța Națională. Ce noroc, Wolf tocmai căuta un pretext să iasă din birou. Așa că ne-am regăsit puțin mai târziu la *La Mort subite,* o braserie elegantă, recunoscută pentru berea sa *gueuze* artizanală, cât se poate de onorabilă. Fără nicio rușine, prietenul meu a cerut un ceai cu lapte.

— Un obicei căpătat în timpul războiului, la Londra, îmi explică el văzându-mi privirea ostilă. Ar trebui să guști. Ți-ar plăcea!

— Dar de ce? Cumva Siguranța Națională se pregătește să interzică vânzarea de *gueuze grenadine*? Poate îi e teamă că are o culoare care incită la a vota comuniști?

Prietenul meu înțepeni. Intrând în administrație, Errol nu numai că îi jurase credință regelui dar se obligase și să evite tipii prea glumeți.

— Te rog, nu te supăra! am îngăimat eu.

Nu aș mai fi vrut să mă cert și cu el. În ultima vreme am reușit să mă pun prost cu o grămadă de lume, suficient pentru tot restul carierei.

— Am nevoie să mă luminezi în legătură cu Africa Centrală. Acum că a dat bruma, mă gândesc să călătoresc puțin.

— Plajele din Marea Nordului sunt prea scumpe pentru bugetul tău?

— Ideea e că un client îmi oferă transportul, sejurul în Congo și poate chiar o primă, dacă trag lozul norocos. Are nevoie de serviciile unui detectiv privat ca să rezolve niște probleme pe-acolo. Aș profita ca să descopăr colonia. Îți amintești de proful nostru de literatură, domnul François? El spunea mereu: „Să călătorești cu ajutorul cărților este bine…”

— „…dar să străbați lumea-n lung și-n lat e și mai bine!” continuă Errol. Îmi amintesc, îl dădea

mereu exemplu pe scriitorul ăla elvețian, nu-i mai știu numele…

— Blaise Cendrars, parcă, nu?

— Da, exact! *La prose du Transsibérien et de la petite Jehanne de France*[7]. Cendrars a făcut această călătorie la începutul secolului, nu-i așa? Dacă micuța Jehanne ar fi luat azi Trans Siberianul, ar fi însemnat să facă o călătorie doar dus, cu destinația finală într-un gulag din Siberia.

— În Congo, din fericire, administrația ta veghează cu atenție. Am încredere în voi. Atâta timp cât voi sunteți la conducere, Stalin nu va pune piciorul acolo.

Înainte să-mi răspundă, Errol își bău ceaiul până la ultima picătură. Și se grăbi să-și mai toarne. Îl priveam cu neîncredere. O asemenea pasiune pentru o băutură insipidă și de origine britanică era un semn îngrijorător de perversitate. Un caz cu adevărat disperat, întrucât nu a profitat de nicio ocazie să-și schimbe băutura.

— Ești sigur că amicul tău nu-i comunist, da? murmură el, privind norul de lapte plutind la suprafața ceaiului fierbinte.

M-am abținut să-i mărturisesc ca Van Tieghem era de fapt unul dintre colegii lui, având în vedere toate precauțiile pe care acesta și le-a luat ca să păstreze secretul.

— Din câte îmi amintesc, Siguranța Națională a creat o antenă în Congo acum câteva luni. Presupun că își face treaba bine, nu?

Errol aruncă o privire neîncrezătoare în sală înainte de a-mi răspunde.

— Oamenii ăștia sunt peste tot. Infiltrați acolo unde te aștepți mai puțin. Ocupați să formeze coloana a cincea.

— Al Doilea Război Mondial s-a terminat, Errol.

— Și Al Treilea a început! Uită-te ce se întâmplă în Statele Unite. Comuniștii s-au infiltrat în toate mediile. Chiar și în studiourile de filmare

de la Hollywood, unde ar trebui să se fabrice visul american. Citește ce scrie noul senator de Wisconsin, Joseph McCarthy și prietenul său, un anume Richard Nixon, un tânăr politician cu vederi moderne. Reține numele astea. Tipii ăștia vor salva Occidentul. Ceea ce descoperă cu privire la complotul comuniștilor te face să ți se zbârlească părul în cap.

— Și tu crezi că asta se întâmplă și în Congo? Acolo e domeniul nostru exclusiv, nu?

Întrebarea mea l-a făcut pe Errol să transpire. Părea atât de preocupat de influența comunistă în coloniile noastre, încât, cu gura uscată, am mai comandat o altă *gueuze.*

— Aici e Congo, inima Africii Negre.

Errol trasă pe spatele unei etichete de bere o formă care evoca vag ugerul unei capre bătrâne.

— O junglă imensă. Aici, provincia Katanga. Cea mai frumoasă, cea mai bogată și cea mai râvnită. Ținta comuniștilor. Miza celui de Al Treilea Război Mondial!

Semăna cu unul dintre acei mistici care-l urmaseră pe Godefroi de Bouillon[8], și-și pierduseră sufletul în deșerturile fierbinți ale Orientului Mijlociu. Privirea fixă, ochii strălucitori, o sclipire dementă în fundul pupilelor. Rezultatul a patru ani de război în biroul guvernului belgian, în exil la Londra. Ceai cu lapte, ploaie, budincă de prune și obsesia pericolului roșu. Dumnezeule, ce naufragiu!

— Uniunea Miniera din Katanga de Sus, îți spune ceva?

— Nu mă pune să-mi joc toate economiile la bursă. Brokerii nu mai acceptă de mult cecurile mele.

Vechiul meu amic mă privi cu aceeași desconsiderare cu care îl privește cel mai bun elev din clasă pe cel mai slab și mai leneș.

— I se datorează lui UMKS, faptul că țara noastră își revine după război puțin mai bine decât

vecinele ei. Mai exact banilor luați pe uraniul pe care guvernul de la Londra l-a vândut americanilor pentru fabricarea bombei atomice.

Degetul mare îi freca vârful index-ului exprimând suma de dolari pe care „noi” am încasat-o în urma acestei acțiuni eroice.

— Deci, fără belgieni, nu ar fi existat nici Hiroshima nici Nagasaki? am urlat eu, perplex.

— Chiar așa! strigă el cu mândrie. Mineralul ăsta negru, galben sau roșu, este cel care a distrus gașca de nemernici cu ochi oblici!

Ochii îi străluceau în mod îngrijorător. Oare să fi fost și el iradiat?

— Interesul comuniștilor pentru subsolul coloniei noastre ne-a obligat să deschidem birouri ale Siguranței la Léopoldville. Uraniul și dezvoltarea mișcărilor de revoltă printre negrii de acolo. Agenții noștri de la fața locului au ceva de muncă.

Am ciulit urechile. Putea să existe o legătură între activitățile Siguranței Naționale în Congo și misiunea pe care voia să mi-o încredințeze Jacques Van Tieghem?

— O dată ce bomba a căzut la Hiroshima, vântul exploziei a suflat cu putere și spre Rusia. În câteva momente întregul său arsenal a devenit complet demodat. Niște săbii în fața puștilor. În lipsa armei atomice, războiul comuniștilor împotriva Occidentului și a democrației era pierdut. Decizia lui Stalin a fost repede luată. Toate mijloacele au fost puse la dispoziția zbirilor lui, pentru a reuși să doteze Uniunea Sovietică cu arma supremă și pentru a opri dezvoltarea acesteia în Vest. Spionaj industrial, răpirea unor oameni de știință, recuperarea celor mai străluciți naziști, destabilizarea țărilor din lumea a treia. Cu rezervele sale de uraniu, Congo este unul dintre principalele câmpuri de bătălie ale acestui război secret. Comuniștii vor încerca să pună mâna pe comorile din Katanga, dacă țara își va obține

independența. De aceea alimentează războiul civil care se pregătește la noi. Pentru a slăbi puterea guvernului belgian, îi întărâtă pe republicani împotriva regaliștilor, pe flamanzi împotriva valonilor, și în colonie îi încurajează pe negri să se debaraseze de noi, finanțându-le mișcările de răzvrătire și promițându-le arme. Cine ar putea crede că indigenii s-au gândit singuri la independență? Cea mai mare parte dintre ei nici măcar nu înțelege semnificația acestui cuvânt. Sovieticii le-au băgat ideea asta în cap, nu misionarii! Deși unii dintre ei…

Se întrerupse și aruncă o privire dezgustată către cana cu ceai.

∵

De cum am început să-i povestesc întrevederea mea cu Errol, Anne îmi aruncă în brațe un prosop de bucătărie deja umed.

— Mai bine m-ai ajuta să spăl vasele. Farfurii, caserole și pahare murdare, adunate timp de-o săptămână, pluteau în chiuvetă.

— Toate aceste probleme politice, mai mult sau mai puțin complicate, îmi provoacă dureri de cap, adăugă ea, dându-mi pe rând, una câte una, farfuriile pe care le clătea cu o viteză uluitoare. Nu reușesc să înțeleg ce-i încântă atât de mult pe bărbați la poveștile astea enervante. Comuniști, atomiști, rasiști, *basta cosi*! Mai lăsați-ne în pace!

Încercam să-i ghicesc starea de spirit. Ironică sau furioasă? Atunci când nu sunt sigur mă abțin să comentez. Experiența m-a învățat că, într-o astfel de situație, furia ei nu așteaptă decât un pretext ca să explodeze.

Anne locuia la doar câteva străzi distanță față de mine. Cu toate astea, văzut de la fereastra ei, orașul arăta foarte diferit. În timp ce frecam conștiincios farfuriile, contemplam automobilele și camioanele care se grăbeau către următorul ambuteiaj, lăsând în urma lor un nor albăstrui, care acoperea pavajul cu un luciu gras și argintiu. Un

tip care livra lapte dintr-o brișcă ieși de pe o străduță, încetinind brusc circulația mașinilor, ultima redută a unei epoci trecute. Surprins probabil de această apariție, un tramvai aproape că lovi o femeie în vârstă, care traversa strada fix sub ochii mei. A reușit să se salveze doar datorită picioarelor sale de la douăzeci de ani, regăsite la timp pe trecerea de pietoni. Eram departe de Africa și de războiul ei secret pentru cucerirea bombei atomice, versiune Wolf. Un alt război avea loc aici, pentru supraviețuirea de zi cu zi, după teribila încercare din care tocmai ieșiserăm, și a cărei amintire se estompa puțin câte puțin. Fiecare își vedea de treburile lui, de parcă ar fi redevenit nemuritor.

După ce termină de spălat vasele și le puse la locul lor, Anne pregăti cafea și pâine prăjită și le puse pe masă împreună cu o bucată de brânză olandeză, muștar și castraveciori murați. Ne ronțăiam în liniște masa frugală atunci când Federico bătu la ușă. Anne aruncă o privire la ceas.

— Ce s-a întâmplat, Federico? A luat foc ceva?

Federico îndreptă un deget păros spre pieptul meu.

— Pe el am venit să caut. Are *tre clienti* care îl așteaptă. Parc-ar fi Pim, Pam, Pum.

Federico era un fan al benzilor desenate. În fiecare dimineață, înainte să-și deschidă salonul, lua trenul până la Bursă, pentru a-și cumpăra ziarele italiene care publicau seriile de benzi desenate americane de dinainte de război.

— Cei trei negri pitici? am strigat eu. Federico a dat din cap.

— Mi *dispiace* să vă deranjez. Dar fac un scandal de nu se poate, îmi sperie *clienti*!

— Cum naiba? Acum ar fi trebuit să se îmbarce la Anvers.

— Au zis așa, că înainte să ia vaporul mai au ceva să-ți spună, Mickele.

— Și eu care credeam că am scăpat de ei…

— Cineva le-a tras *una* sperietura de zile mari. Sunt terifiați. *Vieni* cu mine. Am lăsat-o pe doamna Daems la cască. *Porco Dio!* Sper să nu o găsim *completamente* carbonizată.

∵

Ajungând la mine la birou am tras o înjurătură. Ușa era deschisă. Piticii ăia mizerabili intraseră la mine fără să mă aștepte. Poate voiau și cheia apartamentului meu, a patului meu, a logodnicei mele, și chiar a colecției mele de cărți legate, cu opera integrală a lui Gaston Leroux? Mă pregăteam să le explic foarte direct ceea ce credeam despre comportamentul lor, când mi-am dat seama că nu era nimeni în birou.

— Uite acolo! strigă Anne, sânge!

O dâră groasă roșiatică păta covorul. Să fie de la lupta mea cu șarpele? M-am pus în patru labe. Erau urme proaspete care îmi acopereau degetele cu un lichid lipicios.

— N-o să fie deloc ușor să-l recuperez, am remarcat eu.

— Despre ce vorbești? se enervă Anne.

— Despre covor. Nu îmi permit să-mi iau unul nou de fiecare dată când cineva e atacat la mine în birou.

— Vrei cumva să suni la poliție? zise Federico cu un ton îngrijorat.

Îl și vedeam cum își făcea în minte lista cu obiectele pe care ar fi trebuit să le scoată de prin dulapuri înainte de sosirea polițailor. Federico mi-a dat mereu impresia că salonul lui era doar de fațadă, dar nu voiam să aflu cu ce se ocupa el de fapt.

— Nu crezi c-ar fi o idee bună?

Federico dădu din cap cu o mină enervată.

— Nu pot să te împiedic să faci asta, Mickele.

— La ce bun? am spus eu, spre ușurarea lui. Nimeni nu a văzut cine a intrat la mine, cine a ieșit cu un cadavru, și cine a făcut pipi la mine pe covor fără măcar să-mi lase un bilet de scuze.

Anne reacționă cu un surâs înghețat.

— Știu de ce nu vrei să suni la poliție. E din cauza musafirilor tăi. Nu ai ști ce să le spui despre ei.

— E adevărat, am admis eu. Nici acum nu înțeleg de ce mi-a trimis Jacques mesajul lui prin acești pigmei necivilizați. Și nici de ce are mai mare încredere în indigeni decât în niște albi adevărați, iată ce mă tulbură.

Renunțând să mă mai frământ, m-am aplecat spre ea s-o îmbrățișez. Ea nu dădu înapoi, nu țipă, dar rămase la fel de înțepenită precum monumentul soldatului necunoscut. În acest timp, Federico, care își salvase clienta, reveni în birou să mă ajute să rulez covorul.

— Mă ocup eu, zise Anne. Încearcă să afli ce s-a întâmplat cu prietenii lui Jacques. Altfel ce-o să-i spui? Că trimișii lui speciali au fost asasinați la tine în birou dar că nu le-ai găsit cadavrele?

— Dar nu sunt *morții* strigă Federico. În orice caz, nu toți trei. Chiar dacă sunt mici, ar fi lăsat mult mai mult sânge.

Aveam încredere în el, era un specialist în materie de morți violente. Luptase în Italia alături de partizani.

— Îți mulțumesc pentru susținere, am oftat eu.

Mă scărpinam în cap. Povestea pe care mi-o îndrugaseră pigmeii părea din ce în ce mai ciudată.

— Cum aș fi putut fi sigur că Pim, Pam, Pum erau cu adevărat trimișii lui Jacques?

— Păi și scrisoarea? Era scrisul lui, nu-i așa?

— Da, era. Dar dacă Jacques ar fi vrut să mi se adreseze în mod confidențial, de ce ar fi trimis acest trio la fel de discret precum Josephine Baker îmbrăcată în centura ei cu banane?

— Pai dacă sunt așa de ușor de reperat, de ce nu te duci mai repede să vorbești cu vecinii!

Mi-am îmbrăcat impermeabilul, mi-am luat pălăria și am pornit-o.

Trei ore mai târziu am revenit cu buza umflată, după ce-am parcurs tot cartierul până la bulevard. Nimeni nu-i văzuse. Nici măcar *les concierges* care spălau trotuarele ca în fiecare vineri – încercați voi să aflați de ce menajerele din Bruxelles au ales ziua asta ca să se transforme în Lady Macbeth. Ai fi zis că venirea acestor personaje de circ la mine în biroul era produsul imaginației mele.

Anne moțăia pe terasa unei cafenele în Piața Binefăcătorilor. Abia își ridică pleoapele când m-am prăbușit lângă ea.

— Trebuie neapărat să-l informăm pe Jacques, murmură ea în timp ce soarele îi mângâia pielea fină.

Am dat din cap afirmativ.

— Nu uita că mi-a recomandat în mod expres să evit poșta, telegraful și chiar și pe agenții din propria administrație.

Anne surâse și-și ridică frumoșii ei ochi verzi spre mine, în timp ce sorbea cu paiul dintr-o limonadă.

— În cazul ăsta, drum bun, domnule Van Loo! Mă voi gândi la dumneata!

— Am un cadou pentru tine, Michel, spuse Hubert care tocmai ni se alăturase. Aduceți-mi o Pils rece și fără guler fals, îi spuse el ospătarului venit să-i ia comanda. Eu am făcut semn ca nu doresc nimic pentru moment. De cum mi-a spus Anne că pleci în călătorie, ți-am pregătit o cutie de medicamente produse după rețeta mea proprie, în principiu extrem de eficiente împotriva răului de mare.

— De ce „în principiu”?

— Pentru că abia le-am fabricat.

— Cobai, eu? Nu, merci! În meseria mea riscul nu este recomandat!

— Nu detectivului îi recomand eu aceste pilule, ci prietenului meu. Dacă te întorci sănătos mă voi îmbogăți. Gândește-te că intrăm în era marilor

călătorii, oamenii își doresc să exploreze noi teritorii, însă organismele lor sunt fragile. Dar, desigur, vom împărți profiturile, spuse el văzând că mă pregăteam să protestez.

După ce plecă Hubert, am dus-o pe Anne la restaurant. În timpul mesei i-au reapărut în mod miraculos toată tandrețea, finețea, și râsul contagios. Părul îi era pufos ca soarele. Când degetele ei lungi s-au așezat pe brațul meu, am închis ochii de fericire. Dar atunci când i-am vorbit despre Africa, expresia feței i s-a schimbat și a redevenit închisă și rece. Trebuia să mă aventurez singur în chestia asta.

De ce soarta a decis ca un polițist exilat în Congo-ul belgian și trei pitici aroganți să transforme relația mea cu Anne într-o încercare atât de grea?

3.

Arta cuțitului
Sfârșitul lunii mai 1948 – Matadi. Léopoldville

Când vaporul era pe cale să acosteze la Matadi, un cadavru a fost găsit pe puntea inferioară. Mortul era un negru. Și era aproape gol.

Zvonul a fost primit cu indiferență printre pasagerii care se grăbeau pe culoare și pe pasarele, nerăbdători să debarce cât mai repede, deși, dacă vaporul ar fi fost în larg, acest eveniment ar fi fost subiectul tuturor conversațiilor. Cu bagajul în mână, cu pălăria sau casca pe cap, fiecare se gândea doar cum să plece cât mai repede de pe vas, căutându-și din priviri prietenii sau familia pe chei.

Doi marinari transportară omul pe o targă, trecând rapid pe lângă noi, pentru a debarca de urgență acest pachet jenant și urât mirositor. Din grabă, corpul nu a fost nici măcar acoperit cu o pânză.

— Un sălbatic, proclamă o frumoasă damă, cu pielea de paloarea unei sfinte, în timp ce hamalii ajungeau pe pasarelă. Apoi se ținu de nas, când targa trecu pe lângă ea.

— Poate un tăietor de banane, interveni un individ plinuț, într-un un șort kaki, mândru să-și arate cunoștințele de colonist cu experiență. De obicei urcă la Borna, când vaporul intră pe fluviu, și profită de transportul gratuit până la Léopoldville, unde se pierd în cartierele indigenilor, pentru a se deda apoi traficului lor.

— Și uite-așa un tăietor de banane devine rapid un tăietor de capete, scrâșni un micuț preot palid, care urmărise conversația noastră, așezat pe o valiză dintr-o piele la fel de zbârcită ca a lui.

Priveam fața negrului. Când l-am cunoscut nu am reușit să-i dau o vârstă. Acum, că avea trăsăturile relaxate și ochii închiși mi-am dat seama de frumusețea și de prestanța lui. Cu doar câteva ore mai devreme îmi pusese o întrebare care îmi stăruia și acum în cap:

— Spuneți-mi, bwana, Iisus are barbă, nu-i așa? La fel și apostolii săi. O fi ăsta un mod de a sublinia că ei sunt stăpânii, și că sunt albi? Și apoi adăugase: dacă-i așa, de ce campionii la ciclism nu poartă niciodată barbă? Conducătorii revoluției bolșevice purtau cu mândrie mustață și uneori barbă, mai observase el. Părea că părul îl preocupă foarte mult. Să fi fost felul lui de a vorbi despre albi, despre puterile lor? Sau de a aborda un subiect mult mai profund, așa, prin gaura cheii?

∵

Prima noastră întâlnire avusese loc în mijlocul furtunii. Încă de la ieșirea din portul Anvers, vântul transformase vaporul într-o jucărie nebună în mâinile unui copil răsfățat. Înfășurat în impermeabilul meu, mă plimbam de jos în sus pe puntea goală și întunecată, în timp ce malurile râului Escaut se estompau în ceață. Mai bine să înfrunt vântul înghețat decât amețeala și claustrofobia din minuscula mea cabină, chiar deasupra valurilor. Din când în când mângâiam cutia cu medicamente de la Hubert, aflată în fundul buzunarului, fără să mă decid să o deschid. Unde se ascundeau ceilalți pasageri? Afundați în paturile lor sau în baruri, presupun. Dar cum să suporți tangajul în interiorul vasului? Cutiile cu sticle goale pe care le aruncau barmanii în mare, încă de la căderea nopții, dădeau o idee despre medicamentul favorit al pasagerilor pentru a supraviețui. Cadavrele celorlalți erau probabil întinse prin cabine. Ceea ce explica și mirosul care domnea pe culoare.

O să vorbesc cu Hubert despre asta la întoarcere. Avea dreptate să parieze pe creșterea

interesului pentru marile călătorii, dar nu să investească în pilule. Pentru tratamente, ca pentru orice altceva, viitorul aparținea băuturii.

Pe punte, sprijinit pe bastingaj, aveam impresia că sunt ultima ființă vie de la bord, belgianul zburător, atunci când am simțit silueta unei alte fantome, un om suplu, la niciun metru de mine. Nu-l auzisem venind. Haina lungă îi estompase, probabil, sunetul pașilor. Baudouin M'Bandu (se prezentase el imediat) a rămas agățat de mine pe toată durata traversării, ținându-mi un discurs interminabil, de la Anvers la Matadi, din care nu am reținut mare lucru, măturat de zgomotul vântului și de vaporii de bere. Mai târziu, pe când îmi croiam cu greu drum în mijlocul junglei, îmi reveneau în memorie frânturi din conversația cu el. Și regretam că nu-l ascultasem. Pentru că asta mi-ar fi permis să scap de multe pericole și să salvez viețile a câțiva oameni.

Cum plecam de pe punte, Baudouin se întorcea la locul lui, undeva în spatele calei. Ușurat să fiu din nou singur, uitam de sporovăială lui în fața unei *gueuze,* în barul de la clasa întâi, înainte de-a mă afunda în cușeta mea, zdrobit de căldura sufocantă. Bolboroseala motoarelor, întocmai ca o inimă monstruoasă, îmi umplea nopțile de coșmaruri.

De ce i-am suportat prezența? Mi-ar fi fost ușor să mă descotorosesc de el, sau aș fi putut să-l trimit pe puntea inferioară cu ajutorul unui ofițer de punte. Dar, de fiecare dată, îmi aduceam aminte de cei trei negri ai lui Jacques. Și de supărarea mea. Și de explicațiile bizare ale lui Hubert despre tulburarea mea. Și de Anne, care prefera să tundă părul clientelor lui Federico, decât să călătorească alături de mine. Anne, care îmi lipsea atât de mult și ale cărei reproșuri nu le înțelegeam. Legănat de monologul lui Baudouin M'Bandu, visam la brațele ei translucide, la gâtul ei grațios, la buzele ironice, la fesele provocatoare, având ca zgomot

de fundal cântecul valurilor lovindu-se de cocă, muzica motoarelor și ciripitul păsărilor. Și retrăiam necontenit, în mintea mea, scena disputei noastre, din ajunul plecării mele, ecou al neînțelegerilor care au urmat vizitei celor trei pitici.

Discuția a pornit de la niște nimicuri. Însă la sfârșitul serii eram atât de nervoși încât atunci când Anne mi-a spus: „Acum chiar e momentul să pleci. Distanța îți va face cel mai mare bine. Și mie la fel" am plecat fără să comentez, ușurat să dorm singur, fără să fie nevoie să mă lansez în explicații imposibile și scuze penibile.

Dar, a doua zi, sprijinit de balustradă, am scrutat cheiul Anvers-ului, sperând să-și facă apariția și să-mi ofere un gest de adio, o bezea, până când orașul nu a mai fost decât o mică linie neagră la orizont. Dar, vai! Astfel de apariții le sunt rezervate lui Humphrey Bogart și Cary Grant, nu unui biet detectiv belgian. Unor creaturi mitice care nu au străbătut niciodată pavajul unui port adevărat, nici cărările unei jungle adevărate și care nu au anchetat niciodată decât cazuri imaginare, pentru femei fără suflet și fără carne, în decorurile reconstituite de la Hollywood.

Mi-am petrecut timpul, pe toată durata traversării, blestemându-mi atitudinea, orgoliul și plângându-mi iubirea. De ce oare s-o fi enervat Anne? Anne? Nu. Responsabilul eram eu. Doar eu. Eram într-un așa hal în acea seară, încât nu așteptam decât un pretext pentru a-mi ieși din minți. De unde enervarea asta? Să fie febra călătoriei? Sau incapacitatea mea de a semăna cu personajul care visam să fiu.

În timpul călătoriei i-am scris zeci de scrisori ratate în care o imploram să mă ierte, dar îi dădeam de înțeles că ea este cea care trebuie să își ceară iertare. Misive lungi, încâlcite, confuze. Din fericire toate ciornele au ajuns la gunoi. M-am gândit și să-i trimit o telegramă. Cinci cuvinte superbe care urmau să ne împace, s-o facă să

plângă. Nimic mai greu decât să fii concis. Iar la gândul că-mi voi petrece restul traversării așteptând răspunsul ei în fața biroului telegrafistului, am renunțat. Mai bine mă aruncam chiar atunci în mare!

Ce ni s-a întâmplat? Cum s-a produs acest dezastru? Să fie deja efectul unor blesteme africane? Ah! Și dacă în locul ternului său monolog, Baudouin M'Bandu s-ar fi gândit mai bine să-mi ofere un *gri-gri*[9] sau un talisman pentru a revigora dragostea mea fragilă?

Din interminabila sa litanie, nu am reținut pe moment (restul mi-a revenit mai târziu în frânturi împrăștiate) decât o misiune catolică, pe undeva, prin fundul unei provincii miniere, care l-a primit pe când era orfan, mina vecină unde misionarii îl trimiteau cu bicicleta (mi-l imaginam pedalând gol pe bicicleta lui, traversând jungla, aplecându-și capul pentru a evita să fie decapitat de liane), locul de muncă pe care l-a obținut mai târziu, într-o societate de transport minier pe undeva prin Katanga, și, mai ales visul lui: să fie primul african care poartă tricoul galben în Turului Franței.

Pe acest subiect era imbatabil. Palmaresul tuturor vedetelor din ciclism, meritele lui Ferdi Kübler și René Vietto, ale lui Coppi și Bartali, ale lui Brick Schotte și ale lui Rik Van Steenbergen. Știa totul despre lumea ciclismului. Și visa la ziua-n care cei mai mari campioni vor participa la prima competiție din Africa. La el acasă, în jurul lacului Tanganyika. În locul cu cel mai frumos peisaj din lume. Vorbea despre asta cu nostalgie. Și cu o urmă de tristețe, de parcă și-ar fi presimțit destinul. Despre motivul vizitei sale în Belgia nu am reținut mare lucru. Oare să-l fi evocat? Obsedat de Anne, de furia ei, de răceala, reproșurile și absența ei, abia dacă-l ascultam. De fapt, despre ce vorbea? Despre un transport de minereu prin portul Anvers, despre o întâlnire cu nu știu cine, care nu a mai avut loc, vagi amenințări și teama de

a se întoarce cu mâna goală la patronul lui. Amintirea pe care o aveam despre toate astea era vagă și superficială.

În timp ce-i contemplam cadavrul, comisarul de bord veni să-mi întrerupă șirul gândurilor.

— Domnule Van Loo, cineva ar dori să vă vorbească.

Cum nu prea reușeam să-mi iau ochii de la cadavru, nu mi-am recunoscut pe dată interlocutorul. În fața figurii mele perplexe, acesta izbucni în râs.

— Ce? Așa de mult m-am schimbat?

Am dat din cap și i-am întins mâna, forțându-mă să zâmbesc.

— Jacques Van Tieghem. Îți amintești? Generosul mecena care-ți oferă această minunată călătorie.

I-am arătat targa abandonată pe chei – ce așteptau? Noaptea? Pentru a-l putea arunca în apă, la adăpost de privirea curioșilor? În ciuda apariției lui Jacques și a emoției de a pune piciorul pe continentul african, mă preocupa doar sfârșitul brutal de care a avut parte companionul meu. Ca și cum, în mod inconștient, mă simțeam oarecum responsabil de sfârșitul lui tragic. În orice caz, sunt sigur că așa ar fi înțeles Anne povestea morții lui – fata asta stăpânea arta de a mă culpabiliza.

— Ești polițist, Jacques. Moartea acestui biet om nu te preocupă?

Ridicând din umeri mă conduse către scara principală.

— Merci, dar am și-așa destulă treabă. Și, oricum, crimele în rândul băștinașilor nu intră în jurisdicția mea, mulțumesc lui Dumnezeu!

Trecând prin dreptul lui, aruncă o privire spre corpul lui Baudouin M'Bandu.

— Dar de ce-ai vrea să se ocupe polițiștii de tipul ăsta, Michel? După toate aparențele a murit perfect sănătos.

— Păi, tocmai!

Van Tieghem mă conduse la el acasă într-o superbă mașină roz bombon. Cu șofer, vă rog frumos! O vilă albă, cu o verandă umbroasă, înconjurată de un minunat gazon englezesc, unde își făceau de lucru doi sau trei grădinari. O armată de *boys* și de servitoare se grăbi spre noi de îndată ce mașina se opri. Unul luă valiza, celălalt aduse un whisky cu gheață pe un platou de argint, al treilea, un trabuc.

— Ehe, bătrâne! Pentru un polițist, trăiești pe picior mare aici! Ce schimbare față de bucătăria ta tip peșteră din Laeken…

Van Tieghem schiță un zâmbet, înghiți o gură de whisky și rămase tăcut, cu fruntea îngândurată. Doar bâzâitul ventilatorului tulbura liniștea.

— Și Anne? reluă el. Speram foarte mult s-o primesc în palatul meu. Ce mai face?

Nu aveam de gând să-mi etalez dezamăgirile.

— Tot coafează la Federico. Doar o cunoști. E de-o fidelitate exemplară.

— *Federico, arta coafurii,* îmi amintesc. Un tip viguros și simpatic.

— Mult mai simpatic decât șarmanta sa asistentă. Plecarea mea a ușurat-o.

M-am oprit înainte să las să se vadă și mai mult încurcătura în care mă aflam.

— Ar fi trebuit să-mi telegrafiezi, spuse el, dându-și seama de situație. Nu m-aș fi supărat dacă ai fi renunțat la călătorie.

Am reușit să zâmbesc și să depășim momentul stânjenitor.

— Nu-ți face probleme. Oricum afacerea nu-mi merge prea bine în acest moment. Ai crede că nimeni nu mai are nevoie de detectivi privați în minunata noastră țărișoară.

Van Tieghem își goli paharul dintr-o înghițitură. Îl cunoscusem mai sobru. Nu reușea să-și ascundă preocuparea.

— Am înțeles! Îți semnez un cec pentru primele tale cheltuieli, reluă el scoțându-și portofelul. Ai

stabilit suma de plată cu agenții mei?

Agenții lui? Ah, da! Uitasem ce era mai rău: soarta piticilor.

— În legătură cu asta, m-am bâlbâit eu. Mi-e teamă că informațiile nu sunt prea bune. Ultima oară…

Mă întrerupse și făcu un gest liniștitor cu mâna.

— Nu-ți face griji pentru ei. Și-n fața privirii mele confuze, adăugă cu un surâs malițios: tipii ăștia trei se descurcă în orice situație. O să-i vezi diseară după cină. Și după ce mi-a închis gura a sfârșit prin a spune: în Congo totul e un pic magic, Michel. Să nu uiți niciodată asta, dacă vrei să înțelegi ce se întâmplă pe acest continent.

∵

Louise ni s-a alăturat la masă. Conversația se învârtea în jurul vieții lor în colonie, fără nicio grijă, și a problemelor cu aprovizionarea de la Bruxelles. M-au întrebat despre starea opiniei publice în legătură cu problema regalității și cu certurile între flamanzi și valoni, care monopolizau toată energia oamenilor politici.

— Cetățenii sunt mai degrabă preocupați să se hrănească, am explicat eu. Mulți mor de foame în timp ce alții au posibilitatea să evite raționalizarea și fac risipă.

— Asta nu e ceva nou…

În timp ce noi discutam – îndopându-ne precum regii pieței negre – servitorii se învârteau în jurul nostru într-o sarabandă infernală. În fața mea defilau feluri de mâncare din care nu mai gustasem niciodată, nici măcar în visele mele. La căderea nopții Jacques îmi propuse „un mic tur de oraș” dacă nu mă simțeam „prea obosit”.

— Camera te așteaptă, patul e făcut, se grăbi să intervină Louise, nu prea încântată să-și încurajeze soțul să bântuie noaptea pe străzile din Léopoldville.

Jacques îmi făcu cu ochiul. În timp ce mă îndreptam spre frumoasa lui americancă, ce stătea

mândră sub luminile aleii, Jacques mă luă de braț și mă conduse într-un colț întunecat, în spatele unui garaj din plăci, unde staționa o rablă antică.

— Hai, urcă! spuse el cu un zâmbet, văzându-mi mutra. Ei, da! La miezul nopții trăsura redevine dovleac.

— Bine ai venit în orașul indigenilor! spuse el conducând cu o măiestrie care-mi dădea fiori pe șira spinării, pe niște drumuri pline de gropi, într-o obscuritate care anunța cărările iadului.

Iată deci primul meu contact cu Africa, m-am gândit eu. Văzând cum conduce, mă întrebam dacă nu cumva îl înnebunise febra.

Din când în când o ființă apărea în bătaia farurilor, uneori un animal, o găină, un câine sau un porc, iar alteori o față întunecată, cu ochii ieșiți din orbite, sau un grup de copii care se împrăștiau țipând. Jacques nu frâna niciodată, oricare ar fi fost obstacolul, în ciuda denivelărilor drumului de pământ bătătorit.

∵

După o călătorie care mi s-a părut că a durat mai multe ore (dar care în realitate nu ne-a luat decât vreo treizeci de minute) își opri epava în mijlocul pustietății. Îmi făcu semn cu capul să cobor. Am perceput strălucirea palidă a unei lămpi din spatele geamului unei cabane de lemn, înconjurată de niște barăci mizerabile, construite într-o desăvârșită dezordine. Noaptea răsuna de voci, de țipete (de oameni sau animale, imposibil să le distingi) și de muzică. Bestii necunoscute îmi dădeau târcoale. Am strâns din dinți. Pentru a regăsi respectul Annei eram gata să înfrunt continentul negru – deși, o *gueuze grenadine* rece mi-ar fi fost de mare ajutor. Dar membrele îmi tremurau ca tabla bătrânei rable din care tocmai ieșisem. Sunetele, mirosurile, căldura, chiar și poziția stelelor, totul era nou, necunoscut, ușor înfricoșător.

Auzindu-ne că sosim, ușa barăcii se deschise. Jacques se strecură primul într-o cameră sufocantă,

mobilată cu câteva mese și luminată cu lămpi de petrol. Apariția lui fu marcată de o explozie de voci. Intrarea mea, în schimb, fu salutată cu o impertinentă izbucnire în râs. Surprins, i-am descoperit pe cei trei pigmei ai mei stând cuminți la masă, în plină formă.

— Ce bei? mă întrebă Jacques bătându-mă pe umăr, de parcă tocmai terminase de spus un banc bun.

— O bere?

Sosia prințului Baudouin agită sub nasul meu un ulcior umplut pe jumătate cu un lichid gros, de culoare gălbuie.

— Împărțește cu noi bere de banane, dom Michel, spuse el întinzându-mi un pai. S-o guști înseamnă să te-ndrăgostești de ea!

Mi se înmuiaseră picioarele din cauza acestei apariții neașteptate, așa că m-am trântit pe un scaun.

— V-am crezut morți, am mărturisit eu, ezitând să pun paiul în pahar.

— Noi am fost reperat când am întâlnit la dumneavoastră, spuse pitica. Având în vedere tonul ei, mă întrebam dacă nu cumva mă bănuia că eu asmuțisem câinii asupra ei și a companionilor ei. Și de asta noi nu am mai putut să aștepte să vă aduce frizerul gras. Am simțit că ei se apropie periculos la noi.

— Cine vă urmărea? Cine a forțat ușa biroului meu?

Pim, Pam, Pum izbucniră cu toții în râs.

Oare ce spusesem așa de amuzant?

— El vorbesc despre petele de sânge de pe vechiul lui covor! exclamă piticul glumeț. Ceea ce declanșă o nouă criză de ilaritate printre ceilalți doi.

Eram ofuscat, dar nu o arătam. Sosia prințului Baudouin își ridică bluza. O rană mare, recent cicatrizată îi desfigura pieptul.

— Noi a tras la sorți și eu pierdut, spuse el. Doamna Marie-Dominique (aha? micuța pitică avea deci un nume de om, și chiar creștin) m-a tăiat cu cuțitul ei.

— Eu foarte pricepută cu cuțitul. Pot să fac pe cineva să sângereze fără durere, preciză incredibila creatură, zâmbind cu toți dinții ei de vampir.

Mulțumesc foarte mult, drăguța mea Marie-Dominique, vă cred pe cuvânt. Nu e nevoie de nicio demonstrație.

— Într-o zi, continuă ea, un răufăcător a vrut să mă violenteze și-apoi el întors acasă fluierând. Doar când a intrat în casă a dat seama că burta îi era deschisă de aici pân-aici. I-am închis gura. Nu a rămas nicio picătură de sânge la el. Inima s-a oprit, la fel de seacă precum o mașină fără benzină.

— Dar sângele de pe covor? am insistat eu. Ați fost răniți?

Când cei trei monștri au terminat cu râsul, chiorul reluă:

— Asta am vrut să facem să creadă pe cei care urmăreau la noi. Doi tipi cam molâi, destul de prostuți dar foarte siguri pe ei.

— Colonișți, cu siguranță, interveni Jacques.

— Noi am ascuns sub dulapul la dumneavoastră, preciză cel de-al treilea hoț. Când au intrat în birou și au descoperit covorul proaspăt pătat de sânge, ei sunt rămas ca doi imbecili, învârtindu-se pe loc, cu brațele bălăngănindu-se pe lângă corp și repetând: Aoleu, vai de mine! Aoleu, vai de mine! Atunci am țâșnit și am făcut de petrecanie la ei.

— Le-ați deschis burțile în biroul meu?

I-am aruncat o privire alarmată lui Van Tieghem, care asculta calm povestea, cu o țigară în colțul buzelor.

— Nu-ți face griji. Doar imobilizați, atât cât să le ia portofelele și un avans suficient pentru a putea ajunge fără probleme la Anvers.

— Deci șarpele nu l-ați pus voi?

Cele trei marionete au rămas atât de surprinse de povestea mea, încât m-am simțit rușinat că i-am acuzat.

— Am putea spune că și tu ai fost reperat, spuse Jacques, și că s-a dorit să ți se dea un avertisment. Asta e o lecție bună. Să nu ai încredere în nimeni!

Căzut pe gânduri, am strecurat fără să-mi dau seama paiul în carafă, și am înghițit o gură de bere de banane. Gustul acestei mixturi era absolut infect. Mai rău decât cel al poțiunii lui Hubert. Cu toate astea, dând dovadă de un sânge rece care ar fi fost apreciat de Anne, am înghițit otrava fără nicio grimasă.

— Ce se întâmplă aici, Jacques? În ce m-ai băgat? Era cât pe ce să fiu mușcat de o bestie sălbatică, atacat de doi indivizi suspecți, iar călătoria de la Anvers la Matadi am făcut-o cu un tip care a debarcat mort.

În timp ce eu vorbeam, Pim, Pam, Pum s-au evaporat, după ce au dat pe gât ceea ce mai rămăsese din bere, cu o viteză uluitoare. Fără să se intereseze de ei și fără să se mire de dispariția lor, Jacques mă apucă de umeri.

— Am fost foarte imprudent, Michel, crezând că e o idee bună să ți-i trimit pe pigmeii mei. Sunt niște campioni! Da, da, adăugă el dând din cap, în fața figurii mele neîncrezătoare. În țara asta, în care coloniștii îi disprețuiesc pe negri și îi iau pe pigmei drept maimuțe, nimeni n-ar fi bănuit că ei lucrează pentru mine. Oficial, trebuia ca ei să se alăture unui circ din Bruxelles, care tocmai îi angajase. Nu mă așteptam să fie reperați atât de repede. Se pare că dușmanii noștri sunt mai redutabili și mai informați decât mi-aș fi imaginat.

Am ridicat ochii. La lumina lămpii de petrol abia puteam să ghicesc tejgheaua – o planșă pusă pe două butoaie metalice ruginite – și câțiva consumatori, niște negri sumar îmbrăcați, doborâți de muncă și de băutură. Un loc ideal pentru o

conversație discretă. Totuși, speriat de aventurile nefericite ale lui Pim, Pam, Pum, Jacques preferă să mă ducă mai departe, pe un drum noroios pe marginea fluviului. După ce opri motorul îmi făcu semn să rămân în mașină. Între noi fie vorba, cam exagera cu precauțiile, dar ce sens are să discutăm? Clientul nostru, stăpânul nostru.

∵

În ciuda faptului că ferestrele erau închise, zgomotul cursului furios al fluviului Congo invada habitaclul. Aplecându-se spre mine, Jacques îmi explică de ce mă adusese aici. Vocea îi era așa de joasă încât a trebuit să-mi ciulesc urechea și din când în când să-l fac să repete câte un cuvânt sau câte o frază, ce fuseseră înghițite de zgomotul fluviului. În timp ce vorbea, ochii îi cercetau împrejurimile de parcă i-ar fi fost teamă că o fiară monstruoasă ne-ar fi putut întrerupe conversația. Ce i se întâmplase fostului polițist, cel mai solid din toată regiunea Bruxelles, tare-n gură, și care nu ezita, deși era funcționar și-i jurase credință regelui, să-și proclame în gura mare ideile republicane și să-i protejeze pe cei care lipeau afișe cu propagandă împotriva întoarcerii Regelui Léopold al III-lea? Uneori mergea chiar cu ei, să se încaiere cu „reacționarii” și cu „popii”. Să-l fi contaminat și pe el nebunia africană?

4.

Ce se ascunde în fundul junglei

Explicațiile lui Jacques îmi aminteau perfect discuția avută cu Errol Wolf. Rolul Belgiei în fabricarea bombei atomice, lupta secretă între americani și sovietici, disperarea lor de-a pune mâna pe uraniul din Katanga. Mi-a vorbit, de asemenea, despre primele revendicări ale celor ce susțineau independența. Înființarea secției congoleze a Siguranței a fost decisă în metropolă încă de la sfârșitul războiului, pentru a supraveghea noile organizații politice indigene și relațiile lor cu mișcările anticolonialiste care apăreau pe tot continentul. Autoritățile din colonie erau obsedate de riscul rebeliunii, la fel de mult ca de intervenția comuniștilor care se pregăteau să atâțe focul.

Când i-am făcut observația că preocupările sale erau similare cu cele ale lui Wolf, Van Tieghem mă întrebă cu un zâmbet sarcastic: „Ce vrei să spui? Că mi-am aruncat ideile la gunoi pentru o vilă frumoasă, o americancă roz bombon și câțiva servitori?”

Mi-am plecat capul. Ce drept aveam eu să-l judec, având în vedere că tocmai debarcasem la Léopoldville, iar el mă primea, îmi oferea un caz, un salariu regesc și îmi destăinuia tulburările lui secrete și chiar neîncrederea în propriii săi colegi? Îmi interpretă, însă, liniștea ca pe-o aprobare.

— Deci, și tu mă trădezi…

— Și eu?

— Dac-o ascultam pe Louise, eram deja de mult înapoi la Bruxelles. Eu, la intersecție, în uniformă, cu un fluier. Și ea, în fața cuptorului, într-o bucătărie tip peșteră, o fericire, ce să mai vorbim!

L-a pufnit râsul.

— Cel mai greu este că sunt obligat să-i ascund esența muncii mele. Mi-e prea teamă s-o pun în pericol. Sosirea ta o mai liniștește puțin. Dar, să fiu sincer, ar fi preferat să vină și Anne cu tine.

— Eu ce să mai zic!

— Să nu crezi că am renunțat la idealurile mele, reluă el ridicând tonul. Ai încredere în mine, pentru Dumnezeu! adăugă el, strângându-mă puternic de braț. Ascultă-mă, o să înțelegi în ce situație mă aflu. Și de ce ești tu aici.

Acum câteva luni, derulam o anchetă de rutină în Katanga în compania altor doi funcționari. Mici cantități de cobalt dispăruseră dintr-o mină, din apropiere de Elizabethville. Poliția judiciară, căreia i-a fost repartizat cazul, a apelat la noi. Agenții remarcaseră că furturile coincideau cu apariția unor manifeste și afișe incitând la grevă, semnate de un misterios grup pentru eliberarea provinciei Katanga. Ancheta noastră a început foarte rău. De abia sosiți la E'ville, unul dintre colegii mei, plecat să mănânce singur într-un bistrou, a murit otrăvit.

— Bere de banane?

— După autopsie s-a concluzionat că în mâncarea lui fuseseră amestecate extracte din fructul unei plante locale, foarte toxice.

— Până când nu vom importa *gueuze* în Congo, să nu speri că aici se va instala civilizația.

— Bucătari, ospătari, toți angajații indigeni ai restaurantului au fost arestați, deși își susțineau nevinovăția, lucru care a provocat o mare agitație. Rudele le-au venit în ajutor, debarcând cu tot satul în fața închisorii, cântând, zbierând, dansând, bătând în *tam-tam*-uri. Femeile urlau. Copiii plângeau. Vrăjitorii rosteau incantații, agitându-și amuletele. O ambianță extraordinară! Depășită de situație, poliția locală a sfârșit prin a ne implora să eliberăm această frumoasă gașcă. Cazul era grav, desigur. Un coleg murise. Dar ce dovadă aveam că personalul era implicat? Niciun bucătar nu era

responsabil cu aprovizionarea. Otrava ar fi putut fi introdusă, fără știrea lor, odată cu alimentele. Mâncarea era achiziționată de la comercianții indieni, care jurau că au livrat produse proaspete și sigure, cumpărate de la alți oameni de afaceri, la fel de respectabili, care se aprovizionau din piețele orașului. În realitate, zeci de persoane ar fi putut uita ingredientele în bucătărie – și nu neapărat din rea-voință. Nimic nu dovedea că ar fi vorba despre o crimă, poate doar faptul tulburător că niciun alt client al restaurantului în care a fost otrăvit colegul nostru, sau al altui local aprovizionat de la aceiași furnizori, nu s-a îmbolnăvit în acea seară. Toți au fost, deci, eliberați și dosarul clasat la categoria „accident”, în lipsă de ceva mai bun.

Între timp, ancheta despre furturi a avansat cât de cât. Poliția a reușit să pună mâna pe un șef de echipă pe nume Alphonse Lukundu. Cu ocazia unui control de rutină, pe un drum aproape de frontiera cu Angola, Alphonse a fost surprins pe punctul de-a revinde cobalt, la negru, unor mici traficanți portughezi. El a recunoscut imediat furtul, explicându-l prin nevoia disperată de bani, pentru a-și hrăni familia. Din cercetări a reieșit că Lukundu era un escroc mizerabil, care acumula datorii din jocuri și un număr neverosimil de copii, dar fără nicio implicare în plan politic. Cu toate astea, după arestarea lui, afișele și manifestele agitatoare au dispărut ca prin miracol.

Odată cu calmarea spiritelor, directorii de la mină ne-au dat de înțeles că prezența noastră a devenit stânjenitoare. Din punctul lor de vedere, continuarea investigației risca să devină un pretext pentru manifestări de nemulțumire cu privire la autoritățile coloniale. Am revenit deci la Léo, cu cadavrul colegului nostru, nu foarte mândri, dar ușurați să îngropăm cazul.

De-abia întorși din Katanga, noi tulburări au avut loc, nu departe de acolo, la Mombayo, în același district. Birourile unei societăți de

transport, Doutremont & Pauwels Cy, fuseseră atacate în timpul nopții. Această societate era condusă de doi foști camionagii, Adrien Pauwels și vărul lui, Luc Doutremont și finanțată de un bogat comerciant indian, proprietar al multor alte întreprinderi din provincie, un anume Sangh Ray. Tâlhăria a avut loc într-o noapte cu furtună, fără lună. După ce i-au lăsat pe gardieni închiși în fundul unui camion, imobilizați, cu căluș la gură și legați la ochi, răufăcătorii au forțat seiful și l-au golit – salariile muncitorilor pregătite pentru a doua zi, care tocmai fuseseră puse acolo, câteva diamante și vreo zece puști. Opera unor profesioniști, susținea polițiștii. Paznicii – cu siguranță pe jumătate beți – au fost atacați fără ca măcar să-și vadă agresorii. Spargerea, executată cu instrumente care nu se găsesc la magazinul din colț, se derulase foarte rapid, într-o oră, nu mai mult. Ceea ce dovedea că ținta și ziua fuseseră alese cu precizie și că acela care a spart seiful nu era un amator. Nimeni, oricum niciunul dintre paznicii ăia tâmpiți, nu a putut să dea cel mai mic detaliu despre hoți – culoarea pielii, numărul – și nici despre vehiculul lor, dacă a existat vreunul. Ploaia a șters tot, amprente, urme de roți, de pantofi sau de picioare. Pe scurt, sticleții s-au trezit cu ochii-n soare.

— Acum îi numești „sticleți”?

Jacques ridică mâinile la cer.

— N-ai decât să râzi! Eu nu mai port uniformă.

— Știm cine a dat spargerea?

— Nu. Patronii firmei pretind că nu au nici cea mai mică bănuială, niciun dușman. Și niciun alt jaf de acest gen nu a mai fost semnalat în împrejurimi de mult timp. Este un district liniștit în general. Anchetatorii au verificat să nu mai fie vreun răufăcător ascuns prin zonă. Hoteluri, case închiriate, restaurante, toate au fost periate. Rămânea ipoteza unei implicări politice.

— Și iată-te reîntors în Katanga?

— Încă de ceva timp existau zvonuri despre sosirea clandestină a unui enigmatic lider rebel. O tensiune anormală domnea în minele și firmele din regiune. Auzisem vag vorbindu-se despre asta, atunci când anchetam furtul de cobalt, fără să fi avut ocazia să aprofundez subiectul. De data asta, însă, m-am apucat să studiez problema. Datorită misiunii precedente am fost desemnat specialist al regiunii Katanga și însărcinat cu această corvoadă. Deci, ascultă-mă bine, o să ai nevoie. Trebuie să înțelegi că regiunea Katanga este un adevărat cufăr cu comori, binecuvântată de Dumnezeu, și care s-a dezvoltat enorm după război. Uraniul și alte materii prime dintre cele mai rare și mai prețioase se găsesc din abundență aici, precum sfecla și cartofii la noi, atrăgând în provincie o mulțime de străini, bogați, săraci, exilați, cu un trecut mai mult sau mai puțin dubios, fugari de toate felurile, foști deținuți și alți indivizi rămași pe drumuri după ultimul război și după revoluții. Sosirea acestor aventurieri le-a permis indigenilor din zonă să afle despre recentele bulversări din lume. Au descoperit că și noi avem limitele noastre, că suntem fragili și imperfecți. De când cu invazia naziștilor, coloniștii nu mai pot să joace rolul de suverani invincibili. Victoria lui Gandhi și plecarea nu prea glorioasă a englezilor din India și apoi din Palestina, i-au făcut pe negri să reflecteze. Tulburările din Imperiul Britanic din Africa, primele fisuri din Imperiul Colonial Francez, au contribuit la alimentarea utopiei. Speranța unui Congo sau a unei Katanga independente nu mai părea atât de absurdă cum era sub jugul lui Léopold al II-lea. Noi, care pretindeam că aducem civilizația, ne-am distrus unii pe alții într-un conflict atroce și absurd, care a făcut milioane de morți. Conducătorii noștri au fost măturați ca niște păpuși de paie de către un nebun, care a distrus o parte din populația lumii în lagăre ale morții, fără niciun motiv. Chiar avem noi lecții de dat acestor

negri? Odată cu sosirea stângii la guvernare, în mai multe țări occidentale, și dezvoltarea partidelor comuniste, unii au început să ridice capul. Au impresia că pot găsi în metropolă niște urechi mai atente la revendicările lor, decât în trecut.

— …Și au înțeles importanța bogățiilor din Congo pentru supraviețuirea Belgiei, și dependența noastră de colonie…

— Da, și asta. Noua generație nu se mai mulțumește cu un zâmbet și o strângere de mână pentru a fi fericită. Onoarea de-a fi considerat „evoluat” nu mai reprezintă cel mai înalt grad al reușitei sociale.

— Și rolul tău nu este exact acela de-a te lansa pe urmele acestor noi lideri indigeni?

Întrebarea mea, sau felul în care am formulat-o, îl lăsă pe Jacques fără cuvinte. Întoarse către mine o față îngrijorată și murmură o frază pe care a trebuit să-l rog s-o repete. Mugetul fluviului din apropiere crescuse în intensitate de parcă toată țara se pregătea de rebeliune.

— Îmi fac treaba, la dracul spuse el.

— Iar eu nu pretind să-ți fac morală!

— Spre deosebire de majoritatea colegilor mei, eu cred… Ba nu! Știu sigur că această țară va fi independentă. Și că negrii o vor conduce. Dar, pentru moment, nu sunt pregătiți să preia puterea. Nu încă.

— Cam asta spun toți reacționarii. Cum să-ți imaginezi un negru președinte, sau negri în fruntea întreprinderilor de stat, a minelor care sunt atât de prețioase pentru noi, a căilor ferate care ne transportă bogățiile, a băncilor?

— Indigenii sunt niște „negri” pentru că așa îi tratăm noi, răspunse Jacques contemplând noaptea plină de stele prin parbrizul prăfuit. Iar noi nu am pregătit niciun universitar sau măcar vreun funcționar cu o putere cât de mică, ori un ofițer cât de cât responsabil de ceva. Dacă Congo

explodează mâine, va începe domnia terorii, războiul civil, pentru că niciunul dintre ei nu este în măsură să gestioneze această țară enormă. Vezi și tu ce s-a întâmplat în India, unde populația indigenă a fost destul de bine instruită și formată și ocupa deja mai multe niveluri în administrație. Mulți indieni militau încă de ani buni în diverse mișcări sau partide politice. Și totuși, în ciuda acestei elite, prețul plătit pentru independență a fost teribil. Mii de morți, mii de refugiați, orașe întregi pe drumuri, suferințe atroce. Un haos mai mare decât la Hiroshima. Crede-mă. În Africa ar fi apocalipsa.

— Cu toate acestea, atunci când apare un lider negru sau când o mișcare indigenă încearcă să organizeze populația, administrația ta se grăbește să-i pună la locurile lor și să le taie aripile, dacă am înțeles eu bine care e munca ta.

Jacques îmi primi fraza cu un zâmbet ironic.

— Uită-te la tine, nu ai acceptat să mi te alături știind că urmează să-ți murdărești mâinile?

Urma să protestez dar m-a întrerupt:

— Deci? De ce-ai venit în Africa? Exact ca mine, ca să câștigi bani, nu? Nu-ți face griji. Ceea ce-ți propun e onorabil. Îți cunosc scrupulele și ți le respect.

Nu m-am putut abține să roșesc. Debarcasem în Congo fără să-mi pun prea multe întrebări în legătură cu aspectele morale și etice a ceea ce voia să-mi încredințeze Jacques. De fapt, nici acum nu știam mare lucru despre această misiune. În afară că și-au bătut joc de mine, Pim, Pam, Pum nu mi-au spus absolut nimic. Sigur, am ezitat foarte mult, dar nu din pricina unor nobile motive politice.

Căldura jilavă făcea habitaclul atât de sufocant încât, în ciuda protestelor lui Jacques, am ieșit din mașină. Conversația, ușile închise ale mașinii, stârneau în mine prea multe gânduri greu de formulat și prea multe idei greu de digerat. Fără

să-mi dau seama mă îndreptam spre fluviu, atras probabil de imaginea apei purificatoare.

— Ai grijă! urlă Jacques. Nu ești la plimbare pe faleza Mării Nordului la Knokke-le-Zoute!

Nici nu-și termină bine fraza că mi-am simțit piciorul alunecând în gol, învăluit de o substanță moale, călduță și umedă. Aș fi dispărut, înghițit de vreun monstru preistoric, fără reflexele și rapiditatea lui Jacques, care m-a cuprins de subsuori cu o forță uimitoare și m-a aruncat pe mal. Dezechilibrat, m-am prăbușit în noroi, scuipând, suflând, încercând să-mi recapăt respirația, fără să fiu încă sigur dacă rămăsesem pe partea bună a Styx-ului.

— Ce-a fost asta? am bâiguit eu, ridicându-mă cu greu și încercând să șterg cât de cât noroiul care-mi acoperea hainele. Un crocodil?

Din Jacques nu distingeam decât vârful roșiatic al țigaretei. Era imobil. Îl bănuiam sprijinit de portiera rablei sale.

— Cine știe? Am citit recent un articol semnat de un foarte serios cercetător belgian, care susține că ultimii dinozauri pasc încă pe undeva prin mlaștinile pădurii primare din Congo. Poate că unul dintre ei a avut chef să te însoțească la o mică plimbare pe fluviu.

— Dumnezeule, ce țară! Cum reziști tentației de a fugi de aici?

— M-am obișnuit! Puțin câte puțin, și fără să-mi dau seama. Louise, mai puțin, recunosc. Nu este atât Africa cea care mă atrage, cât oamenii care o locuiesc.

Nu mi-a spus mai mult și am simțit că nu voia să insist. De altfel, era cazul să-i întrerup melancolia.

— Și misiunea mea?

— Intră în mașină!

Deschise portiera. În interiorul rablei, aerul nu era mai puțin sufocant ca înainte, dar trebuia să mă obișnuiesc sau să plec din nou, ceea ce nu prea îmi

permiteam. Câștigarea pâinii cu sudoarea frunții – asta chiar avea sens acum.

— Încă de la preluarea anchetei, reluă Jacques, toată lumea mi-a pus bețe în roate. Stabilirea unei eventuale legături între tâlharii de la Doutremont & Pauwels și agitatorii din zonă, așa cum îmi cereau șefii mei, era o provocare extraordinară. Exercițiul ăsta trebuie c-a fost conceput în fundul unui birou răcoros din Léo, de niște oameni care nu s-au aventurat niciodată în afara cartierului european al capitalei. Nimic nu ne făcea să le atribuim oponenților indigeni responsabilitatea jafului. În acea noapte a avut loc o întâlnire a militanților și cea mai mare parte a locuitorilor din Mombayo erau în munți, departe de sat.

Văzându-mă strângând din dinți, Jacques îmi întinse o ploscă.

— *Gueuze grenadine*? am spus eu, visând pentru moment că Moș Crăciun se strecurase pe bancheta din spate.

— Whisky.

Am făcut o grimasă dar am pus totuși gura, cu prudență, pe butelca de la el. Alcoolul avea un gust metalic.

— Hai, plânge-te! Ia imaginează-ți gustul apei din care tocmai era să faci o degustare!

Liniștindu-se văzând că duc din nou plosca la gură, Jacques continuă:

— Am încercat să aflu mai multe despre acest enigmatic conducător clandestin despre care mi se vorbise încă de când lucram la cazul cu cobaltul. Toți auziseră vag despre el dar nimeni nu putea sau nu dorea să-mi dea niște indicații clare în privința lui. Nici măcar o idee generală despre proiectul său politic sau numele contactelor lui din zonă. La început am pus această reticență pe seama ambiguității funcției mele. Siguranța Statului, asta miroase a probleme. Dar de ce și albii și chiar autoritățile se fofilau?

Cum pista asta nu ducea nicăieri, am încercat să caut în dosarul anchetei elementele mai puțin explorate de poliție. Nu mi-a fost ușor. Chiar și judecătorul care a instrumentat cazul mi-a aruncat coji de banane sub picioare. Când voiam să citesc dosarul, o parte din el era lipsă, pentru a fi citit sau copiat în altă parte. Procurorul regelui, aflat în misiune în zonă, și locțiitorul lui, erau mereu absenți. Polițiștii tot timpul ocupați cu alte probleme, pe teren sau în concediu. Toți cei care mă primiseră, care promiseseră să mă ajute, colaboratori, martori, polițiști sau colegi, îmi vindeau gogoși sau îmi povesteau zvonuri neinteresante. Chiar și victimele, Pauwels, Doutremont și asociatul lor indian mi-au dat de înțeles c-ar fi mai bine să mă întorc la Léo: „Ar fi mai bine să nu ne mai amestecăm în munca poliției”. Mă mir că nu m-au găsit vinovat de blocajul anchetei. Lovitura de grație a venit chiar de la serviciul meu. La câteva zile după întâlnirea cu conducătorii societății, o telegramă mă ruga să revin în capitală și să las „elementele utile” ale dosarului meu domnului Thillon, judecătorul de instrucție.

Atunci când m-am prezentat în fața biroul lui, chiar înainte de-a pleca la Léo, judecătorul mă aștepta la intrare, aparent foarte fericit să mă primească de data asta. Cafea, țigări. A ascultat politicos raportul meu, detaliile investigațiilor – toate fără rezultat –, zvonurile – toate fără fundament. În fața eșecului anchetei mele, a dat din cap zâmbind înțelegător, precum un preot în timpul confesiunii unui biet păcătos. Mi-a servit chiar și o a doua ceașcă din băutura lui, înainte de-a mă însoți până la mașină. Și dosarul lui era gol, mi-a precizat el în pragul ușii, schițând o grimasă de complicitate. Căile Domnului sunt necunoscute. Înapoi în mașina mea mi-am spus că Domnul respectiv era ridicol de puternic. Atât de puternic încât, întors la Léo, unde plănuisem să mă plâng

de comportamentul colegilor din Katanga, șeful meu, tăindu-mi din scurt protestul, mi-a rupt raportul aruncându-l direct la gunoi. „Chiar trebuie să pun punctul pe i, Van Tieghem? Sunteți însărcinat să prindeți teroriști, inamici ai Belgiei și ai intereselor ei, nu să controlați munca poliției din regiune. Dacă ne apucăm să ne călcăm pe picioare unii pe alții, o să iasă o harababură. Exact ceea ce așteaptă nenorociții pe care trebuie să-i scoatem din joc.

— De când cu acest fiasco am fost dat de-o parte, posibil preludiul unei repatrieri discrete la Bruxelles. Sunt furios, pentru că ceva grav se pregătește în Katanga, bag mâna-n foc. Din punctul meu de vedere, această tâlhărie nu este decât vârful aisbergului. Dar nu am niciun coleg cu care să-mi împărtășesc bănuielile, fără ca respectiva conversație să ajungă la urechile șefului.

— Și dacă ai trece peste el, și ai raporta direct la Bruxelles?

Jacques se strâmbă.

— Nicio speranță! Noul director al Siguranței a fost șef de cabinet al Ministrului Afacerilor Interne de la care a reținut deviza: „Fără valuri!” Nu-și va urca-n cap administrația din colonie pentru a acoperi elucubrațiile unui agent local. Doar dacă aș aduce dovezi…

— Și aici intervin eu?

— Cu ajutorul unui foarte prețios aliat!

— Deci, totuși, ai găsit unul?

— Compania Celtic.

Îmi întinse o carte de vizită pe care nu am reușit s-o descifrez în întuneric.

Asiguratorii firmei Doutremont & Pauwels Cy. Ei sunt singurii nemulțumiți de această situație. Au rambursat integral suma aferentă furtului, înainte de-a înțelege că justiția din zonă nu va găsi niciodată vinovații fără un ajutor din exterior.

— S-a ocupat cineva să le explice asta?

— Să zicem că le-am arătat avantajul de-a face apel la un detectiv privat din Bruxelles.

— Care nu știe nimic despre Katanga, nici măcar despre Congo și care nu are nicio relație în zonă?

— Pentru că nu ai pus niciodată piciorul în Africa, nu poți fi suspectat că ești amestecat în manevrele acestor domni. Așa ți-am obținut cazul.

— Iată cum un spion îmi certifică mie moralitatea… Și eu care credeam că le-am văzut pe toate…

— În mod oficial, între noi nu există nicio legătură. Începând de mâine te muți la hotel. Și o să-l întâlnești pe reprezentantul Celtic la Léo, domnul Tongerloo.

Cu vârful degetului arătător bătu ușor cartonașul pe care-l păstrasem în mână.

— Fii prudent. Riști să fii urmărit. Nu râde. (Nici nu era intenția mea.) Ai văzut ce-au pățit trimișii mei speciali la Bruxelles.

— Crezi că întâmplarea nefericită de care au avut parte are legătură cu afacerea asta?

Jacques ridică din umeri.

— Nu știu. Agresorii nu aveau niciun fel de document asupra lor. Și descrierea nu mi-a permis să-i identific. Ai grijă. N-am avut niciodată un caz care să miroasă atât de urât.

— Și cum o să comunicăm?

— Cu ajutorul pigmeilor mei.

Am desfăcut brațele într-un gest de disperare.

— La Bruxelles erau ușor de reperat. Dar în Katanga se află în elementul lor. Cunosc regiunea mai bine ca oricine. Vor fi în același timp ochii tăi și urechile mele.

— Pim, Pam, Pum? am oftat eu. Chiar nu poți să-mi propui ceva mai bun?

Jacques izbucni în râs.

— Federico este cel care i-a botezat așa, am explicat eu jenat. Cu numele a trei puști obraznici, eroi ai unei vechi serii de *strips*[10] americane, care

descrie șotiile oribile pe care acești puști îngrozitori le fac oamenilor din anturajul lor, ceea ce le aduce, de altfel, o corecție serioasă, la sfârșitul fiecărui episod. Și piticii tăi ar fi, poate, mai suportabili dacă i-ai mai pune la locul lor din când în când.

— Aici nu-i pedepsim decât pe cei care deranjează în public ordinea lucrurilor. Cei care rămân în umbră nu riscă nimic sau aproape nimic.

— Înțeleg. Cultură importată direct din Belgia. Dar pe mine mă însărcinezi să-i pedepsesc pe cei pe care șefii tăi preferă să nu-i vadă?

— Nu. Doar să-i scoți la lumină. Apoi le va fi cam greu autorităților să-i ignore în continuare.

— Deci îmi propui, într-un fel, rolul atribuit *caprei lui Monsieur Seguin*[III].

Jacques îmi smulse plosca pe care o ținusem în mână și o goli pe dată. Mărul lui Adam îi tresărea comic de fiecare dată când mai lua o înghițitură. Privindu-i cu atenție fața mi-am dat seama cât de mult slăbise de când părăsise Bruxelles-ul.

— Alungă-mi îndoiala, spuse el. Povestea caprei se termină cu bine, nu?

— Pentru cine?

5.

Instrucțiunile domnului A

Fără aparatele de aer condiționat plasate deasupra ferestrelor, am fi crezut că suntem într-un imobil înstărit de pe unul dintre marile bulevarde din Bruxelles. Același birou din lemn de nuc, aceleași clasoare în sertare de lemn. Și, pe pereții acoperiți cu un tapet închis la culoare, imprimat cu flori mari negre și violet, se vedea un oraș flamand din timpul Renașterii, într-un cadru auriu solid și fotografia enormă a sediului companiei Celtic, față în față cu portretele Regelui Léopold al III-lea și al Reginei Astrid, acoperite cu crep negru. Faptul că exista aer condiționat spulbera iluzia. Amintind vacarmul unei mașini *Minerva*[12] lansată cu viteză maximă pe circuitul de la Francorchamps, acesta îi indica vizitatorului că se află în colonie. Domnul Tangerloo (A. Tangerloo), reprezentantul companiei Celtic în Congo-ul belgian și Ruanda-Urundi, mă aștepta așezat într-un fotoliu de piele de culoare verde, precum covorul. Aceeași nuanță cu cea a peliculei care acoperea brânzeturile pe care le uitam în mod regulat în cămară.

Ce semnifică acest „A”? Albert? Alphonse? Alexandre? Pe ușa vitrată, pe o plăcuță de lemn pusă pe birou, pe cartea sa de vizită, peste tot, prenumele șefului companiei Celtic din colonie se limita la un modest A. Un A rușinos? Un A obligat să disimuleze? Un prenume ciudat, poate străin, care ar păta organigrama unei companii de asigurări ce-și dorea să inspire o încredere sănătoasă și origini naționale?

— Domnul Van Loo, constată Domnul A printre dinți, făcându-mi semn să mă așez, în timp ce secretara care mă introdusese dispăru la fel de nervoasă ca un șoricel la vederea unui motan. Felul în care îmi pronunța numele părea să-i

trezească o amintire neplăcută – un fost client insolvabil să fi abuzat de numele meu pentru a extorca fonduri de la Celtic? Sau poate știa că escrocul sunt eu?

— Michel Van Loo, am insistat eu prostește, subliniindu-mi prenumele onest.

— Experiența pe care-o aveți în genul de afaceri pe care dorim să vi le încredințăm, domnule Van Loo, compensează, oare, faptul că nu cunoașteți regiunea? Din câte înțeleg, nu știți mare lucru despre Katanga…

Foarte bine. Am intrat deja în miezul problemei.

— Eu, nu. Dar cei trei colaboratori ai mei trăiesc de mult timp în zonă și se simt aici ca peștii în apă, am răspuns eu legându-mi definitiv soarta de geniile lui Pim, Pam și Pum. Să sperăm că domnul A nu dorește să le vadă fotografiile.

— Înțeleg, murmură el, contemplând ebonită neagră a telefonului său.

După un intens conflict interior, sfârși prin a deschide dosarul din fața lui și a-mi întinde niște foi maronii, nu foarte lizibile. Copii ale dosarului de instrumentare, deschis după jaful de la Pauwels.

— Instrumentarea e închisă?

— Din câte mi-a dat de înțeles judecătorul, nici nu va fi vreodată, spuse el cu o figură dezgustată.

— Totuși, ați reușit să obțineți copii ale dosarului?

Dădu din cap.

— Prin intermediul unui angajat al grefei, care are nevoie să-și completeze veniturile. Brokerul nostru local, Camille Laermans, vă va întâmpina la Mombayo. Cred că e de încredere. Atât cât se poate, fiind vorba despre un om instalat în Katanga de mai mult timp, adăugă el după un moment de liniște.

Am înțeles dintr-odată cum a reușit Jacques să-l convingă pe Domnul A să mă angajeze. Decorațiunile de pe pereți, mobilele, fotoliul îndreptat spre fotografia cu sediul central al

companiei Celtic la Bruxelles și nu spre fereastră, totul indica faptul că A Tongerloo își trăia sejurul la Leo ca pe un exil provizoriu, un pasaj obligatoriu dar de scurtă durată, în așteptarea unei promovări într-un oraș burghez și gri din Belgia sau din nordul Franței. O perioadă prea scurtă pentru a-și face timp să-și explice prenumele echipei sale. Nici măcar secretara cu față de șoricel nu cred că știa ce se ascunde în spatele literei A, din prenumele său. Proaspăt sosit din metropolă eram în ochii lui la fel de liniștitor ca tapetul închis la culoare, biroul din lemn de nuc, reproducerea orașului flamand de pe perete și portretul iubitului nostru rege.

În timp ce el vorbea, eu am parcurs rapid fotocopiile. Așa cum mă prevenise Van Tieghem, instrumentarea cazului a fost realizată într-o manieră superficială. Polițiștii se interesaseră în mod special de o bandă de traficanți care operau în regiune. Mici furturi din garaje sau din magazine, cecuri neacoperite, trafic de mărfuri căzute din greșeală din camioane. Nimic din penibilul tablou al infracțiunilor lor nu amintea de metodele profesioniste ale hoților care au forțat seifurile de la Doutremont & Pauwels. Toți aveau un alibi pentru noaptea spargerii (de fapt, doi dintre ei erau încă în închisoare). Paznicii, vecinii, personalul firmelor care colaborau în mod regulat cu Doutremont fuseseră interogați fără rezultat. Niciuna dintre cutiile depozitate în halele companiei nu a fost furată și nici măcar spartă. Proprietarii lor au realizat verificări – societăți importante precum societatea Belgo-Congoleză a cobaltului, Genecomine, Congobauxite, Sokamine sau Compania de piele din Katanga.

Dacă răufăcătorii au lăsat indicii, cu siguranță polițiștii nu le-au adunat de la locul faptei. Niciun suspect nu a fost citat în bucata de dosar pe care Celtic a reușit s-o obțină.

Atunci când am cerut lista obiectelor furate, Tongerloo mi-a întins-o imediat, dactilografiată cu grijă, de parcă aștepta să i-o cer înainte să mi-o dea, pentru a-mi testa competențele. Am parcurs-o rapid. Era scurtă. În afară de bani și câteva obligațiuni depozitate în seif și luate din grabă, prada era compusă din vreo zece diamante șlefuite și vreo douăzeci de puști, cinci de tip Holland & Holland, treisprezece FN și două Winchester. A mai dispărut și un dosar de contracte și facturi, cu mențiunea „pentru acuratețe”. Plus o cutie plină cu caramele.

— Mențiunea „pentru acuratețe” înseamnă că pentru această pagubă nu este operată nicio rambursare, îmi explică domnul A. Sunt niște documente a căror pierdere este imposibil de evaluat. Presupun că firma dispune de niște copii.

— Un furt de documente nu dă niciodată dreptul la o rambursare?

— Dacă furtul a dus la pierderea directă a unei piețe sau la anularea unei livrări, compania lezată poate cu siguranță să încerce să obțină plata unei despăgubiri. Dar dovada unei pagube directe în acest caz este dificil de identificat. Foarte dificil, trase el concluzia, cu un rictus neprevăzut. Compania Celtic, la fel ca oricare altă companie de gen, nu-și aruncă banii pe fereastră.

Pentru prima oară mi-am dat seama de faptul că domnul A, în spatele mustăcioarei lui de caniș și a înfățișării de funcționăraș șters, trebuia să fie de neclintit în fața victimelor venite să reclame companiei executarea contractului de asigurare.

— Înțeleg, am spus eu. Totuși, de ce pungașii au pus laba pe hârțoagele alea? Sperau să scoată bani din ele? De la un concurent, spre exemplu?

— Mă îndoiesc. Fiecare companie de transport știe care sunt principalii clienți ai concurenților ei. Este o lume mică, mai ales în acest district îndepărtat, unde coloniștii se frecventează între ei și încearcă să nu se deranjeze unii pe alții. Nu, eu

cred că răufăcătorii au luat acel dosar din neatenție. Sau pentru a disimula titlurile, pietrele prețioase și biletele de bancă. Cineva care iese din birou, chiar și în toiul nopții, ținând un dosar cu documente, pare mai puțin suspect decât un hoț mascat care sare pe fereastră ținând în mână un portofel doldora de bilete de bancă.

— Mai puțin suspect, cu condiția să fie alb.

Dacă am crezut că l-am impresionat pe Tongerloo, m-am înșelat. Se pare că deja se gândise la problema asta.

— Este o ipoteză demontată de furtul de diamante și de arme. Un alb nu va risca revânzarea de diamante a căror dimensiune este înregistrată precum o amprentă digitală. Nu va fura nici douăzeci de puști înmatriculate și bine cunoscute de toți. Indigenii, în schimb, sunt avizi de așa-ceva. Cu agitația care crește în provincie, furtul de arme s-a multiplicat atât de mult, încât armata a trebuit să trimită întăriri. De când am venit eu în Congo, la sfârșitul războiului, am tot auzit vorbindu-se de centre de revoltă în provincii și de dezvoltarea mai multor mișcări armate. Uneori chiar de tentative de coordonare sub ordinele unui șef clandestin, manipulat, se zice, de către comuniști.

L-am întrerupt pentru a reveni la chestiunea armelor. Mă săturasem s-aud toate aceste divagații politice și obsesia pericolului roșu.

— De ce o companie de transport depozitează la sediul ei asemenea armament?

— Majoritatea puștilor, cele mai scumpe, sunt proprietatea personală a domnilor Pauwels și Doutremont: sunt vânători împătimiți. Mi se pare că au creat un club de vânătoare pentru animale mari, în cadrul căruia organizează în mod regulat safariuri. Poate veți avea ocazia să participați. Cel puțin dacă o să vă găsească simpatic, adăugă el, cu o sclipire ciudată în ochi, de invidie sau de răutate, nu mi-am putut da seama. Cu privire la celelalte

arme, sunt înregistrate pe numele societății. Nu trebuie să vă mirați. Prin părțile astea toată lumea posedă o armă. Tuturor le e teamă. Camionagiii sunt deseori însoțiți de gardieni înarmați. Transportă mărfuri sensibile, minereuri, pietre prețioase, fondurile agențiilor bancare și salariile, trecând prin regiuni puțin populate, păduri sau drumuri periculoase.

— Mulțumesc că m-ați avertizat. O să încerc să fiu atent! am spus eu ridicându-mă și întinzându-i mâna. Sunt curios să-i cunosc pe asigurații dumneavoastră, domnule Tongerloo. O să merg să-i văd de cum voi debarca la Mombayo.

I-am văzut fața luminându-se. În sfârșit marcasem un punct.

— Puteți face asta chiar azi, domnule Van Loo. Sunteți liber diseară? Dacă da, mă puteți însoți la cocktailul organizat de noul patron al companiei maritime care asigură transportul pe fluviul Congo. Domnul Doutremont figurează printre invitați.

Era clar că domnul A avea un răspuns pentru orice. Sau era foarte interesat de acest caz. Văzând starea cartonului în care era păstrat dosarul, era evident că lucrase mult cu el. Din ce mi-a dat de înțeles avea aceeași părere ca Jacques: cineva își bătuse joc de el și încasase banii firmei, pariind pe felul blajin și delăsător al agenților din colonie, gata să îngroape rapid cazul. Asta era de rău, cunoscându-l pe domnul A, care ura la fel de mult să piardă banii companiei pe cât îi displăcea să trăiască în Africa.

∵

În smokingul meu de in crem mă simțeam la fel de confortabil precum o maimuță în laboratorul unei societăți farmaceutice. În ciuda bunăvoinței sale, cel ce mi-a închiriat hainele, nu a reușit să-mi facă rost, într-un timp așa de scurt, de un pantalon și o haină pe măsura mea. E adevărat că una dintre angajatele sale a încercat să ascundă

imperfecțiunile, cosând câte ceva, strângând talia pe ici, punând o pensă pe colo, dar, cu toate eforturile ei, spectacolul pe care-l ofeream era jalnic. Asta este! Nu aveam de ales, doar dacă nu voiam cumva să mă înfășor într-un *boubou*[13] sau să mă acopăr peste brâu cu o pânză model leopard. Genul de îmbrăcăminte care nu cred că era pe gustul gazdelor mele.

Taxiul care mă aștepta – cât timp n-am reușit să mă desprind de oglinda în care mă holbam la mine însumi – mă conduse la o vilă somptuoasă, situată în cartierul șic Kalina. Apropiindu-ne de proprietate, sunetul orchestrei ne întâmpină cu arii la modă, Glenn Miller, Jacques Hélian, Xavier Cugat. Jazz, conga și alte genuri de muzică din America de Nord și de Sud. Chiar și în mijlocul Africii oamenii doreau să fie la modă.

La căderea serii căldura rămânea insuportabilă. Aerul fierbinte și umed se lipea de piele. Mă simțeam de parcă m-aș fi transformat într-o felie uriașă de jambon, ambalat într-o hârtie unsuroasă. Din instinct m-am îndreptat către umbra protectoare a unor frunze mari de bananieri care decorau grădina. O doamnă solidă se apropie de mine, ținând un pahar de șampanie într-o mână și o farfurie cu patiserii în cealaltă. Machiajul ei era atât de gros încât începuse să se crape precum pământul roșiatic de sub picioarele noastre.

— Ce mă bucur să vă revăd! se sclifosi ea, spre marea mea surpriză.

Eram sigur că n-o mai văzusem niciodată. Dar, cu un astfel de machiaj, cine putea ști? Am încercat să mă eschivez cu o piruetă.

— Ce mai faceți?

Îndopându-se cu apetitive într-un ritm impresionant, începu să-mi vorbească despre promovarea soțului ei, funcționar în cine știe ce birou din colonie. De data asta era clar. Mă confunda cu vreo putere ocultă capabilă să manevreze pionii de pe tabla colonială a jocului de

dame. Stratul gros de pudră la asta servea: să-i salveze pielea tristului ei soț, uitat pe undeva prin fundul vreunui birou sau poate chiar aflat pe punctul de a-și pierde slujba. Cum să-i explic confuzia fără s-o fac să se simtă prost? Tongerloo apăru la timp pentru a salva situația.

— Veniți, zise el, luându-mă de braț. Scuzați-ne, doamnă, vi-l răpesc pe prietenul nostru pentru câteva momente, îi spuse el interlocutoarei mele, ale cărei maxilare nu-și încetară munca grea, în timp ce noi ne îndepărtam. Domnul Doutremont tocmai a sosit. O să vi-l prezint.

Am traversat un spațiu acoperit de piatră albastră pe care erau dispuse mese acoperite cu feluri de mâncare apetisante și colorate, care ar fi putut să-mi ruineze tichetul de rație în cazul în care mă hotărâm să iau ceva la pachet pentru drum. Sub un eucalipt înalt, un grup de vreo zece persoane, doar bărbați, cu un aer grav, erau angajați într-o discuție ce părea extrem de serioasă.

— Îl vedeți pe tipul înalt și slab cu fața încadrată de o barbă îngustă? El este, șopti Tongerloo apropiindu-se de grup.

Prezentându-mă fiecărui participant, el le spunea numele, iar eu le uitam pe măsură ce le strângeam mâna. Doutremont, am observat eu, avea mâna umedă, pielea palidă iar degetele roșii și moi.

Odată prezentările terminate, domnul Tongerloo îmi propuse să profităm de umbra eucaliptului în timp ce grupul își reluă discuția cu voce joasă. Esențialul conversației mi-a scăpat, ținând cont că orchestra se dezlănțuise și că ospătarii se agitau în jurul nostru în același ritm cu insectele devenite isterice odată cu apusul soarelui.

— Să nu credeți că pregătesc vreun complot sau că negociază contractul secolului, îmi explică Tongerloo. Eu aș zice, mai degrabă, că își dezvăluie secretele unor locuri de pescuit sau de

vânătoare. Informații neprețuite pentru genul ăsta de oameni.

Din ce în ce mai simpatic, acest domn A…

Atunci când grupul începu să se disperseze, Tongerloo îl interpelă pe Doutremont, care ni se alătură cu un zâmbet afabil.

— Domnul Van Loo a fost desemnat de sediul de la Bruxelles pentru a derula ancheta de rutină în cazul micului dumneavoastră incident, explică Tongerloo, spunând trei minciuni dintr-un foc, într-o singură frază. Va dori, cu siguranță, să vă viziteze. Dacă ați avea posibilitatea să-l primiți, sunt sigur că amicul nostru va fi flatat. Nu cunoaște pe nimeni la Mombayo.

— Nu cunosc pe nimeni în toată Africa, am adăugat eu cu un zâmbet inocent.

În acel moment l-am zărit pe Van Tieghem care trecea la doar câțiva metri de noi, vorbind cu un tip plinuț, iritat și roșu. Se prefăcu că nu mă observă. Tongerloo, căruia cu siguranță nu-i scăpase prezența lui Van Tieghem, nici nu clipi. Îi zâmbea asiguratului său de parcă se pregătea să-i mai emită niște polițe suplimentare.

Pe post de răspuns, Doutremont își agită brațele lungi. Voia, oare, să mă strângă la piept? Se mulțumi, însă, să mă bată pe umăr.

— Sunați-mă de cum sosiți la Mombayo. Casa mea vă este deschisă. Doar dacă nu cumva v-ați organizat altfel.

— Domnul Van Loo este cazat la Laermans, se grăbi să răspundă Tongerloo.

— Sunteți vânător? reluă Doutremont, privindu-mă intens în încercarea de a-mi ghici trofeele de vânătoare.

— Vai, nu! Și chiar regret! Safariurile dumneavoastră sunt faimoase, se pare.

— Nicio problemă. O să găsim ceva cu care să vă distrăm, spuse el, luând un pahar cu whisky, de pe platoul care trecea prin dreptul nostru.

M-am grăbit să-l imit. Deși ostilitățile nu începuseră, aveam deja nevoie să-mi calmez nervii. Sub aparența întreținută de glume anodine și zâmbete de complezență, simțeam vibrând tensiunea unui nor de furtună, pe punctul de-a izbucni. În tot acest timp, Tongerloo, care se servise cu apă minerală, afișa o față destinsă, de parcă discuția noastră nu-l privea și pe el. „Este o chestiune strict între Mombayo și Bruxelles, de care eu mă spăl pe mâini" părea să spună el. Nimic important. Pură rutină administrativă. Nimic de care să ne îngrijorăm.

Doutremont, vedeam bine, nu se lăsase înșelat de aparenta bonomie a domnului A. În timp ce-mi vorbea despre vânătoare și despre *la dolce vita* din Katanga, îi arunca, fără încetare, priviri lui Tongerloo, în încercarea de a-i măsura gradul de duplicitate. Cu siguranță acest vânător era un tip energic, cu niște simțuri la fel de ascuțite ca acelea ale unui prădător de talie mare. Când conversația s-a încheiat, ne-a urmărit cu privirea în timp ce ne îndepărtam, iar ochii lui mi-au scrutat spatele în căutarea celui mai bun loc în care să-și înfigă ghearele.

Pentru încă o oră, Tongerloo mă ghidă printre invitați, evitându-l pe Van Tieghem cu dexteritate. Toată lumea dădea impresia că se distrează de minune. Cu excepția servitorilor, desigur, nu vedeam decât albi, inclusiv muzicienii. Femeile râdeau tare. Majoritatea bărbaților făceau paradă, încercând să pară mai importanți decât erau. Conversând cu prietenii lor, îi căutau din ochi pe cei care le puteau fi utili în afaceri sau în cariere. Doamna cu machiajul strident agățase un domn micuț cu ochelari și cu o bărbuță à la Troțki, care se zbătea în van să scape din strânsoarea ei. Câțiva militari în uniformă se comportau de parcă tocmai ar fi revenit de pe front și preferau să nu vorbească despre teribila lor experiență. Cât despre clerici, la fel de numeroși ca muștele – ei păreau că domnesc

peste toată această adunare căruia îi dădeau, din milă, dreptul de a se distra în acea seară.

∵

Pe drumul către hotel mi-am derulat în minte conversația cu Doutremont. Trebuia să evit să mă las orbit de antipatia instinctivă pe care o aveam față de el. Anne, care l-ar fi detestat pe Doutremont în egală măsură, mi-ar fi amintit sentențios, că un detectiv lucrează cu indicii, nu cu emoții. Mi-am dat seama, încă o dată, cât de mult îmi lipsea. Dumnezeule! Aș fi dat orice să pot șterge oribila seară care a precedat plecării mele. Ce spirit malefic a reușit să ne blesteme, să ne arunce într-un nor de ură, să ne îndepărteze pe unul de celălalt, astfel încât să nu putem îmbătrâni împreună. Cum altfel se putea explica atitudinea mea? Chiar îmi pierdusem cumpătul. Dar le ce-mi serveau acum regretele și remușcările! Răul era făcut. Anne era departe. Și absența ei îmi era din ce în ce mai insuportabilă. Se gândea ea doar la mine? Regreta, oare, la rândul ei, în aceeași măsură, atitudinea pe care o avusese în seara de adio? Ce făcea ea în timp ce eu beam șampanie în grădinile din Leo? Ochii ei mă fixau, luminoși, intenși – chiar și atunci când nu era furioasă – și mi-am jurat să-i scriu în sfârșit. Din moment ce-am pus din nou piciorul pe țărm, ideile și frazele mele nu ar mai trebui să fie la fel de confuze cum au fost pe vapor. M-am hotărât să mă apuc imediat, fără să mai aștept. Intrând în camera mea, îmi formulam în minte primele cuvinte pe care urma să le scriu pe hârtia cu antetul plin de volute al hotelului. Chiar atunci însă o voce, un șușotit înfundat, mi-a tulburat reflecțiile:

— Nu aprindeți lumina, vă rog.

Inima mi-a tresărit în așa hal, încât a trebuit să mă las pe pat, la fel de palid ca în ziua în care un șarpe mi se încolăcise la picioare, în obscuritatea biroului meu. Pim, Pam, Pum, mă așteptau, în picioare, aliniați.

— Pentru numele lui Dumnezeu, să nu mai faceți niciodată așa ceva! am strigat eu.

Pitica își puse un deget la gură, în timp ce camarazii ei bulbucaseră ochii, luminați din timp în timp de neonul unui anunț publicitar care era aprins de partea cealaltă a străzii, la înălțimea ferestrei mele.

— Aoleu, spuse chiorul, ce bine că clientul la ’mneavoastră nu v-a văzut fața când este intrat în cameră!

— Da. ’mneavoastră este foarte sensibil, mormăi celălalt. Ce o să mai faceți când antropofagii o să sară în cap la dumneavoastră în fundul junglei?

Și cei trei cretini izbucniră în râs.

— Ce căutați aici? am mârâit eu.

Marie-Dominique – ăsta era numele ei – îmi întinse un teanc de hârtii.

— Dom Jacques a pregătit la dumneavoastră un raport cu misiunea lui la Mombayo. Citiți pe el înainte de plecare și apoi distrugeți pe el. E posibil să caute la bagajele ’mneavoastră.

Am răsfoit dosarul cu hârțoage.

— Este documentul pe care noi am vrut să dea la dumneavoastră, la Bruxelles, înainte ca noi să plece, adăugă pitica.

Mi-am adus aminte că Jacques conta pe gnomii lui să-i livreze rezultatul cercetării mele.

— Cum o să pot să dau de voi?

— Lăsați pe noi, spuse pitica. Nu e bine dacă un alb caută la un negru.

M-am înclinat. Și, odată scăpat de ei, i-am scris Annei, înainte de-a mă cufunda în studiul hârtiilor lui Van Tieghem. Stiloul îmi avansa cu prudență. Anne detesta înflăcărările sentimentale precum și semnele de melancolie. De asemenea, m-am concentrat să-i rezum, pe cât de explicit am putut, evenimentele petrecute începând cu debarcarea mea la Leo, fără a uita să menționez șocul morții

brutale a companionului meu de călătorie, Baudouin M'Bandu.

Rezumând misiunea pe care mi-o încredințase Van Tieghem și elementele de care dispuneam, am remarcat că, sub influența lui Jacques, fără îndoială, îl judecasem și condamnasem în avans pe Doutremont – care nu avea nimic de pierdut întrucât societatea lui era despăgubită de Celtic. Dar nimic nu-mi putea dovedi acuzațiile. În raportul pe care mi l-a transmis (probabil o copie a celui pe care șeful lui l-a aruncat la gunoi) Jacques dădea detaliile celor două conversații cu Doutremont, a conversației cu Pauwels și apoi cu asociatul comanditar, Sangh Ray. Toți trei păreau de bună-credință, șocați de acele evenimente. În plus, erau absenți din Mombayo în seara jafului. Pauwels era la Elizabethville, Doutremont și Ray în vizită cu soțiile lor la un bancher, prieten al lui Ray, și el tot indian, la vreo sută de kilometri distanță.

Alibiurile a cinci camionagii ai întreprinderii au fost de asemenea verificate. Patru dintre ei erau pe traseu în acea noapte. Al cincilea, suferind, era sub supraveghere medicală. Jacques a menționat și un element important în favoarea lui Doutremont și Pauwels: unul dintre faimoasele lor safariuri era prevăzut câteva zile mai târziu. Din cauza pierderii armelor lor de suflet se gândiseră să-l anuleze, iar dacă totuși a mai avut loc, asta s-a datorat faptului că nu au dorit să-i dezamăgească pe unii vânători veniți de departe, care se deplasaseră în mod special pentru această ocazie. „Ambianța nu era cine știe ce" declarase unul dintre participanți. Cu arme de împrumut, Pauwels și Doutremont nu erau ei înșiși. Pauwels, considerat un veritabil animator al clubului, a părut foarte tulburat de spargere și deprimat din cauza pierderii puștilor, arme de colecție la care ținea mai mult ca la orice.

Contrar a ceea ce pretinsese șeful lui, Jacques explorase și pista „teroristului african". În ciuda

eforturilor sale, nu reușise să-l localizeze pe misteriosul șef ce susținea independența, despre care îmi vorbise și care îi bântuia pe coloniști. Cartierele băștinașilor zumzăiau de zvonurile insistente ale vizitei sale în regiune, de câteva săptămâni, poate chiar de luni. Dar, când Jacques a încercat să afle mai multe despre acest faimos personaj, toată lumea i-a râs în nas, atât autoritățile coloniale cât și opozanții indigeni din zonă. Toată Africa fremăta din cauza unor astfel de legende, încă de când puterile occidentale se instalaseră acolo. Un mare șef negru apărea ba în Africa Ecuatorială Franceză, ba în Uganda sau Rhodesia. Dar, afirmau interlocutorii săi, în Congo sau în Katanga nu existau mai mulți șefi clandestini decât în altă parte, poate doar în imaginația negrilor, disperați de situația lor și aflați în căutarea unui lider imaginar atotputernic de care să se atașeze.

Nu prea înțelegeam dacă aceste ultime observații erau proprii indigenilor cu care Jacques discutase sau exprimau propria lui opinie. Cel mai probabil un pic din amândouă, ceea ce m-a făcut să înțeleg mai bine iritarea cu care mi-a răspuns atunci când i-am ironizat munca în serviciul Siguranței Naționale. În dosarul pe care mi l-au dat Pim, Pam, Pum se găsea și lista personalităților din Katanga pe care autoritățile belgiene le suspectau că simpatizează cu ideile de autonomie sau care, pur și simplu, afișau o oarecare rigiditate sau distanță vis-à-vis de belgieni. În districtul Mombayo nu erau decât maxim vreo zece, dacă era să ne luăm după autoritățile locale, ceea ce nu dovedea, poate, decât o anumită indolență în strângerea informațiilor. Mi-am dat seama că și Jacques avusese aceeași reacție, citind o notă scrisă de mână în care preciza că nu a avut timp să completeze lista. Pe scurt, era o grămadă de treabă!

Când i-am încredințat scrisoarea pe care i-o trimiteam Annei, recepționerul hotelului afișă un

zâmbet complice, pe care îl rezerva tinerilor celibatari care se perindau prin fața biroului lui. Eu m-am mulțumit să-l întreb care este cea mai bună adresă din Leo pentru a bea o *gueuze* adevărată. După oribilul cocktail la care mă dusese Tongerloo, faptul că i-am scris Annei m-a emoționat prea mult ca să pot să adorm fără băutura mea fetiș. Tânărul se scărpina în cap.

— E mai ușor să găsiți fete pe-aici decât o *gueuze,* spuse el.

Pentru că am râs politicos la gluma lui stupidă, scoase dintr-un sertar al recepției niște cărți de vizită ale unor doamne primitoare și adresa unor cluburi unde aș putea „să mă destind", conform spuselor lui. Cu un gest al mâinii i-am refuzat pliantele. Nu, aveam realmente poftă de o *gueuze*! Una adevărată! Cu sirop de rodie!

— La ora asta nu cred să existe decât un singur loc: popota ofițerilor Forței Publice. Pe vremea când eram soldat, barmanul de acolo se dădea mare că poate face rost de câte-o sticlă din fiecare bere belgiană, chiar dintre sortimentele produse de cele mai obscure mănăstiri. Îi provoca pe nou-veniți să comande o marcă pe care el să nu o aibă. Dar asta se întâmpla în urmă cu mai mulți ani. Barmanul s-a schimbat de mai multe ori de atunci. La fel ca vremurile, adăugă el, filosofând în mod neașteptat.

— Popota este deschisă și noaptea?

— Armata veghează la securitatea noastră în permanență, remarcă el în mod judicios. În orice caz serviciul popotei…

— Ce păcat că nu sunt ofițer, nici măcar în rezervă.

În mod cert foarte descurcăreț, individul ridică receptorul. După doar câteva momente eram invitatul unui anume maior Louis Gérard, vechi prieten al tatălui său, care își făcea veacul la popotă în seara aceea, în ciuda orei târzii. Bacșișul pe care l-am lăsat recepționerului l-ar face să

tresară pe contabilul companiei Celtic, dar la ce bun să închiriezi o mașină fără a-i asigura carburantul, domnule A?

În momentul în care l-am reperat pe maiorul Gérard, care stătea cocoțat pe un taburet în fața barului, am înțeles că nu șansa era cea care mi-a permis să-l întâlnesc în seara aceea la popotă. Nasul lui stacojiu și obrajii plini de cuperoză indicau faptul că aici își alesese domiciliul, în virtutea unui contract de închiriere reînnoit de mai multe ori.

După un scotch serios pentru el și două sau trei *gueuze grenadine* pentru mine, ca să mai recuperez din întârziere, am devenit prieteni la cataramă. Ceea ce mi-a permis să aflu că misiunea – secretă desigur – care-i fusese încredințată, îl ducea și pe el în Katanga în următoarele săptămâni. Tulburările din regiune îi făceau pe coloniști din ce în ce mai nervoși.

— Ești extraordinar, Louis! am strigat eu. Cu dumneata trupele vor duce lipsă de orice, dar nu de scotch! Sănătatea le e salvată!

— Contează pe mine, puștiule, voi adăuga și-o ladă de *gueuze*!

— Să nu uităm siropul de rodie!

Izbucni în râs și mă bătu pe spate!

— Ești tare, Michel!

— Ești tare, Louis!

Și tot așa. Și pentru că tot insista („Hai, puștiule! Ultima pentru drum! Aici spunem: ultima pentru plecare” – râsete) am mai golit o bere pentru a sărbători plecarea mea la Mombayo și încă una pentru plecarea lui. De data asta fără ezitări, m-am gândit eu. Direcția: Katanga. Dacă maiorul Gérard se ținea de promisiune, ancheta mea era pe drumul cel bun. Oare asta ar liniști-o pe Anne, să adaug un post scriptum la scrisoare? Poate. Sau poate că nu? Mai degrabă nu. „Femeile sunt imprevizibile, puștiule!” mă avertizase maiorul cu o mare înțelepciune.

6.

Un vas cu banane verzi
Iunie 1948 – Katanga

Când am coborât din taxi la Mombayo, doamna Laermans mă primi cu o figură abătută. Soțul ei, îmi explică ea cu o grimasă, a trebuit să plece „pe neașteptate”. Încă de-a doua zi am înțeles destinația domnului Laermans: canapeaua biroului său de la primul etaj, unde se reculegea după chermeza din ajun.

Călătoriile „neașteptate” ale lui Laermans țineau uneori mai multe zile. Și întoarcerea era dificilă. Un mare handicap pentru un colonist, bietul om nu ținea la băutură și suferea de probleme digestive. Ceea ce îi dădea, în momentele de luciditate, o alură de zombi pierdut într-o pădure necunoscută, în căutarea unei fântâni magice. Doamna Laermans, o femeie micuță și uscățivă, a cărei piele abia dacă-i acoperea oasele, coordona casa și afacerile soțului ei cu energia eficace a disperării.

Odată obișnuită cu prezența mea, și pentru că i-am câștigat încrederea, m-a făcut să promit c-o să-mi țin gura. Tongerloo habar n-avea de starea soțului ei. Domnul A nu părăsea niciodată capitala. Am promis, desigur!

Brokerul cunoștea aproape pe toată lumea în zonă. Sau, mai degrabă, bea cu aproape toată lumea. Dar limba i s-a împotmolit când l-am întrebat despre principalii săi asigurați. „Toți îmi sunt prieteni, afirma el ascunzându-și privirea. Oameni ca lumea”. Șicanările soției lui l-au făcut să se strâmbe. Dar fără a-mi da mai multe informații.

— Știți cum e, într-o comunitate mică, toți țin aproape, toți bârfesc, ceea ce creează resentimente și antipatii greu de înțeles pentru nou-veniți. Ce vreți să aflați mai exact? Zvonuri, povestioare

meschine, mici scandaluri de budoar? Aș putea să vă povestesc cu zecile. O femeie care se culcă cu șeful ei, sau cu asistentul soțului ei, sau cu concurentul acestuia. Un tip nu mai e invitat la petreceri, nu se știe exact de ce, dar am putea să ghicim. Un funcționar care nu a mai fost numit pe postul pe care-l vâna, în timp ce adjunctul său i-a devenit șef, un tip care câștigă dintr-odată mulți bani, dar prea mulți prieteni profită de asta, ceea ce ne face să ne punem întrebări. Ce ați putea face cu astfel de povești a căror autenticitate este nesigură, de cele mai multe ori fiind doar bârfe?

Ridică din umeri. Omul ăsta era atât de dezgustat de propria-i persoană încât a decis să dea jos toate oglinzile din casă. Dar continua să-și observe viața tragică în degradarea corpului său, în tremuratul mâinilor, în petele de bătrânețe care-i apăruseră prematur pe piele, în părul tern care-i încărunțea înainte de vreme și-n ochii rătăciți care-l fixau, deformați, din argintăria de pe masă.

— Zvonurile despre unii și despre alții nu înseamnă nimic, repetă el. Este doar o modalitate pentru fiecare de-a se da mare, de-a avea ceva de zis atunci când este invitat undeva.

— Faceți asigurări și pentru indigeni?

Speram să se simtă mai puțin constrâns vorbind despre asta decât despre prietenii lui belgieni.

— În mod indirect. I-am încredințat brokerajul polițelor de asigurare pentru indigeni unui indian, Salaamat Ray, care-i cunoaște foarte bine. Este proprietarul tuturor buticurilor de tabac din orașul băștinașilor.

— Ray? Vreo rudă a partenerului Ray de la Pauwels & Doutremont Cy?

— Habar n-am. În dosarele mele veți găsi o grămadă de Ray. Toți indienii din Congo se numesc Ray sau așa ceva. Din punctul meu de vedere, în astfel de popoare, toți sunt înrudiți. Niște adevărați păianjeni ce țes o pânză în care

prind puțin câte puțin tot comerțul din colonie. La jocul ăsta sunt mai buni chiar decât evreii.

În buzunar pipăiam flaconul cu medicamente de la Hubert. Riscam să am mare nevoie de ele dacă sejurul meu la Laermans s-ar fi prelungit. Dar munca e muncă, așa că i-am mai pus câteva întrebări, la care mi-a răspuns într-o manieră la fel de vagă și inconsistentă. Între timp, soția lui s-a retras, sub pretextul că trebuie să verifice dacă servitorii și-au îndeplinit sarcinile domestice. Încredințându-mă brokerului său pentru a ne ajuta să descâlcim ițele jafului de la Mombayo, Tongerloo era convins că agentul lui va pune interesele companiei Celtic înaintea intereselor oamenilor din zonă. Dacă l-ar fi vizitat măcar o singură dată, Domnul A ar fi înțeles că nu avea nimic de câștigat de la această epavă.

Următoarele două zile au fost și mai deprimante. După conversația cu marele aventurier Laermans mă simțeam prea abătut pentru a putea continua ancheta. Încă de-a doua zi individul s-a întors la canapeaua lui, iar doamna Laermans nici nu deschidea gura atunci când luam masa împreună. Climatul dur și tensionat din regiune probabil că își pusese amprenta pe nervii mei. La sfârșitul mesei, fără măcar să-mi caut o scuză, urcam direct în cameră, spre ușurarea evidentă a gazdei mele, care nu-mi propunea nici cafea, nici digestive. Familia Laermans îmi pusese la dispoziție camera de oaspeți, unde stăteam închis zile întregi, încercând să schițez un vag plan de bătaie.

Ar fi trebuit să-i sun pe domnul Doutremont, pe asociatul lui, Pauwels, sau pe comanditarul lor. Dar o inerție de neînțeles mă țintuia în camera în care transpiram și mă sufocam, în ciuda ventilatorului enorm care se învârtea permanent deasupra capului meu. Fără cecul de la Celtic, care-mi încălzea inima, mi-aș fi luat tălpășița și aș fi părăsit locul ăsta fără să mai despachetez.

∵

Mai aveam și un alt motiv din cauza căruia rămăsesem înțepenit în vila lui Laermans, dar de care nu eram conștient la momentul respectiv: teama de Africa, o teamă căreia marele detectiv care sunt nu a reușit să-i afle secretul. Încă de când debarcasem, peste tot pe unde treceam și peste toți pe care-i întâlneam, domnea un iz de moarte. Pe vapor, în povestea lui Van Tieghem, în casa lui Laermans. Chiar la cocktailul unde l-am întâlnit pe Doutremont, am simțit în spatele fastului petrecerii, angoasa oamenilor disperați, temători și detestați, izolați în colivia lor de aur.

Plecând din Léo, pătrunzând în inima continentului sălbatic, alunecam, de voie de nevoie, afară din buncărul expatriaților, din părticica aceea aseptică de falsă Belgie. Dar aveam nevoie de timp să învăț să respir în lumea asta absolut nouă pentru mine. Totul era prea intens și prea imens pentru micul bruxellez care eram: miresmele necunoscute, strălucirea soarelui, brutalitatea insectelor, privirea negrilor, praful.

A fost Doutremont cel care m-a scos din toropeală. Într-o dimineață, când coboram la micul dejun, l-am găsit în hol, la capătul scărilor, conversând cu doamna Laermans. Îmbrăcat numai în alb, cu pantofi în două culori, cu pălăria în mână, părea că tocmai ieșise dintr-un reportaj dedicat celor mai șic vedete din Beverly Hills. Pe perete, o mască de lemn, reprezentând o figură extrem de alungită, acoperită cu vopsea albă, îl fixa cu orbitele sale goale, mimând un plânset, ca o reflectare a unei silențioase dar incredibile suferințe.

Când m-am apropiat de ei, doamna Laermans îmi întinse mâna salutându-mă cu un zâmbet bine studiat. Doutremont făcu ochii mici.

— Mă bucur să vă văd, Van Loo. Tocmai mă gândeam să vă smulg din amiciția prea posesivă a familiei Laermans. Se pare că sunteți aici de aproape o săptămână și încă nu m-ați vizitat? Nu-

mi spuneți că gazdele dumneavoastră și-au rezervat plăcerea exclusivă de a vă ține companie.

Am râs politicos toți trei, înainte de-a intra în salon cu un pahar în mână. Camille Laermans își făcu apariția în mod neașteptat, în momentul în care Doutremont se ridica să plece. Arăta ca un om care-și descoperise propria fantomă. „Ne însoțiți la un ultim pahar, înainte să plec, Camille?" întrebă Doutremont cu o voce îngrijorată.

Brokerul scutură o mână moale, fără să răspundă, înainte de-a se prăbuși într-un fotoliu.

— Deja ne părăsiți, Luc? spuse el într-un târziu, cu o voce neutră.

Doutremont ridică din umeri.

— Oaspetele vostru, domnul Van Loo, îmi face în sfârșit onoarea de-a accepta invitația mea la cină. O să-mi dau toată silința să iasă bine. O să fiți cu noi în seara asta, Camille?

Se așternu un lung moment de liniște, pe care doamna Laermans îl întrerupse într-un final.

— Vai, domnule Doutremont… Seara noastră este ocupată. Îmi pare rău!

— O să rămână pentru data viitoare, trase concluzia Doutremont salutându-ne cu un rânjet sec, înainte de a-și pune pălăria pe cap.

∵

Vizita la Doutremont s-a petrecut exact așa cum m-am temut: turul proprietății însoțit de un stăpân mândru să-și etaleze bogățiile și posesiunile, vila colonială splendidă, înconjurată de pâlcuri de flori fabuloase, cactuși, palmieri și alte plante exotice, întreținute în mod admirabil, cu zidurile pline de trofee de vânătoare, o colecție de arme congoleze (săbii, sulițe, macete) și niște puști vechi de vânătoare.

Apoi, la masă, în salonul fumoar, el a condus conversația, de la un cap la altul, fără să-mi dea ocazia să-i pun cele câteva întrebări perfide care mi se perindau prin cap. De la sosirea în Katanga, împotmolit în lâncezeala din casa Laermans, nici

măcar nu mai deschisesem dosarul. Într-un moment de inspirație, chiar când ne pregăteam să ne despărțim, i-am cerut lui Doutremont să-mi arate locul unde a avut loc jaful.

— Desigur, domnule Van Loo. Vă așteptăm cu drag la sediul societății noastre.

Întâlnirea a fost fixată pentru a doua zi.

Sediul companiei era format dintr-un ansamblu de clădiri dizgrațioase din beton: câteva birouri și-n rest depozite și garaje. În curtea inundată de-o căldură umedă, zdrobitoare, doi palmieri amărâți își agitau frunzele îngălbenite de soare. În spatele porții pentru vehicule, mai mulți muncitori (în majoritate negri, dar și indieni și asiatici) transportau lăzi sau manipulau vehicule cu mișcări lente. Nici nu-și ridicară ochii la trecerea mea. Aparțineam unei alte lumi, care-i lăsa indiferenți sau pe care nici nu doreau s-o privească. O săgeată vopsită pe o placă emailată, urmată de o mână, indica intrarea în birouri.

Când am împins ușa vitrată se auzi un sunet slab de clopoțel. Tânăra care muncea în spatele biroului de lemn, o frumoasă mulatră care purta ochelari rotunzi, cu o fină ramă metalică, mă întâmpină zâmbind.

— Domnul Van Loo? Domnul Doutremont vă așteaptă.

Nu am stat mult. De îndată ce a aflat de sosirea mea, stăpânul locurilor apăru, la fel de elegant ca în ajun, și mă invită în biroul lui, ținându-mi ușa.

— Aduceți-ne cafea, Sybil, îi spuse el tinerei. Iată scena crimei!

Își desfăcu brațele într-un mod teatral și îmi arătă în spatele mesei de lucru un seif metalic încastrat în zid, a cărui ușă era întredeschisă.

— Îl vedeți acum în starea în care l-am găsit. Gol și deschis. Pentru moment contabilul plătește salariile într-un birou pus la dispoziția noastră de către bancă. Acolo este armurăria.

Îmi arătă un frumos dulap de lemn. Vitrina fusese spartă, lacătul forțat rămăsese agățat de inelul metalic, etajerele de lemn pe care erau fixate armele fuseseră făcute bucăți.

— De ce nu ați reparat nimic, ținând cont că jaful a avut loc acum mai multe săptămâni?

— Din cauza judecătorului de instrucție. De fiecare dată când îl sun, Thillon îmi cere să mai am puțină răbdare. Până vine în vizită un alt anchetator, poliția, asigurătorii, agenții nu știu cărui serviciu. Și nu se mai termină. Încep să mă obișnuiesc să lucrez într-un birou devastat. Într-o bună zi, decoratorii vor găsi că stilul ăsta este foarte șic.

În acest răstimp intră recepționera aducând o cafetieră aburindă și cești. În timp ce Doutremont îmi turna cafeaua, se auzi o voce.

— Ah, domnul Van Loo! În sfârșit!

Domnul Pauwels înainta spre mine cu mâna întinsă. Nu semăna deloc cu vărul lui. Scund, grăsuț, cu o mustață fină și aranjată, te ducea cu gândul mai degrabă la un contabil decât la un aventurier.

— Era timpul ca asiguratorii să trimită pe cineva care să le miște fundul polițiștilor. Până acum nu au fost buni decât să ne bage în ceață și să completeze hârțoage fără niciun folos.

— Îmi pare rău să vă dezamăgesc, am spus eu zâmbind. Treaba mea nu este să refac munca polițiștilor. Sunt aici doar să închid dosarul companiei.

— Lăsați, lăsați, spuse Doutremont. Nu faceți exces de modestie. Reputația de detectiv v-a luat-o înainte.

Ce voia să spună? Că avea posibilitatea să se intereseze de mine până la Bruxelles? Pauwels adăugă, făcându-mi insistent cu ochiul:

— Serviciile secrete au făcut foarte bine că v-au trimis în colțul ăsta de lume, domnule Van Loo. Bieții noștri polițai sunt prea greoi pentru genul

ăsta de problemă. Total incapabili să înțeleagă cât de exploziv a devenit climatul politic în regiune.

— Serviciile secrete? am izbucnit într-un râs, mai mult sau mai puțin natural. Eu reprezint compania Celtic, asiguratorul dumneavoastră. De ce naiba s-ar interesa Siguranța Statului de jaful petrecut la o societate de transport, dintr-un sat pierdut în fundul junglei?

Doutremont își ridică ceașca de cafea de parcă ar fi vrut să ciocnim.

— Haideți, domnule Van Loo. Sunteți un prieten al domnului Van Tieghem, nu-i așa? Îl cunoaștem destul de bine. Ne-a impresionat foarte tare atunci când ne-a vizitat. Păcat că nu a avut timp să-și ducă la bun sfârșit misiunea. Mare păcat.

— Foarte mulți oameni sunt interesați de noi, spuse Pauwels visător.

De data asta nu aveam voie să greșesc. Și nici timp să mă gândesc. Șireții ăștia doi ori încercau să mă prindă, aruncând plasa la întâmplare și sperând să mușc momeala, ori cunoșteau cu adevărat legăturile mele cu Jacques. În acest ultim caz nu-mi rămânea decât să mă întorc la Bruxelles. Fără ezitare, și privindu-i direct în ochi, le-am răspuns:

— Van Tieghem? Nu, îmi pare rău, nu-l cunosc. Cine este?

Să fi fost aplombul meu? Lipsa de ezitare? În timp ce vorbeam am văzut îndoiala instalându-se în privirile lor. Blufaseră. Habar nu aveau de prietenia mea cu Jacques. Dar așteptau vizita unui alt agent de când el fusese rechemat la Léo fără să-și fi terminat treaba. Puțini detectivi vin în vizită la Mombayo. Își închipuiseră că eu eram cel care a fost însărcinat să finalizeze ancheta. Ceea ce dovedea și faptul că investigațiile lui Jacques îi îngrijoraseră. Oare reacția mea le alungase temerile, le îndepărtase îndoielile? Asta credeam în momentul în care Doutremont mă apucă de braț chiar când ieșeam din birou.

— Organizăm un safari duminica viitoare, domnule Van Loo. De ce nu veniți și dumneavoastră cu noi?

— Oh, dar eu nu sunt vânător.

— Da, mi-ați mărturisit asta la Léo, spuse el ridicând sprâncenele la amintirea bolii rușinoase de care sufeream. Poate o să vă deschidem apetitul, cine știe?

— Da, chiar așa, cine știe?

Le-am mulțumit cu un entuziasm puțin forțat. Ucigașii în serie nu m-au fascinat niciodată. Dar era o ocazie prea bună să-i observ pe cei doi clovni ai mei și să intru pe nesimțite în cercul lor de prieteni. Invitația lor dovedea, în orice caz, că am reușit să le alung neîncrederea, am tras eu concluzia naiv.

În momentul în care intram pe proprietatea familiei Laermans, un puști aproape gol, mai negru decât cerneala, se agață de mine, strângând la pieptul lui plăpând un vas cu banane. Cum nu reușeam să mă descotorosesc de el am sfârșit prin a-i arunca o monedă. El o prinse din zbor și-mi întinse trei fructe minuscule, de culoare verde, cu textura de cauciuc, în timp ce-mi șopti:

— Întâlnire seara asta, ora la nouă, gara de autobuz. Dumnezeule! Era unul dintre incredibilii pitici ai lui Jacques! Atât de bine deghizat în puști că nici nu l-am recunoscut! Albii pretind ca negrii nu se disting unii de alții. Mi-am mușcat limba. Cum mi-a trecut prin cap o asemenea platitudine?

Întors în camera mea, am început o nouă scrisoare pentru Anna. I-am relatat evenimentele petrecute de la venirea mea la Mombayo, motivele inerției mele, dar tot ce scriam era un talmeș-balmeș. În ciuda eforturilor mele, eram incapabil să mă exprim cu cuvinte sincere, să-i dezvălui sentimentele mele reale. Textul rămânea sec, impersonal, foarte potrivit pentru un raport către Celtic. De supărare, am ars ciornele și am aruncat cenușa la gunoi.

După ce-am ridicat paharul de *gueuze* – imaginar – în cinstea întoarcerii mele la Bruxelles, am luat din nou o foaie albă. Am lăsat de-o parte de data asta problemele mele cu Laermans, Doutremont și compania, și i-am povestit Annei cum am fost abordat de un puști negru în stradă, care voia să-mi vândă banane și de ce nu îl recunoscusem. Printre altele, începusem să explorez motivele stării mele de rău. Din punct de vedere geografic, atinsesem centrul Africii Negre. Dar, în mintea mea, nu reușeam să părăsesc lumea albilor. Când am terminat scrisoarea m-am simțit mult mai bine. Apoi am ars-o și pe aceasta, în cadă. A trimite prin poșta din Mombayo o astfel de corespondență, ar fi ca și cum m-aș plimba în pielea goală pe stradă. În cine să ai încredere aici… dacă nu în Pim, Pam, Pum? am constatat eu cu groază.

∵

La căderea nopții, autogara semăna cu un bâlci după o pană de curent. „Gară”, un cuvânt mult prea pompos pentru câteva peroane de pământ bătătorit, unde se întâlneau autobuzele care mergeau în celelalte orașe ale provinciei. Doar lămpile cu petrol ale unor mizerabile colibe luminau în noapte, ca niște licurici fragili. Un adevărat bazar unde se vindeau manioc, dulciuri, tutun și limonadă, dar și petrol, cuțite elvețiene și caserole.

Am petrecut cel puțin o jumătate de oră bântuind printre cocioabe, aproape rupându-mi câte un picior la fiecare pas, lovindu-mă de corpuri întinse care așteptau vreun autobuz, moartea sau Dumnezeu știe ce, orbit de muște, legănat de bâzâitul țânțarilor și vacarmul muzicienilor și cântăreților care dădeau fiecare câte-un recital, până când Marie-Dominique m-a tras de haină.

Înfuriat peste măsură, mi-am dat seama că cei doi complici ai ei fredonau, sprijiniți confortabil de peretele unei colibe. Pesemne că am trecut pe

acolo de mai multe ori fără ca ei să schițeze cel mai mic gest pentru a-și face simțită prezența.

— Am făcut o precauție elementară, ca să vedem dacă ’mneavoastră este urmărit, îmi explică pitica.

O bănuiam că făcea mișto de mine dar am preferat să nu insist pentru că-mi simțeam furia crescând la cote alarmante.

— Haideți să mergem!

Și, fără să-și facă griji pentru mine, se avântă hotărâtă în noapte, urmată de ceilalți doi gnomi. Atent să nu-mi rup gâtul în întuneric, i-am pierdut rapid din vedere. Un lejer zgomot de pași mă preceda (șoricei?). O apă curgea pe partea dreaptă, insecte îmi străpungeau pielea și cei trei pitici groaznici dispăruseră. Lumina unei țigări apărută brusc mă liniști precum un marinar la vederea farului după furtună. Un negru burtos, cu păr grizonant, stătea sprijinit de tocul ușii unei barăci micuțe. Cum mă văzu, mă luă de după umeri cu o familiaritate surprinzătoare și mă conduse în magherniță. Spre uimirea mea, cei trei pigmei mă așteptau, așezați pe podeaua din pământ bătătorit, cu coatele puse pe o măsuță joasă, în fața unei băuturi aburinde.

— Deci, ce zici, bătrâne? Albii se plânge mereu ca negrii e lenți. Dar asta pentru că nu ne cunoaște, spuse chiorul rânjind.

— Ceai? propuse Marie-Dominique.

— A găsit ușor pe noi? întrebă cel de-al treilea. Și toți trei izbucniră în râs.

Omul care mă întâmpinase puse o ceașcă în fața mea.

M-am așezat pe vine la rândul meu, o poziție extrem de incomodă pentru picioarele mele lungi, dar asta părea că-i încântă atât de mult pe cei trei camarazi ai mei, încât nu am vrut să-i privez de un asemenea spectacol.

— Eu pun pariu că nu poate să rezistă mai multe de trei de minute, spuse chiorul.

— Pariez eu cu tine, spuse teribilul lui companion.

— Dom Michel, spuse Marie-Dominique, prezint la dumneavoastră pe Unchiul Martin. Și arătă cu mâna pe gazda noastră. El are un taxi. Eu sfătuiesc să angajați ghid pe el. Cred că dumneavoastră are nevoie.

Am făcut o grimasă. Nota de plată pentru Celtic tot creștea. Până-n prezent, micuții camarazi ai lui Jacques reușiseră să-i smulgă niște bani (presupun), să obțină o călătorie în Belgia, cu toate cheltuielile plătite, și acum un comision de pe urma taxiului așa-zisului unchi.

— Vreun mesaj pentru dom Jacques? întrebă chiorul.

Am rezumat întrevederea mea cu Doutremont și Pauwels, vizita la sediul firmei, starea lui Laermans, de la care nu ar trebui s-așteptăm niciun ajutor, în ciuda promisiunilor lui Tongerloo. În timp ce eu vorbeam, ei dădeau din cap, se scărpinau pe picioare sau pe corp, căscau sau își beau ceaiul. Invitația lui Doutremont de-a participa la un safari îi scoase din letargie. Dar incapacitatea mea de-a le da detalii cu privire la această expediție îi enervă la culme.

— Nu trebuia dumneavoastră să afle mai multe despre asta? țipă chiorul. Câți participanți este? Câți vânători? Regiunea unde este vânătoarea? Ce vânat este?

Am dat din cap cu părere de rău.

— Pe scurt, dumneavoastră nu știe nimic, trase concluzia Marie-Dominique.

— Și mai este plătit dacă lucrează așa de neglijent? spuse cel de-al treilea.

— Ia te uită! Din câte știu, nu voi sunteți clienții mei!

— Dacă noi era clienții, dumneavoastră era afară pe ușă de mult! strigă chiorul, provocând râsul celorlalți bufoni.

— Noroc că este noi aici, suspină Marie-Dominique. Noi se ocupă de tot. Unchiul Martin va transmite la dumneavoastră informațiile care le află noi.

— Mergem, șefu'? spuse unchiul Martin, revenit din camera din spate, cu o splendidă caschetă închisă la culoare îndesată pe cap, pe care erau gravate cu litere aurite cuvintele „Hotel Métropole".

Cum naiba eșuase în coliba unui băștinaș, în fundul provinciei Katanga, ținuta unui valet dintr-unul dintre cele mai luxoase hoteluri din Bruxelles? Dac-aș fi întrebat cu ce sos a fost mâncat adevăratul valet care purta această uniformă, s-ar fi uitat urât la mine. Așa că m-am abținut să pun o astfel de întrebare, lăsând monopolul umorului de prost-gust celor trei vedete locale.

7.

Grădina Edenului

— Să participi la o vânătoare în Katanga înseamnă să îmbrățișezi Pământul, așa cum l-a creat Dumnezeu. Perfect, domnule Van Loo. Grădina Edenului? Este aici, chiar în fața dumneavoastră.

Degetul îi indica savana, în timp ce o expresie de extaz i se întipărea pe față.

— Nu mă credeți? Priviți în jur, în loc să vă uitați la mine de parcă aș fi nebun. Nu protestați. Nu sunt vexat de sinceritatea dumneavoastră. Și, mai ales, nu vă prefaceți că sunteți de acord cu mine, doar pentru a-mi face plăcere. Nu trișăm atunci când revenim în lumea primordială. Aici suntem pe un continent brut, fără filtre, fără bariere, fără toate subterfugiile pe care Occidentul le-a construit pentru a se ascunde de privirea pătrunzătoare a puterii divine. Aici, Dumnezeu citește direct în adâncul inimii dumneavoastră – și eu la fel. *God sees you as you are.*[14] Oh, dar nu, domnule Van Loo, nu fiți jenat. Nu sunt surprins de reacția dumneavoastră. Sunt obișnuit. De fiecare dată când un tip vine din metropolă… Cum spun eu mereu: acordați-vă timpul necesar pentru a privi în jur înainte de-a vă cufunda în adâncul dumneavoastră. Grădina Edenului nu se descoperă la prima vedere, precum *Manneken Pis*. Dragostea pentru Africa se câștigă încet. Trebuie s-o meritați. Împotrivirea dumneavoastră e normală. E greu să te întorci cu mii de ani în urmă, când ești doar în trecere. Pentru a simți această emoție trebuie să fii pregătit să lași deoparte bagajele și să accepți să-ți schimbi viața. Să te întorci la origini. Nu uitați că primul om s-a născut pe aceste meleaguri. De aici și-a împrăștiat Dumnezeu urmașii spre restul planetei. Bine, putem să avem mici obiecții din

punct de vedere geografic. Să interpretăm diferit mesajul Cărții. Un pastor modern crede în Dumnezeu la fel de mult ca în știință. De aceea, eu nu ezit să spun că să revii aici înseamnă să te întorci la leagănul civilizației. Contemplați acest peisaj! La suprafața pământului – mai multe recolte pe an. Dedesubt – pură magie. Aur, diamante, uraniu au crescut în cuptorul din care El ne-a creat. Trebuie doar să te apleci ca să le culegi. Și pământul ăsta aparține celui care și-l dorește. Nu este asta dovada că Dumnezeu ni l-a dat nouă? Sălbaticii? Ce-i cu ei? Nu vă faceți griji. Sunt ușor de potolit. Niște copii, prea bucuroși că au în sfârșit niște adevărați conducători care se ocupă să-i ghideze. Vă asigur, domnule Van Loo, rămâneți aproape de noi. În câțiva ani o să fiți ca noi. Și veți retrăi ca noi momentul Genezei. Ridicați capul. Priviți cerul. Ați mai văzut vreodată atât de multe stele? Este un semn. Sunt deasupra noastră exact ca în prima zi. Dar pe cuvântul meu! Tremurați, în loc să vă minunați de natura care vă înconjoară? Vă e teamă de ea? Cred că ați citit cam multe cărți exotice despre mâncătorii de oameni, șerpi, plante carnivore și altele. Uitați rahaturile alea, domnule Van Loo – scuzați-mi grosolănia. Cei care le-au scris nu au părăsit niciodată umbra gri a caselor lor. De ce vă e teamă? Natura asta este a noastră, vă repet. *We are the masters, do you understand*?[15] Dumnezeu ne învață asta. „Mergeți mândri prin verdeața și iarba ce poartă semințe, printre arborii ce dau fructe, admirați animalele vii care se mișcă și păsările cu aripi diferite de la specie la specie, vitele și reptilele pe care Dumnezeu le-a creat ca să-l bucure pe om, și să-l servească”. Atenție, totuși, pe unde călcați! Godfrey Daniels![16] Dar bleg mai sunteți, măi dragă!

Aproape că m-am îngropat într-un mușuroi de termite, sau nu știu ce altă chestie dezgustătoare, după ce-am scăpat de o mlaștină, de niște plante

înfometate, de nisipuri mișcătoare, de animale necunoscute ale căror gheare bune de sfâșiat se auzeau al dracului de aproape și de nu știu câte alte orori. Din fericire, un înger păzitor a vegheat asupra mea încă de la începutul expediției. Deja mă salvase de la moarte de vreo mie de ori, deși abia se terminase prima zi. Era un misionar american, Jeff T. Wilder (cu T de la Theodore), care acceptase sacrificiul de-a mă însoți, la cererea expresă a lui Doutremont, care s-a îngrijorat subit atunci când m-a văzut venind cu un rucsăcel în spate, fără loțiuni și mai ales fără arme, de teamă să nu-l piardă pe reprezentantul special al prețioasei sale firme de asigurări (și riscând, astfel, ca după moartea mea să se trezească cu un succesor mult mai descurcăreț decât mine).

Într-o altă viață Jeff T. trebuie c-a fost vânzător ambulant. De atunci își păstrase limbuția și pasiunea să vândă unor oameni care nu doreau nimic din ceea ce nu aveau nevoie. Fiecare peisaj, fiecare oraș, fiecare persoană întâlnită pe marginea drumului îl inspirau să citeze un pasaj din Biblie. Recita pe de rost, cu voce tare, pe un ton neutru, fără să uite, din păcate, nici măcar un verset. În singurătate, înconjurat de liniște, pândit de spectrul neantului, Iov nu avea de ce să se lamenteze. Nu-l întâlnise pe Jeff T. Wilder. Nu-i cunoștea fericirea.

Seara, îl ajutam pe pastor să ridice cortul; sau mai degrabă mă prefăceam (de ce să mă bag, dacă tot îi făcea atâta plăcere să se joace cu afurisita aia de pânză, cu afurisitele de corzi și afurisitele de cadre?) înainte să mă prăbușesc pe pătura pe care servitorii o puneau pe jos pentru a ne îngriji prețioasele posterioare albe.

În timpul grătarului, Jeff mă luă deoparte.

— Se pare că nu ați tras niciodată cu pușca, nici măcar un cartuș?

Având în vedere tonul vocii sale ai fi zis că tocmai aflase că aveam o înclinație supărătoare către sodomie.

Am clătinat din cap.

— Chiar niciodată? Nici măcar când erați copil?

Nu aveam de gând să-i povestesc că-n vremea aceea jucam fotbal pe străduțele din Bruxelles și că nu-i ținteam pe tovarășii mei decât cu mingea.

— Să nu-mi spuneți că nu faceți asta din motive religioase…!

În cazul ăsta aș fi fost pierdut definitiv, livrat direct în flăcările iadului. Nu am putut să mă abțin să râd.

— Văd unde bateți, Jeff. Acum o să pretindeți că vânătorii sunt iubiți de Dumnezeu?

— *Să facem omul după chipul și asemănarea noastră, să ne semene, și să fie stăpân peste peștii din mare, păsările din cer, vitele și toate reptilele care se târăsc pe pământ* (Geneza 1:26). Deci? Așa spune Cartea. Vreți să știți ce cred eu? Că vegetarienii sunt niște păcătoși. De multe ori, comuniști, adăugă el cu o voce joasă (în cazul în care Dumnezeu ar fi ascultat? Sau poate Stalin?)

— Stați liniștit, Jeff. Tatăl meu mânca popi la fiecare masă. Și îi prefera în sânge!

Și ca să-i dovedesc asta, am mușcat cu toți dinții dintr-o apetisantă frigăruie de carne, pe care tocmai o smulsesem de pe grătar.

— Ați vrea să încercați mâine carabina mea? întrebă Doutremont, apărând în spatele meu. O să vă învăț cu plăcere elementele de bază ale vânătorii. Da, da. Simt în dumneavoastră spiritul unui adevărat *Nemrod*[17]. Credeți-mă, am o intuiție foarte bună, spuse el făcându-mi complice cu ochiul.

— Nu ați putea găsi un profesor mai bun pe o rază de mii de kilometri, strigă Jeff, în timp ce Doutremont se îndrepta către un alt grup. Profitați! Nu face astfel de propuneri oricui, adăugă el, privindu-mă de-acum cu un oarecare respect.

În jurul focului domnea o atmosferă ca la cercetași. Se bea, se urla, unii cântau cântece de vânătoare. Toți, inclusiv niște bătrânei burtoși cu

un aer sever, beți de bucurie la ideea că sunt departe de neveste, de familii și de munca lor, pe toată perioada expediției, se comportau ca niște adolescenți isterici. Negrii care purtaseră bagajele și mâncarea toată ziua, acum se activaseră și fredonau veseli, unii pregătind și servind masa, alții montând corturile celor care nu cunoșteau, precum tovarășul meu, arta bricolajului. Oboseala nu părea să-i poată atinge.

— Indigenii sunt chiar așa de liniștiți precum par? mi-am întrebat însoțitorul, în timp ce devoram cu poftă carnea roșie. De câteva luni, ziarele din Bruxelles menționează frecvent apariția unor lideri cu discursuri înflăcărate, dezvoltarea de mișcări clandestine, revolte sporadice, care sapă autoritatea șefilor de trib cu care ne înțelegeam atât de bine în trecut.

Jeff T. dădu din cap și, cu gura plină, izbucni în râs, împroșcând în jurul lui bucățele de mâncare.

— Incredibili jurnaliștii ăștia! Tot timpul în căutarea senzaționalului. Și când nu-l găsesc, îl inventează! Oamenii din presă, toți niște canalii!

— Totuși, Jeff! Nu uitați *Revolta Forțelor Publice*[18]. Nu a fost o invenție a ziariștilor. S-a vărsat sânge acolo.

Tipul înalt care se apropie de noi, ținând în mâna lui mare și păroasă o farfurie de carton plină ochi cu mâncare, avea între obrajii roșii, aproape violeți, o micuță mustață gălbuie, culoarea urinei.

— Permiteți-mi să vi-l prezint pe maiorul Debrulle, îmi spuse Jeff, prefăcându-se că salută milităreşte.

— Pe loc repaus! rânji maiorul. Respirația îi duhnea de la o poștă a alcool și a tutun.

— Nu-i da atenție, tinere, am părăsit armata de ani buni deja.

Își puse arătătorul deasupra buzelor, îndesându-și ușor degetul în părul mustății.

— Nu-i țineți un astfel de discurs unui puști din Bruxelles, Jeff. Ce-o să creadă despre noi? Armata

și biserica dându-și mâna, cu pușca la bandulieră, pentru masacrarea unor animale protejate? Ce imagine frumoasă o să ia cu el din colonie, la întoarcerea în metropolă? Nu găsiți că suntem și-așa destul de criticați? Stați liniștit, domnule Van Loo. Nu trebuie să-l luați pe Jeff prea în serios. Nu suntem decât un grup de puști obraznici care se amuză cu jucăriile lor. Dacă nu vă face plăcere vânătoarea, profitați pur și simplu de plimbare. Nimeni nu vă va reproșa nimic. Traversăm acum una dintre cele mai frumoase regiuni din Congo. Așa cum Jeff probabil v-a indicat, insistă el făcându-mi apăsat cu ochiul. Pun pariu că v-a ținut și discursul Genezei?

Am pufnit cu toții în râs, chiar și Jeff.

— Și, ca să vă răspund la întrebare, nu-l ascultați pe pastorul nostru, care crede că poate opri cutremurele de pământ băgându-și capul în nisip. Da, negrii sunt cam agitați de la o vreme încoace, reluă maiorul. Și nu numai ai noștri, dacă asta ar putea să vă consoleze. Continentul mocnește peste tot. Și cum să nu le dai dreptate?

— Exagerați, domnule maior, zise Jeff, făcându-mi semn să nu dau mai multă importanță spuselor lui Debrulle decât celor ale unui nebun.

— Ce să știe pastorul? În religia lui, au suprimat acest bun și vechi obicei al confesiunii, atât de util pentru a păstra biserica în mijlocul satului. Jeff nu mai ascultă decât vocea lui Dumnezeu și niciodată pe cea a turmei lui. Eu îi ascult pe servitorii mei. Atenție! Aproape toți sunt băieți buni, supuși, respectuoși, care mestecă ierburi ciudate în timp ce femeile lor muncesc pe rupte. Nu sunt revoluționari, dar nici bătuți în cap. Ei îmi servesc drept barometru. Însă, de vreo câteva săptămâni, în poveștile lor, evocă misterioase întâlniri unde indivizi veniți de prin alte părți le umplu capul cu idei despre independență, naționalizarea bogățiilor, proletariat, din care, mulțumesc lui Dumnezeu, ei nu înțeleg nimic, dar care-i încântă și pe care le

repetă ca pe niște formule magice. Jeff vă va explica aceste tulburări prin intervenția Satanei, care îi îndeamnă pe supușii lui africani să semene discordia în poporul oamenilor albi și să le pedepsească păcatele. Posibil. Dar există și alte rațiuni, mai pământești, care le pot justifica agitația.

— Îmi deformați ideile, interveni Jeff. Să fii negru nu este un păcat, este o nefericire.

Aceste discuții nu duceau nicăieri. În mintea mea singura voce pe care o auzeam era cea a lui Jacques, care îmi amintea insistent de misiunea primită.

— Aș dori să discut cu un indigen care a participat la una dintre aceste întâlniri, domnule maior. Ați putea să-mi aranjați asta? Puteți conta pe discreția mea.

Debrulle își scoase din buzunar o sticluță de whisky pe care o duse la gură înainte să i-o întindă lui Jeff, care o refuză politicos, exact ca mine.

— De ce nu? spuse el ștergându-și cu mâna mustața umezită. Valetul meu – adoră să-l numesc așa pentru a se distinge de ceilalți băieți – ar putea să vă dea mai multe detalii.

La un semn al maiorului, un negru frumușel, îmbrăcat cu o cămașă lejeră și niște pantaloni scurți, se apropie de el, cu o sticlă de whisky în mână.

— Ah, Dieudonné[19]! Îmi citești gândurile, spuse el umplându-și plosca, înainte să ne dea cu un gest instinctiv sticla, pe care i-am returnat-o valetului său. La întoarcerea lui în Belgia, domnului Van Loo i-ar plăcea să-și uimească prietenii cu niște povestioare de aventură mai piperate. Așa că, te rog Dieudonné, povestește-i niște istorioare de prin zonă, cât mai înspăimântătoare. Altfel, cine știe ce-o să inventeze, și o să părem niște sălbatici.

— La serviciul la dumneavoastră, patron! spuse valetul cu un zâmbet larg, înclinându-și lejer capul, înainte de-a se retrage foarte elegant pentru

a se alătura celorlalți *boys* care circulau ca niște umbre printre coloniștii grupați în jurul focului.

Jeff mă prezentă unor prieteni vânători, ceea ce m-a îndepărtat de Dieudonné și de ceilalți negri. Oricum, să stai la palavre cu un negru ar fi părut nepoliticos. Și eram prea obosit ca să-l iau de-o parte și să încep o discuție cu el. Am intrat în cort și, o dată strecurat în sacul de dormit, am adormit buștean, în ciuda sforăitului colegului meu și a sunetelor ciudate specifice nopții africane – zgomote îngrijorătoare care-mi aminteau de coșmarurile din copilărie.

∵

A doua zi eram în picioare înainte de răsărit. Căldura era deja sufocantă și insectele mai matinale decât noi și mai pline de energie. Abia ieșit din cort, am simțit o agitație nesănătoasă care străbătea campingul. I-am făcut remarca lui Debrulle în timp ce el îmi întindea o ceașcă de cafea.

— Nesănătoasă? Asta se numește gustul sângelui, domnule Van Loo.

— Nu sunt sigur că o să vă însoțesc. Nu mă simt prea bine în dimineața asta…

— N-o faceți pe copilul răsfățat. O să regretați pentru tot restul vieții că ați ratat punctul culminant al unui safari organizat de Doutremont & Pauwels.

— Care o să fie vânatul?

— Elefanți, cel puțin așa sper. Pândarii au reperat o turmă la câțiva kilometri. Și, cu puțin noroc, un rinocer.

— Dar astea nu sunt specii protejate?

— Nu chiar. Și-mi făcu cu ochiul. Cei care realizează reglementările sunt și ei vânători. De aceea au grijă să permită la articolul doi ceea ce se interzice la articolul unu. În cazul elefanților, totul depinde de greutate. Iar în cazul rinocerilor, de specie. Rinocerii albi sunt, în teorie, de neatins. Din fericire, cea mai mare parte a acestor animale

nu cunosc legile belgiene. Când reperează vânători, idioatele, crezându-se atacate, se agită, în loc să pască liniștite, sub protecția articolului unu. Ceea ce ne permite să le doborâm, în numele articolului doi: legitimă apărare. Nu trebuie decât să fim puțin atenți la documente, la întoarcere. Un raport, însoțit de depoziția unor martori care certifică faptul că o viață de om era în pericol. În gașcă sunt mereu niște notari, procurori sau judecători care vor atesta că evenimentele s-au întâmplat exact cum este raportat în procesul-verbal. Și, pur și simplu, vom fi atenți să nu expunem prețioasele trofee în fața fotografilor și a presei.

În timp ce vânătorii avansau cu puștile în mâini, urmați de servitorii lor, eu rămăsesem în spate. Ceea ce mi-a dat ocazia să-l abordez pe Dieudonné.

— Ați auzit cu siguranță vorbindu-se de jaful de la Doutremont & Pauwels? Compania de asigurări m-a însărcinat să-l anchetez.

Negrul îmi aruncă o privire lungă și suspicioasă.

— Și? Dumneavoastră dorește să aflați dacă un negru a dat spargerea?

Se uită în jurul lui, de parcă ar fi vrut să-și cheme prietenii în ajutor.

— E normal să vă fie teamă. Nu aveți niciun motiv să aveți încredere în mine.

Dieudonné grăbi pasul. Tu nu mă cunoști, drăgușule! Nu poți să scapi de mine chiar așa ușor! Am ridicat tonul.

— Gândește-te, Dieudonné. Dacă vinovații sunt albi, aveți tot interesul să fie arestați cât mai repede. Eu pot să vă ajut. Ceea ce mă interesează este ca vinovatul să ramburseze asigurarea. Alb sau negru, mie mi-e indiferent. Spre deosebire de polițiști. Și de albii din împrejurimi.

A încetinit pasul ca să-l ajung din urmă. Am profitat ca să adaug ceva decisiv.

— Ancheta oficială descrie activitățile indigene, ceea ce le dă autorităților un pretext suplimentar ca să-i denunțe drept teroriști și să-i pună sub urmărire. Capitala este îngrijorată de multiplicarea furturilor de arme și cere trimiterea de întăriri la Mombayo și în toată regiunea. Interogatorii, percheziții. Negrii vor fi puși la zid. Toți au ceva de ascuns. În schimb, dacă mă ajutați să găsesc vinovații, demersurile vor fi imediat oprite.

În timp ce vorbeam, culoarea pielii i-a devenit gri. Nu-i plăcea să vorbească cu mine. Și nu puteam să-l acuz.

— Eu nu știe nimic despre asta, murmură el, cu o privire impenetrabilă. De ce să-mi bat eu capul la asta?

— Dacă e să mă iau după patronul vostru, cea mai mare parte a băieților de pe plantație a participat la o întâlnire în munți, în noaptea jafului de la Doutremont & Pauwels.

Cum părea că vrea să protesteze, am ridicat mâna.

— Știu că maiorul închide ochii la escapadele voastre. Și eu la fel. Repet, nu sunt polițist.

Dieudonné agită sticla de whisky pe care-o ținea în mână.

— Da, știu, patronul tău bea la greu. Asta nu-l oprește, totuși, să rămână lucid, nu-i așa? Înțelege-mă, Dieudonné. Agitatorii politici nu mă interesează. Dacă vor să arunce în aer provincia, n-au decât. Compania mea vrea să pună mâna pe hoți. Asta e tot. Dacă tovarășii tăi, sau chiar indivizii pe care s-au dus să-i aplaude, sunt gata să ne furnizeze informații utile, îi așteaptă o recompensă. În mod discret.

Pentru a-l încuraja, am scos o bancnotă din portofel. La vederea hârtiei roșiatice, Dieudonné se dădu repede înapoi de parcă aș fi agitat un șarpe sub nasul lui. Și se alătură cu toată viteza grupului de băștinași care se jucau de-a vânătorii.

Voiam să revin la discuție, dar am dat peste Jeff care se întorcea spre mine. Oare îmi surprinsese conversația cu el? Era puțin probabil, dar nu imposibil.

— Permiteți-mi să insist, domnule Van Loo, pentru securitatea dumneavoastră. Nu vă îndepărtați la mai mult de trei metri de mine. Și fiți gata să fugiți când vă fac eu semn. Fără discuție. Numai cât ați clipi, ați putea fi călcat în picioare. Pentru un elefant nu sunteți decât o furnică. O mică și amărâtă furnică! adăugă el cu o brutalitate neașteptată.

Într-o adâncitură în ierburile înalte ale savanei, o formă argintie strălucea în soare ca o farfurie zburătoare.

— Nu vă lăsați păcălit de aceste ochiuri de apă. De fapt, sunt mlaștini. Adevărate capcane. Doar un pas greșit și pământul ăsta vă va sorbi la fel de rapid ca pe un grăunte de nisip. Hop!

Am înhățat plosca pe care o purtam pe umăr și am dat peste cap mai multe înghițituri de apă, dar gura mea rămânea îngrozitor de uscată. De ce avansam pe întinderile astea mișcătoare și îmi riscam viața? Eu nu doream răul nimănui. Eram în relații bune cu toată lumea, elefanți, pești, albi, negri și nisipuri ucigașe. Plosca, puțină umbră, o rație de mâncare. Ambițiile mele erau modeste: adăugați o carte și un hamac și veți face din mine un om fericit – fără să luăm în considerare gândurile obsedante despre Anne. Tăcerea și absența ei mă sfâșiau.

În timpul traversării Atlanticului, durerea mă devorase. Acum, ea se transformase într-o ciudată senzație de vid. De la sosirea în Mombayo, pluteam ca sub efectul unui medicament, influențat la rândul meu de indolența generală și de preocuparea egoistă pentru propria persoană, lucruri care păreau să fie caracteristica celor mai mulți dintre coloniștii pe care i-am cunoscut.

Anne mă însoțea și acum, dar o simțeam departe, refugiată în spatele unui vitraliu gros. Pe partea mea de vitraliu n-aveam decât să mă agit, să transpir, să merg pe bătături sângerânde, să zdrobesc milioane de insecte lipite pe pielea mea umflată, nu eram decât o slabă reflexie a propriei persoane. O parte din mine rămăsese la Léo, așteptându-mi întoarcerea la capătul pasarelei de pe vapor, nerăbdătoare să revină în Belgia. Pentru a-mi regăsi pasiunea, pentru a o recuceri pe Anne, aveam nevoie să-mi revin în simțiri. Să redevin eu însumi, pentru a-i recâștiga dragostea.

— Mergeți fără mine, Jeff. O să vă aștept contemplând masacrele. Și Napoleon prefera să le admire de departe.

— Haideți, domnule Van Loo. Nu vă sustrageți. Cu ajutorul lui Dumnezeu o să vă descurcați la fel de bine ca toată lumea. Doutremont nu a pierdut niciodată niciun om, și conduce safariurile noastre de aproape zece ani.

În fața noastră vânătorii începeau să se răsfire în evantai, verificându-și armele pe care servitorii tocmai le scoseseră din huse. Ajungând în dreptul maiorului Debrulle, l-am auzit bombănind în timp ce-și manipula nervos arma.

— Afurisitul meu de servitor a greșit! În loc să-mi aducă pușca Holland & Holland, care trage cu precizia unui Messerschmitt, a luat porcăria asta veche, pretinzând că arma mea a dispărut. Ce vorbești, domnule? E prea greu să cauți ceva! Numai leneși și cretini! O să vadă el, imbecilul, la întoarcere. Dar pe moment iată-mă în rahat. Dacă ratez primul cartuș, sunt mort! Îmi trebuie un întăritor ca să suport toate astea. Dieudonné, medicamentul meu, pentru Dumnezeu! Iertați-mă, părinte!

Valetul lui se grăbi cu sticla, din care se consumase deja, în timp ce maiorul se poticnea pe lângă noi, înjurând încontinuu printre dinți.

— Rinoceri! strigă cineva în depărtare.

— Elefanți! anunță un altul în stânga noastră.

— Împrăștiați-vă, ordonă Doutremont.

Uitându-mă în toate părțile, am reușit să văd silueta a trei sau patru animale avansând încet în depărtare. Era nevoie de ochi buni pentru le repera. Jeff și maiorul aleseră rinocerii. Servitorii se aliniară în spatele nostru în retragere.

Pauwels ne aștepta cu alți câțiva vânători, toți foarte calmi și foarte atenți.

— *Podferdomme*[20]. Un rinocer alb! exclamă cineva cu un accent bruxellez.

— Fiți atenți să nu-l atingeți, spuse Pauwels cu o voce nesigură.

— Un animal foarte rar, îmi explică maiorul. Altă dată rezervat ștabilor. Știți ce înseamnă litera T din numele prietenului nostru Jeff? Haideți, Jeff, explicați-i prietenului nostru Van Loo.

— Altă dată, scrâșni Jeff. Mai bine să ne concentrăm pe pradă.

— Dar avem tot timpul, reluă maiorul. T de la Theodore. Ca omagiu adus primului președinte Roosevelt. Theodore Roosevelt. Părinții lui Jeff l-au însoțit odinioară pe acest președinte într-un safari în Africa engleză, rămas celebru: cinci sute de mamifere doborâte, dintre care nouă rinoceri albi.

— Era în 1909, remarcă Pauwels, înțepat.

— A adevărat. Azi nu ne-am mai lăuda cu așa ceva!

Jeff se întoarse către mine.

— Maiorul adoră ironia și provocarea.

— Când vă ascult pe voi doi, am spus eu, am impresia că misionarul este el. Și vânătorul dumneavoastră.

— Ador vânătoarea, dar respect natura, spuse maiorul. Din păcate nu toată lumea e de aceeași părere…

— De cum va începe să tragă, veți vedea maniera în care maiorul își aplică marile principii!

ironiză Pauwels, privind prin binoclu cum avansează turma de rinoceri.

Unul dintre *boys,* trimis de celălalt grup de vânători, veni să ne avertizeze că și elefanții înaintau în direcția noastră.

— Nu riscăm cumva să rămânem prinși între elefanți și rinoceri, precum niște cărți pe un șemineu? am întrebat eu.

Pauwels se întoarse către mine, cu binoclul în mână, afișând o oarecare iritare. Umorul meu nu reușise să-i străpungă carapacea.

— Tremuratul oaselor dumneavoastră produce un vacarm extraordinar, domnule Van Loo. Și asta nu e bine pentru concentrare. Nimeni nu vă oprește să așteptați cuminte, împreună cu negrii, sfârșitul bătăliei. Dacă doriți, după *hallali*[21] o să vă chemăm ca să apăreți în fotografii.

Fără să-și mai facă griji pentru mine, se întoarse la oile lui, dacă pot să spun așa. În timpul diatribei sale, ceilalți membri ai grupului s-au prefăcut că privesc în altă parte. Dacă Pauwels credea că mi-a rănit orgoliul, se înșela. Din contră. Tocmai îmi oferise un pretext excelent pentru a mă întâlni cu servitorii. Atunci când mă îndepărtam de grup nici măcar un vânător nu s-a prefăcut că vrea să mă rețină, nici măcar unul nu a întors capul.

∵

În ciuda zâmbetului meu, Dieudonné nu avu un aer fericit să mă revadă. Prefăcându-se că nu mă observă scoase un sac dintr-o ladă și se grăbi să i-l ducă maiorului, atunci când i-am tăiat drumul. Mă săturasem ca toate ființele vii din Katanga să mă calce pe bătături.

— Te-ai gândit la conversația noastră, Dieudonné? Vânătorii sunt prea ocupați cu sosirea bestiilor pentru a se sinchisi de noi. Am putea chiar să facem un schimb de secrete atomice sub nasul lor și ei tot nu și-ar da seama.

Dieudonné se întoarse spre ceilalți indigeni. Indiferenți la disputa noastră, cel puțin în aparență,

se prefăceau că așteaptă sfârșitul distracției albilor, glumind între ei. Cu un oftat, îmi șopti fără să mă privească.

— Și apoi dumneavoastră lasă în pace la mine?

Am dat din cap afirmativ.

— În noaptea cu jaful nu a fost nimeni la Mombayo. Negrii a fost plecați la munte și albii dormea. În ajun dom Doutremont a avut mare petrecere la casa lui, care durează până la dimineață. De asta nimeni nu știe nimic.

— Un bătrân, o soră, un copil. Trebuie să mai fi fost cineva viu, în sat, în noaptea cu pricina! Ce se vorbește printre băștinași? Sunt sigur că atunci când v-ați întors, jaful a fost în centrul tuturor discuțiilor. Haide, Dieudonné, am insistat eu în fața tăcerii lui, repetă-mi doar povestea care ți s-a spus când te-ai întors.

— Individul ăsta e chiar culmea! strigă o voce în spatele meu.

— Și când te gândești că primește bani că se pune întrebări tâmpite!

— Ce poate să face albii dacă negrii intră la grevă? mă întrebam. Ei moare de foame!

— Nu știe nici să aprinde chibrituri, eu pune pariu.

M-am întors: Pim, Pam, Pum ieșiți din junglă, exact în momentul în care Dieudonné era gata să vorbească. De unde apăruseră dracii ăștia? Un truc de magie neagră? Sau poate erau halucinații cauzate de soarele necruțător?

Dieudonné părea să aibă aceleași viziuni ca și mine, dar nu aceleași reacții. Văzând cum apar cei trei monștri, se întoarse către ei cu un zâmbet de ușurare și îi interpelă într-o păsărească incomprehensibilă.

— Nu trebuie îngrijorat, Dieudonné, răspunse Marie-Dominique în franceză. Ei nu vede la noi pentru că ei are ochi doar pentru fildeș.

Și toți trei pufniră în râs.

— Haideți, veniți, dom detectiv, spuse chiorul trăgându-mă în boscheți. Noi o să explice la dumneavoastră ceea ce nu a reușit să aflați singur. Nu e nevoie să stresăm pe Dieudonné, noi are de mult toate răspunsurile la întrebări.

8.

Să pupi mâinile

Primele focuri s-au auzit când noi ne refugiaserăm deja în spatele unor tufișuri dese de spini. Micul chior începuse să-mi raporteze detaliile investigațiilor realizate de trioul lor la Mombayo, când a început tărăboiul. M-aș fi ridicat din instinct dacă Dominique nu m-ar fi ținut de braț amintindu-mi că jocurile acelor oameni nu mă priveau. Rămas indiferent în fața spectacolului, micul negru continuă să vorbească. Zgomotul împușcăturilor deveni în curând atât de asurzitor încât, în ciuda recomandărilor celor trei clovni, am scos capul din adăpost, așteptându-mă să pot contempla apoteoza spectacolului, căderea unui elefant sau a unui rinocer. În loc de asta, nu am văzut nimic. Absolut nimic, în afară de un imens nor de praf care îmi irita ochii. Măturam aerul din jurul meu agitându-mi brațele. Un orb rătăcit pe câmpul de luptă. Auzeam strigăte, interpelări, zgomot de arme, urlete disperate, vuietul bătăliei, fără să pot să discern nimic din toată scena.

Răcnetele animalelor îmi aminteau de țiuitul disperat al sirenei de alertă din spatele casei părinților mei, de fiecare dată când avioanele aliaților ne făceau onoarea să ne bombardeze. Un animal terorizat putea ieși oricând din ceață. Cum să-l faci să înțeleagă că noi nu făceam parte din tabăra ucigașilor și că eram prietenii lui?

— Alo? se enervă sosia prințului Baudouin, indiferent la nebunia din jur. Ascultați la raportul meu sau face turism?

I-am făcut semn să continue. Dar, la fiecare zgomot, la fiecare trosnet, mă întorceam, tremurând la ideea că un elefant o să ne zdrobească, că un arbore o să se prăbușească peste noi sau Dumnezeu știe ce. În orice caz începeam

să înțeleg de ce Adam și Eva au preferat să-și strângă catrafusele și să trântească ușa Edenului.

∵

Din lungile explicații ale pigmeului am reținut în primul rând numele vedetei întâlnirii lor, care îi atrăsese pe indigenii din sat în noaptea jafului. Un anume doctor Édouard Kwanga. Mai auzisem vorbindu-se despre el, dar cu ce ocazie? Nu figura pe lista de simpatizanți ai independenței pe care mi-o dăduse Van Tieghem. Atunci cine mai pronunțase acest nume?

Memoria mi-a revenit brusc. A fost Baudouin M'Bandu, într-o seară pe puntea vaporului. Numele doctorului Kwanga fusese rostit în timpul unuia dintre monologurile sale, pe care eu le ascultam cu o ureche distrată. Eram incapabil să-mi amintesc detaliile acelei relatări. Toată călătoria de la Anvers la Matadi mi-a fost umbrită de un nor de ceață închisă la culoare, obsedat fiind de cearta mea cu Anne și de teama de-a fi pierdut-o. Regretam amarnic felul brutal în care o părăsisem în ajunul plecării mele și faptul că nu m-am întors în apartament să ne împăcăm. În loc să-mi iau oceanul drept martor al orgoliului meu stupid, mai bine l-aș fi ascultat pe M'Bandu.

— I-ați comunicat informația asta domnului Van Tieghem?

Cei trei pitici dădură din cap.

— Kwanga este cunoscut la Léopoldville. A fost arestat acum câteva luni și eliberat rapid. Dom Jacques nu crede că el este implicat la jaful. Nu este metodele lui.

— Asta cred și indigenii din Mombayo?

— Da. Ei crede că furtul este o afacere de albi.

Niciun băștinaș nu ar fi putut organiza o operațiune atât de profesionistă, în care să utilizeze camioane și instrumente moderne. Iar drumurile erau prea bine supravegheate pentru ca negrii din altă regiune să fi sosit incognito în sat. În plus, era nevoie de o complicitate solidă din interiorul

companiei pentru alegerea atât de judicioasă a zilei în care să se acționeze, adică a doua zi după rumba organizată de Doutremont, când invitații și colaboratorii erau doborâți de oboseală și băutură. Cu siguranță totul a fost foarte bine gândit pentru ca bănuielile să ducă spre indigeni, în mod special spre militanții pentru independență. Dar cei care au înscenat totul nu și-au dat seama că aceștia din urmă vor profita de mahmureala stăpânilor lor pentru a se alătura doctorului Kwanga, ceea ce le asigura un alibi beton.

— O asemenea ignoranța este dovada perfectă că coloniștii este implicați! exclamă chiorul cu un ton sarcastic.

Am dat din cap. Poliția ajunsese probabil la aceeași concluzie din moment ce niciun indigen nu fusese arestat. De aici până la anchetarea albilor din Mombayo nu mai era decât un pas, pe care niciun polițai nu a îndrăznit să-l facă. Teren minat. Intrare interzisă. Dacă vreun inspector s-ar fi arătat prea curios, coloniștii din Mombayo ar fi făcut imediat apel la prietenii lor din Elizabethville sau din capitală, ar fi invocat un complot, ar fi denunțat o manipulare din străinătate, o manevră a comuniștilor, într-un moment în care politica colonială a Belgiei era amenințată și trebuia să strângem rândurile. Acum înțelegeam mai bine de ce toată lumea, cu judecătorul de instrucție în frunte, a preferat să se debaraseze de Jacques, care nu avea astfel de scrupule și nu ar fi mușamalizat niciodată dosarul. Informațiile culese de către cei trei pitici permiteau ca mecanismul să fie demontat cu o precizie perfectă. Să admit asta îmi provoca un gol în stomac, dar Pim, Pam, Pum lucraseră foarte bine. De ce naiba mă adusese aici Van Tieghem? Micii săi detectivi se dovediseră mai eficienți decât mine.

— De albi se ocupă dumneavoastră, răspunse sec Marie-Dominique, ca un ecou la reflecția mea. Acum este venit momentul ca dumneavoastră să

începe să lucreze și să nu mai doarmă sau să bată pasul pe loc.

Aveam de gând să-i răspund în mod deschis atunci când gloanțele începură să șuiere în jurul nostru. Pesemne că vânătorii se deplasaseră în timp ce noi am stat de vorbă și acum confundau umbrele noastre din spatele tufișurilor cu cele ale unor animale. O nouă explozie a avut loc foarte aproape de noi. Chiar ne luau drept pradă? Vânătorii ăștia erau probabil orbi sau beți mangă.

M-am simțit la fel de disperat precum în timpul războiului, când asistam la bombardarea cartierului nostru, înainte de-a fugi pentru a mă refugia în beci. Dar aici unde să găsești un adăpost? Nimeni nu se gândise să construiască un buncăr în savană. Mi-am adus aminte cam târziu că Jeff a insistat să nu mă îndepărtez niciodată de el. Dar, în loc să-l ascult pe omul lui Dumnezeu, m-am lăsat antrenat de piticii ăștia ticăloși. Am început să zbier, sperând să le atrag atenția pastorului sau maiorului.

— Atenție, prieteni! Sunt eu! Michel Van Loo! De-abia deschisesem gura, că Pim, Pam Pum se aruncară pe mine să mi-o închidă iar. Ce dracu' v-a apucat, nebunilor? Nu vedeți ce fac oamenii ăștia, că ne confundă cu niște animale sălbatice?

Ei bine, nu! Nu era nicio greșeală! De-abia ce le semnalasem prezența noastră acolo că tirul a devenit și mai precis. O grămadă de bucăți de scoarță, de crengi, zburară în jurul nostru și ne loviră. Eu eram cel pe care voiau să-l facă sită!

Înțepenit și palid așteptam strigătul de final al vânătorii cu ochii închiși. Când i-am redeschis, Pim, Pam, Pum dispăruseră, se volatilizaseră, lăsându-mă în voia sorții. O secundă mai devreme mă opriseră cu fermitate să-i alertez pe vânători. O secundă mai târziu rămăsesem singur, devenit aproape un cadavru. Unde dracu' dispăruseră?

Încercând să-i reperez, am uitat pericolul ce mă pândea. M-am ridicat, lăsându-i trăgătorului

timpul necesar să-și regleze ținta. Dacă piciorul nu mi s-ar fi înțepenit într-o rădăcină, interesanta mea carieră ar fi luat sfârșit chiar atunci.

Un glonț trecu exact prin locul în care se găsea capul meu, chiar înainte să cad. Piticii aveau dreptate. Eu eram cel vizat. Sortit să fiu ucis pe loc și îngropat chiar acolo. În raport asta s-ar fi numit un nefericit accident de vânătoare, iar cazul ar fi fost închis rapid. La fel de prompt precum uciderea unui elefant sau a unui rinocer alb, conform articolului doi din nu mai știu ce decret. Poate doar Anne m-ar fi regretat. La gândul ăsta mi-au dat lacrimile. Sau poate din cauza durerii fulgerătoare care îmi traversă subit brațul stâng, și care-mi smulse un urlet. Scos din toropeală, m-am repezit să mă strecor în cel mai des tufiș, zdrelindu-mi, în treacăt, pielea. Am rămas nemișcat în timp ce din braț îmi șiroia sângele.

Timpul stătea în loc. De când mă adăpostisem, trăgătorul nu mai făcuse nicio mișcare. Oare își încărca arma, încerca să mă repereze sau dispăruse înainte de-a fi identificat? Suferința îmi începțoșa vederea și mă împiedica să gândesc. Eram aproape gata să-mi dau ochii peste cap când, în ceața care-mi învăluia mintea, am auzit zgomot de pași. Asasinul meu venise să-și termine treaba? Sau era un elefant decis să se răzbune pentru moartea semenilor lui pe cel mai penibil dintre urmăritori? Am leșinat înainte să aflu răspunsul.

∵

Când mi-am revenit în simțiri, eram culcat într-un cort, tremurând de febră, învelit cu grijă într-un sac de dormit. La căpătâiul meu, Jeff mă contempla cu un aer consternat. Îngenuncheat lângă el, un individ acru și ras prost se prezentă ca doctorul X (barba îi înghițea toate cuvintele).

— Din fericire Doutremont & Pauwels invită de fiecare dată câte un doctor să participe la vânătoare, strigă Jeff, altfel…

— … ați fi fost mort, îi sfârși fraza vraciul cu o voce cavernoasă.

— L-ați prins? am întrebat eu cu o voce stinsă.

— Pe cine? întrebară în cor, plini de uimire, interlocutorii mei.

Prea obosit ca să mai continui această discuție, mi-am arătat brațul, acoperit de un bandaj gros.

— Un glonț rătăcit, nu? spuse doctorul X.

Ce sens avea să insist? M-am mulțumit să-i întreb dacă cineva a avut ideea să verifice cartușele goale.

— Maiorul Debrulle s-a gândit la asta, spuse Jeff cu regret, de parcă mărturisea ultima escapadă a unui bătrân alcoolic. El crede că gloanțele au fost trase cu pușca lui preferată, un Holland & Holland, adăugă el pentru a-mi demonstra în ce stare de șoc căzuse bietul om.

— Ah, da! Arma pe care Dieudonné o credea dispărută.

9.

Războiul între bărbați și femei

Când m-am trezit, Anne mă privea cu un aer posac, vorbind cu o persoană pe care n-o vedeam. Pleoapele mi se închiseră din nou. Anne aici? Era un vis de care aș fi preferat să mă lipsesc. Doream să mai amân puțin momentul ultimei respirații.

— Michel? șopti dulce vocea ei. Michel? Michel?

Am reușit să ies din toropeală. Mâna Annei era așezată pe obrazul meu. Pielea îi era caldă, puțin umedă.

— Dar, cum?

— Șșșș, Michel. Trebuie să te odihnești. Jacques m-a adus aici. Delirezi de vreo cincisprezece zile. Am venit să-ți ascult secretele înainte de-a te aduce înapoi în țară.

De data asta m-am mișcat. Oare chiar revenisem în Piața Binefăcătorilor?

După ce scoase din geantă o sticluță de sirop, Anne îmi întinse o lingură în care strălucea un lichid de culoarea chihlimbarului, destul de gros.

— Cadou de la Hubert cu mențiunea „poțiune magică despre care va trebui să-mi dai de veste”…

Am înghițit drogul și aproape am leșinat.

— Doamne, Dumnezeule! Ce-i amestecul ăsta? am urlat.

Anne răspunse cu seriozitatea unui elev de nota zece:

— După spusele lui Hubert, în afară de vodcă, niciun alt ingredient nu ar trebui să atace ficatul.

— Nu era mai bine dacă alegea niște *gueuze grenadine?* am bombănit eu.

Am privit în jurul meu. O cameră albă, un pat de spital.

— Ești într-un dispensar foarte aproape de E’ville, îmi explică Anne. În câteva zile vei fi într-

o stare suficient de bună pentru a fi repatriat.

— Dar cum ai ajuns aici atât de repede?

Anne mă privi cu îngrijorare și își trecu mâna cu nervozitate prin părul lung.

— Nu m-ai auzit? Ești spitalizat aici de cincisprezece zile.

Nu am reacționat. Focurile de armă, cortul în care Jeff și doctorul X încercaseră să mă resusciteze, iată singurele mele amintiri. Cine mă adusese aici? De ce ucigașul mă lăsase în viață în loc să mă elimine în timp ce eram inconștient? Și cum reacționaseră Doutremont și Pauwels descoperindu-și oaspetele împușcat de către un membru al clubului lor – pentru că era, în mod clar, unul dintre ei cel care dorise să mă scoată din joc?

În ciuda slăbiciunii mele nu mă simțeam deloc descurajat. Din contră, adrenalina reîncepea să-mi circule prin vene, gata să se transforme în nitroglicerină, imaginându-mi fețele dragilor de Doutremont și Pauwels în ziua în care voi ateriza neanunțat în biroul lor. Nu era decât un apetitiv din ceea ce aveam să le ofer. Eram decis să nu plec din regiune înainte de-a arunca totul în aer!

M-am oprit. Anne părea prea preocupată ca să se intereseze de proiectele mele. Poate își imagina că blufez? Chiar mă credea în stare să las totul baltă, să-mi admit eșecul în fața lui Van Tieghem și să mă întorc la Bruxelles cu coada între picioare?

— Deci, Anne, mă simt în formă maximă. Sunt gata să mă iau la harță cu ei. Nenorociții ăștia nu mă cunosc. Hai, vino să ne plimbăm și o să-ți citesc primul capitol din jurnalul micului alb în Africa.

Demersul meu nu avu prea mare efect asupra stării ei de spirit.

— Hei, frumoasa mea!

Arme întoarse capul. Fusese întotdeauna foarte complicată, imprevizibilă. Într-o zi fericită, a doua zi deprimată. Hai, te rog! Nu e un moment bun să

mă chinui. Căldura tropicală, efectul agresiunii, de ce să caut aiurea sursa ideilor mele negre? Oricum nu aveam de gând să mă plâng ținând cont că Anne străbătuse mii de kilometri pentru a mi se alătura în mijlocul Africii.

După vreo două zile am făcut primii pași în grădină. Câteva zile mai târziu devoram o friptură cu cartofi prăjiți la un prieten de-al lui Jacques care ne invitase, pe Anne și pe mine, în prima noastră seară în afara spitalului. În următoarea noapte mă aflam, în sfârșit, împreună cu ea la hotel.

În ciuda rănii care încă mă mai sâcâia, am urcat scările fluierând. Anne mă urma fără să spună niciun cuvânt. Ajunsă în dreptul camerei ei, vecină cu a mea, își scoase cheia, îmi depuse un foarte cast sărut pe vârful buzelor și-mi trânti ușa în nas. Alo, domnișoară! Motorașul încă mai funcționează, în caz că nu știați! Pentru că îi râcâiam ușa și insistam, hotărât să nu rămân acolo, își iți capul.

— Sunt obosită, Michel. Hai să facem nani!

— Nani? Adică… să facem nani?

Fără să-mi răspundă, ridică din umeri.

— Atunci de ce-ai mai venit? murmurai eu după un lung moment de liniște.

Izbucni în râs.

— Jacques mi-a telegrafiat. Se pare că fără mine agenția Van Loo e complet distrusă. Așa că am venit să salvez finanțele societății și personalul ei de sex masculin. Așa că lasă-mă să-mi recapăt puterile!

— Nu mă mai iubești?

Urmă un lung moment de liniște.

— Bine, intră. O să-ți cânt un cântecel de leagăn și apoi te întorci la tine, de acord?

M-am trântit într-un fotoliu și mi-am trecut mâna prin părul umed, în ciuda ventilatorului dezlănțuit din tavan.

— După întâlnirea ta cu cei trei trimiși ai lui Jacques, comportamentul tău a devenit bizar. Nu mai conta nimic decât persoana ta, îndoielile tale, pe care refuzai să le împărtășești cu mine. Nu îmi mai vorbeai decât ca să mă cerți. Ca spre exemplu în oribila seară de dinaintea plecării tale…

— Dar în seara aceea tu ai…

Văzându-i privirea întunecându-se, am tăcut. Tot corpul mă durea. Ce bine ar fi fost dacă am fi putut să ne întoarcem în timp, să ștergem tot ce a urmat vizitei celor trei gnomi. Blestemul african.

— Poate te va încânta faptul că în Africa, Pim, Pam, Pum și cu mine, am devenit cei mai buni prieteni din lume. Adică, mă rog, aproape… am spus eu puțin pedant. Când am fost împușcat, ei erau lângă mine.

M-am abținut să adaug că mă abandonaseră sorții mele triste pentru a-și salva pielea. Ea rămase fără glas, gândindu-se la altceva. O simțeam rigidă, jenată.

— Ai găsit pe cineva care să te consoleze, Anne? Asta încercai să-mi spui? am adăugat eu cu o voce mai dură decât mi-aș fi dorit.

Ideea mi-a venit în timp ce îi puneam întrebarea. Ea dădu din cap.

— E ceva serios?

— Nu știu. Nu cred. Ce cauți să afli? Detalii? Ca să-ți faci și mai mult rău?

— Aș prefera să nu, am oftat eu. Cu cât vorbim mai puțin…

În mod bizar, am adormit instant în fotoliu.

∵

Dimineața zilei de 21 iulie 1948 nu a fost mai tristă decât oricare alta. Din contră. Muzica unei fanfare m-a trezit în jurul orei zece. În ciuda numeroaselor note false, am recunoscut mai mult sau mai puțin *la Brabançonne*[22]. Ceea ce mi-a amintit că era o zi de sărbătoare. Ei, da! Victoria burghezilor din Bruxelles asupra trupelor *oranjiste*[23] în anul 1830, care a dus la

independența Belgiei, prilejuia festivități în mijlocul continentului african, o sută douăzeci de ani mai târziu – doar dacă nu cumva tobele băteau doar pentru a-mi ridica mie moralul… Nimeni nu se gândea că sărbătorirea independenței într-o țară care tocmai se ridica împotriva colonialismului, putea să pară o provocare.

Anne suspină. În timp ce moțăia, fața radioasă îi era luminată de un zâmbet. Părul în dezordine, ochii strălucitori ca roua, Dumnezeule, cât era de frumoasă, cât o doream! M-am ridicat și m-am schimonosit din cauza durerii și a febrei musculare. Instinctiv, m-am îndreptat spre patul ei, împins de dorința irezistibilă de-a o strânge în brațe, de a-mi lipi buzele de pielea ei, de a-mi plimba încet mâna pe spatele ei. Se întoarse către mine.

— Hei, ia mai pune-ți pofta-n cui! Eu sunt aici în misiune, domnule, spuse ea fugind din pat și din brațele mele cu o săritură grațioasă.

— Tipul ăsta, e ceva serios sau doar o provocare stupidă?

Izbucni în râs.

— Da, perfect!

— Din câte îmi aduc bine aminte nu erai gelos. Era chiar una dintre puținele tale calități. E un porc cel care se răzgândește!

— Exact, e porcul care somnolează în mine.

— Asta rămâne de văzut la întoarcere.

— De acord. Hai să rezolvăm mai întâi afacerea asta. I-o datorez lui Jacques, care mi-a acordat încrederea lui și care s-a descurcat să te aducă aici. Să-l răsplătim cum se cuvine. Business, Business.

— Dar nu ești într-o stare…

— Îmi permiți un mic test?

Mă respinse cu vârful degetelor, blând și ferm în același timp. M-am supărat! Aveam și de ce. Atâtea întrebări se înghesuiau în capul meu, atâtea emoții mă încercau! Cine era tipul ăsta apărut din senin? Ce rău făcuse deja? Ce rămăsese din relația

noastră? Înainte de-a fi putut să-i adresez măcar una dintre aceste întrebări, Anne părăsise deja camera în căutarea unui mic-dejun.

∵

Sala era atrăgătoare. Ferestre mari se deschideau către strada umbrită. Niște măsuțe dintr-un lemn închis la culoare, acoperite cu mici fețe de masă albe, decorate cu flori de un roșu aprins și cu fructe. Un coș cu pâinici – pistolete cum erau pe vremuri la Bruxelles – brioșe și *cramiques*[24], cafea aburindă. Un adevărat lux, în timp ce în Belgia, tichetele de raționalizare abia ne asigurau pâinea și cicoarea până la sfârșitul lunii. Tocmai ce ne savuram prima ceașcă de cafea, când un zgomot de ceartă de pe partea cealaltă a ferestrei ne atrase atenția. Un cuplu de albi care tocmai ieșea din hotel se înjura pe trotuar. La un moment dat, bărbatul, un tip mic și grăsuț, roșu de supărare, îi trase o palmă femeii. L-am recunoscut pe Pauwels, asociatul lui Doutremont.

Femeia, palidă, se puse pe urlat. Mieunături stridente, gemete de felină, care îl puseră pe om pe fugă. Văzându-l că se îndepărtează în viteză, ca un nebun, țipetele ei se transformară într-un râs isteric. Apoi făcu câțiva pași și ezită câteva momente înainte să intre din nou pe poarta hotelului și să se instaleze la o masă vecină cu a noastră. Anne îmi făcu cu ochiul.

— Mereu acest război oribil între bărbați și femei, am oftat eu. El o iubește, ea nu îl mai iubește. Sau invers.

— Sau se iubesc atât de mult că nici ei nu mai știu ce să facă, spuse Anne.

— Sunteți complet pe lângă subiect, interveni femeia. El nu mă iubește, iar el pe mine mă dezgustă. Dar are nevoie de o amantă. *Question standing.*[25] Iar eu mă plictisesc de moarte.

Anne o privi siderată:

— Tipul grăsuț vă amuză?

Femeia își trecu mâna prin părul lung și roșcat.

— Sinceră să fiu, îl prefer pe soțul meu, dar cum nu-l văd decât din an în Paști…

Faptul că ne-am luat împreună micul-dejun a făcut din noi cei mai buni prieteni din univers. Toată lumea a avut ceva de câștigat. Prezența noastră a ajutat-o pe noua noastră prietenă, Jeannine, să-și digere mai bine noaptea și dimineața agitate. Și ea ne-a ajutat să evităm prelungirea periculosului nostru tête-à-tête, ca să nu ajungem și noi, la rândul nostru, să ne pălmuim pe trotuar.

Nemaidorind să ne părăsească, Jeannine ne invită la cină. Am profitat de acea zi să vizităm capitala provinciei Katanga. La ora opt, taxiul ne-a lăsat în fața unei frumoase vile din cartierul european al orașului Elizabethville. Când se deschise ușa, ne aștepta o imensă surpriză: soțul ei. Ne întâmpină în prag, îmbrăcat cu cămașă și cravată. Un tip înalt și frumos de vreo patruzeci de ani, genul sportiv, păr blond, piele bronzată. Nimic în comun cu îngrozitorul Pauwels. Cu un aer primitor, aparent încântat de sosirea noastră, ne întinse mâna afișând un zâmbet simpatic, în timp ce un pui de ciobănesc german se învârtea în jurul nostru, cu limba scoasă, schelălăind de plăcere.

— Jean-Paul Rassinfosse. Spuneți-mi Josse, ca toți prietenii.

Prieteni? Oare cum îi explicase Jeannine întâlnirea noastră? Jucând perfect rolul de gazdă, total relaxată, Jeannine coordona servitorii care aduceau băuturi și platouri cu apetitive și ne făcu și nouă un tur al proprietății. Părea soția perfectă. După apetitiv ne-am dus la masă, urmând-o pe Jeannine, care își ținea cu tandrețe soțul de braț, mângâindu-i părul de pe mâini. Câinele închidea formația, agitându-și frenetic coada.

— Mi-ați purtat noroc, rosti ea. Dimineața mi-ați cerut indicații de ghid și chiar în acea seară revine acasă Josse al meu!

Declarația fu urmată de un tandru sărut pe buzele soțului care zâmbi cu complezență.

— Biata Jeannine, nu a tras lozul norocos, exclamă el, întorcându-se spre noi. Munca mea mă privează deseori de prezența ei.

— Deseori? îl șicană ea cu o voce periculos de ascuțită, care-mi aminti de râsul cu care salutase fuga amantului ei. De când nu ai mai pus piciorul aici, Josse? Privește-mă bine. Îți amintești de ridul ăsta oribil, chiar aici, în colțul gurii? Pun pariu că nici nu exista ultima oară când ne-am petrecut noaptea împreună.

Toată lumea se forța să zâmbească, chiar și câinele, în timp ce o negresă solidă, înfășurată într-un boubou multicolor, cu alura unei vestale ce deschidea ceremoniile de la templu, ne aducea un platou de cărnuri, stropite din belșug cu sos de alune și nucă de cocos. Josse desfăcu vinul. Gesturile sale rămăseseră uimitor de calme. Tonul amar al soției lui părea că nu-l afectează câtuși de puțin. Reproșurile ei făceau parte, probabil, din rutina lor. Degustă prima înghițitură cu ochii închiși, dădu din cap cu satisfacție și ne turnă și nouă.

— Gustați asta! Import din Franța! Nu încercați să aflați prin ce metode ne aprovizionăm. Secret de stat! Mai bine povestiți-mi despre Belgia. Jeannine se plânge că nu mă vede pe mine. Dar ce să mai zic despre patria-mamă! Nu am mai pus piciorul acolo încă de la război. Nu înțeleg prea bine polemicile care agită spiritele acolo. La radioul și în presa de aici nu e decât propagandă. Ce se întâmplă, de fapt, în țărișoara noastră dragă?

— Mi-ai promis că anul ăsta o să facem călătoria, interveni Jeannine, din ce în ce mai nervoasă.

Josse îmi făcu cu ochiul.

— Tocmai de aceea mă interesez să aflu ce ne așteaptă acolo.

— Din punct de vedere al mâncării, v-aș recomanda să vă îndopați înainte de-a pleca.

— Și din punct de vedere al cumpărăturilor, magazinele din Elizabethville sunt cu siguranță mult mai bine aprovizionate, adăugă Anne.

— Și din punct de vedere politic?

— Situația e tensionată. Între problema regalității, amenințările comuniste asupra Europei și certurile cu privire la viitorul coloniei, suntem cam depășiți de situație.

Clătină din cap cu o figură îngrijorată, în timp ce nevastă-sa ciugulea din farfurie.

— Știu. De asta mă trimite compania în Belgia. Să testez apele. Investițiile noastre depind de starea de spirit a finanțiștilor din capitală și de situația de la Bursă.

— În ce sector lucrați dumneavoastră? întrebă Anne.

— În domeniul materiilor prime, răspunse Josse.

— Uraniu! completă imediat Jeannine, cu o strâmbătură.

Privirea furioasă pe care Josse i-o aruncă soției lui nu mi-a scăpat din vedere. Anne continuă cu eleganță, pe un ton de conversație mondenă.

— Un metal faimos, mai căutat decât aurul, se pare. Ce vremuri!

— Da, confirmă Jeannine. Americani, francezi, englezi, chiar și ruși, toată planeta vine să ne pupe mâinile pentru a primi câteva firmituri. Mă rog, mâinile soțului meu. Pe ale mele doar câinele…

— Dar despre ce vorbești? explodă Josse, care se abținuse prea mult timp. Niciun rus n-a pus piciorul în Katanga. Cine îți bagă aiurelile astea în cap?

— Toți cei care visează la bomba atomică se plimbă pe aici ca niște copilași în fața vitrinei unei cofetării, își continuă Jeannine expunerea, ignorând în mod superb întreruperea.

Aruncându-și șervetul pe masă, Josse se ridică atât de brusc încât paharul său de vin lăsă pe

frumoasa față de masă albă, o lungă dâră sângerie.

În altă circumstanțe m-aș fi retras politicos și aș fi dus-o pe Anne în primul restaurant din zonă, pentru a ne consola după pierderea unei mese atât de delicioase. Dar eram în timpul serviciului. Vorbele care le scăpaseră indicau că acest fermecător cuplu mai deținea câteva informații interesante. Dând dovada unei atitudini foarte profesioniste, Anne se grăbi după Josse și îl luă de braț. Nu știu ce i-a povestit – și am preferat să nu-mi imaginez, deoarece în starea mea de spirit ideile m-ar fi dus în mod inevitabil în zona sexului – dar a fost foarte eficient. Doar câteva minute mai târziu, frumosul blond, părând că își revenise, se întoarse la masă, cu un zâmbet ușor jenat pe buze.

— Îmi cer scuze! Musafirii sunt stăpâni! spuse el fixându-și soția, și ea calmă, la rândul ei, după scena de mai înainte.

— Ați prefera să vă lăsăm? am întrebat eu cu o ipocrizie calculată.

Era clar că cei doi voiau să evite să rămână față în față, așa că se grăbiră să protesteze. Iar masa putu să continue, spre marea mea ușurare – și spre cea a stomacului meu.

— Deci, lucrați pentru Celtic? mă întrebă Josse, o dată instalați în salon, cu cafea, lichioruri și trabucuri. Ce coincidență! Este asiguratorul nostru.

— Îl cunoașteți, poate, pe reprezentantul companiei în regiune, domnul Laermans?

— Vag. Noi lucrăm direct cu Léopoldville. Și ce vă aduce în zonă?

— Jaful de la Doutremont & Pauwels. Ați auzit, probabil, vorbindu-se despre el?

Nu am putut să mă abțin să-i arunc o privire lui Jeannine. Impasibilă, sorbea dintr-un gin-fizz, cufundată într-un fotoliu moale. Josse dădu ușor din cap.

— Au dispărut salariile muncitorilor, niște diamante și câteva puști, nu-i așa? Credeam ca

ancheta a fost închisă demult. O lovitură a unor teroriști indigeni, nu?

— Lucrați cu compania Doutremont & Pauwels?

— Indirect. Societatea noastră face și brokeraj. Din timp în timp apelăm la ei pentru transportul de mărfuri. O companie serioasă, precizează el umplându-și un pahărel cu *Bols*[26].

Am dat ușor din mână, în semn că nu doresc. Dar ignorând gestul meu, mă servi generos. Eram cam amețit. În ciuda unei legende cunoscute, propagată de unii scriitori lipsiți de inspirație, alcoolul nu este recomandat convalescenților. Eram pe cale să experimentez asta.

— Materii prime, spuse Anne visătoare. Ce să zic, asta trebuie să fie pasionant…

Dacă întrebările noastre îl făceau să se simtă prost, până acum Josse le suportase cu stoicism. Dar rezistența lui ajunsese la limită. Jeannine, în schimb, radia. Un surâs veninos îi lumină fața atunci când m-am întors către ea, ezitând între continuarea interogatoriului și menajarea gazdei noastre. Un surâs care parcă spunea: Haideți! Încă o lovitură! Ticălosul ăsta chiar a meritat-o! Bine. La urma urmei ea este cea care ne-a invitat. N-are decât să se descurce cu bărbatul ei. Nu era treaba mea.

— În Belgia, toată lumea evocă cu mândrie importanța Congoului în fabricarea primei bombe atomice, care a pus capăt războiului, am reluat eu, în timp ce gazda noastră se crispa, cufundată în fotoliu. Unul dintre prietenii mei, foarte la curent cu problema, susține că provincia Katanga a devenit terenul de manevră al actorilor Războiului Rece. Se pare că toate marile puteri dau târcoale locului. Cum rezistați presiunii?

Regăsindu-și puțin din buna dispoziție, Josse își ridică paharul făcându-mi cu ochiul.

— Cu Bols, domnule Van Loo. Ienupărul îmi permite să uit toate aceste probleme, cam prea

serioase pentru a face obiectul unei conversații între prieteni.

— E târziu, interveni Jeannine, în mod neașteptat. Vă însoțesc, dragii mei?

S-a ridicat brusc, dar mersul îi era cam împleticit. Am privit-o pe Anne, care îmi făcu un semn din cap. Dacă am fi rămas așezați, Josse ne-ar fi dat afară instant. Până și soția lui și-a dat seama că depășisem orice limită.

— Nu vă deranjați. O să ne descurcăm și singuri. Sunt taxiuri pe aici?

— Insist! spuse Jeannine, luând-o pe Anne de braț. Dacă îmi oferiți ultimul pahar. Orice ar spune el, Josse detestă alcoolul. Mai ales când îl consum eu…

10.

Mică răzbunare între prieteni

Ajunși la hotel, Jeannine ne conduse direct la bar, unde comandă un gin-fizz și se instală pe un taburet roșu înalt. Avea o voce de parcă ar fi traversat Sahara pe jos și fără apă.

— Aș dori să vă mulțumesc pentru discreția voastră, doamnelor și domnilor, spuse ea agitând cuburile de gheață din paharul deja golit pe jumătate. Da, da, aveți noroc, Anne, că ați dat peste un gentleman. Țineți-l aproape și păziți-vă de concurență! adăugă ea făcându-mi cu ochiul, într-o manieră ce se dorea glumeață dar care nu era decât patetică.

— Asta este mereu impresia pe care o face Michel la prima vedere, spuse Anne mângâind ceașca de cafea cu vârful limbii. Dar nu trebuie consumat prea des. Se poate deteriora la utilizări frecvente…

— E o chestiune care mă nedumerește, dragă Jeannine. Pauwels… (Am avut o mică ezitare. Oare să profit de slăbiciunea ei? Se va duce naibii reputația mea de gentleman!) Josse pare că abia îl cunoaște. Așa a zis, nu?

Un zâmbet malițios apăru pe figura lui Jeannine, făcându-i mai vizibile trăsăturile pe care alcoolul le estompase. Își agită arătătorul pe sub nasul meu.

— Nu ați observat că soțul meu este un mic mincinos șiret?

Pesemne că am părut atât de surprinși, încât Jeannine se crezu obligată să se explice, doar că se înșelase cu privire la motivele uimirii noastre.

— Mă luați drept o nenorocită, nu-i așa? Nu pot să vă acuz. Un soț tandru, obligat să suporte o femeie isterică, care se dă în spectacol în ziua în care munca lui îi permite, în sfârșit, să revină la domiciliul conjugal. Cam asta este imaginea pe

care o aveți despre această seară, nu? Nici nu vă puteți imagina ce viață mă obligă Josse să duc. El este de fapt cel care m-a prezentat lui Pauwels. Cel care m-a aruncat în brațele lui!

— Lucrați împreună cu soțul? se miră Anne.

— Dar cine vorbește de afaceri? Nu fiți naivă, Anne. E vorba de sex. Despre ce altceva?

Ochii mei îi întâlniră pe cei ai Annei. Și ea era la fel de perplexă. Văzându-ne fețele, Jeannine izbucni în râs.

— V-ar plăcea să participați la o orgie? Josse ar fi încântat să vă invite. Mai ales pe dumneata, Anne. Sunteți exact stilul lui. Cam ca toate celelalte fete tinere și drăguțe ale planetei, slăbuțe, seducătoare și, dacă-mi permiteți, cu un fund foarte frumos!

Apoi, ridică paharul în direcția chelnerului, care freca energic tejgheaua, pentru a șterge orice urmă a conversației noastre.

— Și îl lăsați să vă facă asta fără să protestați? interveni Anne. Între timp gazda noastră mai înghiți o gură generoasă din licoarea ei, înainte de a ne răspunde. Setea îi era probabil la fel de nepotolită precum disperarea.

— Eu sunt trofeul lui, creatura lui, obiectul lui simpatic pe care îl expune și îl dă la schimb. Contra Ritei Pauwels, spre exemplu. Nu o cunoașteți? V-ar plăcea – ea place tuturor. O tânără asiatică foarte atrăgătoare. În plus, foarte tânără. Și, cu toate astea, foarte experimentată. M-a învățat niște trucuri pe care nu mi le-aș fi putut imagina înainte, arta de a prelua conducerea operațiunilor…

Nu-și termină fraza. Era într-adevăr momentul s-o băgăm într-un taxi și s-o trimitem la ea acasă. Soțul ei n-avea decât să se descurce să repare daunele. Dacă ceea ce ne povestise ea era adevărat, înseamnă că el era obișnuit.

— Dragă Jeannine, mulțumim pentru această seară pasionantă. Josse trebuie că vă așteaptă

nerăbdător. Și noi suntem teribil de obosiți.

M-am ridicat de pe scaun și am vrut s-o conduc pe Anne spre ieșire. Dar Jeannine mă apucă de braț. Avea nevoie să termine curățenia generală.

— De ce tocmai Pauwels, mă întrebați? Prietenul nostru este un mare vânător, după cum știți. Mereu la pândă, cu camera la ochi. Fotograf de animale. Specialitatea lui, animalele sălbatice la împerechere. Clic! Clac! Cele mai bune momente ale prostioarelor noastre imortalizate pentru eternitate. Păcat că el nu apare niciodată pe clișee, și nici șarmanta lui soție. Le-aș fi atârnat pe pereții sufrageriei. Într-o seară, mi-a făcut onoarea să-mi arate colecția sa, amenințând c-o s-o facă să circule. După una ca asta cum să-i mai poți refuza un moment de plăcere unui mare artist, care mi-l cerea atât de drăguț? Iubitul Pauwels obținuse deja de la mine aproape tot ce și-a dorit. Și atunci, de ce nu un tête-à-tête? Dar vai, apetitul lui e mare, mult prea mare pentru mine.

M-am așezat la loc. Anne o luă pe Jeannine în brațe. Ocazia era prea bună.

— Și de la Josse ce a încercat să obțină?

— Pe nevastă-sa, repetă Jeannine cu o voce distrusă. Asta nu vă e de ajuns? Nu, glumesc.

Privirea tulburată își regăsi brusc puțină luciditate.

— De ce Pauwels s-a lansat în fotografia de artă? Doar vânătoarea este hobby-ul lui.

O cută adâncă brăzda fruntea lui Jeannine. Oboseala, alcoolul, tristețea, singurătatea. Toate reperele ei erau distruse. Nu mai rămăsese nimic din mariajul ei. Nici din personalitatea ei și nici din sufletul ei. Viața idilică în mijlocul paradisului terestru, în versiunea lui Jeff T. Wilder, o zdrobise complet.

— Felul lui de a-și învinge plictiseala, bănuiesc. Nu vă amăgiți. Nu există nimic altceva decât plictiseală în viața unei albe în Congo. Poate doar vidul, care este moartea fără bucuria somnului.

Abia își termină fraza când căzu de pe taburet și se prăbuși pe podea precum un mantou alunecat de pe umeri.

— Ce facem? întrebă Anne. O contempla pe Jeannine instalată pe canapea cu ajutorul chelnerului. O marionetă abandonată după spectacol. Din fericire, la ora aceea barul era gol.

— Să ne întoarcem la vilă. Poate că și Josse va avea chef, la rândul lui, să se arunce în brațele noastre, dacă îi povestim relatările soției sale.

— Tu chiar crezi că Jeannine spune adevărul? întrebă Anne ridicând din sprâncene. Sex, orgii, femei orientale. Ca pe orice bărbat, acest amestec te face și pe tine să fantazezi și te împiedică să gândești cu propriul cap.

Am aprobat-o. Anne avea dreptate. Mă avântasem cu capul înainte în delirul lui Jeannine, fără să îl pun nicio clipă la îndoială. Mă aranja destul de bine. Dar nu pentru motivele cu care mă tachinase Anne. Revelațiile lui Jeannine, cu condiția să fie adevărate, confirmau rolul albilor în jaful de la companie. Dacă Pauwels se plimba cu fotografii compromițătoare, unul dintre actorii acestora ar fi putut fi tentat să recupereze din seif clișeele care îi dezvăluiau detaliile anatomice, luând în trecere câteva lucruri pe post de pagubă – o mică răzbunare între prieteni. Nu era decât o simplă ipoteză, dar merita să fie aprofundată. De acolo până la a-l bănui pe Josse, care probabil știa totul despre distracțiile lui Pauwels cu soția lui… Exces de imaginație? Poate că nu.

∵

Vila Rassinfosse era cufundată în întuneric. Josse era probabil în patul său, convins că soția lui își termina seara în compania noastră. În timp ce Anne mă aștepta în taxi cu Jeannine, care stătea sprijinită de umărul ei, sforăind încetișor, eu am plecat spre intrarea de serviciu, în căutarea paznicului. În spatele casei, o lumină slabă trecea prin obloanele unei ferestre de la parter. A fost

nevoie de mai multe bătăi în ușă, înainte ca o voce somnoroasă să mă întrebe ce doresc.

Câteva minute mai târziu, o bătrână servitoare înfășurată într-o cămașă de noapte ponosită, cu picioarele în niște papuci găuriți, cel mai probabil recuperați din coșul de gunoi al patroanei ei, veni și ne deschise ușa. Această patroană nu se putea ține pe picioare când Anne încercă să o scoată din mașină. I-am sărit în ajutor. Ținând-o de după umeri am târât-o până la vilă.

Indiferentă, bătrâna negresă se dădu în lături pentru a ne lăsa să trecem, fără să schițeze nici cel mai mic gest de ajutor. Se mulțumi să ne conducă în salon, târându-și picioarele de zici că își dorea să vadă cum ne scapă povara pe jos. Cu un mare efort, am reușit să întindem pe canapea ceea ce mai rămăsese din Jeannine.

Era probabil ora două noaptea, eram într-o stare deplorabilă, rupt de oboseală; băusem prea mult, nu dormisem bine de mai multe nopți, nu mă întremasem suficient după sejurul la spital și nici nu mă împăcasem cu comportamentul Annei de când venise. Văzând-o pe servitoarea asta stând cu mâinile în sân, m-am înfuriat la culme. Din fericire Anne interveni.

— Cum vă numiți?

— La mine cheamă Ma' Louise, spuse voinica femeie, cu un aer posac.

— Ei bine, Ma', cred că ar fi bine să aduceți o pătură și să-l anunțați pe domnul Josse.

— Dom Josse? Nu aici. El plecat puțin după ce plecat voi și patroana.

— La naiba, unde-o fi plecat? strigai eu.

— Să găsească la voi, crede eu? mormăi servitoarea de parcă aș fi încercat s-o prind în capcană.

Eu și Anne ne privirăm. Înțelegeam ca Josse să se fi îngrijorat de absența prelungită a soției lui, dar un apel telefonic la hotel l-ar fi edificat. Aș fi înțeles și dacă ar fi venit să se distreze împreună cu

noi. Dar faptul că a plecat să petreacă pe cont propriu, asta nu o prea mai credeam. Doar dacă nu cumva ăsta era tot un exemplu al moravurilor dubioase ale belgienilor din colonie. În fine. De ce să mă stresez? Dacă Josse a profitat de absența soției lui pentru a le face o scurtă vizită vecinilor lui, sau pentru a se arunca în piscina lor, nu eram eu cel care trebuia să-i facă morală. Eu îi adusesem iubita înapoi. Amabilitatea mea se oprea aici. Și nici măcar nu ceream să fiu plătit pentru asta.

Fără prea mari speranțe că mă va asculta, am sfătuit-o pe Ma' Louise să aibă grijă de patroana ei și să îi anunțe pe prietenii la care s-a dus Josse despre întoarcerea soției acestuia. Mormăitul pe care l-am primit pe post de răspuns însemna în mod clar că simpatica negresă se va arunca în așternuturile ei imediat ce noi îi vom fi întors spatele.

Reveniți la hotel am intrat în camera noastră cu paturi twin. De data asta Anne nu a mai protestat când am alunecat ușor spre ea și când mâinile mele au plecat, pe sub cămașa de noapte, în căutarea comorilor rotunde, fine și fierbinți, pe care natura i le-a oferit. Se prefăcu indiferentă până când m-am cufundat în ea. Atunci scoase un geamăt și se trezi la viață. Beți de plăcere, ne-am aruncat împreună în noapte.

A doua zi, după un mic dejun savuros, pe care nici Pauwels, nici Josse și niciuna dintre soțiile sau amantele lor nu ni l-a tulburat, ne-am întors la vila lui Rassinfosse. Nu voiam să părăsesc E'ville fără să verific dacă relatările lui Jeannine erau o invenție totală și să scot de la Josse niște explicații cu privire la șantajul lui Pauwels. E mai bine să bați fierul cât e cald. Aveam o pistă pe care nimeni nu o mai exploatase până atunci. Cel puțin dacă acționam rapid, înainte ca Josse să își ia zborul, ca de obicei. O dificultate neprevăzută urma să-mi compromită planul.

O agitație neobișnuită domnea în jurul vilei atunci când taxiul ne-a depus în fața intrării principale. O ambulanță cu ușile din spate deschise, vehicule de poliție.

— Noi lucrăm pentru domnul Rassinfosse, i-am spus eu pe un ton sec polițistului care s-a pus în fața noastră atunci când am încercat să intrăm pe aleea ce ducea la ușa vilei. Cartea de vizită de detectiv privat, cu steagul tricolor și purtând semnătura Ministrului de Interne, fu suficientă pentru a-l impresiona.

După ce-am intrat am dat peste negresa înaltă care ne servise masa în ajun. Deasupra capetelor noastre niște oameni cotrobăiau prin casă, la etaj, făcând să scârțâie îngrozitor parchetul și scările.

— Ce înseamnă tărăboiul ăsta?

Negresa cea înaltă ne privi cu dispreț și apoi ne răspunse sec:

— Vorbiți cu polițiștii! spuse ea, arătându-ne cu degetul direcția salonului.

Prin ușa întredeschisă a bucătăriei, Anne o zări pe Ma' Louise, servitoarea cea grasă căreia i-o lăsasem în grijă pe Jeannine în mijlocul nopții. Am lăsat-o cu ea și am plecat să înfrunt autoritățile locale.

Salonul era înțesat de bărbați în costume tropicale care discutau cu vocea joasă și cu un aer preocupat. Dintr-un motiv necunoscut ventilatoarele erau oprite. Căldura umedă și mirosul de tutun făceau ca atmosfera din cameră să fie și mai încărcată. După ce am trecut pragul am dat peste Pauwels care se conversa cu încă trei sau patru persoane.

La sosirea mea, aruncă o privire peste umăr, înainte de-a se întoarce și a reveni la interlocutorii lui. Nu am insistat. Din toată adunarea nicio altă față nu-mi era cunoscută. Josse era sublim, dar lipsea cu desăvârșire. Tot la petrecere? Și Jeannine, unde se ascundea? Un bărbat se apropie de mine. Palid, ras prost, cu puțină burtică. Singurul bărbat

îmbrăcat în gri, costum șifonat, cravată prost înnodată, a cărei culoare căcănie ascundea cu greu niște pete de grăsime.

— Michel Van Loo? Urmați-mă, vă rog!

Fără să se întoarcă, mă conduse la un mic birou alăturat salonului, pe a cărui ușă o închise înainte să se arunce în fotoliu.

— Comisar Raymond Plasman, spuse el privindu-și unghiile cu un aer dezgustat.

O astfel de politețe îl definea mai bine decât o amprentă digitală. Nu mai era nevoie să îi verific cartea de vizită.

— Dumneavoastră ați adus-o pe doamna Rassinfosse azi-noapte?

„Adus-o?" Parcă vorbea despre o plantă.

— Cum se simte în dimineața asta?

Ochii săi reci se ridicară spre mine. Bine, de acord, nu punem întrebări, doar răspundem.

— Am condus-o până aici împreună cu prietena mea Anne. Nu am putut să mă abțin să întreb: ce înseamnă această demonstrație de forțe din jurul casei?

Comisarul dădu din cap și scoase din buzunar un vârf de trabuc pe care începu să-l rumege.

— În ce stare era astă-noapte?

M-am resemnat să-i răspund. Dacă mă arătam ascultător poate că ar fi sfârșit prin a-mi povesti ce e cu tărăboiul ăsta. Polițiștii *moderni* sunt așa: tot timpul obligați să dovedească faptul că ei guvernează lumea și că ei sunt cei care fixează regulile. După război genul de *polițist modern* mișună în Bruxelles. Ai putea crede că perioada Ocupației i-a ajutat să se dezvolte și ca Eliberarea i-a făcut să iasă din ascunzători. Nu mai știm ce să ne facem cu ei.

— Spuneți-mi, domnule Van Loo, ce faceți în Katanga? Turism? Afaceri? Și de unde acest interes pentru familia Rassinfosse?

Privirea lui de pește din Marea Arctică, la care se adăuga un strop de cinism, nu îmi spunea nimic

interesant. Transpiram și nu era vinovată de asta doar căldura sufocantă din acest mic birou. Mă întrebam ce știa el mai exact despre activitățile mele. Cunoscând relațiile lui Jacques cu poliția din Katanga, cu siguranță că nu el îi vorbise de mine acestui Plasman. Atunci cine? Familia Rassinfosse? Puțin probabil să-și fi etalat micile secrete în fața polițiștilor. Pauwels? Vizita mea la Mombayo reflecta munca normală a unui anchetator de asigurări. Verificarea declarațiilor victimelor jafului, vizitarea locului, interogarea eventualilor martori. Nimic care ar fi putut trezi neîncrederea lui Plasman. Doar dacă nu săpa puțin și se întreba de ce ancheta mea mă adusese de la Mombayo până la vila în care ne găseam. Și cum stabilisem o legătură între Pauwels și Rassinfosse. Pauwels, de a cărui prezență în salonul amantei sale, chiar sub nasul soțului, s-ar fi putut mira Plasman, ca și mine. Ce făcea el în casa asta? Venise să-și negocieze colecția de clișee artistice cu cel care oferea prețul cel mai bun? A descoperit, oare, dispariția fotografiilor gazdelor în timpul jafului din biroul său?

În această incertitudine m-am hotărât să mă țin de versiunea oficială: trimis de Celtic pentru a închide dosarul Doutremont & Pauwels, rănit în timpul unei partide de vânătoare și tratat în împrejurimi. Dacă speram ca în felul ăsta să deturnez atenția polițistului, m-am înșelat. Lăsându-mă să-mi termin relatarea fără să mă întrerupă, Plasman reveni cu calm la atac.

— Toate acestea, eu le cunosc deja, domnule Van Loo. Dar de ce ați ajuns la Rassinfosse?

A rămâne aproape de adevăr, este întotdeauna cea mai bună armă a mincinoșilor.

— Pură întâmplare. Am cunoscut-o pe doamna Rassinfosse ieri la hotel, în timpul micului dejun. Ne-am simpatizat. Pentru că se simțea singură, ne-a invitat să luăm cina împreună, cu mine și cu prietena mea. Între timp soțul ei s-a întors din

misiune. În mod neprevăzut, dacă am înțeles eu bine.

— Și seara a fost tensionată?

— Absolut deloc. Din contră, excelentă! Am aflat foarte multe lucruri despre viața și obiceiurile din colonie.

Personalul hotelului ar putea confirma conversația noastră. Faptul că Jeannine își petrecuse noaptea la hotel nu era treaba lui. Nici numele amantului ei. De ce să-i vorbesc eu despre viața ei privată? Chiar nu înțelegeam ce voia polițaiul ăsta și nici motivul prezenței lui în casa Rassinfosse.

Plasman mă privi un timp și apoi, după ce se lămuri că nu mai avea ce să afle de la mine, se ridică greoi și înainte să iasă din birou, murmură că Josse dispăruse și că Jeannine era moartă. Asasinată.

Mă gândisem că se întâmplase ceva grav. Dar anunțul brutal al acestei morți aproape că mă făcu să las garda jos. Dacă acest comisar ar fi insistat puțin mai mult, i-aș fi mărturisit, cred, tot ceea ce ne povestise Jeannine. Cu câteva ore mai devreme ea îmi încredințase detaliile cele mai intime, cele mai sordide ale vieții ei, avidă de puțină compasiune, de aer proaspăt, de căldură umană. În loc să-i întind mâna în timp ce se prăbușea într-un abis întunecat, o băgasem de tot la fund, fără niciun pic de milă. Cu ce rezultat? Ea era moartă, iar soțul ei dispăruse. Nu aveam de ce să fiu mândru de mine. Absolut deloc.

11.

Ce-ai făcut, Adrien?

Anne mă aștepta în salon. Pentru a evita urechile indiscrete, am condus-o pe terasă și i-am rezumat conversația cu Plasman. Aflase deja despre asasinarea lui Jeannine de la Ma' Louise. Moartă de frică, văzând-o pe Anne în bucătărie, bătrâna menajeră s-a grăbit să-i povestească totul.

— Să spuneți că eu este persoana care a dat alerta, insistă ea cu un ton vehement.

Așa cum am crezut și eu, în loc să aibă grijă de patroana ei după plecarea noastră, ea se dusese liniștită la culcare. Dimineața, aducând cafeaua, o găsise pe Jeannine pe canapea, cu gâtul tăiat.

— Mi-e greu să-mi imaginez teroarea bietei femei în fața unui astfel de spectacol, pentru a-i mai face și reproșuri, adăugă Anne.

În ce-l privește pe Josse, el se evaporase, abandonându-și mașina, un frumos Cadillac alb, în garaj.

— Eu nu îndrăznit să deranjez la prietenii lui pe timpul de noapte, cum a rugat dumneavoastră, gemu Ma' Louise. Asta nu se face pe aici. Ei ar fi bătut la mine.

Am ridicat din umeri. Neglijența ei conta prea puțin. Oare Jeannine ar fi fost salvată dacă Ma' Louise i-ar fi rămas la căpătâi sau asasinul i-ar fi venit și ei de hac în același timp?

— Și la ce bun să spui la dom Josse? continuă ea pe un ton plângăreț. Oricum nu interesează la el.

— Jeannine avea obiceiul să plece în toiul nopții cu invitații?

— În casa asta fiecare trăiește viața lui, zise flegmatic Ma' Louise. De când doamna Jeannine a pierdut bebelușul, nimic nu mai e bine la casa asta.

În urmă cu doi sau trei ani Jeannine pierduse o sarcină. La puțin timp după aceea, Josse și-a găsit un nou loc de muncă, care îl ținea mai tot timpul departe de casă, uneori chiar pentru mai multe săptămâni.

— Și domnul Pauwels? am întrebat eu, hotărât să-i smulg bătrânei servitoare toate secretele patronilor ei. De când frecventează această casă?

Ma' Louise îmi aruncă o privire chiorâșă. Viața privată a patronilor ei nu avea niciun secret pentru ea.

— De ce întrebați asta la mine?

Anne își puse brațul în jurul umerilor trupeșei negrese, pe care întrebarea mea părea că a redus-o la tăcere.

— Domnul Michel dorește să-l găsească pe asasinul doamnei Jeannine. Dumneata nu?

Ma' Louise dădu încet din cap fără a îndrăzni să ne privească. Se temea în continuare. Probabil ca domnul și doamna Rassinfosse au amenințat-o cu pedepse groaznice dacă ar fi dezvăluit și cel mai mic aspect din treburile lor.

— Domnul Pauwels este un om rău. Cred că doare sufletul la el dacă a venit să facă paradă aici într-o zi de doliu.

— Nu a mai trecut pe aici de ceva timp, nu? am spus eu mergând la plesneală.

Încă o dată Ma' Louise confirmă, din ce în ce mai îngrijorată.

— De când Dom Josse a dat afară la el.

Într-o seară, Pauwels venise pe nepusă masă tocmai când Josse se întorsese dintr-o călătorie. Cei doi bărbați s-au închis în birou, în doar câteva minute, vocea furioasă a lui Josse a străbătut prin uși. Pauwels a plecat la scurt timp după aceea, palid, cu un rictus întipărit pe buze. Ma' Louise se întrerupse, jenată dintr-odată de faptul că și-a trădat patronii. Cu o voce dulce, Anne o încurajă să continue.

— Știm lucrurile astea, Ma', am spus eu. Jeannine ne-a povestit totul astă-noapte. Trebuie să ne ajuți să punem mâna pe asasinul ei, înainte să lovească din nou.

De data asta Louise se întoarse direct către Anne. Eu nu prea îi inspiram încredere. Și cum ai fi putut să-i reproșezi asta?

— E adevărat! Madam Jeannine ne-a spus totul, Ma', despre nopțile cu Pauwels și soția lui, despre fotografii. Dumneata știi despre toate astea, nu-i așa?

Ma' dădu din cap cu o figură nefericită și-și făcu de mai multe ori semnul crucii.

— Doamna Jeannine foarte nefericită, singură mereu. Când dom Josse vine acasă, face un duș, schimbă hainele la el și merge la altă parte, dracu' știe unde.

— Ce s-ar fi făcut săraca Jeannine fără Ma' Louise? întrebă Anne.

Femeia grasă dădu din cap.

— Doamna Jeannine avea încredere la mine, sigur că da, adăugă ea, revenindu-și puțin. Îmi dădea și plicurile.

— Plicurile?

— Plicurile lu' dom Pauwels.

Acum chiar că nu mai înțelegeam nimic. Dacă Jeannine continua să se vadă cu oribilul mustăcios, în ciuda faptului că acesta se certase cu Josse, și dacă își petrecea chiar și nopțile cu el, de ce își mai trimiteau scrisori? Ce conțineau, de fapt, plicurile acelea?

Nici Ma' Louise nu părea să știe mai multe. De teamă să nu se închidă în ea, m-am abținut să insist mai mult și am întrebat-o doar care este adresa lui Pauwels la E'ville și numele servitorului său.

— Boniface, un om la fel de rău ca stăpânul la el, roși ea. El este la fel de devotat la stăpânul lui cum e dracii la Lucifer! Și minte de îngheață apele.

Dacă dădeam de Boniface, pentru a-i câștiga încrederea nu era o idee bună să mă recomand ca

venind din partea ei.

Când ne-am întors la hotel i-am propus Annei să discutăm în fața unei cești de cafea și a unei prăjituri. Chelnerul ne-a așezat la masa unde am întâlnit-o pe Jeannine în ajun; părea că trecuse atât de mult timp de atunci…

— Ancheta a pornit-o în prea multe direcții în același timp. Am impresia că piesele de puzzle aparțin mai multor jocuri diferite.

— Pune-le pe masă, zise Anne. Eu am fost mereu mai rapidă decât tine la jocurile de răbdare.

— Eu văd patru afaceri diferite.

— Să alergi după mai mulți iepuri odată este întotdeauna periculos.

— Chiar și în dragoste?

— Concentrează-te pe misiunea lui Jacques, continuă Anne, prefăcându-se că nu m-a auzit. Ești detectiv, nu justițiar!

— Și îndrăgostit!

— Și eu, murmură ea mângâindu-mi fața cu o tandrețe infinită.

Mi-am ridicat ceașca de cafea fără să mă ating de ea.

— Totul începe cu jaful de la Doutremont & Pauwels în Mombayo. Furtul de arme, diamante și bani din salariile muncitorilor. Și de documente fără importanță. Locuitorii sunt cu toții mai presus de orice îndoială. Albii se odihneau, prea obosiți din cauza exceselor din ajun. Negrii se distrau împreună cu șeful lor mult iubit, doctorul Kwanga, departe, în munți. Chiar și cei trei proprietari ai companiei erau absenți. Doutremont în deplasare, însoțit de Ray, comanditarul lor. Și Pauwels la Elizabethville.

— Ce făcea micul mustăcios, în acea noapte, în capitală?

— Profita de favorurile lui Jeannine Rassinfosse?

— Și Josse?

— Porumbelul ei călător de soț nu prea stătea pe acasă de când se angajase la Sokamine, o societate de comercializare a uraniului, cu excepția zilelor în care îi invita pe Adrien Pauwels și pe Rita să se bucure împreună de soția lui.

— Nu îi plăcea să vorbească despre noul loc de muncă.

— Eu cred că îi rezerva doamnei Pauwels descrierea efectelor bombei atomice asupra calității prestației amoroase.

— Nu ești poate cam invidios, din întâmplare?

— Nu și de când ai revenit lângă mine, dragostea mea, și de când mi-ai povestit cu ce te distrai în absența mea.

Înainte ca Anne să se enerveze, i-am luat-o înainte.

— Ai remarcat că nici măcar nu l-am interogat încă pe acest șarmant martor.

— Te referi la domnul care a avut amabilitatea să mă consoleze?

— Mă gândeam la doamna Pauwels.

— Nu o să încetezi să mă uimești niciodată, spuse Anne cu un aer visător și un zâmbet magnific în colțul gurii.

— De parcă toată această harababură nu mi-ar fi fost de ajuns, s-a mai amestecat și un asasin, ca să complice totul. Pe mine aproape că m-a doborât, iar pe Jeannine nu a ratat-o.

— Nu este neapărat aceeași persoană.

Am dat din cap.

— Asta nu e totul, dacă mai punem la socoteală și dispariția lui Josse, în speranța că nu este vorba și aici despre o crimă sau o răpire. Pe scurt, toate ingredientele unul extraordinar *waterzooi*![27].

— Jaf, crimă, răpire. Să nu tragi prea repede concluziile. S-ar putea să nu fie nicio legătură între aceste evenimente. Și nicio legătură cu munca lui Rassinfosse sau cu weekendurile lui de distracție între prieteni.

— Cum să ieșim din acest labirint? Ce pistă să explorăm mai întâi?

— De ce nu revii la misiunea ta, la naiba! Ce căuta Van Tieghem când te-a trimis în Katanga?

— Aproape că am uitat asta în mijlocul atâtor mistere!

— Oficial, anchetez pentru Celtic, care dorește să descâlcească afacerea din Mombayo și să pună mâna pe pradă. Van Tieghem crede că e mâna militanților proindependență care agită regiunea de ceva timp, mai ales de când subsolul ei s-a dovedit a fi o adevărată peșteră a lui Ali-Baba.

— *Ergo*! spuse Anne. Doctorul Kwanga, iată ținta ta!

Am împins ceașca pe masă cu un aer dezgustat.

— Și unde ai vrea să-l găsesc pe bufonul ăsta?

— Jacques se întreba dacă rebelii au fost implicați în spargerea de la Doutremont & Pauwels. Or, în acea noapte, oamenii din sat aveau petrecere cu șeful lor. O coincidență tulburătoare, nu?

Am clătinat din cap.

— Dacă e să ne luăm după Pim, Pam, Pum, întâlnirea chiar a avut loc și acolo au fost atrași toți indigenii din sat. Negrii nu sunt absolut deloc implicați în jaf.

Anne insistă, nefiind convinsă.

— La ce oră au plecat ei din Mombayo? Când s-au întors? Doar doctorul Kwanga le poate confirma prezența. Deci nu-ți rămâne decât să-l interoghezi pe acest prețios martor…

Mi-am aruncat mâinile în sus.

— Cu tine totul pare atât de simplu! O atingere de baghetă magică și iată-mă bând un pahar cu un șef terorist care a fugit în junglă și pe care autoritățile îl caută de luni întregi. Această țară e mare cât un continent și Kwanga nu își anunță întâlnirile prin afișe, cu cel puțin o lună înainte, precum Charles Trenet sau Ray Ventura și orchestra lui.

— Hai, super-detectivule! Lasă falsa modestie, nu e genul tău!

I-am luat mâna și i-am sărutat încheietura delicată.

— Doar de dragul discuției, să presupunem că-l găsesc. „Bună ziua, doctore. E adevărat că locuitorii din Mombayo v-au adus drept ofrandă colecția de arme și banii lui Doutremont & Pauwels?”

— Pentru a evita să te rătăcești, păstrează în minte instrucțiunile lui Jacques. Uită asasinarea lui Jeannine Rassinfosse și dispariția soțului ei. Asta este treaba poliției.

Sugestia Annei mă readuse la Mombayo și la spargerea de acolo. Și la Pauwels. Faptul că mustăciosul cel gras a forțat ușa familiei Rassinfosse în ajun îi dovedea îngrijorarea. Nu voia să părăsească E’ville fără să culeagă informații în legătură cu primele rezultate ale anchetei judiciare. Un om îngrijorat, ce interlocutor mai bun pentru un detectiv cu ștaif secondat de o asistentă zglobie?

∵

Din ce ne spusese Ma’ Louise, Pauwels locuia într-o căsuță în centrul localității. Un taximetrist glumeț ne depuse în fața imobilului său, după ce făcuse de două ori înconjurul orașului. Am ridicat din umeri. Factura era pentru Celtic.

Femeia care ne-a deschis era la fel de frumoasă precum ne-o descrisese biata Jeannine. Micuță, subțirică, cu trăsături fine, Rita Pauwels degaja un magnetism sălbatic, amestec de provocare și abandon, căruia îi era greu să-i reziști. La privirea pe care mi-o aruncă Anne, mi-am dat seama că efectul pe care îl avea asupra mea îmi era scris cu litere luminoase pe frunte. Cu un zâmbet batjocoritor, Anne mă ciupi de braț în timp ce o urmam pe doamna Pauwels, fără a pierde nimic din mișcarea elegantă a părții inferioare a spatelui

ei, când ne conducea în salon, învăluită într-un parfum puternic și condimentat.

Soțul ei ne primi trântit pe o canapea. La intrarea noastră nici nu mișcă, nu schiță nici măcar un semn din cap.

— Luați loc, spuse ceremonios doamna Pauwels, bătând din palme, cu o mișcare ce-i făcu să danseze brățările fine de la încheieturi. Un servitor apăru, cu siguranță faimosul Boniface, pe care nu-l suporta deloc Ma' Louise. Un băiat înalt de vreo douăzeci de ani, cu pielea foarte închisă și privirea încruntată, care puse pe măsuță o cafetieră fierbinte și patru cești, înainte de-a dispărea fără niciun cuvânt.

Cu privirea fixă, Pauwels își contempla soția în timp ce ne servea, hipnotizat de mișcările ei. Și mie îmi era greu să mă detașez de baletul lungilor ei degete cu unghii lăcuite, de un roșu culoarea sângelui, așezate delicat pe cafetieră și pe cestile din porțelan. Fără să ne mai aștepte, Pauwels își goli ceașca, înainte să ne arate că ne observase prezența.

— Vă credeam în drum spre metropolă, domnule Van Loo.

— Pentru că v-am observat ieri la familia Rassinfosse, am ținut să vă salut înainte să plec. Nu sunt sigur c-o să mai trec pe la Mombayo.

— Sper că nu din cauza acelui nefericit incident de vânătoare?

— Sunteți complet vindecat de rănile suferite? interveni soția lui cu un ușor râset neașteptat. Nimeni nu a mai fost rănit până acum în timpul unui safari organizat de soțul meu.

— Fatalitate, presupun. În meseria mea numim asta legea probabilității.

— Domnul Van Loo dorește să ne facă să credem, cu orice preț, că lucrează în domeniul asigurărilor, îi explică Pauwels soției lui, înainte de-a se întoarce către mine. Deci, raportul dumneavoastră este complet?

Tonul lui ironic putea să dea de înțeles că își bate joc, dar aerul îngrijorat demonstra că ultimele evenimente îl afectaseră.

— Abia aștept să mă întorc în Belgia. Rana mă supără iar clima nu îmi e pe plac. Dar cum să obțin de la Celtic biletul de întors, din moment ce dosarul meu e în continuare gol? Patronii mei ar fi foarte dezamăgiți dacă m-aș întoarce fără să-mi fi îndeplinit misiunea, mai ales că au cheltuit deja destui bani. Or, nu am nici cea mai mică informație să le ofer. Nici mobilul jafului din biroul dumneavoastră, nici autorii lui, nici locul unde s-ar putea găsi comoara furată.

— Ați avut ocazia să-l întâlniți pe judecătorul de instrucție? interveni doamna Pauwels cu o voce dulce. Paul Thillon este un tip șarmant. Cu siguranță vă va ajuta. Este atât de drăguț, nu-i așa, Adrien?

Nu cred c-am fost doar eu cel care a simțit un subînțeles obraznic în modul în care ea a pronunțat numele lui Paul Thillon. Pol Ti-Yon. Mi-aș dori ca, într-o zi, să-mi pronunțe și mie numele cu aceeași tensiune în voce, cu același joc mătăsos al limbii pe cerul gurii, la fiecare silabă.

— Bună idee. Aș putea să mă recomand din partea dumneavoastră?

Pentru că își întoarse privirea, am avut impresia fugitivă, cu siguranță imaginară, că am tulburat-o.

— Adrien îl cunoaște mult mai bine decât mine, spuse ea din nou cu râsul acela prefăcut. Dă-i cartea ta de vizită domnului Van Loo, Adrien. Știi ceva, ce-ar fi dacă l-ai suna pe *Pol*? La ora asta ar trebui să fie încă la birou.

Pauwels primi sugestia soției sale cu atâta lehamite încât nu am făcut nimic pentru a-l debarasa de această corvoadă. Până la urmă se ridică și merse să-i telefoneze din hol, după ce închise ușa în urma lui.

Conversația părea să se prelungească. Prin geamul care separa salonul de hol, auzeam vag

vocea lui Pauwels, dar fără a putea distinge ce spune. Pentru a întrerupe tăcerea, soția lui ne propuse o băutură alcoolică. Anne refuză politicos, eu doar după o oarecare ezitare. În timp ce ea-și punea un whisky, eu am aruncat în discuție numele doctorului Kwanga.

— Se spune că are o anumită influență asupra indigenilor din regiune.

— Primul lucru pe care l-am învățat în această țară, spuse ea cu un ton oarecum repezit, este că soțiile coloniștilor nu fac politică, se pedepsește cu moartea.

Încercă să râdă, dar nu putu să se împiedice să aibă un râs amar.

— Despre ce vorbesc ele? Să vedem: despre bucătărie, vacanțe, despre nefăcutele servitorilor și despre lenea lor. Este suficient pentru a le umple seara. Și fără riscuri.

— Nu-mi spuneți că între femei nu schimbați ultimele bârfe? interveni Anne. Puțină apă minerală, da, mulțumesc, adăugă ea văzând mâinile doamnei Pauwels mângâind o sticlă de *Spa*[28].

Frumoasa asiatică umplu două pahare pe care ni le întinse, înainte de a-și goli whisky-ul fără a clipi și de a-și pune un altul – porție dublă de data asta.

— Bârfe? Ce înțelegeți prin asta?

Își strânse cu putere paharul, hotărâtă să nu se dea bătută. Ar fi putut cu ușurință să răspundă că, așa cum se întâmplă peste tot, femeile șușotesc despre cine înșală pe cine. Dar terenul era, în mod evident, minat. Nu voia să se aventureze fără să știe ce cunoșteam noi despre micile manii ale soțului ei. Exasperat de mutenia ei, am încercat să revin la liderul pro-independență.

— Vă amintiți de modul în care servitorii dumneavoastră au evocat escapada lor la munte cu ocazia vizitei doctorului Kwanga?

— Doar nu credeți că indigenii vin să se laude în fața patronilor lor că frecventează lideri

comuniști?

— Atunci cum ați auzit vorbindu-se despre asta?

Doamna Pauwels aruncă o privire disperată către soțul ei. Inutil. Alarma nu era conectată. Prin ușa vitrată silueta lui se distingea în întuneric, aplecată în continuare deasupra telefonului. Profitând de absența lui, am repetat întrebarea.

— Tot ceea ce ar putea avea o legătură cu autorii jafului îmi este util, i-am spus eu.

Ea dădu din cap, în mod evident prea puțin convinsă de sinceritatea mea.

— Ar trebui să-l vedeți pe domnul Ray, spuse ea în cele din urmă.

Chiar în acel moment, soțul ei reveni în salon. Auzind-o pe soția lui pronunțând numele asociatului său, îl apucă o criză de nervi.

— De ce te bagi tu, Rita? Pentru Dumnezeu!

În absența noastră s-ar fi aruncat asupra ei. Ceea ce-mi aminti de palma pe care i-o dăduse lui Jeannine, în fața noastră, cu câteva zile înainte.

— Prezența doctorului Kwanga în împrejurimile lui Mombayo, în momentul jafului, mă pune pe gânduri, am reluat eu. Aș dori să aflu mai multe despre acest individ, care îmi este prezentat ba ca un terorist, ba ca un eliberator. Oare sosirea lui în regiune ar putea fi legată de furt?

Întrebarea mea nu-i potoli furia. Din contră.

— S-o forțați pe soția mea să discute politică e un mod jalnic de a conduce o anchetă de rutină în contul asigurării…

Am încercat să mă justific. Fără niciun rezultat. Fără să mă asculte, dădea înainte fluturând drapelul.

— Avea dreptate Doutremont să mă pună în gardă. Asigurările sunt o glumă, nu? Nu sunteți decât un spion ordinar în slujba serviciilor secrete, nu-i așa?

Bravo! Câteva minute cu Pauwels au fost suficiente pentru a mă demasca în mod brutal! Nu-mi mai rămânea decât să-mi fac bagajele și să mă

întorc la penibilul meu birou din Bruxelles, la anchetele despre dispariția de câini și mâncarea mea de napi. Tocmai mă pregăteam să mă despart de acești oameni minunați și să mă scuz de deranj, când Anne, care urmărise până atunci schimbul de replici, sorbind din paharul ei de Spa, luă cuvântul. Cu o voce atât de scăzută încât trebuia să ciulești urechile pentru a o auzi. Cu toate astea cei doi Pauwels nu ratară niciun cuvințel.

— Gata cu cinema-ul domnule Pauwels! Hai să nu ne mai învârtim în jurul cozii. Jeannine Rassinfosse mi-a dat dovada șantajului pe care îl exercitați asupra ei și asupra soțului ei. Vă sfătuiesc să colaborați cu noi pentru a evita ca operele dumneavoastră de artă să ajungă în mâinile autorităților din Léopoldville.

Pauwels deschise gura, dar niciun sunet nu ieși de sub mustața lui dezordonată. Soția lui, palidă, îl privea fix, cu un aer dezgustat, de parcă tocmai îi descoperise urâțenia.

— Ce-ai făcut, Adrien? urlă ea, aruncându-se asupra lui și acoperindu-l cu pumni.

Pauwels se apără fără tragere de inimă. A trebuit să intervin pentru a-i separa. Cu brațele atârnând și privind în gol, se prăbușiră pe canapea, niște marionete părăsite de mânuitorii lor.

Fără să se lase impresionată, Anne scoase un plic din geanta ei, pe care-l puse sub nasul mustăciosului. Surpriza mea nu fu mai mică decât a celor doi Pauwels.

— Nevoia de bani, domnule Pauwels, sau simplă perversiune? Individul ridică o mână ca și cum ar fi cerut voie să vorbească, apoi o lăsă să cadă pe picior, oftând cu zgomotul unui pneu care se dezumflă.

— Rita are niște cerințe foarte mari, murmură el. Mărturisirea îl costase puțina energie care îi mai rămăsese.

Cufundată în perne, Rita izbucni într-un râs cam îngrijorător.

— Eu am nevoie de bani, iar el de sex.

Îi aruncă o privire atât de batjocoritoare soțului ei încât se așternu din nou liniștea, tulburată doar de uriașul ventilator care se învârtea deasupra capetelor noastre, rămas indiferent la valurile de căldura care traversau camera.

— Despre șantaj nu știam nimic, nici măcar nu-mi imaginam. Se întoarse către soțul ei, frecându-și degetul mare de index, un gest care mi se păru extrem de obscen.

— Cât ai furat de la Josse?

Grimasa care-i desfigura trăsăturile îi alungase tot farmecul. Această femeie atrăgătoare, electrizantă, atât de erotică în mod natural cu doar câteva momente în urmă, se transformase într-o vrăjitoare patetică, ieșită direct dintr-un basm pentru copii. Cum soțul ei rămânea tăcut, ea reluă cu o voce neutră:

— Bine. O să vă explic cum poți să te lași antrenat într-o chestie din care doar moartea te mai poate salva.

12.

Vărul doctorului Kwanga

Întorși în cameră, am trecut întâi pe la baie.

— Un duș prelungit este recomandat de medic pentru a te debarasa de miasmele acestui cuplu otrăvit și a evita infectarea. Vrei să mă însoțești?

— Aha! Te-a cam amețit frumoasa Rita?

— Așa crezi?

— Nu ar fi oare momentul să-i faci un raport lui Van Tieghem? sugeră Anne, tolănită pe canapeaua de pe terasă, total insensibilă la invitația mea.

— Ție aș vrea să-ți fac un raport…

Dușul se opri cu un țârâit prelung. Bodogănind, m-am învelit într-un halat de baie și m-am așezat alături de Anne.

— Jacques nici nu se gândea la o asemenea încâlceală atunci când te-a trimis în Katanga, spuse ea, cuibărindu-se lângă mine ca o pisică. Deja de prea mult timp anchetezi singur, pe un teren pe care nu îl cunoști.

— Îți amintesc că micii noștri mesageri au dispărut. Apropo, din ce pălărie ai mai scos și plicul ăla? Pauwels s-a făcut verde când i l-ai trântit în față.

Anne râse scurt. Buzele ei îmi atinseră tandru urechea.

— Ești în sfârșit impresionat de talentul meu, domnule detectiv? Ma' Louise este cea care mi l-a dat.

— Ea păstra scrisorile pe care Jeannine îi cerea să i le dea oribilului ei amant?

Anne dădu din frumosul ei cap și-și luă o mutră rebelă.

— Tu nu asculți, Michel. Acesta e micul tău păcat. Ma' Louise a spus că patroana ei îi încredința plicurile primite de la Pauwels. Nu că i le aducea.

— Ce vrei să spui?

— Doar că Jeannine primea plicuri de la Pauwels. Nu i le trimitea.

Mi-am tras o palmă peste frunte. Bineînțeles! Căldura asta umedă, țânțarii sau Dumnezeu știe ce alt fenomen îmi blocau, în țara asta de rahat, funcționarea creierului.

— După fiecare vizită pe care i-o făcea, Pauwels îi trimitea, unul câte unul, faimoasele clișee?

— Sau după ce plătea, nu știu exact.

— Arată-mi, am spus eu întinzând mâna.

Rânjind, Anne, îmi întinse plicul care-l îngrijorase atât de mult pe Pauwels.

— Obrăznicătură mică! Ai chef să-ți clătești ochii privind poze cu aventurile doamnei Rita?

Din plic am scos o fotografie care mă reprezenta, la terasa Binefăcătorilor, cu un pahar de *gueuze* în mână. Alături de mine Hubert făcea un semn cu mâna la cameră.

— Plicurile de la Ma' Louise erau goale, explică Anne. Pesemne că Jeannine a distrus fotografiile.

— Podferdomme! Dar de ce a păstrat plicurile?

Anne ridică din umeri.

— Din fetișism? Pentru a i le arăta soțului ei? Cine știe? În orice caz, Jeannine a fost foarte inspirată.

— E adevărat! Pauwels a fost atât de bulversat încât nu a mai avut curiozitatea să verifice conținutul plicului.

— Am pariat că nu va avea curajul să revadă corpul gol al lui Jeannine. Nu e genul nostalgic.

— Asta e dovada că greșim atunci când îi criticăm pe nostalgici, că îi facem visători. Soluția enigmelor este întotdeauna păstrată în trecut.

— Am pariat că Pauwels aparține unei alte lumi decât tine.

— Păcat ca soția lui nu a fost mai curioasă decât el. Ar fi descoperit portretul unui bărbat. Unul adevărat. A propos, ar trebui să fiu flatat de faptul

că păstrezi una dintre fotografiile mele în geanta ta de voiaj?

— Nu ți-o lua în cap. Era doar pentru a te putea identifica în caz de accident.

Se sprijini pe umărul meu. Am luat-o în brațe și i-am mângâiat părul.

— Ar fi împotriva religiei dumneavoastră, dacă v-aș trage ușor sub cuvertură, domnișoară? i-am murmurat eu în ureche, sărutând-o în partea de sus a gâtului, acolo unde pielea ei era așa de fină precum penele unei rândunici.

— Mai întâi munca, șușoti ea, și mă sărută pe buze, închizând ochii, în timp ce mâna ei se strecura încet pe sub halatul meu de baie întredeschis.

În acel moment, o lovitură puternică zdruncină ușa. Cum nu am apucat să răspund prea repede, niște voci furioase se auziră pe culoar.

— Du-te și deschide, murmură Anne, îndepărtându-se nervos din brațele mele. Ce se întâmplă?

De cum am întors cheia, Pim, Pam, Pum se năpustiră în cameră, aruncându-i în trecere un zâmbet strengar Annei.

— Era de mult timpul ca ’mneavoastră să vină aici, donșoară Anne, spuse Marie-Dominique. Fără ’mneavoastră ăsta e terminat.

— Un așa neîndemânatic, cel mai bine este să întoarcă acasă. Nu o să îmbătrânească niciodată în Africa! spuse râzând colegul ei.

— Cum începe să se tragă, paf! își ia un bobârnac în cap! exclamă prințul Baudouin, ridicându-și ochelarii pe nas.

— Bandă de gândaci! În loc să mă protejați – asta e treaba voastră, nu? – mă abandonați în mijlocul junglei, la primul foc, pentru a reapărea subit când am și eu parte, în sfârșit, de puțină intimitate. Intimitate! Cunoașteți acest cuvânt? Cărați-vă de aici, pentru Dumnezeu!

— Stai puțin, Michel… interveni Anne, făcându-le semn celor trei mici creaturi să se așeze pe pat. Ați picat la țanc! (Mi-am dat ochii peste cap.) Tocmai ne gândeam să-i transmitem un mesaj urgent lui Jacques Tieghem, spuse ea servindu-le câte un pahar cu apă.

Sosia prințului Baudouin refuză paharul.

— Nu are, poate, 'mneavoastră o picătură de whisky? Apa este cu gust oribil pe aici.

M-am trântit pe un scaun și mi-am trecut mâna prin păr, în încercarea de a-mi aduna ideile.

— La stadiul la care am ajuns, cel mai bine ar fi să vă rezum discuția cu Pauwels.

Am început cu relatarea lui Jeannine Rassinfosse: relația cu soțul ei, raporturile între cele două cupluri, pozele, șantajul. Anne le arătă plicurile lui Ma' Louise în timp ce eu le povesteam despre moartea lui Jeannine și dispariția lui Josse.

— Se pare că Rita Pauwels credea că fotografiile nu serveau decât să-i alimenteze soțului ei fanteziile personale. Când a aflat că el le avea la vânzare împreună cu câțiva colți de elefant și un stoc de diamante i s-a făcut rău.

— Ne doare în cot la noi de poveștile de amor ale albilor, spuse micuțul cel chior. Și la domnul Jacques la fel.

— Pierdeți timpul la voi! concluzionă Marie-Dominique voind să se ridice.

— Așteptați. Urmarea îl va interesa pe Van Tieghem.

Cei trei pitici afișară o grimasă de plictiseală.

— În materie de arte plastice Pauwels nu era la prima încercare. Cu câteva luni înainte, ne-a mărturisit Rita, șarmantul ei soț a reușit s-o prindă în brațele unui negru de care se îndrăgostise până peste cap. Cele zece clișee pe care le-a prins cu jocul lor i-au fost foarte utile în ziua în care Josse i-a propus să participe împreună cu soția sa la o petrecere la vilă.

— Dom Pauwels a arătat la dom Josse poze cu soția lui în brațele la un negru? se întrebă uimită Marie-Dominique.

— Era un colaborator foarte apropiat al lui Rassinfosse. Probabil că pozele l-au impresionat.

— Dacă Pauwels făcea pozele să circule, ea era pierdută, observă sosia prințului Baudouin. O femeie de alb, chiar și asiatică, în brațele la un negru, este moarte socială.

— Și negrul? întrerupse Marie-Dominique.

— Aveți dreptate, domniță. El este cel care ne interesează.

Mi-am scos portofelul și am luat o poză (cea mai respectabilă) din serie.

— Nu l-am văzut niciodată, spuse Marie-Dominique, dând mai departe fotografia camarazilor ei, care dădură din cap la rândul lor.

— Eu, da, am spus eu. Și la fel și domnul Jacques, deși a uitat cu siguranță cadavrul pe care i l-am arătat pe puntea vaporului la Matadi. Se numește Baudouin M'Bandu.

— Îl cunoașteți? spuse Marie-Dominique, uimită.

Am dat din cap că da, nu prea mândru de mine. Când te gândești că în timpul întregii traversări nu acordasem nicio atenție monologului său, nu auzisem nimic din confesiunile lui, care mi-ar fi fost atât de utile acum. Bântuit de certurile cu Anne, de micile mele probleme personale, nu îi observasem disperarea.

— A fost nevoie de familia Pauwels pentru a face legătura între M'Bandu și ancheta noastră, am recunoscut eu.

Cum să admit că aș fi putut stabili această legătură chiar înainte de a debarca în Congo, dacă i-aș fi acordat puțină atenție însoțitorului meu din timpul traversării?

— M'Bandu lucra cu Rassinfosse într-o societate de exploatare a uraniului, de aici, din

Katanga. Și asta nu e tot. M'Bandu era vărul doctorului Kwanga.

Eram și eu, în sfârșit, la înălțimea așteptărilor lor – în calitatea mea de șef – iar piticii mă ascultau cu gura căscată. Dar au reușit, totuși, să reacționeze cu rapiditatea cu care mă obișnuiseră.

— Acum dăm fuga să povestește toate astea la dom Jacques, spuse unul dintre micuți.

— Chiar mă întrebam cum faceți să luați legătura cu el, fără a utiliza poșta, radioul sau telefonul.

Micul mesager rânji.

— Cu tam-tam-ul poate?

— Și noi este foarte șmecheri, dom'le Michel!

Sobră ca un papă, Marie-Dominique ieși din cameră, urmată de cei doi nostimi camarazi ai ei. După o ușoară ezitare, Anne reveni în brațele mele.

— S-ar putea spune că ancheta mea repornește.

— Tânăr vanitos ce ești, bombăni ea ciupindu-mă de picior.

Cu un zâmbet strengar, i-am arătat patul pe care cei trei pitici îl părăsiseră, în sfârșit.

— Nu ar fi bine să-i redăm acestei piese de mobilier destinația sa naturală?

— Nu abuzați de lucrurile bune, dragă prietene, spuse Anne deschizând o sticlă de apă minerală. Hai mai bine să plănuim programul următoarelor zile. Și când mă gândesc că te convinsesem să abandonezi pista Rassinfosse pentru a ne concentra pe evenimentele de la Mombayo! Ei bine, recunosc că m-am înșelat.

— Ceea ce demonstrează că greșești atunci când disprețuiești un profesionist adevărat, pentru a te arunca în brațele unui amator.

— Încetează să te mai învârți în jurul cozii: ce vrei să știi despre tipul cu care m-am văzut în absența ta? Tu ai spus, citez: „cu cât vorbim mai puțin…" Dacă te-ai răzgândit, foarte bine, să spargem buba, strigă ea bând din sticlă.

Am dat din mână cu un aer depășit. Munca mea nu înceta să fie parazitată de acest mister: de ce m-a înșelat, de ce m-a trădat? Cuvintele astea oribile care îmi făceau greață. Câtă dramă! Dar ce mă tulbura atât de mult? Gelozia? Această frumoasă înclinație a bărbatului de a-și *poseda* femeia? Aveam dreptate să mă disprețuiesc, să-mi detest reacțiile și comportamentul de mic-burghez, mă simțeam rănit, umilit. Ce simțea ea pentru ăla? Ce credea despre el? Se gândea la el chiar și când făcea dragoste cu mine? Pe de altă parte, simțeam nevoia să-mi bag capul în nisip, să uit tot, să pretind că totul revenise la *normal* între noi. Dacă aș fi insistat să aflu ce loc ocupa noul bărbat în viața ei, așa cum mi-aș fi dorit, ar fi fost o tortură pentru ea, ceea ce ar fi putut duce chiar la distrugerea fragilei relații pe care ne-o reclădiserăm.

Cu un mare efort am recunoscut că era mai bine să nu deschidem cutia Pandorei. Un zâmbet ironic îi miji pe buzele cu care le atinse încetișor pe ale mele.

— Lasă că îți arăt eu ție! murmură ea.

Am izbucnit în râs.

— Bravo! Iată că te exprimi ca o mică vagabondă!

— Dumnezeule! Mi-ai descoperit adevărata natură! spuse ea sărutându-mă cu înfocare. Ghinionul tău!

— Asta ar putea să ne ajute să înțelegem comportamentul familiei Rassinfosse. Coincidențele sunt într-adevăr prea numeroase pentru a nu le lua în considerare: amic foarte intim al lui Pauwels, client al firmei sale, amant al doamnei Pauwels, care a fost și iubita lui M'Bandu, angajatul lui. M'Bandu, vărul lui Kwanga, pe care Jacques îl suspectează că ar fi implicat în jaful de la Pauwels & Doutremont.

— M'Bandu mort, cu siguranță asasinat…

Am dat din cap. Dacă l-aș fi ascultat, ar fi scăpat el oare de destinul său tragic? Dacă aș fi fost mai puțin preocupat de propria persoană, poate aș fi putut s-o împiedic pe Anne să iubească un alt bărbat… Gata! Mi-am alungat gândurile obsesive. Era momentul să mă mișc, să părăsesc atmosfera încărcată și bolnavă din E'ville. Altfel aș fi putut să înnebunesc. Dintr-odată, ușa se deschise în mod brutal și Pim, Pam, Pum apărură din nou – fără să bată măcar la ușă, are sens să mai precizez?

— Ce vânt bun vă aduce în umila noastră căsuță?

— Faceți bagajele la voi, spuse sosia prințului Baudouin. Plecăm la Kinkulu.

— *Ay, ay, sir!* Ador să ascult orbește ordinele primite, mai ales pe cele de acest gen. Chiar aveam o poftă nebună să mă car de aici…

— Ați reușit să dați de Jacques? mă întrerupse Anne, agasată de discursul meu penibil.

— Prin cineva, spuse calmă Marie-Dominique, în fața figurilor noastre nedumerite: printr-unul dintre corespondenții lui, care la rândul lui este în contact cu el prin… în fine, nu puteți ca să înțelegeți, suspină ea.

— De ce Kinkuku?

— Kinkulu, mă corectă ea. O excursie foarte frumoasă pe lacul Tanganyika, aproape de la Albertville. Este centrul de operații de la Sokamine, societatea lui dom Rassinfosse.

— Unde lucra Baudouin M'Bandu, am adăugat eu visător.

— Mâine la ora șase dimineața unchiul Martin vine să ia la voi. Să fie gata!

Înainte de a părăsi capitala provinciei Katanga, am dat o tură prin biroul judecătorului Thillon – un tip șarmant, dacă ne-am lua după doamna Pauwels. Datorită ei, judecătorul mă primi imediat.

Biroul lui Thillon, de un alb imaculat, mirosea a ceară amestecată cu o ușoară aromă de after-shave. Parcurgând culoarele Palatului de Justiție, am

întâlnit de trei ori mai mulți *boys* și servitoare decât polițiști, toți ocupați să lustruiască podelele și să frece lambriurile.

După câteva dialoguri insignifiante și o cafea excelentă servită de un *boy* cu haină albă, aproape am adormit, legănat de vocea prea dulce a judecătorului și de suflul răcoros al ventilatorului foarte eficient care se învârtea deasupra noastră. M-am scuturat și i-am rezumat vizita mea la Mombayo, trecând sub tăcere episodul cu doctorul Kwanga și evitând orice aluzie la legăturile dintre Rassinfosse și Pauwels.

Thillon era un om subțire, cu o prestanță incontestabilă, cu o față senină, ca de bebeluș; nu purta niciun semn al vicisitudinilor vieții. Cu ochii de un albastru intens, cu corpul strâns într-un costum de in alb, bine croit, trebuie că făcea ravagii printre tinerele din zonă. Dar cu ce mă putea ajuta pe mine acest magistrat?

Așa cum îmi spusese Jacques, dosarul lui era gol. Niciun suspect, niciun indiciu de la fața locului, nicio noutate despre obiectele furate. Niciuna dintre splendidele pușți nu reapăruse pe piață. Semnalmentele lor au fost comunicate tuturor comercianților de arme din țară și celor mai importanți vânători. De asemenea, nicio urmă de diamante. Intermediarii au fost avertizați despre acest furt, la fel ca bijutierii, astfel încât să-i poată descoperi pe hoții care ar fi încercat să taie diamantele în alte forme. Luându-și un aer trist, Thillon se declară dezolat că nu mă putea ajuta. Și-ar fi dorit foarte mult să-mi fie util.

— Dumneavoastră, care sosiți din metropolă, să nu ne judecați prea aspru, declară el cu un zâmbet cu care probabil a dat-o pe spate pe doamna Pauwels. Facem și noi ce putem. Dar imensitatea acestei țări este o provocare pentru niște bieți belgieni ca noi. Mărimea ei ne dă gata. Și mai ales, adăugă el încet, ne confruntăm cu ostilitatea în creștere a indigenilor. Niște ingrați. Spitale,

drumuri, uzine, școli, Belgia a sângerat din greu pentru a dezvolta acest teritoriu. Pentru ce? Negrii sunt gata să ne dea afară și să ne confiște bunurile.

— Și să ne violeze femeile, am adăugat eu pentru a-i ține isonul.

Privirea sa albastră, profundă, îndreptă asupra mea un mare semn de întrebare. Am dat din cap cu cea mai mare seriozitate. Nu aveam, totuși, de gând, să-i spun despre ceea ce Baudouin M'Bandu îi făcuse doamnei Pauwels, numai dacă nu cumva a fost invers. Aparent asigurat de atitudinea mea, își reluă lamentările.

— În fața dezinteresului Bruxelles-ului cu privire la ceea ce se întâmplă în Congo, situația ar putea degenera mai repede decât ne-am putea da seama. Fără efortul companiilor instalate aici și a misionarilor – mulțumesc lui Dumnezeu! – am fi deja ocupați să ne facem bagajele. Nu vă amăgiți, la fel ca mulți alți belgieni din metropolă, cu așa-zisa gentilețe a tuciuriilor. Vă zâmbesc în față, dar pe la spate își ascut macetele.

— Vă gândiți la jaful de la Doutremont?

Scoase un oftat.

— Chiar dacă nu sunteți de acord cu opinia mea…

Am încercat să protestez, dar, fără să mă asculte, continuă:

— …să știți că îmi practic meseria cu seriozitate, cu rațiune, fără a mă implica emoțional. Nu am nimic de-a face cu politica.

Ignorându-mi vaga opoziție, adăugă:

— Nu există nici cea mai mică dovadă care să-i incrimineze pe negri. Un mobil, cu siguranță: niște pușți splendide, banii pentru plata muncitorilor, diamante, toate astea ar fi putut alimenta o mișcare teroristă. Dar niciun suspect pe care să-l numești, niciun complice și nici cel mai neînsemnat martor.

— O mișcare politică clandestină, gata să iasă din umbră cu ocazia acestei lovituri?

Replica mea îi smulse un zâmbet.

— Am studiat și această ipoteză, domnule Van Loo. I-am interogat chiar și pe colegii mei britanici, din Tanganyika până în Rhodesia. Nimeni nu are cunoștință de grupuri subversive în zona asta.

Deja se ridica, dar am revenit la atac. Falsa lui amabilitate și politețea ipocrită mă agasau. Aveam chef să-l scot din cochilia lui. Discursul îi era prea banal.

— Și doctorul Kwanga? Nu găsiți că e ciudat să viziteze districtul chiar în seara jafului?

În liniștea care urmă, ventilatorul păru să-și accelereze cadența, pentru a umple golul. Fruntea radioasă a interlocutorului meu se acoperi de riduri. Judecătorul ascundea mai multe lucruri decât părea. Și era, poate, mai puțin amabil decât pretindea prietena lui, Rita Pauwels.

Înainte să-mi răspundă, își goli ceașca. Ducându-se apoi către scaunul lui reglabil, reîncepu să vorbească, contemplând tavanul alb-crem al biroului său, în speranța deșartă că-și va regăsi puritatea pe care-l făcusem s-o piardă.

— Îmi plăceți, domnule Van Loo. În colțul meu pierdut am rareori ocazia să dau peste interlocutori care să mă scoată din letargie. Spuneți-mi, cine de la Mombayo v-a vorbit despre doctorul Kwanga? răspunse el fixându-și faimoasa privire asupra mea.

Am dat din cap. Nu mai știam cine. Chiar nu mai știam. Vorbisem cu atâția oameni, îmi notasem atâtea detalii, zvonuri.

— Dacă îmi amintesc o să vă fac un semn, promit. Este important?

Îmi ignoră întrebarea.

— Autoritățile nu prea știu unde să-l încadreze pe doctorul Kwanga. Pentru unii, el este un activist periculos, care amenință liniștea publică. Pentru alții, e doar un bun orator, fără consistență. Mai sunt unii care-l cred un mic traficant, care își

maschează afacerile dubioase în spatele unui discurs politic radical.

— Ce fel de afaceri? A făcut deja obiectul unei anchete?

Thillon se întoarse la dulapul lui de unde scoase un dosar subțire.

— Nimic important până acum. Bătu cu palma copertile cartonate ale dosarului. Cecuri fără acoperire, în legătură cu care susține că banca e cea responsabilă, câteva infracțiuni din Codul Forestier, nimic cu adevărat grav. Un delincvent inteligent nu se distrează să-și facă un cazier judiciar care să-l aducă în vizorul autorităților, nu-i așa?

— Asta așa e. Inocenții sunt pasibili de-a fi cei mai redutabili criminali.

Se prefăcu că zâmbește înainte de-a continua.

— Pe scurt, Kwanga este un personaj care nu trebuie pierdut din vedere. Aveți dreptate.

— Dar de unde vine?

— Cine știe? Când săpăm în trecutul unor astfel de oameni apar o mie de versiuni diferite. Conform unei anchete făcute pe lângă misionarii din nordul provinciei, Kwanga s-ar fi născut într-o familie de pescari de pe malul lacului Tanganyika. Remarcat de un părinte misionar, și-a urmat studiile într-o școală tehnică. Cu diploma în buzunar a fost angajat la poșta din Albertville. Aici a început să ne suscite interesul. Insolent, arogant, a devenit rapid un potențial agitator. Nu ezita să depună reclamații împotriva superiorilor lui, să revendice privilegii, orare mai flexibile, creșteri de salariu. Și chiar un sindicat al indigenilor, vă dați seama? În numai câteva luni, șeful său a sfârșit prin a-l da afară. De atunci i s-a pierdut urma. Din când în când ni se raportează că a animat o întrunire sau că încearcă să ridice populația împotriva albilor, înainte de-a dispărea din nou. Se pare că se mișcă foarte mult. Metode pe care le-a învățat de la comuniști. Pe ruși îi interesează foarte

mult continentul african. Nu aș fi surprins dacă ar investi într-un tip ca el.

— Este căutat?

Thillon ezită și contemplă dosarul deschis în fața lui înainte să răspundă.

— Nu în mod oficial. Dar, dacă vă întâlniți cu el, să-mi semnalați. În acea zi vom găsi cu siguranță un motiv excelent să-l aducem aici și să-l interogăm.

— În legătură cu jaful din Mombayo? Thillon dădu din cap.

— Din informațiile noastre, în momentul jafului, el prezida o reuniune la câțiva kilometri de acolo. Nimic nu exclude, bineînțeles, varianta ca această întâlnire să fi fost doar o acoperire, pentru a-i lăsa pe complicii lui liberi să acționeze într-un oraș, practic gol, în acea seară.

— O ipoteză interesantă. Dar, din câte înțeleg, nimic nu permite să atribuim acest jaf unor indigeni.

— În egală măsură, nimic nu desemnează un colonist. Niciun alb necunoscut nu a fost semnalat în regiune. Mombayo este un orășel unde toată lumea se cunoaște cu toată lumea. Nimeni nu ar putea scoate la iveală un diamant sau o armă Doutremont & Pauwels fără să fie reperat imediat. Și nici nu a existat cineva care să fi părăsit țara.

Având în vedere că își închidea dosarul, m-am ridicat, pregătindu-mă să mă retrag, când judecătorul își aținti asupra mea frumoșii săi ochi albaștri.

— Apropo, domnule Van Loo. Se pare că sunteți ultima persoana care a văzut-o în viață pe doamna Rassinfosse?

— Comisarul Plasman este cel care v-a spus asta? Se înșală. Ultima persoană care a văzut-o este guvernanta sa Ma' Louise. Ei i-am încredințat-o pe Jeannine după ce ne-am petrecut seara în compania ei încântătoare.

Făcu o grimasă. O servitoare neagră? Ce să spun! E ca și cum ai pretinde că singurul martor era câinele.

— Noutăți de la soțul ei? am întrebat.

— Niciuna. Probabil i s-a făcut frică și s-a ascuns. Nu este foarte glorios, dar cine mai poate, în zilele noastre, să se laude c-ar fi un erou?

Ciudată reflecție, pentru un judecător de instrucție. Prefera să îi scuze fuga lui Rassinfosse decât să îi ancheteze dispariția. Mi-am păstrat gândurile pentru mine și am preferat să mă retrag, lăsându-i lui ultimul cuvânt.

Înapoi la hotel am regăsit-o pe Anne în cameră. Bagajele erau deja puse în taxiul unchiului Martin, o bătrână dar solidă mașină americană de dinainte de război. Bătrânul ne aștepta în parcare, cu cascheta sa splendidă, cu emblema Hotelului Metropole, aranjată cu grijă pe cap.

— Cunoașteți destinația noastră? l-am întrebat eu uimit, văzând că pornește.

— Kinkulu. O plimbare extraordinară. Vă previn. Eu nu pune contorul în funcțiune, spuse el râzând. Tic-tac-ul face nervii să explodeze la voi.

— Și încântătorii nepoți? Nu călătoresc și ei?

— Nu faceți griji pentru ei. Posibil că ei este deja pe malul lacului Tanganyika și așteaptă pe noi cu picioarele la apă, sorbind o bericică rece. Plescăi din limbă. Apropo de asta, eu cunoaște un băruleț unde să bem un ultim pahar înainte de drum.

După conversația cu judecătorul Thillon, ceva răcoritor de băut nu era un lux, ci un tratament. Hubert mi-ar fi recomandat insistent un astfel de remediu. Să avem încredere în știință. Am băut prima Pils în sănătatea lui și, în grabă, am comandat-o și pe a doua, pentru a mă consola că localul nu servește *gueuze grenadine.* Scoțându-mi portofelul ca să plătesc consumația, am dat de colecția de fotografii pe care mi-o dăduse doamna Pauwels.

— Aș dori să vă uitați puțin la acest tânăr, i-am spus eu unchiului Martin, ascunzând cât de cât, cu degetele, corpul nud al doamnei Pauwels.

Mă privi cu un aer stupefiat. Tehnica mea de acoperire nu era prea eficace.

— Parcă ar fi Baudouin M'Bandu, spuse el după un moment.

Am dat din cap.

— Un mare campion la ciclism. Peste tot unde mergea își lua bicicleta cu el. Niciun sportiv nu pregătește la fel de serios ca el. O să vedeți, sfârși el, îndreptându-se mândru de spate. Într-o bună zi acest negru o să câștige la Turul Franței, în fața la toți albii ăia.

După o scurtă ezitare, bătu cu degetul lui gros pe poză.

— Și femeia asta lângă el, cine este?

— Antrenoarea lui, presupun, am spus eu. Să urci dealurile cu bicicleta necesită o tehnică foarte bună și exerciții zilnice.

— Ați întâlnit pe Baudouin recent?

Am urcat în mașină făcând un vag gest cu capul. La ce bun să-i distrug visurile?

13

Țigarete rusești

De departe, lacul Tanganyika semăna cu o mare. De aproape, nici nu se punea problema să poți confunda Kinkulu cu Knokkele-Zoute. Fără cazinou, fără faleză, fără gofre cu frișcă. Și fără mașinuțe cu pedale. Și nici pomeneală de vreo terasă unde să poți degusta o *gueuze* cu un deget de sirop de rodie, contemplând fetele în bikini venite la scăldat. Cine ar vrea să se dea cu placa pe apele murdare și pline de noroi ale acestui lac imens, pe care pluteau cât vedeai cu ochii obiecte nedefinite, bucăți de lemn, gunoaie sau caimani?

Unchiul Martin își opri taxiul în fața unei vechi clădiri din lemn cu vopseaua scorojită. O foarte discretă inscripție semnala „camere de închiriat”, pentru cazul puțin probabil în care un turist rătăcit ar fi insistat cu adevărat să se cazeze.

— Palatul din regiune? am întrebat eu schimonosindu-mă.

— Palat și pensiune de familie în același timp, spuse unchiul Martin, apucând bagajele. Aveți de ales între asta sau plaja.

— O să alegem asta… Și cum procedează ei în sezon când se înghesuie turiștii?

— Ca în mină, spuse unchiul Martin, urcând scările mucegăite care duceau la o galerie acoperită. Fiecare are dreptul la șase ore de somn, înainte să-i dea patul următorului.

— Ce obicei încântător!

Tipul solid care ne întâmpină în hol nu își mai expusese pielea la soare de vreo cincizeci de ani. În comparație, Bela Lugosi[129], deghizat în Dracula, avea un ten ca de bebeluș. Cu un aer absent, împinse către noi un registru cu pagini uzate, o călimară și o pană, înainte să se întoarcă la visurile lui.

După ce am mâzgălit numele meu și al Annei, ne-a condus fără niciun cuvânt pe scara infestată de insecte, în timp ce unchiul Martin ne urma fredonând. Anne rămase jos. Îmi făcu semn să mă grăbesc. Nu am insistat. Mai bine să nu descopere prea repede camera care ne aștepta, despre care lambriurile de pe culoar îmi ofereau deja o impresie. Dacă termitele le-au cruțat la prima lor trecere pe aici, cu siguranță a doua oară nu vor mai rezista.

Când Anne mi se alătură puțin mai târziu, părea foarte încântată. Gazda și unchiul Martin ne lăsară singuri în camera întunecată și care mirosea a umiditate amestecată cu un iz acru de oțet, provenit cu siguranță de la o colonie de gândaci care își marcaseră teritoriul.

— Da, știu, sunt eu nervos pentru amândoi, am spus eu. Dar nu e nicio problemă, nu-ți face griji. Tu păstrează-ți buna dispoziție. Vizitarea bucătăriei este ceea ce te-a amuzat așa de tare?

— Cea a registrului de oaspeți, domnule detectiv. Acest hotel trebuie că are o reputație excelentă, având în vedere vizitatorii de prestigiu care i-au călcat pragul: Doutremont, Pauwels și soția, corespondentul tău, domnul Laermans. Chiar și pastorul însărcinat să te vegheze în timpul partidei de vânătoare.

— Jeff T. Wilder? Ce-ar putea să însemne asta?

— Ori că toți acești vânători sunt și pescari…

— Ori că prezența lui Rassinfosse și a companiei lui îi atrăgea pe oamenii ăștia ca pe muște.

Prin ușă, vocea unchiului Martin ne întrerupse discuția. Ne aștepta în taxi, în compania celor trei dragi nepoți ai lui – înrudirea lor era puțin probabilă, dar de ce să ne batem capul cu asta?

La fel de nervoși, Pim, Pam, Pum mă primiră de parcă tocmai mă întorceam după o săptămână de vacanță, în timp ce ei făcuseră toată treaba. Vorbind toți trei în același timp, îi indicară

unchiului Martin drumul către Sokamine. Șoferul nostru era pesemne obișnuit să le decodeze păsărească, pentru că porni fără nicio ezitare pe un drum prăfuit care urca spre interiorul țării – fără să mă întrebe ce părere am. Doar eu eram cel care plătea, nu?

— Consider că asta este o răpire, am spus eu. Unde mă duceți? În dimineața asta prevăzusem o plimbare pe lac înaintea unei mese cu pește, într-un restaurant cu priveliște panoramică și apoi o lungă siestă. Sosit în această minunată vilegiatură, am crezut, în mod naiv, că ați și închis dosarul. Și că voi putea în sfârșit să mă odihnesc.

Tipilor ăstora nu le prea plăcea să fie luați la rost. Replica mea îi făcu să roșească.

În absența mea (așa numeau ei plimbarea în rabla unchiului Martin, în care îmi rupsesem oasele pe niște drumuri imposibile) vorbiseră cu niște „prieteni" care lucrau la Sokamine. Nimeni nu-l mai văzuse pe Rassinfosse de mai mult de o săptămână.

— Dar numai albii știe exact care e treaba, adăugă Marie-Dominique. 'Mneavoastră trebuie ca să verifice.

Unchiul Martin ne lăsă, pe mine și pe Anne, în fața unei clădiri mari din beton în care se deschidea o ușă metalică nou-nouță, și care se prelungea pe o parte cu niște depozite cu acoperiș de tablă ondulată și pe cealaltă parte cu un chei lung de lemn care pătrundea în apele maronii ale lacului. În parcare, aproape de intrare, câteva zeci de muncitori indigeni se chinuiau să transporte lăzi în camioane sau să împingă cărucioare spre un vapor amarat la chei. Căldura era năucitoare. Tamponându-mi fruntea cu o batistă care era deja umedă, m-am întors către Anne, cu un gol în stomac:

— Cum o să explicăm oamenilor din firma Sokamine faptul că ancheta mea despre jaful de la Mombayo m-a adus la Kinkulu?

— Dar nu Josse ne-a dat de înțeles că societatea lui utiliza uneori serviciile firmei Doutremont & Pauwels?

— Da. O să vedem. Dar hai să intrăm înainte să înceapă să-mi fiarbă creierul.

După ce-am trecut de ușa metalică, holul de primire părea mai auster și mai răcoros decât chilia unui preot. După aerul de cuptor care domnea pe malul lacului aveam impresia c-am intrat în frigiderul unui măcelar. Să sperăm că n-o să ne confunde cu o carne roșie.

O secretară cu părul roșcat, o albă opulentă care-și expunea nurii fără să-i fie teamă de pneumonie, își dădea cu carmin pe unghii, ascunsă aproape în totalitate în spatele unei enorme centrale telefonice, blindată de fire și de fișe multicolore. Sosirea noastră nu-i întrerupse distracția. Fără măcar să-și ridice capul, ne întrebă dacă avem întâlnire.

— Cu domnul Rassinfosse, spuse Anne pe un ton hotărât.

De data asta duduia rămase cu gura căscată.

— Poliția? întrebă ea aruncând asupra mea o privire care se dorea candidă.

Am făcut o mișcare a capului care ar fi putut trece drept o aprobare posacă. Băgă două fișe în centrala telefonică și mormăi ceva în microfon înainte de-a se întoarce către mine.

— Domnul Van Zeeland vă va primi imediat. Luați loc, vă rog, spuse ea cu o voce politicoasă, arătându-ne două fotolii gri, singurele obiecte decorative din cameră.

Abia ne așezaserăm când un tip solid, îmbrăcat cu o haină și pantaloni lungi kaki, intră pe-o ușă care se deschise din spatele biroului recepționerei. De la înălțimea lui mă fixa cu o privire ternă și își mângâia micuța mustață grizonantă pe care o avea sub nas, înainte să-mi întindă o mână moale și umedă. După ce i-am eliberat degetele se înclină

ușor în fața Annei și ne invită într-o mică sală de ședințe, din beton.

— Cu ce vă pot ajuta, domnule…? spuse el cu un accent bruxellez care suna la fel de fals ca și cel al unui actor francez încercând să joace rolul unui belgian, într-o comedie de doi bani.

— Van Loo. Nu ne întâlnim cu domnul Rassinfosse?

Privirea i se tulbură ușor. Reflecta la cea mai bună strategie pe care ar putea s-o adopte știind că, după aceea, orice revenire ar fi părut suspectă.

— Am aflat… despre soția lui. Îngrozitor. Ați pus mâna pe asasin?

— Nu încă. Există mai multe piste…

Sprâncenele îi urcară pe frunte. Scoțând cu un gest mașinal, din buzunarul hainei, un pachet de țigări șifonat, își aprinse una, fără să-mi ofere și mie, și își aduse mai aproape, cu mâna, o scrumieră pe jumătate plină, care stătea pe masa din formica.

— Mai multe piste? Pentru crima unui tâlhar?

— Domnul Rassinfosse? i-am reamintit eu sec.

— Doar nu vă imaginați că o să-l găsiți la muncă? După tragedia care i s-a întâmplat, are nevoie să-și revină, nu? Din câte știu a rămas la E’ville pentru formalități și înmormântare.

— Desigur. Ați avut ocazia să îi prezentați condoleanțe?

Clătină din cap.

— Pentru asta voi aștepta să se întoarcă. Nu câteva cuvinte frumoase o vor aduce înapoi pe biata Jeannine.

Zâmbi, dar cum eu am rămas nemișcat, el continuă cu o voce joasă.

— Nu vreau să-l bat la cap în timp ce încearcă să-și revină din această încercare.

— Atunci de unde știți că este încă la E’ville?

Ochii săi vicleni se întoarseră către mine cu un aer interogativ.

— Unde ați vrea să fie?

— Asta vă întreb și eu. Nu era acasă atunci când soția lui a fost ucisă. Nimeni nu l-a mai văzut de atunci.

— De fapt, mi s-a spus asta.

Van Zeeland își mângâie discret mica mustață înainte de-a trage din nou din țigară. Fumul înecăcios părea să-mi declanșeze un început de migrenă.

— Șocul, probabil. Se pare că asta se întâmplă deseori după un eveniment traumatizant. Josse își iubea foarte mult soția.

Preferam să nu discut pe tema asta.

Pentru a marca sfârșitul conversației noastre, se ridică și-mi întinse mâna, când Anne interveni.

— Încă un lucru, domnule Van Zeeland, dacă-mi permiteți. Societatea dumneavoastră are legătură cu firma Doutremont & Pauwels?

Tipului solid i-a sărit mușchiul.

— De când lucrează femeile în Poliție? mă întrebă el cu un ton perplex.

— Anne Van Soest, colaboratoarea mea.

Simțeam că nu mai e mult timp până ce Van Zeeland avea să descopere adevărata mea identitate și să ne dea afară.

— Răspundeți, vă rog.

Am evitat să-l privesc în față, în schimb m-am apucat să mă joc cu mucurile de țigară care erau aruncate pe masa din formica, lângă scrumieră. Aerul meu hotărât îl impresionă încă puțin. Sau avea un secret care îl făcea să se simtă atât de prost, încât mă menaja.

— Doutremont este o societate de referință în materie de transport în Katanga, spuse el lent. De unde această întrebare?

— Anchetez jaful a cărei victimă a fost această societate acum câteva luni. Ați auzit vorbindu-se despre asta?

Ușurarea lui era vizibilă. Ne îndepărtam de Rassinfosse. În semn de mulțumire ajunse chiar să-mi întindă pachetul lui de țigarete, în timp ce el își

aprinse una nouă. Spre surpriza Annei, am acceptat de data asta să fumez cu el pipa păcii.

— Da, ca toată lumea. Cazul nu este încă închis? Se zvonește că niște negri din zonă sunt cei care au dat spargerea. Indigenii sunt destul de agitați zilele astea.

— Cine este însărcinat cu problemele de transport în firma dumneavoastră? Rassinfosse?

— Suntem trei agenți. Fiecare dintre noi se ocupă singur de clienții proprii.

— Deci Rassinfosse era în contact cu Doutremont?

— La fel ca mine și ca Luc de Brabandère, celălalt coleg.

Fuma nervos, dar nu voia să cedeze nici măcar o bucățică de teren în fața ofensivei mele. La vânătoare era genul care mai bine se lăsa călcat în picioare de un elefant decât să dea un pas înapoi. Un detaliu îmi reveni subit în memorie. M-am apucat să-mi răsfoiesc caietul de notițe ca și cum aș fi încercat să regăsesc o informație fără importanță, dar pe care doream totuși s-o clarific.

— Printre obiectele furate figurau și niște documente comerciale, printre care și niște facturi emise către societatea dumneavoastră și scrisori către Doutremont. Cel puțin așa bănuim.

Înainte să-mi termin fraza îl apucă o violentă criză de tuse. Omul ăsta fuma prea mult. Iar întrebările mele nu contribuiau deloc la ameliorarea sănătății lui.

— Nu este imposibil, spuse el prudent, atunci când și-a regăsit calmul. Cred că îmi amintesc că domnul Pauwels mi-a vorbit vag despre asta. Ridică din umeri.

— Arhive fără nicio importanță.

Am stins țigara care mă zgâria și pe mine pe gât.

— Aveți cumva copii ale acestor hârtii și facturi? continuă Anne.

— Habar nu am, mormăi Van Zeeland. Nu m-am gândit să mă uit. Contabilitatea noastră e în

regulă. Conturile verificate. De ce s-ar fi încărcat hoții cu hârțoagele astea vechi? Trebuie că le-au ars.

— Ați păstrat copiile, presupun? Așa e legea. Faceți un mic efort să le regăsiți. V-am fi foarte recunoscători.

Van Zeeland mă fixa pentru a înțelege dacă îmi băteam joc de el, dar eu am rămas la fel de imperturbabil ca Anne, care, lângă mine, se juca cu brățara ei, cu un zâmbet vag pe buze. După un moment își întoarse capul.

— O să văd ce pot să fac, domnule Van Loo. Avem lipsă de personal în momentul de față. Cu Rassinfosse absent, de Brabandère și cu mine suntem cocoșați de muncă, la fel și colaboratorii noștri. Când secretara va avea timp să răsfoiască prin dosare o să vă trimit la E'ville documentele pe care le va găsi.

— Știți cum funcționează poșta, am spus eu făcându-i complice cu ochiul. Aș vrea să închid această etapă a anchetei cât mai repede posibil. Și-așa a durat prea mult. Dacă secretara dumneavoastră este prea ocupată, lăsați-o pe asistenta mea s-o ajute. Este foarte, foarte descurcăreață.

Van Zeeland clătină din cap.

— Regret. Secrete comerciale, înțelegeți? La nevoie aș putea să-i cer guvernatorului un atestat care v-o va confirma.

Înțelesese că, deși eram polițist, mi-ar fi fost foarte greu să obțin un mandat de percheziție. Cum încă ezita asupra statului meu, preferă să adauge:

— Înțeleg îngrijorarea dumneavoastră. O s-o rog pe Ghislaine să sacrifice câteva sarcini urgente pentru a căuta în arhive. Dar nu vă promit nimic. Vă va lăsa un mesaj la hotel de îndată ce va găsi ceva.

— Știți unde ne-am cazat? am întrebat eu uimit.

Un zâmbet ușor apăru pentru prima oară sub trista lui tufa de păr.

— Într-un sat precum Kinkulu, domnule Van Loo, nu prea ai din ce alege.

— O ultimă întrebare, domnule Van Zeeland, am spus eu ridicându-mă. Baudouin M'Bandu…?

Nu se lăsă intimidat.

— Da?

— Îl cunoașteți? am insistat eu.

Făcu o mutră ușor disprețuitoare.

— Un indigen din serviciul lui Rassinfosse.

— De ce a murit, de fapt?

Ridică din umeri, uitându-se drept în ochii mei cu un aer de perfectă indiferență.

— Este mort? Habar n-aveam. Pace sufletului său, dacă avea unul…

— Se pare că era un adevărat campion.

Izbucni într-un râs răutăcios.

— Ah, da! Viitorul campion al Turului Franței? Credeți în farsa asta, un negru aducând tricoul galben în Katanga?

Nu mai putea de râs.

— Rassinfosse intrase în joc. Ne înnebunea cu relatările despre isprăvile lui. Baudouin îi datorează mult. Individul ăsta era șmecher ca o maimuță. A reușit să facă în așa fel încât să i se ofere cadou o bicicletă, un tricou și chiar un cronometru.

— Ce muncea el la Sokamine?

Van Zeeland făcu un gest vag cu mâna.

— Supraveghetor. Cum știa să scrie și să citească, completa fișele cu sosirea mărfurilor, ieșirile, scrisorile de transport. Se ocupa, de asemenea, să coordoneze manipulanții care munceau în subordinea lui Josse. Un element bun. Păcat că s-a pierdut. Rassinfosse va fi trist când va afla că a murit.

În timp ce vorbea, Van Zeeland ne însoți la ușă, până la biroul lui Ghislaine, căreia îi ceru să ne arate drumul până la casa lui Rassinfosse.

— Îmi permiteți să vă părăsesc? O să primiți foarte curând vești de la mine. Ghislaine, veniți la

mine în birou imediat după ce-i veți fi condus pe acești domni.

După ce-am ieșit pe ușa metalică, căldura se năpustit asupra noastră și ne strânse ca într-o menghină. Era și mai sufocantă decât la sosire, dacă asta era posibil.

— Ai remarcat, Michel, că Van Zeeland nu te-a întrebat nimic despre circumstanțele morții lui Baudouin? Perfect indiferent?

— Sau perfect informat…

Unchiul Martin ne întinse o ploscă cu ceai mai mult sau mai puțin călduț. Chiar aveam nevoie. Nu doar climatul de pe marginea lacului îmi uscase gâtul. I-am dat planul care ne ducea la casa lui Josse. Fără să ne dea timp să-l studiem, Pim, Pam, Pum, care jucau cărți pe jos, în fața taxiului, ne făcură în mod zgomotos semn să-i acompaniem și să le povestim întâlnirea cu Van Zeeland. Pe drum, îmi întrerupseră relatarea cu onomatopee sălbatice și hohote de râs inexplicabile.

— Individul minte în ultimul hal! trase concluzia Marie-Dominique, în timp ce denivelările de pe drumul din pământ bătătorit ne aruncau unii peste alții, în ciuda faptului că unchiul Martin conducea cu atenție.

Am scos din buzunar câteva mucuri de țigară, pe care le-am pus în mâna unuia dintre pitici.

— Ce drăguț că ați gândit la noi, spuse el cu un aer dezgustat, dar noi nu fumăm.

— În loc să spuneți mereu numai prostii, mai bine v-ați uita cu atenție la chiștoacele astea, am insistat eu, punându-mi arătătorul pe palma lui.

— Niște bucăți mici de carton care e aproape consumate. Și ce-i cu asta?

— Țigări rusești. Credeți voi că se vând țigări importate din Uniunea Sovietică în chioșcurile din Kinkulu sau chiar din Elizabethville?

Ceilalți doi pitici luară mucurile de țigară, le adulmecară, le pipăiră, înainte de a le pasa Annei.

— Astea sunt țigări?

— Din cauza penuriei, rușii trebuie să se mulțumească să fumeze mici rulouri de carton, umplute pe jumătate cu tutun și pe jumătate cu hârtie.

— Poate că Van Zeeland utilizează aceste delicatese pentru a-și reduce consumul de nicotină?

— Nu. E dependent de Boule Nationale, iubita noastră țigaretă belgiană… Mi-a oferit și mie una. Comparați chiștoacele cu surogatele rusești.

— Jacques va fi încântat de prezența vizitatorilor ruși pe malul lacului Tanganyika, unde se comercializează o parte din uraniul din Katanga.

— Am ajuns, interveni unchiul Martin, oprindu-și mașina la câteva zeci de metri de o micuță vilă cu forme sobre, în stil Bauhaus, a cărei fațadă era acoperită cu o tencuială albă strălucitoare. Singura casă din piatră din toată zona.

— Ah! Dacă am putea pune mâna pe Rassinfosse ca să-l frigem pe grătar!

— Și când te gândești că am stat la palavre o seară întreagă cu el! ridică tonul Anne. E strigător la cer!

∵

O piață înconjura casa și cobora până pe malul lacului, șerpuind printre niște barăci pe jumătate în ruină, un atelier instabil și un garaj mizerabil, în fața căruia erau abandonate resturile unui tractor care ruginise în totalitate. Ne croirăm cu greu drum printre tarabele cu fructe, legume, pânzeturi, înșirate într-o perfectă dezordine. Încălzindu-se la soare pe un *boubou,* niște pești își etalau solzii mai strălucitori decât niște bijuterii. La trecerea noastră un câine jigărit lătră răgușit.

Anne cumpără banane și suc de fructe. În timp ce o priveam făcând cumpărăturile, nu m-am putut împiedica să-mi las gândurile să zburde. Cât era de frumoasă în costumașul ei bleu deschis! Îi punea în valoare formele adorabile, sânii ei mici și fermi, posteriorul magnific, brațele goale, fine, ale căror

încheieturi erau subliniate de trei brățări subțiri din material textil. Dar sentimentele ei față de mine erau mai dificil de descifrat decât cazul Doutremont & Pauwels.

Sub pretextul disputei din ajunul plecării mele, ea a avut o aventură cu un alt bărbat. Cu toate astea, nu a ezitat să mi se alăture, în mijlocul Africii, atunci când am fost doborât de glonțul unui criminal. Ce loc ocupa concurentul meu? Pe cine iubea ea? O simțeam distantă chiar și atunci când se lăsa cuprinsă în brațele mele, cu mintea în altă parte. Atunci când sfârșea prin a-mi ceda, era o femeie care se abandona doar pentru moment, nu o parteneră. O diferență subtilă, poate imaginară, care mă chinuia ca o rană pe care trebuia s-o țin secretă, altfel riscam s-o pierd definitiv.

Ronțăind veselă o banană, se apucă să cotrobăie printre bijuteriile expuse pe standul vecin. O brățară de bambus îmi atrase atenția. Concepută foarte drăguț, exact pe măsura încheieturilor ei delicate.

— Doar știți cum sunt femeile, domnule Van Loo! exclamă ea cu gura plină.

Fără să discut prețul, i-am strecurat brățara pe mână. Părea că fusese creată special pentru ea.

— Sunt sigură c-o să-mi poarte noroc!

Îmi dădu o sărutare lungă pe gât, făcând din mine, pentru câteva momente, omul cel mai satisfăcut din Katanga.

Văzându-ne că ne apropiem de casă, servitorul deschise ușa. El era deci, Mutien-Marie, prețiosul *boy* al lui Rassinfosse. Înalt, foarte slab, un pic cocoșat, cu mersul nonșalant, avea aerul unui adolescent care ezita să intre în lumea adulților. Fixându-ne din spatele ochelarilor să-i rotunzi cu ramă metalică, cu o privire de bufniță rătăcită, tipică unui student bolșevic, ne conduse în salon fără să pară uimit de prezența noastră.

Pim, Pam, Pum ne urmară, așternând dezaprobarea pe chipul lui Mutien-Marie. Ne arătă

niște scaune din ratan. O piele de zebră acoperea podeaua. Pe pereți, două sau trei capete de animale împăiate ne aruncau priviri disperate. Oare Rassinfosse adusese toate aiurelile astea dintr-o expediție de-a lui Doutremont & Pauwels? Pim, Pam, Pum rămaseră în picioare, dansând pe loc, scrutând toate colțurile camerei de parcă le-ar fi fost frică de microfoane ascunse. Urmărind privirea lor, am observat o vază mare cu flori proaspete pe o măsuță din camera vecină. O casă gata să primească musafiri. Rassinfosse? Fără să ne mai învârtim în jurul cozii, am pus întrebarea.

— Patronul nu e acasă. Nu mai am nicio veste de la el de ceva timp, răspunse Mutien-Marie fără nicio ezitare.

— Și asta nu vă îngrijorează?

După un moment de liniște puțin tensionat, Mutien-Marie ne propuse ceva de băut. Îl simțeam că era pus în gardă.

— Domnul Van Zeeland m-a prevenit c-o să veniți.

Iată explicația atitudinii lui. Ce minciuni l-o fi pus să ne îndruge?

— Domnul Josse nu obișnuiește să mă anunțe când sosește. Eu sunt doar un servitor. Poate să vină în seara asta sau peste o săptămână. Habar n-am. Ce doriți să beți? întrebă el, grăbit să părăsească salonul și compania noastră dezagreabilă.

14.

Mutien-Marie s-a evaporat

Cocktailul verzui pe care ni-l servi Mutien-Marie avea un gust dubios. Anne sorbi cu curaj o înghițitură din chestia aia sălcie fără să o scuipe. Când văzu că o priveam, se strâmbă. În climatul care învăluia această anchetă mă așteptam să reperez otravă pe fundul paharului, amestecată cu alcool.

Între timp se lăsase noaptea, la fel de brutal ca o cortină de teatru într-o zi de grevă. În lumina slabă a camerei, totul căpăta o alură îngrijorătoare. Strângeam paharul în mâini, fără să îndrăznesc nici să-l pun jos nici să-l golesc. Delir? De acord, cazul ăsta începea să mă îndobitocească – la fel și clima, aerul neîncrezător al coloniștilor și ciudățenia indigenilor. Totuși, simptomele fizice erau prezente: durere de inimă, un gust rău în gură, amețeli. Toate erau indicii că acest continent nu era pentru mine. Ah! Ce n-aș da pentru o *gueuze grenadine,* sub o ploaie de toamnă la Bruxelles!

Indiferenți la angoasele mele, Pim, Pam, Pum – care nu au avut dreptul la băuturi – se bâțâiau pe loc, muți ca niște pești. Cunoșteau obiceiurile dar se stăpâneau cu greu. Insensibil la prezența noastră, Mutien-Marie ne contempla, așteptând să plecăm mai repede, cu o nerăbdare prea puțin disimulată. La toate întrebările pe care i le puneam, răspundea mecanic printr-un da, un nu sau nu știu, cu o voce sugrumată, ca a unui copil care și-a ascuns carnetul de note și așteaptă ca tatăl lui să înceteze să-l tortureze. Da, nu știa unde este patronul lui sau când o să revină la Kinkulu. Nu, nu știa cum să intre în contact cu el. Nu, nu știa numele prietenilor să-i și nici ale membrilor familiei. Părinți în viață? Nu știa. În Belgia? Clătină din cap.

Când i-am rostit numele lui Jeannine, mi s-a părut că i se întunecă privirea – o impresie fugitivă, poate falsă. Aflase că patroana lui fusese asasinată, dar cum ea nu venea aproape niciodată la Kinkulu, moartea ei nu îi tulburase activitatea. Despre circumstanțele crimei sau despre dispariția lui Josse nimeni nu i-a dat detalii. Relațiile șefului său cu Doutremont & Pauwels?

— Un patron nu vorbește afaceri cu servitorul lui! exclamă el, sincer șocat de întrebarea mea.

Oamenii cu care se întâlnea Josse la Kinkulu? Van Zeeland și de Brabandère veneau din când în când să bea un whisky. Eu tot încercam: Jeff T. Wilder? Laermans? Nume necunoscute. Doutremont & Pauwels, am insistat eu. A auzit vag vorbindu-se despre ei. Nu mai știa nici când și nici cu ce ocazie. Dar nu îi văzuse niciodată, era sigur de asta. Josse nu primea oaspeți în casa lui de la Kinkulu, care nu îi servea decât pentru cazare când lucra la sediul Sokamine. Ducea o viață monahală, doar un pahar, din când în când, cu colegii lui. Recepțiile se făceau la E'ville unde locuia soția lui – în fine, unde a locuit. Și Baudouin M'Bandu? am întrebat eu la întâmplare, neavând pe ce altceva sa mizez. De data asta se întâmplă ceva. Un lung moment de tăcere. Până și Pim, Pam, Pum încetară să se agite. Pentru o secundă Mutien-Marie păru că redevine uman. Ochii îi străluciră cu o mai mare intensitate, mâna cu care ținea platoul începu să-i tremure. Privirea îi coborî spre pielea de zebră. Profitând de tulburarea lui, Marie-Dominique luă cuvântul cu un ton foarte blând, în contrast cu interogatoriul meu sec. Trebuie să înțelegeți, eram foarte impresionat poate și pentru că nu înțelegeam niciun cuvânt, cunoștințele mele în ce privește limbile locale erau încă la nivelul de bâlbâieli.

În timp ce vorbea, își scoase din *boubou* o bucățică de lemn negru, un soi de totem, reprezentând o formă feminină vagă, cu trăsături grosolane, pe care o agită în fața servitorului.

Aproape hipnotizat, Mutien-Marie lăsă să-i cadă platoul metalic care făcu un zgomot îngrozitor lovindu-se de parchet. Împreunându-și mâinile, ca într-o rugăciune, se lansă într-o perorație tânguitoare, cu ochii fixați pe pitică.

— Bine, dragi prieteni, o subtitrare ar fi binevenită…

Un zgomot în spatele casei îmi întrerupse rugămintea. Pașii unui grup de oameni, care se îndreptau spre salon, fără a se preocupa prea mult să treacă neobservați. I-am privit pe pitici. Să fie oare o secvență din sceneta lor? Și ei păreau la fel de surprinși ca mine. Și mult mai îngrijorați.

În semiobscuritatea camerei era dificil să discerni trăsăturile nou-veniților, trei sau patru negri masivi, a căror piele închisă la culoare degaja un puternic miros piperat. M-am ridicat din instinct. Dar nu prea mi-a prins bine. Apucându-mă ferm de umeri, unul dintre tipi mă forță să mă așez din nou. Să-i rezist? Individul avea aspectul unui campion olimpic. Iar eu, eu nu eram decât un modest agent temporar al companiei Celtic. Nici Anne nu se mișcă. Cu paharul în mână, ea contempla spectacolul. Pe când Pim, Pam, Pum, atât de vorbăreți de obicei, se făcură încă și mai mici – da, asta chiar era posibil. Scena nu dură decât câteva momente. Timpul necesar pentru ca lămpile să se stingă și musafirii nepoftiți să evacueze camera.

Cu calmul recăpătat, am căutat întrerupătorul. Eu trebuia să mă ocup de toate în casa asta? În palida lumină ce-a revenit, Pim, Pam, Pum, mă priveau cam prostește. Anne îmi surâse, cocktailul nu o dărâmase. Eram curios să aflu opinia lui Mutien-Marie cu privire la această intruziune. Dar el rămânea mut. Și avea și de ce. Dispăruse. La fel ca agresorii noștri. Rămăsese doar mirosul.

— De ce te plângi? spuse Anne. Ai fi putut să te trezești cu un nou cadavru în brațe. Și cu comisarul Plasman rânjind în fața ta.

— Nu ați fost prea vorbăreți cu vizitatorii noștri, le-am zis eu celor trei pitici. O oboseală neașteptată?

Fără să-mi răspundă afișară un aer supărat.

— Hai, Marie-Dominique. Spune-mi ce secret i-ai smuls lui Mutien-Marie înainte să se evapore? Și ce anume i-a dezlegat limba? Faptul că i-ai vorbit în swahili sau că i-ai agitat statueta aia în față?

Marie-Dominique mă privea cu dispreț.

— Băiatul ăsta este un Luba.

În fața figurii mele nedumerite, preciză:

— Luba este unul dintre triburile cele mai aristocrate din Katanga. Ei vorbește într-o limbă regală, domnule Van Loo. Ei nu vorbește swahili ca noi și ca ’mneavoastră (cei trei pitici chițăiră). Mutien-Marie vine dintr-un sat *baluba,* de pe malul lacului Mwe’u. Acolo unde este născut Baudouin M’Bandu și unde se găsește misiunea care a primit la el când era orfan. Acolo a fost sculptată statueta mea, de un vrăjitor pe care Mutien-Marie și Baudouin cunoaște foarte bine și unde ei mergeau să se refugieze de fiecare dată când se simțeau nefericiți, adică în toate zilele care a dat Dumnezeu.

— Stați așa, să fac puțină ordine în toate astea. Și voi v-ați născut prin părțile alea?

Ea îmi oferi unul dintre puținele ei zâmbete, dezvelindu-și dinții ascuțiți, de un alb ce strălucea în noapte.

— Nu, dar pot să fac pe alții să crede asta. Pentru a supraviețui, pigmeii au învățat să înoate în toate felurile de apă. Ca ’mneavoastră…

Anne izbucni în râs și o luă de braț pe Marie-Dominique.

— Exact! Michel e un șmecher. Adorabil. Un mare șmecher!

Mi-am mușcat limba. Africa este țara răbdării. Știam asta, dar îmi era greu să mă obișnuiesc cu ritmul ei haotic.

— Ați avea bunăvoința să îmi rezumați confidențele pe care vi le-a făcut Mutien-Marie înainte de a fi treziți din acest coșmar de cântatul cocoșului?

— Datorită lui dom Josse, Mutien-Marie este devenit antrenorul lui Baudouin M'Bandu, interveni sosia prințului Baudouin, ridicându-și ochelarii pe nas.

— Ah, da! Turul Franței! am oftat eu. Iar ne îndepărtăm. Și care e legătura cu cazul nostru?

— Dom Josse a fost foarte generos la acești doi băieți, continuă imperturbabil prințul moștenitor. A dat la Mutien-Marie mult timp pentru a învăța la Baudouin, pentru a face la el un campion adevărat. Înainte de-a intra la serviciul lui dom Josse, el era profesor de gimnastică.

— Și munca lui de la Sokamine? Când avea Baudouin timp să facă ciclism?

— Dom Josse a obținut de la patronii firmei Sokamine un orar flexibil pentru ca Baudouin să poată ca să se antreneze în mod serios. Credea atât de mult în talentul lui încât a trimis la el în Belgia, în primăvara trecută, ca să urmărește pe campioni în Turul Flandrei și Paris-Bruxelles.

Am fluierat printre dinți.

— Câtă generozitate!

Mi-l imaginam cu greu pe Josse să ofere vacanțe în Belgia, fără să ceară nimic în schimb, unuia dintre servitorii lui, pentru a-i da ocazia să-i admire pe Raymond Impanis și Jean Robie într-o cursă cot la cot pe drumurile Flandrei.

— Ce i-a cerut în schimb lui Baudouin?

— L-am întrebat asta pe Mutien-Marie.

— Nici nu m-aș fi îndoit.

— Dom Josse a însărcinat la Baudouin cu o misiune confidențială pentru Sokamine.

— Ce misiune?

Mi-am trosnit degetele de nerăbdare, enervat că trebuia să scot cu cleștele detaliile declarației lui

Mutien-Marie, silabă cu silabă. Marie-Dominique îmi aruncă o privire plină de dispreț.

— Tocmai eu încercam să aflu asta, când au dat buzna tipii ăia.

— Asta-i culmea! Pentru numele lui Dumnezeu! Deci nu vom ști niciodată cum a întâlnit-o Baudouin pe doamna Pauwels și dacă Rassinfosse avea idee despre aventurile erotice ale supraveghetorului său cu propria amantă. Ne învârtim în cerc, fir-ar să fie!

— Poate că nu, remarcă Anne. Dacă tipii ăștia și-au asumat riscul să-l ridice pe Mutien-Marie chiar de sub nasul nostru, este pentru că nu mai suntem atât de departe de descoperirea adevărului.

— Nu sunt chiar așa de sigur. Și, oricum, nu mai avem nici pistă, nici martor. Nu ne mai rămâne decât să chemăm poliția, am spus eu oftând.

În fața aerului răvășit al celor trei pitici, am precizat cu un surâs crispat:

— Ei, asta e, valea de-aici. Ne vedem diseară la hotel.

Marie-Dominique dădu din cap.

— În niciun caz. Unchiul Martin vine să vă ia și să vă ducă la un loc discret.

— Dacă ’mneavoastră nu ajunge la închisoare până atunci, adăugă lugubru al treilea pitic.

Într-un carnețel de lângă telefon am găsit numărul postului de poliție, notat cu un scris frumos, cu cerneală verde. Am profitat și mi-am strecurat carnețelul în buzunar.

— Bag mâna-n foc că Van Zeeland a raportat mica noastră vizită prietenilor săi de la comisariat și că suntem căutați pentru declararea de identitate falsă…

— În niciun moment al întâlnirii tale cu Van Zeeland nu ai pretins că ești agent de poliție. Secretara este cea care s-a înșelat.

— Dacă tu crezi că asta îi va opri… Într-un sat ca ăsta polițiștii fac ce vor ei.

M-am apucat să cotrobăi prin dulapurile din salon și apoi din camere, în căutarea rezervei de whisky a familiei Rassinfosse.

— Deci, ne cărăm?

— Nu. Dacă nu anunțăm poliția riscăm să părem complici la dispariția lui Mutien-Marie.

∵

În așteptarea autorităților am explorat în fugă vila. Niciun document nu era la vedere. Nici în dulapuri, nici în biroul micuț, nici în dormitor. Casa era atât de ordonată și atât de goală și impersonală precum o cameră de hotel între doi călători. Făcusem fără rezultat turul locului atunci când apărură doi polițiști obosiți și morocănoși.

Ce?! Îi deranjaserăm pentru a le semnala răpirea unui băștinaș? Ei, și? Păreau cu adevărat furioși. Poliția coloniei se ocupa de albi. Indigenii depindeau de altă autoritate. Și ce dacă un grup de negri l-a luat pe unul dintre compatrioți, mare lucru! Doar un turist proaspăt sosit din metropolă putea fi atât de stupid.

După ce mi-au făcut scandal, cei doi sticleți se zgâiră la sticla de whisky, rânjiră la Anne, care se mulțumi să le zâmbească, înainte de-a pleca fără să atingă nimic. Și fără să mă întrebe motivul prezenței mele în vila lui Rassinfosse. Și nici nu făcură vreo aluzie la întâlnirea noastră cu Van Zeeland. Prezența mea la Kinkulu nu îi interesa absolut deloc. A fost nevoie de toată insistența mea pentru ca ei să schițeze, înainte să se retragă, un scurt proces-verbal, destinat să fie uitat în fundul unui dosar. Dar era foarte bine să păstrez o dovadă a plângerii mele dacă urma să se găsească cadavrul lui Mutien-Marie în următoarele ore, așa cum mă temeam.

15.

Niște tipi interesați de ciclism

Unchiul Martin veni după noi pe la mijlocul după-amiezii. Îmbrăcat cu alte haine, dar purtând frumoasa lui caschetă cu firma Hotelului Metropole, cu litere aurite, bine aranjată pe cap, aducea puțină serenitate în această lume sumbră pe care nu reușeam să o deslușesc. Noutățile pe care mi le comunică îmi calmară puțin premonițiile. Până acum, nimeni nu semnalase găsirea corpului bietului servitor al lui Rassinfosse. Dacă răpitorii lui nu îl omorâseră în primele ore înseamnă că aveau altceva în minte. Nu trebuia să întârziem să aflăm ce anume.

Nu exista un ziar la Kinkulu, dar cei câțiva muncitori de la Sokamine pe care Pim, Pam, Pum îi interogaseră în cursul dimineții (deci chiar nu dormeau niciodată?) erau deja cu toții la curent cu răpirea. Fără a putea, totuși, să dea vreun indiciu cu privire la autori.

— Nu-mi spuneți că în acest sat minuscul, cinci sau șase zdrahoni misterioși au putut trece neobservați! am explodat eu. Ori sunt de aici și camarazii voștri tac din gură, ori vin din altă parte și toată lumea i-a văzut circulând. Doar n-au căzut din cer, ce dracu'!

În fața reproșurilor mele, Pim, Pam, Pum plecară capetele. Nu suportau deloc critica. Ce caractere mizerabile! Până la urmă, de voie de nevoie, promiseră să-și pună interlocutorii pe jar.

— Profitați de asta ca să mai aflați câte ceva și despre M'Bandu, am adăugat eu. Unde locuia? Avea o femeie? Întrebați-i pe prietenii lui, pe vecinii lui, familia. Ce credeau despre el? Cine îi deplânge dispariția? Puneți osul la treabă, pentru numele lui Dumnezeu!

∵

Eram așezați într-un bar micuț de doar câteva mese, orientat cu fața spre lac, care era ținut de un bărbat foarte în vârstă, cu părul argintiu. Era alb, fără îndoială, dar pielea lui căpătase în decursul anilor o culoare închisă, la fel de nedefinită precum hainele sale.

După ce au plecat *missi dominici*[30] mei, am comandat două beri de banane pentru Anne și pentru mine. Mă pregăteam să mă bucur în sfârșit de peisaj și să recuperez oboseala acumulată în timpul nopții, când bătrânul se așeză lângă mine, cu un mango în mână.

— Scuzați-mă, dar am auzit conversația dumneavoastră, spuse el mușcând din fructul al cărui suc să i se scurgea pe braț.

— Așa, și?

Chiar era imposibil să te odihnești în țara asta? Apărea mereu cineva care să te calce pe nervi? Dacă sperau să dezvolte turismul în zonă, tipii ăștia mai aveau câte ceva de învățat.

— Baudouin M'Bandu îmi era prieten, spuse el întinzându-mi mâna cu o piele ca de pergament, acoperită de pete maronii. Puteți să-mi spuneți Léon, ca toată lumea. Și eu aș vrea să știu ce i-au făcut.

— Ce vreți să spuneți domnule Léon? Cum ați aflat de moartea lui?

— Vestea a circulat. Un muncitor de la Sokamine mi-a povestit că Baudouin a murit pe vaporul cu care se întorcea din Belgia, între noi fie vorba, nimeni nu crede povestea asta.

— Eu pot să certific faptul că a murit pe mare. Dintr-o tristă coincidență călătoream cu același vapor. Am stat de vorbă cu el pe perioada întregii traversări.

— Ați asistat la moartea lui? întrebă el cu un aer temător.

— Nu chiar. Sunt incapabil să vă spun care a fost cauza morții. Când am ajuns la Borna i-am descoperit cadavrul așezat pe o targă.

— Deci, după cum vedeți, nici dumneavoastră nu știți nimic, constată el mormăind cu un ton amar.

— De ce credeți că a fost ucis? interveni Anne.

— Am spus eu asta?

— Ați spus: „aș vrea să știu ce i-au făcut”. La ce anume faceți aluzie?

Bătrânul ridică din umeri.

— Un defect tâmpit, murmură el. Nu pot să mă abțin să-mi țin gura asta spurcată. Uitați toate astea.

— Michel Van Loo este detectiv privat, reluă Anne. Puteți să aveți încredere în el, așa cum a avut și Baudouin. Michel a fost atât de șocat de moartea lui încât mi-a telegrafiat cu privire la acest lucru, imediat ce a debarcat (oh! drăguța mincinoasă!). Suntem aici pentru a elucida circumstanțele morții lui.

Fără să răspundă, Léon se ridică cu greutate de pe taburet și se întoarse în maghernița lui. Credeam că a plecat să-și pună la păstrare secretele, departe de privirea mea, când se întoarse cu o poză în mână. Baudouin, în acțiune, scoțându-și bicicleta de pe un drum plin de pietre, care șerpuia pe un deal masiv și dezolant, sub un soare zdrobitor.

— Mai ceva ca Ventoux! am țipat eu.

— Nu știu dacă ar fi câștigat vreodată Turul Franței, murmură el cu o voce înăbușită. Dar dacă l-ar fi lăsat să participe la o competiție clasică, sunt sigur că ar fi făcut o figură de excepție.

Întinse mâna spre un deal al cărui vârf țâșnea la orizont.

— La poalele acestei coline se punea în mișcare în fiecare dimineață, în jurul orei cinci. Urmat de Mutien-Marie pe motocicleta lui Rassinfosse. În timpul plimbării lor, se opreau la mine pentru a se dezmorți și a face o pauză înainte de a relua antrenamentul. Un tip super tare! concluzionă el cu tristețe.

— Asta nu explică cine-l voia mort, spuse Anne.

Bătrânul se întoarse încet către ea.

— Întrebați-l pe Mutien-Marie. El știe mai multe decât mine.

De ce să-i ascund evenimentele din timpul nopții? O străfulgerare de panică apăru în privirea lui atunci când i-am povestit agresiunea la care a fost supus servitorul, chiar sub ochii noștri.

— Credeți că sunt aceiași indivizi care-i voiau pielea lui Baudouin M'Bandu?

Clătină din cap.

— Nu. În fine, nu cred. Mă gândeam la niște albi, recunoscu el după o lungă tăcere.

— Ruși…?

Ezită să-mi răspundă înainte să dea, în sfârșit, din cap și să arunce priviri îngrijorate în jurul lui.

— Veniți să ia o gură de aer pe terasă?

Bătrânul arătă spre lac. Am observat un minuscul ponton pe jumătate stricat, nu departe de baraca lui.

— Doi oameni, cu pielea gălbuie, îmbrăcați cu niște costume albe, murdare și șifonate și cu niște pălării crem, au debarcat într-o zi de pe o mică ambarcațiune cu motor. Negrul care îi conducea s-a chinuit groaznic să-și acosteze barca. Nu mai trage nimeni la pontonul ăla. Unul dintre ei era să cadă în apă. Pantalonii îi erau uzi și plini de noroi când au reușit până la urmă să acosteze. Înainte să se așeze – iată, chiar la masa voastră – au examinat îndelung împrejurimile, ca niște sălbăticiuni care se asigură că nu există nicio prezență ostilă înainte să bea apă. De obicei la ora aia nu e nimeni, doar Baudouin și Mutien-Marie. Tipii ăia doi pesemne că știau. Când am venit să le iau comanda, cel mai tânăr dintre ei, cel cu pantalonii uzi, m-a apucat de cămașă. Debarcarea dificilă îl enervase. Mărul lui Adam îi urca și cobora cu o viteză înfricoșătoare, de-a lungul gâtului său subțire; și mirosea a tutun.

— Pe la ce oră trece campionul? a întrebat el într-o franceză cu urme de accent rusesc.

— Rusesc? Cum v-ați dat seama?

— Unchiul meu era rus. A fugit în Belgia în timpul Revoluției de la 1905. Când eram copil îmi vorbea deseori în rusă, chiar dacă mamei mele nu îi plăcea. Am uitat cam tot din limba asta, mai puțin muzica ei care-mi răsună și acum în cap.

— De ce se interesau de Baudouin?

— I-am întrebat dacă aveau vreun mesaj pentru el. Micuțul cu mărul lui Adam și-a ridicat pantalonii ca să-mi arate mușchii gambei. Și eu sunt un amator de ciclism, a pretins el. Li se vorbise mult despre Baudouin, despre viitoarele sale succese. Erau curioși să-l vadă în acțiune.

— L-au așteptat să-i ceară autografe?

— Nu mai mult de o oră. La un moment dat, celălalt tip, care părea că se plictisește, s-a ridicat. Și au plecat pe lac fără să mai spună nimic.

— V-ați simțit amenințat? întrebă Anne.

Bătrânul se gândi un moment.

— Nu chiar, recunoscu el. Nu știu de ce, dar nu arătau ca niște tipi interesați de ciclism.

— Și eu, eu am față de suporter? am rânjit eu.

— I-ați povestit lui Baudouin despre apariția celor doi admiratori ai lui? întrebă Anne.

— Chiar a doua zi. A oftat și a făcut un singur comentariu: „Prețul gloriei!” schițând deliciosul său zâmbet. Mutien-Marie a părut puțin mai preocupat. Dar nu a adăugat nimic.

— Și pe cei doi ruși i-ați mai revăzut?

— Eu nu. Niște clienți mi-au vorbit despre ei într-o zi. Niște furnizori de piese. Se întâlniseră cu ei la Sokamine.

— La fuma Sokamine?

Deci, mai vizitaseră compania și în trecut. De ce reveniseră? Din cauza dispariției lui Rassinfosse?

— Niște indigeni mi-au mai spus că fuseseră văzuți și într-un sat din amonte, acolo unde se oprește autobuzul de Albertville.

Nu i-am spus că mai trecuseră și recent prin Kinkulu.

— Și până la urmă prietenul Baudouin a reușit să le dea un autograf?

— Într-o zi, când i-am vorbit din nou de ruși a părut zăpăcit. Uitase complet de vizita lor.

— La ei v-ați gândit atunci când v-ați îndoit de moartea lui naturală? insistă Anne.

Un pic reticent, bătrânul recunoscu în final, că se auziseră niște zvonuri, cum că Baudouin plecase în Belgia, însărcinat cu o misiune periculoasă. Mult mai periculoasă decât traversarea infernului din nord cu bicicleta.

— Zvonurile circulă repede, spuse Anne. Știți cumva despre ce era vorba?

Bărbatul se ridică greoi.

— Nu. Dar sper ca voi să aflați și că înainte să părăsesc acest paradis o să asist la spânzurarea nemernicilor care i-au făcut de petrecanie. Baudouin era un băiat minunat. Bun, tandru, pasionat, atent la prietenii lui. Oameni că el nu o să prea mai găsiți. Și, cu siguranță, nu printre albi, în orice caz nu cei din Africa, adăugă el, din politețe la adresa noastră.

16.

Mașini de cusut

Să nu credeți că să te dai cu barca pe lacul Tanganyika este ceva prea plăcut. Doborât de căldura umedă și de nori întregi de insecte isterice, trăgeam la rame fără nicio vlagă, în timp ce Anne bea Coca-Cola cu înghițituri mici. Sub pălăria ei de paie, cu boruri largi, disimulată în spatele unor enormi ochelari de soare, tip Rita Hayworth, părea atât de destinsă de parcă ne-am fi dat cu barca pe lacul din parcul Cambre din Bruxelles. Arsurile de soare? Țânțarii ucigași care roiau în jurul nostru? Aerul sufocant, saturat de mirosuri dulcege care evocau putrefacția? Nimic nu-i strica plăcerea. Un zâmbet visător plutea pe buzele ei.

La ce se gândea? La reluarea anchetei care se împotmolise, la morții sau dispăruții semănați la întâmplare pe tot parcursul sejurului meu în Africa? Dar oare de ce aveam impresia că se gândea mai degrabă la misteriosul ei amant rămas în Belgia? Ce îi promisese? Că va scăpa de mine? Că se va mărita cu el și îi va face trei copii?

— E timpul să fondăm o familie, ceasul meu biologic o ia razna, repeta ea cam des pentru gusturile mele.

Atunci când deturnam, printr-o butadă, discuția în care voia ea să mă antreneze, trântea ușa, furioasă să mă audă făcând portretul caricatural al femeii de casă, epuizată sub greutatea unor țânci enervanți. Orgoliul, sau amorul propriu, numiți-l cum doriți, mă împiedica să-i pun întrebările care nu-mi dădeau pace, apropo de bărbatul care-o consolase după plecarea mea. Era acesta momentul să dau cărțile pe față, cu riscul de-a face să se clatine barca și să ne pierdem fragilul echilibru – sau, mai bine zis, armistițiul?

Plimbarea pe apă îmi aduse aminte de Baudouin M'Bandu, acest nenorocit martor cheie pe care am refuzat să-l ascult, lăsându-i discursul să se risipească în zgomotul de fundal al valurilor Oceanului Atlantic, în timp ce eu îmi derulam încontinuu în minte detaliile stupidei dispute cu Anne, din ajunul plecării mele.

— Lipsește o piesă din acest puzzle: cuplul Rita Pauwels – Baudouin M'Bandu, am spus eu zdrobind un monstru așezat pe brațul meu, înainte să aibă ocazia să-mi verifice grupa sanguină.

— Mai bine-ai recunoaște că pasiunea acestei femei pentru camaradul tău te tulbură…

Am dat din cap cu o figură descumpănită.

— Ce-a atras-o pe Rita? Gambele lui de campion? Lungimea sexului? (Anne schiță un zâmbet sarcastic, aruncându-mi o privire ironică pe deasupra ochelarilor). Pielea sa neagră? Tentația a ceea ce e interzis? Dorința de a șoca?

— Poate că Baudouin era pur și simplu cel mai seducător dintre toți bărbații care roiau în jurul ei. Mai autentic, mai puternic, mai carismatic. Biata femeie nu era prea răsfățată, izolată într-un sat al provinciei Katanga, înconjurată de tipi ca Pauwels, Doutremont și Rassinfosse. O haită de expatriați dubioși, nebuni și profitori. În situația ei și eu m-aș fi aruncat în brațele primului bărbat civilizat care mi-ar fi apărut în cale.

Remarca asta mi-a permis să-i dau o replică pe un ton mai acid decât mi-aș fi dorit.

— Nu este exact ceea ce ai făcut și tu la Bruxelles, în absența mea?

Spre marea mea surpriză, ea izbucni în râs.

— Ai cam vrea să știi, nu? Să afli detaliile? Să răsucești cuțitul în rană? Ai grijă! Cu clima asta rănile se infectează rapid. Greșești să îți faci sânge rău, Michel. Individul care te stresează atât de mult nu are nimic în comun cu prietenul tău Baudouin, și nici eu cu Rita.

Ce voia să zică? N-am îndrăznit să insist și am lăsat-o să continue. În mod prudent, ea îndepărtă discuția de la indezirabilul ei amant și reveni la afacerea noastră.

— Și pe mine mă intrigă acest șarmant cuplu, Michel. Cum a îndrăznit soția unui colonist, dintr-un sătuc din Katanga, să sară calul în felul ăsta? Pentru oamenii ăștia, să te lași dusă de val cu un indigen, este mai rău decât să contractezi vreo boală rușinoasă.

— Totuși, știm sigur că nu sunt doar niște bârfe răutăcioase. Am văzut pozele… și fețele soților Pauwels.

— Mă întreb cum s-or fi cunoscut?

Și tu, Anne, cum l-ai cunoscut pe amantul tău?

— Și cum s-a înfiripat idila lor? În mijlocul servitorilor pare destul de improbabil.

Și tu, Anne? În tramvai? La cinema? De ce nu chiar în salonul lui Federico, între un vopsit și un permanent, în fața uneia dintre coțofenele alea ciufulite, în căutare de cancanuri.

— Dragoste la prima vedere? O mică nevoie subită? am replicat eu întrebându-mă de cât timp era Anne interesată de concurentul meu.

— Și dacă a fost pur și simplu Pauwels cel care l-a aruncat în brațele soției sale? Ceea ce ar explica și faptul că micul lui Kodak s-a declanșat exact la momentul potrivit pentru a le imortaliza îmbrățișările.

Complicitatea soților Pauwels ne permitea să înțelegem cum a putut să se lege relația lor sulfuroasă și cum a rămas secretă. Jocul acesta, destinat inițial să îl excite, s-a dovedit apoi foarte util pentru a-l atrage pe Rassinfosse.

— Mă întreb unde au fost făcute fotografiile? La E'ville? La Mombayo?

— Nu prea îmi vine să cred că un amărât de supraveghetor negru poate să muncească din greu, în fiecare zi dată de Dumnezeu, după ce s-a sculat

cu noaptea în cap, ca s-o facă pe turistul cu bicicleta în puținul său timp liber.

— Atunci la Kinkulu? Dacă e să ne luăm după registrul de oaspeți, micuțul mustăcios a onorat minunata noastră pensiune cu prezența sa distinsă.

Și seara, pentru a-și alunga plictiseala, a fixat pe peliculă distracția expansivei sale soții cu campionul katanghez? Am păstrat pentru mine observația asta pentru că mă ducea la o altă întrebare pe care nu mi-era îngăduit s-o pun: și tu Anne, în ce cameră anonimă m-ai înșelat? Ea îmi ghici frustrarea și îmi închise gura cu un delicios sărut, pe cât de neașteptat pe atât de delicat, cu riscul de-a destabiliza barca.

— Scuză-mă, încă nu mă simt în stare să vorbesc despre asta, spuse ea. Mai târziu, dacă ești de acord?

Am dat din cap. Un mare domn. Dar în sufletul meu eram mai răscolit decât voiam să admit, s-o văd atât de tulburată de amintirea *celuilalt.* Deci conta el, atât de mult, pentru ea?

— Din punctul meu de vedere, miezul afacerii se găsește printre dosarele Sokamine, trase concluzia Anne, revenind la discuția noastră, cu o flexibilitate a spiritului pe care i-o invidiam.

Raționamentul ei stătea în picioare. Aprofundarea legăturilor dintre Sokamine și Pauwels & Doutremont ar clarifica unele dintre misterele acestui caz. Toate dramele, indiciile și personajele pe care le-am descoperit făceau trimitere la aceste două societăți aparent independente, chiar și *love affair*-ul între M'Bandu și soția lui Pauwels. Din păcate, dispariția lui Rassinfosse tăiase firul între Mombayo și Kinkulu. M-am apucat din nou să dau la rame, scoțând un oftat.

— Sokamine e ca un seif închis ermetic, a cărei combinație mi-e necunoscută. Și cu un tip așa dur ca Van Zeeland, nici nu visez să pot scoate ceva de

la el. Nu am niciun as în mânecă astfel încât să-l fac pe vulpoiul ăla bătrân să vorbească.

— Și dacă i-ai vorbi judecătorului despre asta? Dosarul lui e în impas. Poate că ar fi încântat să exploreze o nouă pistă.

— Fără nici cel mai mic element care să-mi susțină acuzațiile? Mi-ar râde în față!

Anne indică cu mâna instalațiile de la Sokamine, pe care le întrezăream prin ceață.

— Un seif se poate forța! Cu un șperaclu și puțin curaj…

Am îndreptat barca spre mal trăgând din greu la rame. Conversația cu Anne sfârșise prin a-mi deschide apetitul… după ce umbra celuilalt se mai estompase puțin.

— După prânz vom merge să-i facem o mică vizită secretarei lui Van Zeeland. Sunt curios să mă uit prin arhive și să aflu natura operațiunilor efectuate de Doutremont & Pauwels pentru firma Sokamine.

— Te îmbeți cu apă rece! strigă Anne.

Nemaifiind interesată de conversație, se puse pe cântat în gura mare *All of me.* Frank Sinatra nu s-ar recunoaște, fără îndoială, în această interpretare, dar niciodată tânguiala *crooner*[31]-ului nu ar fi îndepărtat cu atâta succes, precum vocea răgușită a Annei, crocodilii, rinocerii și toate celelalte bestii sălbatice care probabil bântuiau prin apele alea.

∵

— Ați mai mâncat vreodată pește-căpitan, domnule Michel? mă întrebă bătrânul Leon atunci când i-am returnat barca.

Aspectul localului său nu se schimbase în bine pe perioada plimbării noastre. El și cocioaba lui îmi părură încă și mai decăzute față de prima oară când le-am văzut. În schimb, peștele lui, gătit pe un mic foc de lemne și acoperit de condimente și ierburi, se dovedi foarte gustos. O bere, nu prea rece, încoronă această excelentă masă.

Un mulatru slăbuț și înalt, cu ochelari mici și rotunzi, lua prânzul la o masă din apropierea noastră, îmbrăcat foarte elegant într-un costum negru, purtat peste o cămașă albă, apretată. Se numea John Archicombe și lucra ca veterinar, ne spuse el cu un delicios accent britanic. După două-trei pahare acceptă să ne conducă la hotel, unde ne aștepta unchiul Martin.

Întins pe bancheta din spate a mașinii lui, șoferul nostru ne informă că Pim, Pam, Pum au încercat fără rezultat să-i repereze pe Mutien-Marie și pe răpitorii lui.

— Spuneți-le că am o misiune să le încredințez. Până atunci ne întoarcem la Sokamine.

— La ordine la dumneavoastră, șefu'! spuse el cu o figură comică, ducându-și două degete la caschetă.

∵

Deși Van Zeeland pretindea că secretara lui nu avea timp nici să respire, Ghislaine părea la fel de neocupată ca la prima noastră vizită. Văzându-ne venind își înghiți un căscat și ne anunță din prima că șeful ei era reținut la o întâlnire în afara firmei.

— Nu contează. Pe dumneavoastră am venit să vă vedem. Figura ei surprinsă ne indica o lungă practică în acest sens.

— Cu ce aș putea să vă fiu utilă? declamă ea.

Pesemne că învățase limba recepționistelor dintr-o carte de genul *Cum să te faci înțeles de un autist, în zece pași.* Când am întrebat-o dacă găsise facturile și celelalte documente de la Doutremont & Pauwels, ea afirmă că și-a petrecut „ore întregi" să le caute, cu accentul Mariei Casarés recitând cele mai emoționante versuri ale lui Racine.

— Documentele dezarhivate nu sunt încă aranjate. Lipsă de personal. Nici măcar o pisică nu și-ar putea regăsi puii.

Pentru a-și confirma minciunile își așează mâna pe pieptul larg. Am împins-o pe Anne spre mașină, înainte ca femeia să înceapă să urle că o hărțuim.

— Ai avut dreptate, am spus eu, urcând în mașină. Politețea nu e răsplătită la Sokamine.

— Asta te surprinde? Este unul dintre numeroasele tale defecte: ai de prea multe ori încredere în oameni, convins fiind că latura lor bună va triumfa. Apoi, te miri că te-au dezamăgit. Curioasă atitudine pentru un detectiv.

— La ce bun să mai trăim în lumea asta dacă pământul e condus de demoni?

Anne izbucni în râs.

— Nici viața în mijlocul îngerilor nu ar merita să fie trăită. Ar fi atât de plictisitoare…

— Bine că recunoști! Doar știam că diavolul este cel care te face atât de atrăgătoare!

Am luat-o în brațe și am sărutat-o cu ardoare. Atunci când degetele mele au început să se plimbe pe sub boleroul ei lejer, unchiul Martin începu să protesteze:

— Nu se face prostii din astea în limuzina mea, vă rog frumos!

— Le-am adus totul, am oftat eu, chiar și morala catolică…

— Și ați mai adus și altceva la noi? întrebă el, schimbând viteza.

— Și cu porcăriile alea de documente ce faci? O lași baltă?

— Din contră. O să chem echipa. Pim, Pam, Pum…

— Prea periculos. Gândește-te ce li se poate întâmpla dacă sunt prinși.

— Ei este deja foarte încântați de ideea asta, interveni unchiul Martin.

— Știu ce urmează să le cer?

— Ei este mereu cu un pas în fața dumneavoastră, dom Michel. Dumneavoastră este cam lent, nu-i așa?

Anne se puse pe râs dar, din fericire, se abținu de la orice comentariu.

— E decizia lor, am spus eu uitându-mă distrat pe fereastra acoperită de praf.

Unchiul Martin zâmbi trist.

— Pentru o treabă murdară, știți foarte bine, ei este mereu interesați, spuse el, aruncându-mi o privire răutăcioasă în oglinda retrovizoare.

În noaptea fără lună, clădirile Sokamine semănau cu un dinozaur care se odihnește. Niște sunete misterioase făceau pământul să se cutremure. Să fi fost generatorul electric sau ecoul digestiei unui Tyrannosaurus Rex? Aruncând priviri îngrijorate către umbrele care ne înconjurau, am ajuns la o mică ușă din spate, pe care o reperasem încă de când ieșisem de la întâlnirea cu Ghislaine. Cu fața acoperită de praf de cărbune, mă simțeam la fel de ridicol precum personajele acelea din vechile filme americane, în care negrii erau jucați de albi. Al Jolson în *Cântărețul de Jazz.*

Léon îmi împrumutase un instrument pe care îl găseam acum și mai rudimentar, văzând-o pe Marie-Dominique în acțiune, cu șurubelnița în mână, o unealtă de-a cărei existență tocmai aflase. Prietenul ei își lustruia calm ochelarii, fără să manifeste nici cea mai mică îngrijorare, ținându-i în același timp, celui de-al treilea pitic (pe care îl numeau Oscar), un discurs interminabil, într-un soi de franceză presărată cu expresii de neînțeles pentru un biet detectiv belgian. Pus să stea de șase, sus-numitul Oscar, rezemat nonșalant de zidul firmei, dădea impresia că a venit să se odihnească.

— Ne grăbim, am scrâșnit eu printre dinți.

— De ce nu ia locul meu dacă este ’mneavoastră așa șmecher? mormăi Marie-Dominique zgâlțâind încuietoarea.

Urmă un zgomot sec, care era pasibil să fi trezit întreaga provincie, dar, miracol, micuța ușă din spate se deschise cu un scârțâit ușor.

— Totul e ruginit aici, comentă ochelaristul.

Un urlet îndepărtat îi răspunse: căscatul unui leu? Răgetul unui elefant? Mugetul unui rinocer?

Un animal uriaș, în orice caz, și care nu ne iubea deloc.

Lanterna unchiului Martin, pe care Marie-Dominique o ținea în mână, lumina o cameră minusculă care servea drept debara. Ghislaine nu mințise, totul era într-o dezordine desăvârșită. Dând din mână ca să îndepărtez pânzele de păianjen, am deranjat un teanc de cutii vechi, care erau aruncate pe podea. Facturi decolorate, clasate pe ani, și vechi registre de conturi deteriorate de umiditate.

În timp ce încercam să descifrez conținutul documentelor, chiorul mă înghionti în spate, pentru a mă grăbi. Hârtiile pe care le căutam se găseau poate chiar acolo, dar ne-ar fi trebuit săptămâni întregi ca să le analizăm și un camion să le putem căra pe toate.

Ușa următoare se deschise spre un depozit uriaș. De-o parte și de alta a culoarelor – cutii mari din lemn de brad, bine ferecate cu încuietori metalice. Un teanc așezat într-un colț, protejat cu o pânză, avea o etichetă roșie pe care scria „fragil” sub desenul unui pahar cu picior. Dedesubt scria cu litere mari, negre, „mașini de cusut”.

Nedumerit, am scos șurubelnița din geanta lui Marie-Dominique. Cutia conținea carabine, frumos aranjate și separate de mai multe straturi de pânză. Model FN, ultimul răcnet. Unde se ascundeau bătrânele Singer, care au permis mai multor generații de mămăițe să coasă pentru nepoțeii lor milioane de pulovere de culoarea găinațului de gâscă? Pușți în loc de mașini de cusut. De acord! Dar care era crima? Transportarea produselor de top ale industriei belgiene nu era în sine ceva ilegal. Doar că firma Sokamine făcea în principiu comerț de minereuri și nu transport de armament.

Scrisoarea de transport atașată uneia dintre cutii era incompletă. Nu indica numele croitoreselor cărora le erau destinate aceste frumoase mașini și nici originea pieselor. Nici măcar identitatea

producătorului. Punând capacul la loc mi-am dat seama că lemnul se crăpase atunci când l-am forțat. A doua zi de dimineață muncitorii vor descoperi din prima urmele trecerii noastre pe aici. Inutil deci să ne mai purtăm cu mănuși. Am apucat șurubelnița și am smuls capacul unei alte cutii. Pe scrisoarea de transport era trecut „minereu”. Ce surpriză mă aștepta de data asta? Grenade? Un tanc? Nu, la prima vedere cutia conținea niște granule sau o materie care avea aspectul și culoarea gri, ca un praf. Toate celelalte colete din rând aveau aceeași inscripție. Mi-am ridicat capul. Ce anume căutam de fapt?

Văzându-mă perplex, Marie-Dominique și chiorul îmi arătară o ușă vitrată. În spatele ei, un mic palier la care dădeau niște scări din beton ce coborau la subsol. Pitica mă trăgea de braț. Eu ezitam. După ceasul meu, bântuiam prin clădire de mai mult de jumătate de oră. Rămas afară la pândă, Oscar ne-ar fi prevenit în caz de pericol. Dar nu se știe niciodată. Părea obosit, iar Van Zeeland sau vreun paznic ar fi putut să intre prin altă parte.

— Este ceva viu acolo jos, insistă Marie-Dominique. Nu sunteți mirosul ăsta de animal? strigă ea pornind-o pe scări, fără să mă mai aștepte.

Degeaba am adulmecat coborând scările, nu am simțit decât un miros de praf, ușor umed. Având, de data asta, încredere în ghidul meu, am însoțit-o până la intrarea pe un mic culoar cu tavanul jos, un tunel de beton, un adevărat buncăr, în care era decupată o ușă metalică, cu mai multe deschizături minuscule, închisă cu un lacăt nou-nouț. Marie-Dominique îmi arătă cu degetul.

— Mirosul vine de acolo.

Fără să aștepte aprobarea mea, atacă încuietoarea, în timp ce eu mă întrebam cu îngrijorare ce se va întâmpla dacă vreun dulău sau cine știe ce altă bestie sălbatică se odihnea în

spatele acestor pereți groși. Sokamine livra armament. De ce nu și animale exotice? Era, oare, prudent să le vizităm vizuina? Dacă ar fi țâșnit un leopard, ce ar fi ales el pe post de mic-dejun? Un moț de femeie numai piele și os sau un mare și apetisant detectiv dolofan? Prea târziu să mai dau înapoi. Pitica forțase ușa.

În celulă mirosea a urină. Un om zăcea, ghemuit pe o saltea de paie împuțită. În ciuda bandajului murdar care îi acoperea capul, l-am recunoscut imediat pe Mutien-Marie.

— Evacuare generală, am strigat eu, luându-l în cârcă pe servitorul lui Rassinfosse.

Marie-Dominique îmi deschise drumul cu lampa în mână. Ajutat de ochelarist, care îl susținea pe *boy,* am traversat depozitul cât de repede am putut, am trecut din nou prin debara și am ieșit din clădire. Taxiul unchiului Martin staționa la câteva sute de metri distanță. Rămas fără suflare, cu pielea umedă, mi-au trebuit câteva zeci de minute pentru a respira din nou normal.

— Și acum? Unde îl ducem?

— La dumneavoastră la hotel, șefu'? întrebă unchiul Martin, dând la manivelă pentru a porni motorul.

— Este primul loc în care vor veni să-l caute.

— Iată de ce va trebui să fiți la camera dumneavoastră, în pijamale, când bate ei la ușă, interveni Marie-Dominique. Dacă dau peste doamna Anne când ea este singură, o să tragă o mare spaimă.

— Și Mutien-Marie?

— Lăsați pe noi.

Martin mă lăsă la intrarea în sat. Înainte de-a pleca, îmi aminti să mă spăl pe față.

— Aici nu este un loc pentru negri!

Hohotele de râs ale celor trei pitici se pierdură în zgomotul motorului, în timp ce mașina se îndepărta.

∵

Holul hotelului era cufundat în beznă. Frunzele mari ale plantelor din ghivece, care tremurau ușor, îmi amintiră fricile trăite în acea noapte. Am privit în jur îngrijorat. Nimeni nu își făcu apariția la sosirea mea. Cu toate astea am urcat pe scări în viteză, uitându-mă în spate peste umăr, de parcă o fantomă s-ar fi agățat de mine. Apoi am împins ușa camerei, așteptându-mă la ce e mai rău. Întinsă pe pat, sub plasa de țânțari, Anne dormea profund. M-am dezbrăcat în cea mai mare grabă și m-am dus la baie să mă frec pe față și pe gât, înainte de-a mă băga sub cearșafuri lângă corpul ei cald, golindu-mi în sfârșit plămânii de aerul viciat care se acumulase în timpul vizitei la Sokamine.

Abia adormisem când am fost trezit de niște bătăi în ușă.

— Cine e acolo? am strigat eu, în timp ce Anne scoase un geamăt ușor.

Cu o voce posacă, gazda noastră îmi ceru să cobor. Oameni de la Securitate mă așteptau în hol. Apoi s-a îndepărtat zgomotos, înainte ca eu să am timp să protestez.

Bățos, Van Zeeland se proțăpise lângă un arbore de cauciuc în ghiveci, cu burta lui enormă ieșindu-i din pantalonii kaki, iar picioarele, niște adevărate jamboane tradiționale din Ardennes, înfipte bine în niște bocanci din piele, mai bine lustruiți decât fața mea cu doar câteva minute mai devreme. Gata de scandal. În spatele lui doi negri solizi purtând un soi de uniformă. Niște adevărați coloși, cu o față impasibilă, purtând urmele unor impresionante cicatrici mai vechi. Serviciul privat de securitate al firmei Sokamine? Un frison rece îmi străbătu șira spinării la gândul că ne-au observat în timp ce forțam intrarea în clădire. Dar de ce ne-ar mai fi lăsat să îl luăm pe Mutien-Marie?

— Birourile noastre au fost sparte acum o oră, spuse Van Zeeland cu o voce calmă, fixându-mă intens pe sub sprâncenele groase.

— Sunteți asigurați la firma Celtic? Nu? Atunci îmi pare rău. Nu văd ce aș putea face pentru dumneavoastră, am mormăit eu dorind să le dau de înțeles că somnul meu merita mai mult respect.

— Nu ați văzut nimic? Nu ați auzit nimic?

Făcu un pas spre mine. M-am dat puțin înapoi, instinctiv.

— Dormeam buștean!

— Domnul Depoorter, spuse el arătându-l pe hotelier, ne-a permis să căutăm prin hotel. A auzit o mașină oprindu-se nu departe de aici, acum câteva minute. Dacă vreunul dintre tâlhari a fost rănit, complicii lui poate că s-au debarasat de el, ca să se îndepărteze cât mai repede. În afara acestui hotel, nu mai există alt loc în sat, unde ar putea să se ascundă.

I-am spus ca treburile lui nu mă privesc, dar insistă.

— Nu aveți nimic împotrivă, sper, să ne lăsați să vă vizităm camera.

— Poftiți, spuse o voce de pe scări. Cu balamucul pe care îl faceți, oricum m-am trezit.

Îmbrăcată cu un halat bleu transparent, Anne cobora scările hotelului la fel de maiestuos precum o făcea Mistinguett pe scările Cazinoului din Paris.

Fără să scoată un cuvânt, Van Zeeland le făcu semn celor doi zbiri, în timp ce el se așeză la bar. Depoorter îi întinse pe loc un pahar de whisky. După o ușoară ezitare și o privire scurtă către gazda noastră, îmi propuse și mie, dar eu i-am refuzat invitația.

— Niciodată înainte de micul-dejun. Aveți vreo idee cu privire la identitatea tâlharilor?

Van Zeeland clătină din cap, cu ochii spre tavan. Îi auzeam pe colaboratorii lui cum tropăiau pe sus.

— Poate aceeași bandă care l-a răpit pe Mutien-Marie? am spus eu răsucind cuțitul în rană.

Îmi susținu privirea cu aplomb.

— Mutien-Marie a fost victima unei reglări de conturi locale, după ce a sedus-o pe femeia

vreunui șef indigen sau a furat câteva mărunțișuri de la un alt trib. Dumneavoastră veniți din metropolă, Van Loo. Nu cunoașteți regula de bază pentru a supraviețui în Africa: niciodată să nu te amesteci în treburile negrilor! Întoarceți-vă în Europa înainte să vi se întâmple ceva rău. Chiar nu înțeleg din ce motiv mai sunteți încă aici.

Pesemne că aflase între timp că nu eram polițist, așa cum crezuse secretara lui. Biata Ghislaine…

— Sper că Sokamine are o asigurare bună.

— Da.

— Au dispărut lucruri de valoare?

Ridică din umeri și dădu pe gât o gură de J&B. De acord, asta nu e treaba mea.

— Tot nu ați primit vești despre Rassinfosse?

De data asta izbucni. Vărsând jumătate din conținutul paharului pe covor, își apropie fața într-atât de mult de a mea, încât mi-a fost teamă că îmi va da un cap în gură.

— Dar nu mai încetați odată? Ce căutați de fapt?

Cu arătătorul care îi tremura îmi apăsă pe frunte, în timp ce hotelierul, așezat pe un taburet în spatele tejghelei, sorbea din pahar contemplându-ne cu un aer placid. Nimic nu-l putea surprinde.

— Caut să separ ceea ce e fals de ceea ce e adevărat. Până în prezent nu m-ați ajutat deloc. Corectați-mă dacă mă înșel. Am impresia neplăcută că este mai puțin adevăr în declarațiile dumneavoastră decât sunt pepite de aur în holul acestui hotel.

Deloc vexat de ieșirea mea, hotelierul impasibil umplu paharul pe care Van Zeeland i-l întindea.

— Adevărul? Doar nu v-ați lansat în cea de-a treisprezecea muncă a lui Hercule? Amintiți-vă. Chiar și Dumnezeu și-a spart capul cu asta.

În acest răstimp, cei doi subpolițiști reveniră cu coada între picioare.

— Aveți mare grijă! îmi aruncă Van Zeeland în timp ce deschidea ușa hotelului. Țara asta este

periculoasă. Un accident se poate întâmpla oricând. Nu v-a fost suficient un avertisment, din câte-am auzit!

Pesemne că avea extrem de mare încredere în hotelier, din moment ce vorbea astfel în prezența lui. Și am înțeles imediat de ce. De-abia ce ieșiră cei trei, că bărbatul mă și anunță cu un ton calm, că venise timpul să ne facem bagajele. Hotelul aparținea firmei Sokamine, care decisese brusc să încheie contractul meu de închiriere. Fără a-i putea avertiza pe unchiul Martin sau pe Pim, Pam, Pum, m-am dus să bat la ușa veterinarului care acceptă să ne conducă la baraca bătrânului Léon, în schimbul a două sticle de whisky, pe care hotelierul mi le-a strecurat la un preț revoltător.

— Deci, Van Zeeland știe totul despre tine, chiar și despre accidentul de vânătoare, constată Anne sorbind o Coca în timp ce se juca cu ochelarii de soare.

— Ușor de aflat, cu un telefon dat lui Pauwels, sau chiar comisarului Plasman. Toți coloniștii ăștia se cunosc.

— Dar habar nu are că ai participat la expediția de ieri. Altfel nu am fi scăpat așa ușor. Eu cred că individul ăsta nu se dă înlături de la nimic. Chiar se crede rege aici.

— Normal, totul aici este proprietatea firmei lui, chiar și sătenii.

— Mai puțin venerabilul meu local, interveni patronul bodegii.

Nu-mi dădusem seama că Léon ne urmărea conversația.

Ghicindu-mi îngrijorarea, îmi făcu un semn să mă liniștesc.

— Să nu vă fie teamă. Tot ceea ce are legătură cu bomba atomică mă dezgustă! Cine ar putea fi mândru de Hiroshima? Cei care s-au jucat cu asta au declanșat focul din ceruri. Cine știe unde o să ne ducă…

— Bomba? Ce legătură are asta cu Sokamine? am spus eu, în mod sincer debusolat.

Bătrânul îmi făcu cu ochiul. Cu un zâmbet viclean, reluă:

— Nu trebuie să mă luați drept un boșorog senil! Uraniul din Katanga nu servește la fabricarea scrumierelor.

Zgomotul unui motor prăpădit ne întrerupse discuția. Unchiul Martin și nepoții lui fuseseră avertizați prin intermediul telefonului fără fir despre faptul că am fost dați afară de la hotel. I-am primit pe Pim, Pam, Pum aproape cu bucurie, dar ei îmi întrerupseră efuziunile și ne strigară prin portiera cu geamul lăsat să îi însoțim:

— Urcați repede, dom Michel. Noi are o problemă foarte mare!

17.

Oamenii-caiman

Mașina porni cu un zgomot infernal pe drumul care înconjura lacul, de parcă toți polițaii din Africa o luaseră pe urmele noastre. Anne era palidă. Și nici eu nu mă simțeam prea bine. Pim, Pam, Pum se holbau la drum (o potecă abia conturată, plină de gropi) fără să scoată un cuvânt, ceea ce nu le stătea în fire.

— Aoleu! Eu visez la o pensie liniștită, în regiunea Ardenne, peste aproximativ patruzeci de ani. Să nu-mi stricați planurile de pensionare, vă rog!

Fără să-mi dea ascultare, unchiul Martin acceleră. La trecerea noastră, nori întregi de praf și pietricele se ridicau în aer, acoperind geamurile cu un strat gros, gălbui. Reușea el, oare, să distingă ceva prin parbriz, sau se baza mai degrabă pe Sfântul Christophe, care tremura pe bordul mașinii?

Într-un final, taxiul se opri în fața unei minuscule colibe din crengi de copac, pierdută în mijlocul ierburilor înalte și a unor arbori scofâlciți. Culcat pe un pat de frunze, Mutien-Marie părea mai terminat decât noi. Respirația grea îi făcea buzele umflate și crăpate să tremure.

— Ați reușit să scoateți ceva de la el?

— Nu e revenit în simțiri, răspunse Marie-Dominique, în timp ce-i strecura puțină apă printre buze. Nu e bine deloc!

— E frică la noi că el moare, întări Oscar.

— Nu e niciun doctor prin zonă?

— Ca să-i semneze certificat de deces? Nu faceți speranțe la voi. Toți albii din zonă sunt prieteni.

De fiecare dată când încropeam un proiect de evacuare, prezența lui Van Zeeland și a

redutabilelor sale gărzi îmi făcea planul irealizabil.

— De ce nu un vrăjitor? sugeră Anne. Marie-Dominique clătină din cap.

— Vrăjitorul satului este un Lunda. El nu vrea să facă bine la Mutien-Mărie, care este un Luba.

— Ei, asta-i culmea! Și ce face un Lunda în nordul provinciei, în mijlocul teritoriului Baluba? observă Anne, spre marea mea uimire.

Marie-Dominique dădu din cap.

— Și vrăjitor lucrează pentru Sokamine. Societatea recrutat majoritate de angajați în sud. Așa nu depinde de negrii din regiune.

Oare Anne își pregătise călătoria cu ajutorul unui etnolog? Pe post de răspuns se mulțumi cu un mic zâmbet șmecheresc, care îmi displăcu foarte mult, dar zgomotul din ce în ce mai îngrijorător al respirației lui Mutien-Marie îmi atrase atenția de la această discuție. Trebuia neapărat să primească îngrijiri medicale.

— Dar Archicombe, veterinarul care ne-a adus ieri în sat? sugeră Anne.

În starea în care era Mutien-Marie, mai bine îl dădeam pe mâna unui dentist, decât să asistăm cu mâinile în sân la agonia lui. Dar își va asuma veterinarul acest risc?

Înapoi în sat, cu Anne și unchiul Martin, am reușit să găsesc casa lui Archicombe. Soția lui ne-a informat ca plecase să îngrijească o vacă bolnavă într-o fermă din apropiere. Am pornit-o din nou la drum. După câțiva kilometri am recunoscut mașina veterinarului. Archicombe a fost foarte surprins să ne revadă. Dar l-a surprins și mai mult cererea noastră.

— Regret, spuse el, așa cum mă temeam. Competențele mele sunt rezervate animalelor. Veți găsi un medic la vreo treizeci de kilometri, pe drumul lacului, în direcția Albertville.

— Un alb?

Sprâncenele i se ridicară cu câțiva centimetri.

— Nu căutați absolvenți de facultate în Congo-ul belgian, nu există niciunul. Dar stați liniștiți. Tipul nu bea prea mult. La ora asta ar trebui să mai fie încă în picioare.

Cum am fi putut să-l convingem să-l trateze pe Mutien-Marie, fără să-i spunem de unde l-am scos și de ce ne era imposibil să avertizăm autoritățile? Trecând discret peste expediția noastră, i-am povestit că anchetam firma Sokamine și că unul dintre martorii mei cheie era foarte grav bolnav, fără îndoială otrăvit. Să-l încredințez unui alb, într-o regiune în care această societate controla totul, îl condamna la o moarte sigură, și-mi punea și mie viața în pericol, la fel ca pe cea a prietenilor mei.

Archicombe se sprijini de mașina lui și se scărpină în cap. Argumentele mele l-au impresionat. Dar relatarea mea nu l-a convins. Simțea că îi ascund o parte a adevărului.

Marea majoritate a negrilor din regiune trăiesc mizerabil, din creșterea animalelor, îmi explică el, din cauza lipsei de locuri de muncă la Sokamine (ceea ce îmi confirma informațiile primite de la Pim, Pam, Pum, despre prezența unui număr mare de Lunda), dar nimeni nu va îndrăzni să se împotrivească acestei societăți.

— Cu atât mai puțin polițiștii locali, am spus eu.

— Și cu siguranță nu eu.

— Vă este teamă?

Făcu o grimasă.

— Nu cunoașteți gărzile de la Sokamine. Sunt niște diavoli…

— Cu toate acestea, ați venit să vă stabiliți la Kinkulu…

Misionarii fuseseră cei care îl convinseseră. Pentru că nu reușiseră să obțină de la autorități un veterinar, indispensabil în această regiune de creștere a animalelor, s-au dus să-l caute de partea cealaltă a lacului, pe teritoriul Tanganyika. La început viața i s-a părut agreabilă, locuitorii primitori. Asta până la venirea firmei Sokamine.

De atunci, tensiunea care domnea la Kinkulu îl făcea să vrea să plece. Fără insistențele misionarilor, ar fi șters-o de mult de partea cealaltă a lacului. Mi-am amintit de oamenii care îl însoțeau pe Van Zeeland în timpul percheziției de la hotel. Când am vrut să-l întreb detaliile despre activitatea societății m-a întrerupt.

— Misiunea! Cum de nu m-am gândit la asta? Ea dispune de o infirmerie. Transportați-l acolo pe protejatul vostru. Va fi bine îngrijit.

Văzându-mi ezitarea, adăugă.

— Nu vă faceți griji. Misionarii nu sunt în relații prea bune cu Sokamine. Societatea a perturbat viața comunității, a divizat locuitorii și a impus prezența unor oameni de altă etnie, venind din sud. În plus, a refuzat mereu să contribuie la finanțarea activităților misiunii, de fiecare dată când au încercat să facă apel la generozitatea lor. Iar asta este impardonabil! Când e vorba de bani, oamenii lui Dumnezeu nu întorc niciodată celălalt obraz!

∵

Ne apropiam de misiune la căderea nopții. Ea străjuia satul, pe o colină deasupra lacului. Spectacolul care ne aștepta era grandios. Uriașul disc roșu al soarelui se ascundea încet în apă, făcând loc unui cer presărat cu stele argintii. Un decor de carte poștală. Hollywood în Technicolor.

Anne mă luă de mână și se lipi de mine. Moment magic, unic, de intimitate absolută. Câteva secunde care justificau călătoria și toate complicațiile ei. Nu mă mai simțisem așa aproape de ea de când ne revăzuserăm în Congo. Pentru un moment, umbra celuilalt (etnologul?) dispăru în apa întunecată a lacului.

În timp ce doi infirmieri negri se ocupau de servitorul lui Rassinfosse, părintele Clement, care conducea misiunea, mă primi într-o cămăruță albă, complet goală, cu excepția unei mese și a doua scaune de paie care contemplau melancolice, un micuț și fragil Iisus, agățat de perete. Atunci când

am intrat, l-am surprins în mijlocul conversației cu un indigen care era în trecere și încă trei bărbați negri din sat, pe care mi-i prezentă drept *prieteni de încredere.* După această precizare nu am mai îndrăznit să-i cer părintelui Clement o discuție între patru ochi.

Principalul interlocutor al grupului era micuț, robust, musculos. Fața lui, cu trăsături puternice, reflecta o energie ieșită din comun. În ciuda rolului său de lider și al aerului său matur, probabil că nu avea mai mult de treizeci de ani. Se prezentă el însuși într-o manieră foarte sobră, cu o voce cu timbru grav: Jean-Marie N'Dongo. De cum am evocat starea lui Mutien-Marie, N'Dongo reacționă.

— Mutien-Marie este recunoscut pentru devotamentul său. Prietenii lui aprobară cu gravitate.

Am decis să mă arunc cu capul înainte și le-am povestit ultimele noastre aventuri fără să omit nimic. Răpirea servitorului lui Rassinfosse chiar de sub nasul nostru, de către niște necunoscuți – niște negri – și condițiile în care l-am regăsit, rănit, inconștient. Nici părintele Clement și nici Jean-Marie N'Dongo nu părură surprinși. Când am făcut această observație, Jean-Marie îmi explică, după ce-l privi scurt pe călugăr.

— Această regiune, domnule, este blestemată de când Sokamine s-a instalat aici.

Se opri de parcă îi era teamă că mersese prea departe. În liniștea care urmă, am avut impresia că ni s-au alăturat niște fantome. Unul dintre prietenii lui îl atinse pe braț pentru a-l încuraja să continue.

— Înainte noi trăiam din pescuit, din creșterea animalelor și din puțin comerț cu englezii instalați pe partea cealaltă a lacului. Sosirea acestei companii a stricat totul. Prietenii de altă dată se comportă acum ca niște străini, femeile lor se tem unele de altele, vecinii se sabotează unii pe alții pentru a obține un loc de muncă. Sau pur și simplu

de frică. Cei din tribul Lunda, pe care firma i-a adus din sud, trăiesc izolați. Din când în când mai trec prin oraș și asta se termină mereu cu scandaluri, furturi, uneori chiar violuri. Se instalează ura, nu numai teama. Ura care ne transformă în animale.

Își făcu discret semnul crucii. Amicii lui mormăiră în semn de aprobare. Nu erau mândri de asta. Jean-Marie făcuse cu siguranță referire la unii dintre ei.

— Am înțeles repede că firma ne-a tras pe sfoară, continuă el. La început, ne-am certat între noi pentru niște locuri de muncă, pe care până la urmă le-au dat unor negri veniți din altă parte. Din cauza lor, regiunea este blestemată.

— Lacul este poluat, adăugă unul dintre prietenii lui.

— Satul e distrus de niște drumuri trasate la întâmplare, spuse un altul. Unele locuințe au fost dărâmate iar sătenii care au protestat au fost alungați.

— În fiecare zi, oile și puii de găină sunt călcați de camioanele care trec pe aici, reluă primul. Doar printr-un miracol niciun copil nu a fost rănit până acum.

— Și tot felul de tipi bizari se învârt prin zonă, adăugă cel de-al treilea.

Am rămas tăcut pentru un timp, înainte de-a ridica ochii către părintele Clement, care nu mai spunea nimic. Invitații lui nu mai erau dispuși, în mod evident, să-mi mai dezvăluie ceva.

— Indicații mai precise despre tipii care l-au molestat pe Mutien-Marie? Negri, am insistat eu.

— Tocmai ce vorbeam despre asta, atunci când ați sosit, îmi mărturisi părintele Clement, ușor crispat.

Oițele lui nu mai ziceau nimic, lăsându-l să decidă singur dacă să aibă încredere în mine sau nu.

— Nu se știe dacă Mutien-Marie va supraviețui, am subliniat eu pentru a pune puțină presiune.

Acest imbold păru că l-a făcut să se hotărască.

— Ați auzit vreodată de oamenii-leoparzi?

Am făcut ochii mari. Citisem niște chestii despre această sectă, care a bântuit anumite regiuni din Congo prin anii douăzeci.

— Ziarele adoră poveștile astea oribile cu indigeni acoperiți cu piei de animale, care le taie gâtul victimelor lor pentru a le bea sângele.

Părintele Clement dădu din cap. Ceilalți priveau în altă parte. Suspendat pe perete, micuțul Iisus era în mod evident exasperat.

— Sunt povești de demult, nu? Dacă îmi aduc bine aminte au fost decimați cu ceva timp înainte de război, iar căpeteniile lor spânzurate în piața publică.

— Da, chiar așa, domnule Van Loo. Doar că oamenii-leopard nu au dispărut. Cum nu au dispărut nici celelalte societăți secrete de același gen, oamenii-panteră, oamenii-leu, etc. Regiunea noastră este sub influența oamenilor-caiman.

Am aruncat o privire către cei patru negri, palizi, înțepeniți pe scaunele lor. Niște fluturi paralizați de un neașteptat fascicol de lumină. Dacă părintele Clement credea în existența monstrului din Loch Ness, eu refuzam să mă las intoxicat de aceste zvonuri fanteziste, care înfloresc atât de ușor în Africa.

— Și care e legătura cu Sokamine? Le oferă firma din când în când cadavrul vreunui crocodil pentru a-și reînnoi garderoba?

Indigenii mă priveau cu un aer consternat, de parcă aș fi fost următoarea victimă a acestei secte, iar ei refuzau din start să-și asume orice responsabilitate în acest sens. Părintele Clement luă din nou cuvântul.

— Atunci când Sokamine s-a instalat aici, a încheiat un acord cu oamenii-caiman.

În fața figurii mele neîncrezătoare, ridică tonul.

— Credeți-mă, domnule Van Loo, altfel nu veți înțelege nimic din ceea ce se întâmplă aici. Patronii firmei sunt niște oameni de afaceri cinici. Au înțeles foarte repede avantajele pe care le-ar putea aduce o alianță cu societatea secretă care terorizează regiunea. De ce credeți că oamenii din Kinkulu trăiesc în permanență cu frica-n sân, fără să se plângă autorităților de abuzurile firmei?

Explicațiile lui îmi amintiră de subînțelesurile lui Archicombe.

— Lucrurile sunt pe cale să se schimbe, spuse Jean-Marie.

Părintele Clement puse mâna pe umărul lui N'Dongo.

— Datorită ție, Jean-Marie. Ție nu îți este teamă. De când te-ai întors în regiune oamenii încep să ridice capul. Din păcate, însă, ești singur, adăugă el, uitându-se la camarazii lui care își coborâră privirea.

— Care este interesul oamenilor-caiman să se asocieze cu Sokamine?

— Sectele astea sunt urmărite de armată. Mulți au fost dispersați, unii dintre membrii lor executați. Suportul companiei Sokamine, atât de puternică în regiune, le asigură protecție. Nici polițiștii și nici funcționarii nu îndrăznesc să miște în front, fără acordul acestor domni. Mai mult decât atât, firma le asigură locuri de muncă exact pe profilul lor: serviciul de pază.

— I-ați salvat viața lui Mutien-Marie, spuse unul dintre prietenii lui, întinzându-mi mâna. Încă una sau două nopți, și ar fi fost sacrificat.

— Cu tot sângele golit în cratiță, precizează un altul.

Toți dădură cu gravitate din cap, cu ochii plini de groază. Am preferat să nu aprofundez detaliile ritualului. Înainte să mă ia cu leșin am trecut la o altă întrebare.

— Când mă gândesc că acești caimani ar fi putut să ne descopere noaptea trecută și să ne

mănânce cu fulgi cu tot, atunci când am intrat prin efracție la Sokamine! M-au luat frisoanele. Prin ce miracol am reușit să scăpăm de ei?

— Un noroc chior, explică Jean-Marie. Ieri, oamenii-caiman s-au întors în pădure, la refugiul lor. Așteptând ziua de mâine, ziua ritualului. În nopțile cu lună plină, cântă, dansează, beau și fac ritualuri de devoțiune pentru fetișul lor, o oribilă bucată de lemn, vopsită cu sânge și culori războinice. Apoi defilează unul câte unul prin fața cratiței. Beau sângele celor sacrificați în luna precedentă, înainte de-a o umple cu sânge proaspăt, pe care îl vor bea în luna următoare. Mi-e teamă că, luându-l pe Mutien-Marie, le-ați cam stricat petrecerea.

— Vreți să spuneți că le-am furat desertul? Sper că nu se vor gândi la mine pentru a-l înlocui. Nu mă simt prea proaspăt. Oricum, toți cei care au vrut să muște din mine și-au rupt mereu dinții. Oamenii-caiman ar trebui preveniți că sunt destul de indigest.

O femeie tânără, al cărui corp opulent era înfășurat într-un superb *boubou* multicolor, intră în cameră în timp ce noi vorbeam, aducând o carafă cu apă rece, pahare și un coșuleț cu fructe. Sosirea el fu primită cu strigăte de bucurie, cărora ea le răspunse cu un zâmbet frumos și o ocheadă strengărească părintelui Clement.

— Sunt cu toții îndrăgostiți de Babou, îmi explică el, și cu toții vor s-o ia în căsătorie.

— Iar cei mai îndrăgostiți, interveni femeia, sunt cei deja căsătoriți! Cum să te încrezi în cuvintele bărbaților? Apropo, dumneavoastră sunteți căsătorit?

— Nu chiar!

Noroc că Anne nu mă auzea… Babou se strâmbă.

— Ei, iată! Vorbiți exact ca această adunătură de iepuroi!

Arătătorul ei făcu turul mesei, indicându-i acuzator pe Jean-Marie și pe prietenii lui, care se hlizeau zgomotos.

— Babou, hai să ciocniți cu noi, spuse părintele Clement, întinzându-i un pahar.

Ea se trânti pe un scaun și își trecu mâna prin păr înainte de-a se întoarce către mine.

— Dumneavoastră sunteți cel care a asistat la moartea lui Baudouin M'Bandu?

În mod clar, era foarte dificil să-ți păstrezi secretele prin zona asta! Cum Babou insista, i-am povestit întâlnirea noastră pe ponton, conversațiile din timpul traversării (sau mai degrabă frânturile pe care mi le aminteam) și moartea lui brutală.

— Mulți oameni din sat se îndoiesc de moartea lui, interveni părintele Clement. Sau mai degrabă refuză s-o accepte.

Întrerupându-mă, Babou pretinse, cu fața încruntată, că tot ceea ce povesteam eu erau minciuni.

— Într-o bună dimineață, spuse ea, o să îl revedem pe Baudouin urcând dealul la răsăritul soarelui. În acea zi viața în sat va reveni la normal – cum era înainte de venirea firmei Sokamine. Ori de câte ori trece prin fața colibei mele se oprește la o limonadă, adăugă ea melancolică. Păstrez mereu una la rece pentru el. Ei, doar nu o să-mi schimb acum obiceiurile din cauza poveștilor dumneavoastră!

Unul dintre negri încercă să facă o glumă obscenă cu privire la opririle prelungite ale lui Baudouin la Babou. O simplă privire a părintelui Clement fu suficientă pentru a-i închide gura.

— Dar Baudouin nu era un Luba, un tip din partea locului? am spus eu mândru să-mi afișez cunoștințele acumulate recent – doar etnologul nu avea monopol, nu? Toți confirmară.

— Cu toate astea lucra la Sokamine?

— Datorită lui Mutien-Marie, răspunse părintele Clement. Rassinfosse căuta un supraveghetor de

încredere. Cum e înnebunit după ciclism, Baudouin l-a cucerit imediat. Îl însoțea în plimbările lui, i-a oferit echipamente și i-a aranjat orarul astfel încât să se poată antrena. Rassinfosse era convins că Baudouin va deveni într-o zi primul belgian negru campion la ciclism.

— La fel ca noi! strigă Babou.

— Astfel că Baudouin îi era cu totul dedicat?

— Și-ar fi dat viața pentru Rassinfosse.

Iată ceea ce clarifica fără echivoc relațiile lui cu Rita Pauwels. Poate că nu era, totuși, soțul ei cel care a aruncat-o în brațele campionului. Oare Rassinfosse, care avea nevoie de un transportator sigur și discret, să se fi asigurat de colaborarea cu Doutremont & Pauwels strecurându-și servitorul în patul frumoasei orientale? Deși explicația asta nu era prea romantică, părea totuși mai realistă decât ipoteza unei iubiri la prima vedere între Rita și Baudouin, imaginată de îngrozitorul ei soț mustăcios și imortalizată cu ajutorul micuțului aparat Kodak.

18.

Un miros de țigară și after-shave

Mutien-Marie se trezi câteva ore mai târziu, foarte surprins că se afla la infirmeria misiunii. Debusolat, abia își amintea de noi, de vizita noastră la vila lui Rassinfosse, de malacii care au dat buzna în timpul conversației noastre. Înghesuit într-o mașină, pe jumătate ucis de lovituri, cu capul acoperit de o cagulă împuțită, fusese tot timpul inconștient. Nici măcar nu-și mai amintea că fusese închis în beciul de la Sokamine.

Cum eu tot insistam să-i povestesc în ce stare l-am găsit, el mă privea atât de năucit de parcă Regele Léopold tocmai îl numise Administrator General în Congo. După câteva minute de interogatoriu, își închise ochii, răspunzând tuturor întrebărilor mele cu gemete și onomatopee, cerând doar de băut cu o voce stinsă. Oare își exagera slăbiciunea pentru a evita să-mi răspundă?

Am petrecut noaptea la misiune, împreună cu Jean-Marie și prietenii lui. A doua zi, aspectul lui Mutien-Marie nu se schimbase deloc în bine. Fața lui gri era plină de sudoare. Cu buzele uscate bolborosea o melopee monotonă. Iar ochii lui deschiși reflectau frica și neantul.

— În ciuda stării sale, nu ar trebui să zăbovească prea mult în sediul misiunii, îmi mărturisi părintele Clement, luându-mă deoparte. Prea mulți oameni l-au văzut aici, împreună cu dumneavoastră. Până la urmă, vestea asta va ajunge în curând la urechile oamenilor din firmă. Vor fi foarte încântați să se folosească de acest pretext pentru a da buzna și a-l lua pe bietul băiat, mort sau viu, după ce vor fi distrus misiunea și pe oamenii de aici.

Între timp, Jean-Marie și cei trei prieteni ai săi ni se alăturară, urmați de Babou, însărcinată cu

fructele și cu cafeaua, și de încă o femeie tânără ce aducea boluri, cu un bebeluș plângăcios și somnoros agățat la boubou-ul ei.

— Lăsați-mă să mă ocup eu de Mutien-Marie. Îl voi îngriji ca o mamă, spuse Babou în timp ce așeza micul dejun pe o masă metalică, la intrarea în infirmerie.

— Mai ales că el e celibatar! rânji Jean-Marie.

Ea îl bătu prietenește pe cap.

— Mi-ar face bine o astfel de schimbare!

Părintele Clement clătină din cap.

— Nu, Babou. Ești foarte curajoasă. Dar ei știu tot ce se întâmplă în sat. Să nu le dăm ocazia să facă o razie.

— De ce să nu-l rugăm pe domnul Rassinfosse să-l protejeze? spuse unul dintre indigenii care îl însoțeau pe N'Dongo. Chiar dacă el lucrează pentru firmă sunt sigur că nu-l va da niciodată pe servitorul lui pe mâna oamenilor-caiman.

— Rassinfosse? E aici?

Bărbatul aprobă.

— Sunteți sigur?

— A fost lumină în vilă o bună bucată din noapte.

Am scos un mormăit de îndoială.

— E căutat de justiție. Josse este principalul martor în ancheta cu privire la moartea soției lui. Dacă tot se ascunde de atâta vreme, de ce oare și-ar asuma oare riscul să se refugieze în propria casă care probabil este supravegheată de poliție?

— De poliția din Kinkulu? Sunt cinci oameni în total, cu ofițer cu tot, toți gata să joace după cum le cântă Sokamine! Iar atunci când colegii lor de la E'ville vor fi avertizați că domnul Rassinfosse a ieșit din ascunzătoare, el va fi dispărut deja de mult timp.

— Chiar dacă de multe ori închide ochii, nu cred că judecătorul de instrucție ar aprecia să fie ridiculizat. Până la urmă va veni să răstoarne casa cu susu-n jos și să îi zgâlțâie pe oamenii de la

Sokamine. Josse trebuie că are un motiv bine întemeiat să apară într-un loc atât de expus. Cel puțin dacă este el. Lumina din salon nu dovedește nimic. Ar fi putut să-i lase cheile lui Van Zeeland, venit să se asigure că niciun document compromițător nu a fost uitat prin dulapuri. Pun pariu că e cam stresat de când Mutien-Marie a evadat. La ce față avea când oamenii lui căutau prin hotel, ai fi zis că era gata să dărâme clădirea cărămidă cu cărămidă pentru a-l regăsi pe servitorul prietenului lui.

Babou interveni cu multă rațiune, pentru a-mi întrerupe presupunerile.

— Domnul Josse a revenit din cauza lacului. Teritoriul britanic al lacului Tanganyika nu este departe cu vaporul.

— Pentru numele lui Dumnezeu! Ai dreptate, Babou! am strigat eu. Oh! Scuze, părinte!

Părintele Clement făcu o grimasă resemnată. Dădeam un exemplu prost indigenilor. Pe perete micuțul Iisus se ghemui și mai mult. În mod evident era și mai nerăbdător decât mine să se întoarcă în Belgia.

— Trebuie să ne întoarcem la Sokamine și să observăm ce se întâmplă la fața locului.

— Nu o să ajungeți în viață. Oamenii-caiman nu se vor lăsa păcăliți a doua oară, avertiză Jean-Marie. După lovitura de ieri noapte, sediul companiei trebuie că este inaccesibil, clădirea transformată în fortăreață. Și chiar dacă ați reușit să-l surprindeți pe domnul Josse, cum îl veți împiedica să se îmbarce?

Părintele Clement ne întrerupse schimbul de replici. Cel mai urgent, ne aminti el, era să-l mutăm pe Mutien-Marie. M-am întors spre pat. Băiatul căzuse din nou letargie. Cu pupilele ciudat de fixe, printre pleoapele pe jumătate închise, cu membrele înțepenite, părea o marionetă uitată într-un dulap.

— Unchiul Martin l-ar putea scoate din district, ascunzându-l în mașina lui.

Părintele Clement dădu din cap.

— Nu vă faceți iluzii. Zona este complet închisă. Pentru a pleca din Kinkulu nu sunt decât două drumuri, mai mult sau mai puțin circulabile. La ora asta cu siguranță sunt blocate de baraje. Iar lacul este și mai periculos. Firma dispune de mai multe bărci rapide și de un vapor.

— Cu cât trece timpul cu atât se strânge menghina, se enervă Jean-Marie. Părintele Clement are dreptate. Mutien-Marie trebuie să plece de aici cât mai repede.

Am arătat cu degetul spre omul care sugerase să-l punem pe Mutien-Marie sub protecția lui Josse.

— Ideea dumitale de a-l duce pe Mutien-Marie la vilă este excelentă. Este ultimul loc unde s-ar gândi să-l caute. Chiar dacă Josse a revenit la Kinkulu nu va zăbovi prea mult acasă.

— Totuși, ce risc… obiectă părintele Clement.

— Aveți o idee mai bună, părinte?

Misionarul clătină din cap, frângându-și mâinile.

Unchiul Martin își petrecuse noaptea în mașină, în curtea misiunii. Atunci când am coborât ca să-l întâlnesc am avut surpriza să dau peste Marie-Dominique și peste micuțul ochelarist, acoperiți de praf dar debordând de energie, ca de obicei. De data asta prezența piticilor mă liniștea. O slăbiciune pasageră, fără îndoială.

Anne a preferat să rămână la adăpost, în colibă, alături de Oscar, îmi explică unchiul Martin căruia îi pusesem întrebarea.

Văzându-mă că mă strâmb, Marie-Dominique încercă să mă liniștească.

— Cine s-ar gândi să caute la ea în baraca aia pierdută?

Poate că așa era. Totuși, având o presimțire rea, am vrut să fac un ocol înainte de-a merge la vila

lui Rassinfosse. Dar părintele Clement mă descurajă insistent.

— Vreți să vă plimbați prin savană pe-o distanță de kilometri întregi, împreună cu Mutien-Marie? Sunteți nebun? Nu o să reușiți niciodată! Din cauza barajelor de pe drumuri nu o să puteți merge decât pe jos. Marie-Dominique are dreptate. Acolo unde se ascunde, prietena dumneavoastră este la adăpost.

În ciuda stării proaste pe care o aveam, până la urmă am acceptat și m-am apucat să pregătesc plecarea.

∵

Fără piața colorată și zgomotoasă, care îi dădea un aer de sărbătoare atunci când am vizitat-o prima oară, casa lui Rassinfosse mi se păru acum mult mai lugubră. Cu gardul ei cu vopseaua scorojită, cu gazonul rahitic, fără nicio urmă de prezență umană, părea complet abandonată.

Lăsându-l pe Mutien-Marie în spatele unui boschet, în grija celor doi pitici, m-am dus să bat la ușă. Fără a provoca nicio reacție. Căile de acces erau, de asemenea, libere. La prima vedere, oamenii de la Sokamine nu plasaseră spioni în împrejurimi – polițiști nici atât. Poate că viclenia noastră îi păcălise. În plus, nu erau chiar atât de numeroși pentru a veghea asupra casei, având în vedere că trebuiau să controleze și drumurile, să păzească sediul Sokamine și să protejeze îmbarcarea lui Rassinfosse.

Pentru a-i înșela pe cei ce supravegheau misiunea, părintele Clement ne-a pus s-o luăm pe un drum de capre, care ducea la vilă după un lung ocol, în timp ce unchiul Martin a pornit pe drum în altă direcție, cu un frate misionar, de statura mea, așezat pe bancheta din spate, îmbrăcat în civil și cu trăsăturile feței ascunse sub o pălărie. Nu am fost interpelați de nimeni, dar drumul s-a dovedit îngrozitor de dificil din cauza pietrelor de care ne

împiedicam la fiecare pas, riscând să-l scăpăm pe Mutien-Marie, pe care îl duceam în spate.

După o ultimă verificare din priviri, m-am dus la ușa din spate. Nu a rezistat mai mult de treizeci de secunde.

Un miros amestecat de trabuc și after-shave mă întâmpină atunci când am intrat în casă. Un parfum foarte condimentat care îmi amintea vag de cineva. Un bărbat, un alb, stătuse aici recent. Oare plecase deja?

Marie-Dominique și ochelaristul se instalară în salon, în spatele canapelei, cu Mutien-Marie, care era tot pe jumătate leșinat, în timp ce eu urcam scările încet strigând nervos:

— E cineva acasă? E cineva acasă?

În baie nu era nimeni. Dușul tocmai fusese utilizat de o persoană nu prea atentă. Era apă peste tot și două prosoape aruncate pe podea. Păr după bărbierit lipit de chiuvetă. Și urme de sânge pe prosopul de mâini galben, care atârna lângă robinet. Sânge proaspăt. Dar nu suficient pentru a umple cratița oamenilor-caiman. Am înmuiat un prosop curat în apă și am coborât cu el în salon.

Piticii se făcuseră comozi. Cu capul sprijinit pe pernele canapelei, beau dintr-o sticlă de whisky care era uitată, chipurile, pe masă. Cu degetul le-am arătat un dulap deschis.

— Nu am atins nimic! protestă geamănul prințului Baudouin.

Nu-mi dădusem seama de dezordinea care domnea în cameră. Ușile comodelor și dulapurilor deschise, fețe de masă șifonate, lucruri deranjate, hârtii împrăștiate. Cel care a cercetat casa era, se pare, foarte grăbit.

— Dom Pauwels… murmură dintr-odată Mutien-Marie, cu ochii întredeschiși, în timp ce îl ștergeam pe față cu prosopul umed.

Exact! Iată unde mai adulmecasem în trecut mirosul de after-shave care plutea în casă atunci când am intrat. În apartamentul lui Pauwels la

E'ville, atunci când m-a primit Rita. Ce să înțeleg din asta? Era, poate, apa de toaletă folosită de întreaga comunitate de albi din Katanga sau parfumul la modă printre admiratorii frumoasei asiatice, ceea ce ridica numărul de suspecți la câteva sute.

L-am zgâlțâit pe Mutien-Marie. Mă săturasem de păpușa asta de hârtie. Creierul lui conținea cu siguranță o parte din informațiile necesare pentru reconstituirea puzzle-ului, numai să fi vrut să îl pună în funcțiune. Am mai încercat o dată să scot ceva de la el. Nicio șansă. Când i-am dat drumul a picat greu pe podea.

— Cunoașteți cu siguranță câteva scheme de voodoo! i-am spus eu lui Marie-Dominique. Acum e momentul să ne faceți o mică demonstrație a talentelor pe care le aveți. Eu renunț. În momentul în care mă adresez tipului ăstuia, electroencefalograma lui coboară la zero.

Sprâncenele femeii se ridicară cu câțiva centimetri. Nu apreciase niciodată felul meu de a vorbi, sau nu mă înțelegea. Debitul meu verbal e uneori cam rapid. În enervarea mea am pocnit de câteva ori din degete. Pe dată, ce miracol, Mutien-Marie se redresă, se frecă la ochi și ne privi cu un aer debusolat. Văzând dezordinea care domnea în jurul lui se strâmbă.

— Te vei ocupa de curățenie după plecarea noastră, Mutien-Marie. Dar mai întâi ce-ar fi să ne spui totul, prietene?

— Patronul mi-a interzis să vorbesc cu străinii, se bâlbâi el.

— Fidelitatea ta pentru domnul Rassinfosse e impresionantă, Mutien-Marie. Dar vezi unde te-a adus. Datorită mie ai scăpat din cratița oamenilor-caiman, nu datorită patronului tău.

Piticii dădură din cap într-un sincron impresionant.

Auzind numele teribilei secte, Mutien-Marie deveni cenușiu la chip și începu să tremure. Marie-

Dominique îmi sări în ajutor ținându-i un discurs în limba lui. Dar perorațiile ei nu avură mai mult efect decât ale mele. Dintr-odată, un zgomot venind din birou ne făcu să ciulim urechile. Oamenii de la Sokamine? Ne reperaseră deja? O ușă se deschise. Jean-Marie!

— Ei bine, vă descurcați?

Am ridicat brațele la cer. În spatele meu, Marie-Dominique și prințul Baudouin se puseră pe râs.

Jean-Marie se apropie de Mutien-Marie care își ținea cârpa udă pe obraz. Recunoscându-l, schiță un surâs slab, primul său semn de viață. Ghemuit lângă el, Jean-Marie îi luă capul pe pieptul lui, spunându-i în același timp o poveste care semăna mai mult cu un cântec decât cu un discurs.

— Îi explică cine l-a răpit, unde l-am găsit și cum a ajuns aici cu noi, îmi traduse Marie-Dominique.

După asta, Mutien-Marie începu să vorbească sau mai degrabă să cânte la rândul lui. În acest timp, pitica se plasă lângă fereastră pentru a observa împrejurimile din spatele perdelei, iar sosia prințului Baudouin urcă la etaj pentru a verifica ce se întâmplă în spatele casei. Eu mi-am pus o porție dublă de whisky și am închis ochii.

Când mă voi întoarce la Bruxelles voi dormi șase luni. Oare Anne va suporta asta sau va profita pentru a-și aprofunda cunoștințele etnologice ale regiunii Katanga? Visam la buticul cu cartofi prăjiți din Piața Jourdan, cel mai bun din Bruxelles, atunci când am simțit că cineva mă trage de mânecă. Era Jean-Marie. Îmi făcu cu ochiul în timp ce mă despărțeam cu greu de porția mea de cartofi prăjiți. Nu reușisem să decid – murături sau maioneză?

— Veniți, îmi spuse el luându-mă de după umeri și ducându-mă în bucătărie. Marie-Dominique care ne urmărise, puse o sticlă de apă pe masă, înainte de a se așeza pe-un scaun.

— Mutien-Marie a jurat pe Biblie că nu va destăinui nimic despre relațiile domnului Rassinfosse și despre afacerile lui. Nici măcar la spovedanie.

— Pesemne că Josse se temea de părintele Clement. Nu fără motiv.

— I-am explicat că tăcerea lui risca să-l ucidă pe stăpânul lui. Dacă voia să îl salveze trebuia să aibă încredere în noi. Doar noi am mai putea interveni.

— Bravo, Jean-Marie. Nici eu nu m-aș fi descurcat mai bine. Ești cumva interesat de un stagiu de pregătire pe lângă un detectiv privat?

Jean-Marie pufni în râs.

— Mulțumesc, dar eu sunt miner. Meseria asta mi se pare mai puțin periculoasă. Am preferat întotdeauna munca fizică.

Își încordă mușchii impresionanți. Marie-Dominique scoase un fluierat admirativ și își dezveli dinții de carnivor.

— Mutien-Marie știe unde se ascunde Rassinfosse? am reluat eu.

Jean-Marie clătină din cap.

— Nu a primit nicio veste de la patronul lui de când soția acestuia a fost ucisă.

— Atunci cine l-a ajutat?

— Crede ca familia Pauwels. Dar nu e decât o presupunere.

— Ah, da, prietenii lui cei mai buni…

Jean-Marie făcu o mutră care exprima îndoiala.

— Mutien-Marie nu vorbește așa despre ei. Am impresia că îi e teamă de ei. La fel și de patronul lui.

— Mai spune o dată!

Privirea lui Jean-Marie era sumbră, de parcă niște gânduri bolnave, pe care prefera să nu le rostească, se perindau prin mintea lui.

— Din câte am înțeles, domnul Pauwels îl are cu ceva la mână pe domnul Rassinfosse.

Își răsuci pumnii strânși, unul peste celălalt.

— E suficientă o răsucire pentru ca Rassinfosse să fie strangulat.

— Cu ce îl are la mână? Pozele lui Baudouin cu Rita Pauwels?

— Nu, am spus eu. Eu cred că pentru Rassinfosse pozele astea sunt pe post de contragreutate, pentru a înclina balanța. Dacă îmi faci o nefăcută, dragul meu Adrien, toată colonia o va admira pe soția ta în brațele unui indigen. Vă rog să mă scuzați, am adăugat eu în atenția lui Marie-Dominique care îmi aruncă o privire dușmănoasă.

Pentru că Jean-Marie nu înțelegea despre ce vorbeam, i-am făcut un rezumat al conversației mele cu familia Pauwels la Elizabethville.

— Aveți dreptate, domnule Michel. Baudouin M'Bandu s-ar fi aruncat și în foc pentru patronul lui.

Ăsta fu singurul lui comentariu. Îi respectam tăcerea și furia. Ceea ce Rassinfosse îi ceruse prietenului său îi amărâse inima. Nu aș fi vrut să fiu în locul lui Josse dacă ar fi apărut în acest moment în bucătărie. Ca de obicei, pitica avu ultimul cuvânt.

— Pe tipii ăștia aș fi foarte încântată să pun la cratiță și nu ar fi frică la mine să mă otrăvească sângele lor blestemat.

Râsul ei puternic mai destinse atmosfera.

— Mutien-Marie știe numele celorlalți buni prieteni ai lui Rassinfosse?

— Doi ruși, spuse Jean-Marie.

Am tresărit, ceea ce l-a făcut să zâmbească.

— Știam că asta o să vă placă! Rassinfosse i-a invitat de mai multe ori la cină.

— Niște tipi cam șifonați, cu pielea foarte albă, aproape palidă? Leon, bătrânul alb care ține o bodegă pe malul lacului ne-a povestit despre ei, că vin din când în când în vizită, de pe Tanganyika.

— Chiștoacele de la țigări? strigă Marie-Dominique.

— Da, i-am ratat la limită atunci când am fost în vizită la Sokamine. Poate că erau încă în clădire în timp ce Van Zeeland ne îndruga verzi și uscate.

— Mutien-Marie i-a văzut la vilă?

— El a fost cel care le-a servit masa. Dar nu a auzit nimic din ce vorbeau. Între ei vorbeau engleză. Într-o zi i-a condus până la chei pentru a transporta un colet de dimensiuni mari. Când au ajuns acolo, muncitorii de la Sokamine transbordau cutii pe vaporul lor. O femeie blondă i-a întâmpinat la bord. Micuță și foarte frumoasă, i-a zâmbit amabil atunci când a pus pachetul pe masa din cabina de pe punte, și i-a dat un bacșiș generos.

— Toate astea nu ne ajută deloc, sau prea puțin, am croncănit eu.

Marie-Dominique protestă.

— Totuși. Dacă rușii are un vapor, și se plimbă prin zonă, poate că ei e încă la chei.

— Ca să îmbarce un pasager foarte grăbit să treacă pe partea cealaltă a lacului! Marie-Dominique, ai dreptate! Repede, să ne întoarcem la Sokamine!

— Și oamenii-caiman?

— Ar trebui să le fie teamă de noi! Și noi are canini la fel de puternici ca ei!

Când se puse pe râs, lui Marie-Dominique îi străluciră îngrozitorii colți ascuțiți. Antrenat de buna ei dispoziție, am izbucnit în râs la rândul meu. Cu piticii ăștia alături de mine mă simțeam pregătit să înfrunt toate sălbăticiunile Africii și imperiul sovietic, la un loc!

19.

Smokkelaars[{32}]

Luând-o pe niște poteci ascunse, pe care doar el le știa, Jean Marie ne ghidă până la lac, evitând cu abilitate posturile de gardă pe care firma Sokamine le plasase, probabil, pe rutele de acces.

— Într-o altă viață, îmi explică el, făcându-mi cu ochiul, mi s-a întâmplat să mă ocup puțin cu traficul pe Tanganyika. Ceea ce mi-a permis să aflu toate ocolișurile drumurilor secrete ale *smokkelaars.*

Nu conta că mă plimbam prin centrul *Continentului Negru,* nu prea departe de locul în care Stanley îl găsise pe Linvingstone, pe care toți îl credeau pierdut în locul cel mai misterios al planetei, nu mă simțeam deloc departe de țară: belgienii exportaseră în Congo toate specificitățile culturii lor, chiar și dragostea pentru piața neagră.

După o lungă ezitare îl lăsaserăm pe Mutien-Marie în casa lui Rassinfosse. Chiar dacă își revenise în simțiri, băiatul nu era, în mod evident, capabil să ne însoțească. Vila rămânea în continuare locul cel mai sigur pentru el, mai ales dacă oamenii firmei își puneau toate forțele la dispoziție pentru evacuarea lui Josse și a rușilor pe lac.

Pentru soarta Annei, însă, îmi făceam mai multe griji, fiind singură în savană, la mila răufăcătorilor pe timpul zilei, și a sălbăticiunilor noaptea. Cred că murea de frică în fundul colibei, în ciuda prezenței lui Oscar. Un presentiment neplăcut mă îndemna să mă duc la ea cât mai repede și să-i las pe pitici să se ocupe de Rassinfosse. Până la urmă și ei lucrau, la fel ca mine, pentru serviciile secrete belgiene – în orice caz, pentru Van Tieghem. Dar niciun animal sălbatic nu era la fel de periculos precum oamenii de la Sokamine. Din acest motiv,

după o lungă ezitare, am ales totuși să mă alătur micuței gâște ce pornea spre lac.

∵

Am sosit la căderea nopții. Epuizat, cu picioarele terminate, cu fața devorată de țânțari sau cine știe ce alte creaturi, nu mai mersesem în viața mea atât de mult și în condiții atât de precare. Pentru a-mi menține condiția, mi-am promis ca la întoarcerea la Bruxelles să fac în fiecare zi turul parcului Josaphat cu bicicleta.

Când am ajuns pe malul lacului nu cred că eram într-o formă mai bună decât Mutien-Marie. El, cel puțin, avea șansa să poată să pună mâna în orice moment pe rezerva de alcool.

— Acolo, priviți! șopti Marie-Dominique.

În ciuda lunii foarte luminoase și a cerului senin, nu puteam să disting decât niște umbre minuscule, mai mici decât furnicile, agitându-se în depărtare. Putea fi la fel de bine o armată în mișcare sau niște palmieri tremurând în bătaia vântului.

— Prea târziu, se îmbarcă! strigă Jean-Marie.

Cum am continuat să avansăm, am reușit și eu până la urmă să disting forma unui vapor în fața clădirii Sokamine și câțiva oameni agitându-se pe chei în timp ce noi ne apropiam, protejați de un pâlc de stânci și de rășinoase. Marie-Dominique avea dreptate. Incredibilul Rassinfosse venise la Sokamine. Căutat – în principiu – de către toate forțele de poliție ale coloniei, Josse se plimba calm pe cheiul din lemn, în așteptarea momentului în care vaporul era pregătit să pornească în larg. Cu trăsăturile destinse, proaspăt ras, hainele călcate în mod impecabil, avea înfățișarea unui proprietar de yacht plecând în weekend, când de fapt el se pregătea să abandoneze totul, să se exileze, să-și schimbe complet viața. Moartea lui Jeannine, fuga, viața în clandestinitate, poliția pe urmele sale, nimic din toate astea nu îi lăsaseră vreo urmă pe fața care afișa același aer arogant ca la E’ville,

atunci când ne-am cunoscut. Se gândea oare să revină mai târziu, când dosarul ar fi fost deja clasat, pentru a se da mare din nou în cercurile de colonişti din înalta societate, din capitala provinciei Katanga, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat? În orice caz, situaţia care îl aştepta în străinătate părea să îl consoleze pentru pierderea locului de muncă, a bunurilor, a ţării şi chiar a soţiei sale.

Un alb i se alătură. Cu pielea foarte palidă, cu faţa acoperită de pete de roşeaţă şi cu un început de chelie, îi puse în mod familiar mâna pe umăr şi îi întinse pachetul său de ţigarete. Răspunsul lui îl făcu să râdă. Un râs dezagreabil, sec, metalic, ce răsună bizar în noapte. Bâzâitul insectelor, ţipetele animalelor, toate zgomotele părură suspendate pentru un răstimp, chiar şi vântul. Tipul era unul dintre faimoşii ruşi care bântuiau prin zonă.

— Îl recunosc! exclamă Jean-Marie. L-am mai văzut la mina unde sunt eu şef de echipă. L-am remarcat pentru că nu pierdea niciodată vremea. Mereu urmat de un alt tip care îi semăna ca un frate, se încuia pentru o oră sau două în birourile direcţiunii, înainte de a pleca, urmărit ca o umbră de sosia lui, pe când toţi ceilalţi vizitatori (erau de toate naţionalităţile, mai ales americani) petreceau cel puţin o noapte în hotelurile din împrejurimi – femeiuştile din zonă sunt renumite în toată ţara.

— L-ai văzut de mai multe ori la mină?

— De două sau trei ori. Mereu la sfârşitul după-amiezii, după plecarea ultimei echipe. Într-o zi, pe când întârziasem din cauza unui accident care se petrecuse în timpul zilei, şeful a venit la mine în birou, furios că sunt încă la sediu şi mi-a ordonat să plec. În timp ce ieşeam i-am văzut pe cei doi ruşi, cu ţigările în colţul gurii, intrând în biroul lui. Când a remarcat că mai eram acolo, şeful mi-a făcut un semn nervos să dispar.

Dragul de Van Zeeland apăru şi el, însoţit de un gardian înarmat cu o puşcă, ce se postă la intrarea

pe chei.

— Până chemăm noi poliția ei vor fi deja de partea cealaltă a lacului, am spus eu.

Jean-Marie, cu capul ridicat și nările foarte dilatate, adulmeca aerul în căutarea a nu știu ce arome.

— Prieteni sau dușmani? întrebă Marie-Dominique.

— Prieteni, răspunse el cu o voce gravă, în timp ce examina împrejurimile.

Cum urma să îi cer o explicație, se întoarse către mine.

— *Smokkelaars* ne supraveghează încă de când am pus piciorul pe teritoriul lor. Ideea e să verifice dacă suntem polițiști, vameși sau concurenți veniți să punem mâna pe prada lor.

Din instinct, am întors capul fără să disting nimic prin frunzișul în tonuri de gri. În fața figurii mele îngrozite, Jean-Marie izbucni în râs.

— Calm, domnule Michel! Suntem în Congo, nu în Vestul Sălbatic. Doar nu vă așteptați acum să vedeți cum apar din tufișuri niște indieni pictați în culorile războiului, pentru a vă lua scalpul.

Exact în momentul acela, vreo zece negri, aproape dezbrăcați, decorați ca niște brazi de Crăciun, apărură ca prin magie de nicăieri și ne înconjurară, scoțând strigăte guturale. Chiar și cei doi pitici rămaseră perplecși. De cum îl recunoscură pe Jean-Marie, sălbaticii se îngrămădiră lângă el, bătându-l pe umăr și pe burtă, emițând tot felul de formule care păreau că exprimă o mare satisfacție. După această regăsire virilă, am fost prezentat tinerilor amabili, la fel și cei doi pitici. Am observat că micii mei camarazi păstrau o atitudine foarte rezervată și că se făcuseră și mai mici.

Jean-Marie mi-i arătă pe doi dintre prietenii lui care purtau un arc și săgeți.

— Dați-mi voie să vi-i prezint pe Baptiste și pe Pascal, dom Michel. În orele de birou ei lucrează

ca directori adjuncți la PTT.

— Și în zilele de odihnă pe care ni le dă Dumnezeu, ne dedăm puțin la acțiuni de *smokkelage* în compania dragului nostru Jean Marie, spuse Pascal cu un accent de academician francez.

Observându-mi uimirea, Jean-Marie mă informă că Pascal frecventase seminarul în Franța pe o perioadă de mai mulți ani. Mi-am întins arătătorul spre pieptul său gol, acoperit de desene multicolore, fața brăzdată de cicatrici, arcul și săgețile sale.

— Și ți-ai pierdut vocația atunci când ai pus piciorul înapoi în țară?

Pascal dădu din cap.

— Absolut deloc. Respect prea mult misiunea oamenilor bisericii pentru a o murdări cu activitățile mele de zi cu zi.

— Ați fi putut alege să îi învățați pe alții căile Domnului, decât să vă umpleți buzunarele făcând trafic pe piața neagră…

Pascal protestă energic.

— Tot Dumnezeu a creat și banii și piața neagră. A vrut ca fiecare să-l slujească cum poate, în funcție de talentele sale, și să-și urmeze calea. *Fiat voluntas tua!*[33].

Am dat din cap.

— Preoții albi pot fi mândri că au format un discipol atât de ascultător!

— De aceea le duc mereu misionarilor mici cadouri, pe post de mulțumiri. Ceea ce mă ajută să fiu pomenit în rugăciunile lor. Și protejat de bunul Dumnezeu, spuse el plecându-și ochii.

Jean-Marie le explică prietenilor lui ce ne aducea pe teritoriul lor, ceea ce îi făcuseră oamenii de la Sokamine lui Mutien-Marie, moartea lui Jeannine Rassinfosse.

— Și ce plan aveți? întrebă Baptiste. Știm cu toții că firma asta este un cuib de șerpi. *Delenda Carthago!* Trebuie să distrugem Cartagina!

M-am întors spre pitici. În grabă, nu am mai putut să comunicăm cu Van Tieghem, ceea ce ne obliga din nou să improvizăm.

— Să-l observăm pe Rassinfosse și pe prietenii lui ruși cum navighează spre coasta lacului Tanganyika este o sursă de informații interesantă, dar care nu ne va ajuta să înțelegem niciunul dintre misterele pe care le anchetăm. Rassinfosse este martorul cheie în afacerea asta. Doar el este în măsură să ne lumineze cu privire la legătura dintre moartea lui Baudouin M'Bandu, jaful de la Doutremont & Pauwels, asasinarea lui Jeannine, operațiunile secrete ale Sokaminei și răpirea lui Mutien-Marie.

— Ca să nu mai spunem și despre prezența rușilor, adăugă micul ochelarist.

— …și chiar aceea a doctorului Kwanga, în noaptea la jaful de la Mombayo, remarcă Marie-Dominique.

— Ce ghiveci! strigă Jean-Marie cu un oftat prelung.

— Rassinfosse, odată ajuns în Tanganyika, va fi intangibil. Până îi adresează Belgia Marii Britanii o cerere oficială de extrădare, va avea timp să moară de bătrânețe de o sută de ori.

— *Ergo,* trebuie împiedicat să părăsească ținutul nostru încântător, spuse Pascal.

— Nu cumva vă inspiră Cartea înțelepciunii lui Solomon? am întrebat eu. Dar cum să-l reținem pe Rassinfosse?

— La prima vedere văd două posibilități, interveni Jean-Marie. Ori îl izolăm de camarazii lui și îl ridicăm…

— Foarte simplu… Altă idee?

— Ori îi facem fuga imposibilă.

— Scufundând vaporul cu arcul și săgețile? interveni Pascal.

— Sau îl convingem pe domnul Josse să se întoarcă cât mai repede la Kinkulu pentru a face să

dispară câteva urme jenante pe care a uitat să le șteargă.

Am reacționat puternic.

— Vă gândiți la Mutien-Marie? Nu vă bazați pe mine că o să-l sacrific. Imaginați-vă ce soartă îl așteaptă dacă oamenii-caiman pun mâna pe el…

— Cratița! spuse Marie-Dominique cu un rânjet larg.

Pascal clătină din cap.

— Ia te uită! Doar nu mă luați drept un antropofag? Mă gândeam mai degrabă la prietenul meu doctorul Kwanga…

Am strigat de uimire. Jean-Marie păru și el la fel de șocat precum cei doi pitici. Pascal zâmbi.

— L-am cunoscut pe Edouard Kwanga la poșta din Albertville. Am debutat împreună în același birou. El se ocupa cu telegramele și cu vânzarea de lozuri la loteria din colonie. Eu, cu corespondența și cu mandatele. Ne-am împrietenit foarte repede. Aceeași vârstă, același nivel de educație. Locuiam împreună în aceeași cabană. Ne interesau aceleași fete. Sau, mai exact, eu îi aduceam fete și el le ținea discursuri mărețe cu privire la demnitatea omului negru, sclavagism, colonialism, ceea ce le punea pe fugă pe cele mai frumoase dintre ele! De cele mai multe ori rămâneam doar noi doi în jurul unei beri, pentru a pune la cale viitorul Congo-ului în general, și pe al nostru în particular. În perioada aceea aveam aceleași ambiții: să devenim mici șefi în administrația colonialistă. Edouard dorea putere, influență. Eu, mai mulți bani pentru a seduce femeile! Kwanga era deja obsedat de ideea de independență. Își petrecea timpul scriind texte pe care le imprima noaptea la vechea mașină pe alcool de la birou, în timp ce eu stăteam la pândă. Mărturisesc că ideile lui mă lăsau indiferent. Un stat independent? Poate într-o zi. Dar o zi îndepărtată. După moartea noastră și a copiilor noștri. Să ne luptăm, să ne sacrificăm viețile pentru o fericire ipotetică în secolele viitoare, *in saecula,*

saeculorum[34]? Nu, mulțumesc! Anii petrecuți la seminar mă făcuseră să nu mai doresc niciodată să lucrez pentru eternitate. Să profităm de scurta noastră trecere prin lume, iată concluzia cam păcătoasă la care m-au condus studiile mele. *Fugit irreparabile tempus*.[35] După ce-a plecat Kwanga, l-am pierdut din vedere timp de mai mulți ani. Până când a reluat contactul cu mine. Aflase că rămăsesem în administrația poștei…

— Doar pe timpul zilei, spuse Jean-Marie. Pe timpul nopții, Pascal a pus la punct cea mai frumoasă rețea de trafic din regiune.

— Îmi realizam ambițiile, răspunse Pascal. La fel ca Édouard, devenit un admirat lider al unora dintre locuitorii regiunii Katanga, căutat de belgieni, temut și urât de micii albi. În numele vechii noastre prietenii, dorea să îmi încredințeze direcțiunea unei secțiuni a mișcării sale la Albertville. Dar, mai ales, conta pe generozitatea mea pentru a alimenta casieria organizației sale. Impozitul revoluției pe profiturile mele nocturne.

Pascal se încruntă.

— Uneori negrii ajung mai rău decât albii atunci când încearcă să-i copieze…

Toți izbucniră în râs.

— În ciuda trecerii anilor, perspectivele unei schimbări de regim în Congo-ul belgian și în Africa în general, rămâneau improbabile, continuă Pascal. De când câștigaseră războiul, belgienii, precum francezii și englezii, își întăriseră prezența în colonii, de care aveau mare nevoie pentru a-și redresa economiile. Să credem că ne vor face cadou din materiile noastre prime, uraniu, cupru, cacao, aur, diamante, era un vis absurd. Și oricum politica nu mă interesa mai mult decât în tinerețe. Dar îl iubesc mult pe prietenul meu Édouard. Îi admir pasiunea, candoarea, entuziasmul. E un băiat bun, sincer, cinstit. Și cred că are nevoie de mine pentru a reveni la o viață normală. De fiecare dată când vine în zonă reușim să ne întâlnim și să

golim câteva sticle, în amintirea vremurilor vechi, gândindu-ne la ziua în care el va fi președinte.

— Îi mai duceți și acum fete la el? întrebă Marie-Dominique.

Pascal pufni în râs.

— Doctorul Kwanga este un om prea serios pentru a-și pierde vremea cu femeile! Din mai multe puncte de vedere, îmi amintește de preoții de la seminar, atât de preocupați de dragostea de Dumnezeu încât uită de ființele vii.

— Am auzit că Édouard este căsătorit, spuse Jean-Marie.

Pascal dădu din cap afirmativ.

— E adevărat. Cu una dintre verișoarele sale, Agathe. Este chiar fericitul tată a doi copii. Dar nu am avut niciodată ocazia să-i cunosc. Ea lucrează cu el, e dedicată cauzei lui și trăiește ca el, în clandestinitate. Dar nu îl însoțește în campania lui prin Katanga. Odată cu sfârșitul războiului, lupta politică a devenit mai dură și reacția coloniștilor la revendicările de independență din ce în ce mai energică. Având în vedere dezmembrarea progresivă a coloniilor din Asia și creșterea în intensitate a mișcărilor anticoloniale în toată Africa, belgienii trăiesc în defensivă. Nu sunt numeroși, se simt amenințați, și au devenit subit conștienți că toată nebunia asta poate să le explodeze în față mai devreme decât și-ar fi imaginat.

— Și mai repede decât te gândeai tu… observă Jean-Marie. Asta nu te incită ca, de data asta, să te alături luptei lui?

— *Spiritus promptus est, care autem infirma.* Spiritul este dispus, dar carnea este slabă…

În timpul dialogului acesta îi simțeam lângă mine pe pitici din ce în ce mai enervați. În timp ce sosia prințului Baudouin observa pregătirile de îmbarcare pe cheiul de la Sokamine, Marie-Dominique se foia.

— Nu mai terminat odată cu pălăvrăgeala asta? explodă Marie-Dominique. La ce e bune toate poveștile astea dacă dom Josse o ia din loc?

— Da, Pascal. De ce ne vorbește tu despre doctorul Kwanga? Ce așteaptă tu de la el? adăugă chiorul. Speri oare că Kwanga o să îl numește pe dom Josse ministru în guvernul lui pentru a-l reține în Congo?

Jean-Marie se întoarse spre Pascal.

— Édouard e pe bune cu Rassinfosse. Și Sokamine ar face orice pentru ca această legătură să rămână confidențială, vă dați seama.

I-am privit pe cei doi pitici, erau la fel de surprinși ca mine. Pusesem oare mâna pe secretul pe care încerca să-l afle Van Tieghem de atâtea luni? Țelul anchetei noastre? Motivul misiunii noastre în Katanga? Explicația tuturor cadavrelor semănate în jurul meu încă de când plecasem din Anvers? De unde avea Pascal această informație? Nu era oare doar un zvon lansat pentru a-l discredita pe doctorul Kwanga în ochii susținătorilor lui?

— Dacă e un zvon, este însuși Édouard cel care îl împrăștie, răspunse Pascal. Eu știu asta chiar de la el! Chiar mai mult de atât. I-am văzut cu ochii mei pe Kwanga și pe Rassinfosse împreună.

Mi-am reținut un strigăt de uimire.

— Aici? La Kinkulu?

— Bineînțeles că nu. Kwanga este căutat de toate polițiile.

— La fel și Rassinfosse, am observat eu.

— Eu vorbesc despre perioada în care locuiam împreună la Albertville. Domnul Josse se furișa noaptea pentru a ni se alătura incognito.

— Asta nu era interzis?

— Dacă cineva l-ar fi văzut în cartierul indigenilor ar fi pretins că a venit să caute fete. De altfel, adăugă el cu un aer ștrengar, după ce mi-au povestit niște prietene, nu în rare ocazii se

întâmpla să facă un ocol prin cartierul roz înainte de-a se întoarce în orașul european.

— Probabil că voia să-și întărească alibiul.

— Cu siguranță…

— Un om foarte scrupulos, constată Jean-Marie.

— Da. Un mare nenorocit! concluzionă Marie-Dominique în timp ce compatrioții ei clătinau din cap.

— Să-l bănuim pe Rassinfosse că finanțează mișcarea de independență nu prea ține, am mormăit eu.

Pascal ridică din umeri.

— Să nu mă puneți să vă povestesc conținutul conversațiilor lor. Édouard mă dădea afară înainte de fiecare vizită a lui Rassinfosse. Și întotdeauna a refuzat să-mi răspundă la întrebări. „Politica este o chestiune prea complicată pentru tine”, spunea el bătându-și joc de mine. Este fraza pe care i-o întorceam eu de fiecare dată când încerca să mă ia la o întrunire sau să mă pună să lipesc afișe sau să distribui manifeste. Sau dacă mă ruga, din când în când, să-i duc un mesaj lui Rassinfosse. Erau mereu foarte scurte și redactate într-un stil ermetic, plin de emfază. Cifre, date, uneori fraze poetice, genul de mesaje care se difuza pe BBC în timpul războiului, în atenția Rezistenței. De neînțeles pentru cei care nu știau codul.

— Și de ce dom Josse îl frecventa pe negrul ăsta? întrebă micuțul cel chior ridicându-și ochelarii pe nas.

— O chestie cu uraniu, poți să fii sigur de asta, spuse Marie-Dominique, încruntându-se. Dacă Congo devine independent, firma Sokamine vrea ca să profite în continuare de aprovizionare.

— Aveți dreptate, reluă Pascal. Am sfârșit prin a descifra sensul unora dintre mesajele lor. Nu mă interesa în mod deosebit. Dar mă enerva ideea de-a fi luat drept un mesager orb și analfabet. Date și locuri de întâlnire, livrări de marfă, chestii de genul ăsta, iată ce conțineau mesajele. Din când în

când se anunțau unii pe alții despre întâlniri cu alți „prieteni”, ruși spre exemplu.

— Roșii sprijină mișcările anticolonialiste peste tot în lume. De ce nu și în Congo-ul belgian? După decolonizare, speră ei, africanii se vor răzbuna pe foștii stăpâni și se vor alia cu ei.

— Ce calcul naiv! spuse Pascal. Atunci când vom prelua frâiele, vom conduce așa cum ne-au învățat albii: îndreptându-ne către cei care au banii. *Ultima ratio regum.*[36]

— Te gândești că ai putea să-l convingi pe Kwanga să intervină pe lângă Rassinfosse să-și anuleze călătoria? Visezi! De ce ne-ar ajuta? Știi măcar dacă el se află în acest moment în Katanga?

Pascal făcu cu ochiul.

— Dacă tu nu știi, nici Josse nu știe! Imaginează-ți că primește un mesaj de la Kwanga, în care acesta insistă să-i vorbească de urgență.

Am dat din cap.

— Josse este prea grăbit să treacă de partea cealaltă a lacului, ca să-și anuleze plecarea pentru a da curs unei invitații la ceai din partea doctorului Kwanga. De data asta polițiștii îi stau în coastă. Este vorba despre o crimă, nu doar despre un simplu jaf petrecut într-un mic orășel pierdut în interiorul provinciei. Vă imaginați panica provocată de moartea lui Jeannine printre coloniștii de la Elizabethville? Sunt sigur că nu se vorbește decât despre asta în capitală. Femeile închise în vilele lor, paza suplimentată în jurul caselor, poate chiar întăriri venite de la Léo, asta este cu siguranță starea de fapt în provincie. O albă ucisă în Congo e o chestiune care face valuri până în metropolă. Puteți să fiți siguri că toate mijloacele au fost mobilizate pentru a pune mâna pe vinovat. Oamenii de la Sokamine știu că, de data asta, să le strecoare niște bancnote sticleților din zonă, nu va fi suficient pentru a le cumpăra inerția. După asasinarea lui Jeannine și fuga lui Josse, forțele de ordine sunt în stare de alertă.

Patronii de la Sokamine au simțit cu siguranță unda de șoc până aici. Ceea ce explică replierea lor. Îmi imaginez cât de stresați au fost când au aflat că Mutien-Marie a fost eliberat de niște luptători misterioși chiar în noaptea întoarcerii lui Rassinfosse la Kinkulu. Dacă ar ști că e doar o pură coincidență!

— Ceea ce înseamnă că și ei îl presează pe Rassinfosse să dispară, adăugă Marie-Dominique trecându-și arătătorul pe gât.

— Poliția judiciară poate debarca aici în orice moment, am spus eu. În aceste condiții nu prea cred că Josse va mai întârzia din cauza unui mesaj de la vechiul său prieten Kwanga.

În timpul schimbului nostru de păreri, oamenii firmei continuau să încarce lăzi la bordul ambarcațiunii, certați de un supraveghetor ale cărui bombăneli ajungeau până la noi. Pe chei, Josse și Van Zeeland erau antrenați într-o discuție foarte animată. Se simțea atmosfera febrilă, electrică. În mijlocul acestei agitații, doar cei doi ruși stăteau impasibili. Sprijiniți de o barieră, fumau observând agitația crescândă din jurul lor, ca și cum nu riscau să fie atinși de ea. Două puncte roșii în noapte, extrem de îngrijorătoare, naiba știe de ce.

20.

Peștele a mușcat momeala

— Dacă doctorul Kwanga povestește autorităților belgiene ceea ce știe despre activitățile firmei Sokamine, asta poate fi o amenințare la fel de gravă pentru patronii firmei precum arestarea domnului Rassinfosse, spuse Pascal.

— Aveți dreptate, am spus eu. Mă îndoiesc că dosarul împotriva lui Josse este foarte gros. Încă de la începutul interogatoriului va fi capabil să ofere niște motive excelente pentru a-și explica dispariția, va poza în victimă și va denunța persecuția unui biet văduv îndurerat. Pun pariu că-și va fabrica un alibi beton cu martori ireproșabili, susținuți, la rândul lor, de alți oameni respectabili.

— Dacă i s-ar prelungi șederea în custodia poliției, judecătorul va primi niște apeluri discrete cu privire la îngrijorarea produsă în rândul albilor de detenția unei personalități atât de cunoscute în regiune, în timp ce activiștii negri continuă să-și facă de cap nepedepsiți, reluă Pascal. Nu, Josse nu are de ce să-și facă prea multe griji. În schimb, dacă prietenul meu Kwanga începe să vorbească, asta cu siguranță va produce scântei. Secretele sale vor provoca un scandal imens, care va zgudui o grămadă de lume, până în metropolă. Transport ilegal de uraniu și de arme, trafic cu rușii, finanțarea mișcărilor anticolonialiste, totul cu complicitatea unor belgieni bine plasați.

— Vrei să spui ca Josse nu va risca să îl lase pe Kwanga în urmă? exclamă Jean-Marie.

— O dată ce Rassinfosse va fi la adăpost în Tanganyika, pun pariu că prietenii lui vor face totul pentru a se debarasa de el.

— *Ergo*. Apariția dragului meu Édouard ar fi o surpriză teribilă pentru oamenii de la Sokamine. Ar

avea dreptul la covorul roșu, șampanie și cea mai bună cabină de la bord.

— O cabină pe care nu ar putea ca să ocupe prea mult timp, doar până ei trece frontiera, în mijlocul lacului, unde apa este cea mai adâncă…

— Vezi vreun mod de a-l aduce aici pe dragul de Kwanga și a-l convinge să joace rolul victimei care se căiește înainte ca vaporul să ridice ancora, adică în mai puțin de jumătate de oră?

Un zâmbet larg îi lumină fața lui Baptiste.

— Nu vă stresați. E mai mult timp decât am nevoie pentru a obține o frumoasă scrisorică semnată de prietenul meu Édouard…

∵

Pascal era îmbrăcat cu costumul și cravata lui de angajat al PTT atunci când ne prezentarăm împreună la birourile Sokamine. Când se ocupa cu diversele activități de trafic, avea întotdeauna grijă să-și ia uniforma cu el. În fața polițiștilor, haina îl face pe om…

La primul baraj, paznicii, toți negri, ne-au pus ceva probleme înainte să ne lase să trecem. Prezența mea – un alb – pe străzile ce duc la firmă, în plină noapte – și numele lui Van Zeeland, ne serviră drept pașaport. La al doilea baraj, doi tipi culcați pe jos, cu o sticlă de bere în mână, cu ochii pe jumătate închiși, ne făcură semn să avansăm cu un gest nonșalant. Dar chiar înainte de-a ajunge la clădirile firmei, am fost opriți de o patrulă de patru tipi cu niște fețe amenințătoare, acoperite de cicatrici impresionante. Niște zdrahoni musculoși cu priviri sălbatice. Oameni-caiman.

Unul dintre ei îl însoțise pe Van Zeeland în timpul percheziției de la hotel, după evadarea lui Mutien-Marie. Am văzut în privirea lui faptul că și el m-a recunoscut și că și-a amintit că patronul lui nu m-a tratat prea prietenește. În ciuda curajului și a optimismului său, am simțit că frumoasa încredere a lui Pascal se fisura sub undele de energie negativă ale oamenilor-caiman.

După ce s-au învârtit în jurul nostru, ca niște pantere în cuști, unul dintre ei ne-a întrebat ce căutam în zonă. Anunțul nostru cum că Rassinfosse ne așteaptă provocă o oarecare nedumerire. Fără a adăuga un cuvânt, bărbatul se îndepărtă pentru a verifica ce e de făcut. Douăzeci de minute mai târziu, reveni, însoțit chiar de Josse, cu un surâs ironic pe buze și țigara în gură.

— Domnul Van Loo? Cu surpriză excelentă! spuse el pe un ton fals monden. Ce loc ciudat pentru a continua agreabila noastră conversație de acum câteva seri…

— Îmi pare rău că vă fac să vă pierdeți timpul, Josse. Dar am niște vești care vă vor interesa.

Ridică din umeri.

— Îmi pare rău, dar mă cam grăbesc, dragă prietene. Mi-ar fi plăcut să beau cu dumneata un pahar în cinstea bietei *noastre* Jeannine. Dar chiar nu am timp. Poate altă dată. Cel puțin dacă prietenii noștri ne vor mai permite… adăugă el cu un râs scurt, arătând cu o mișcare a capului către cei patru paznici care mă fixau fără a-și ascunde ostilitatea.

Cu prețul unui efort uriaș am continuat, prefăcându-mă că astfel de amenințări nu mă impresionează.

— Cred că îl cunoașteți pe Pascal, nu-i așa?

Josse se uită surprins la congolez. În mod evident nu-l recunoștea.

— Ne-am întâlnit acum ceva timp, pe vremea când locuiam cu Édouard Kwanga, precizează Pascal, ușor palid, dar cu o voce mai fermă decât aș fi crezut.

Sprâncenele lui Josse se ridicară puțin, singura lui reacție înainte de-a se întoarce către mine cu un zâmbet disprețuitor.

— Băiatul ăsta își imaginează că îmi amintesc de el? Cam vanitos. Pentru mine, toți negri ăștia seamănă între ei.

Se uită la ceas și își zdrobi țigara. Răbdarea i se terminase. Chiar dacă încerca să ascundă asta, nervozitatea i se ghicea în mișcările mâinii, care se deschidea și se închidea mașinal. Pe chei, încărcarea era finalizată. Vaporul nu mai aștepta decât îmbarcarea pasagerilor. Dacă planul lui Pascal eșua, eram numai buni pentru cratița oamenilor-caiman.

— Prietenul nostru Pascal vă aduce o scrisoare urgentă din partea doctorului Kwanga.

Josse, care se pregătea deja să plece și să ne abandoneze gărzilor sale, se opri pentru un moment.

— Édouard vrea neapărat să vă vorbească, spuse Pascal.

Reacția lui Rassinfosse fu incredibilă. În loc să se uite la mesaj, se întoarse către mine. Agitându-și furios arătătorul, mă forță să-i explic prezența mea în compania unui prieten al doctorului Kwanga – dovadă că îl recunoscuse foarte bine pe Pascal, contrar a ceea ce pretindea.

— Ultima oară parcă erați agent de asigurări, domnule Van Loo. Și susțineați că anchetați jaful de la Doutremont & Pauwels. Acum v-ați transformat în ambasador al mișcării de independență congoleze? Ce risc incredibil pentru o companie atât de puțin aventuroasă, așa cum este Celtic!

— Vă înșelați, Josse. Din contră, este un demers foarte prudent. În acești dificili ani de după război este periculos să-ți pui toate ouăle în același coș. Și noi acționăm la fel ca dumneavoastră, mizând pe ambele tabere, pentru a ne asigura că, la timpul potrivit, suntem de partea cea bună.

Josse izbucni în râs fără ca asta să destindă câtuși de puțin atmosfera.

— Pentru a manevra atât de abil cazuistica, dragă domnule Van Loo, cred că ați fost format ca și mine de iubiții noștri frați iezuiți! Pun pariu că ați urmat Colegiul Saint Michel?

— Ascultați-mă…

— Gata! strigă Josse, lăsând să-i cadă masca. S-a terminat cu circul ăsta, băieți!

Cercul oamenilor-caiman se strângea amenințător în jurul nostru. Pesemne că începea deja să le miroasă a tocăniță. Pariul nostru nu avea rezultatul scontat. În timp ce pielea mea se acoperea de o sudoare rece, Pim și Pam ieșiră brusc din tufișuri. Sosirea lor nu era absolut deloc prevăzută în scenariu – cum de altfel nu era prevăzut nici să sfârșim într-o oală de supă.

— Deci, face asta azi sau mâine? îl întrebă ochelaristul, cu un ton sec, pe Josse.

La apariția micilor mei prieteni, oamenii-caiman se dădură înapoi în grabă. Mi se mai spuseseră vechi povești despre puterile malefice ale piticilor. Pesemne că erau adevărate. Cel puțin în memoria oamenilor-caiman.

— Voi cine mai sunteți? strigă Josse disperat, aruncând priviri furioase oamenilor săi, care se țineau cu încăpățânare la o distanța respectuoasă, separați de noi de o barieră de netrecut.

— Secretarii de la domnul doctor Kwanga, spuse ochelaristul cu un ton supărat.

— Stăpânul nostru îngrijorează, adăugă Marie-Dominique.

Pe fețele ușor ridate ale gnomilor se citea o hotărâre atât de puternică, încât Josse ezită, se întoarse și, agățându-și piciorul într-o rădăcină, căzu și se întinse la pământ cât era de lung. Piticii își încrucișară brațele afișând o față enervată. Niciun paznic nu sări să-l ajute. Cum nu reușea să se ridice, Jean-Marie îi întinse mâna în timp ce el mormăia, stând în patru labe, și-și masa glezna. Refuzând gestul lui Jean-Marie, până la urmă se ridică singur și reveni lângă noi târându-și piciorul.

— Cu un decoct de rădăcini, într-o oră nu o să mai doară la dumneavoastră, spuse Marie-Dominique. Dacă îmi dați o cratiță cu vi-l pregătesc pe loc.

Bravo, Marie-Dominique! Chiar e cel mai bun moment să evoci cratița.

— Sunt bine, sunt bine, spuse Josse, respingând sugestia. Spuneți-mi ce vrea vulpoiul ăla bătrân de Kwanga. Apoi cărați-vă!

— Glezna la dumneavoastră o să se facă așa de mare, insistă Marie-Dominique, ridicându-și mâinile deschise în formă de ou de struț.

Cum Josse nu reacționa, ea își lăsă mâinile să cadă, ridică din umeri și îi întinse mesajul mâzgălit de Pascal pe carnețelul meu. Pascal se lăuda că poate să imite scrisul lui Kwanga la perfecțiune. Și mai ales stilul său înflorat.

Cu inima cât un purice, îl fixam pe Josse care descifra misiva de la Kwanga, așteptându-mă să izbucnească în râs și să le facă semn oamenilor-caiman să ne arunce în faimoasa lor cratiță. Ca și mine, camarazii mei erau înțepeniți. Era totul sau nimic. Soarta noastră depindea de abilitatea lui Pascal de a contraface scriitura vechiului său camarad și tonul corespondenței lui cu Josse – pariind, de asemenea, pe faptul ca între timp nu se schimbase codul pe care ei îl utilizaseră în trecut.

Mesajul era scurt, dar Josse nu se grăbi, și-l citi de mai multe ori înainte să ridice ochii. Când se întoarse spre noi am înțeles că Pascal câștigase.

— Pornim! mormăi el, împleticindu-se către sediul Sokamine. De pe drum a cules o creangă de care s-a servit pe post de baston. Gărzile mergeau în urma noastră, ținându-se departe de noi sau, mai degrabă de cei doi pitici.

Văzându-ne ieșind din desișul care se întindea până la marginea platformei betonate, presărată cu flori de mucegai, Van Zeeland trase o înjurătură și se grăbi spre noi urlând.

— Cine sunt clovnii ăștia?

Cu coada ochilor am observat împrejurimile, vaporul al cărui motor torcea încetișor, negrii tolăniți pe chei și pe platformă. Gărzile, care nu veniseră după noi, urmăreau scena fără a face nicio

mișcare. Pe chei cei doi ruși, stând în picioare, într-o postură nonșalantă, savurau o țigară, ca niște turiști încercați de plictiseală. La apariția noastră nu mișcară un deget, nici măcar nu schimbară o privire, mulțumindu-se să înregistreze evenimentele cu calmul unui calculator.

În partea din spate a vaporului, o femeie pe ale cărei trăsături nu le distingeam își ruja buzele. Nici măcar nu-și ridică ochii din oglindă. Cu toate astea cred că grupul nostru arăta ieșit din comun: doi pitici, o duzină de războinici sălbatici, cu un arc în mâini și corpurile goale acoperite cu desene de război, oameni-caiman. Și eu. De fapt, prezența mea era ceea ce-l exaspera pe Van Zeeland. Și nu greșea: doar eu făceam notă discordantă cu decorul.

— Van Loo, pentru Dumnezeu, ce mai căutați pe aici?

În loc să îi răspund am preferat să i-l arăt cu degetul pe Rassinfosse, care tocmai ieșea la rândul lui, șchiopătând, din pădure. Se opri cu un geamăt de durere.

— Mai târziu… spuse el cu o voce agasată și fără suflare. Cel mai urgent este să-l anunțăm pe Popov de sosirea lui Kwanga.

Noutatea îl lăsă perplex pe Van Zeeland. Fața i se făcu stacojie.

— Ce-ai pățit, Josse? Așa cum am convenit, mă voi ocupa de el după plecarea voastră. Plecați odată, pentru Dumnezeu! Nu mai aveți niciun minut de pierdut!

Josse se lăsă să cadă la pământ și începu să-și dezlege șireturile.

— Aduceți-mi bandaje Velpeau și soluție Burov. O să-mi explodeze glezna.

Van Zeeland trimise un boy să caute cele necesare și se ghemui lângă Josse. Se apucară amândoi cu trudă să-i scoată pantoful dar, pentru că Josse începea să urle de fiecare dată când îl atingea, până la urmă Van Zeeland scoase un cuțit

și începu să taie pielea încălțămintei. Piciorul și gamba își triplaseră volumul.

— E o tâmpenie să ne batem capul cu Kwanga! reluă Van Zeeland, în timp ce asociatul său își dădea jos șoseta schimonosindu-se. Gândește-te, Josse! Cât de mult riscăm dacă vaporul va fi interceptat!

Rassinfosse arătă către cei doi ruși:

— Poate crezi că prezența lor e mai ușor de explicat?

După ce și-au aruncat chiștoacele în lac, cei doi slavi avansară calm spre noi. Fără a îndrepta nicio privire către grupul nostru, îi făcură semn lui Van Zeeland să-i însoțească.

După câteva minute de conversație, la distanță de urechile noastre, Van Zeeland reveni la noi, cu o față îngrijorată, în timp ce rușii se întoarseră la locul lor de observație de pe chei. Femeia dispăruse în interiorul vaporului, indiferentă la agitația oamenilor de pe uscat.

— Cei doi Popov sunt de acord să-l îmbarce pe Kwanga, mârâi el strângând din dinți și ridicând din umeri.

Cu alura sa masivă și corpul robust semăna cu un boxer care tocmai a primit ordinul să se dea bătut în runda a doua, fără să aibă măcar posibilitatea să protesteze. Strângându-și piciorul bandajat în mâini, Josse dădu din cap. Părea epuizat. Van Zeeland aruncă o privire rușilor care nici nu clipiră. El era cel care trebuia să rezolve problema. Ușor indecis, se întoarse către Pascal.

— Bun, deci, de unde îl recuperăm pe Kwanga? întrebă el cu un ton de șef care nu putea înșela pe nimeni.

Pascal nu se putu împiedica să mă privească scurt. E bine, Pascal, peștele a mușcat momeala. Acum rămâne să-l și pescuim, dragule. Și asta este cel mai dificil.

∵

Dacă Pascal spunea adevărul, banda lui de *smokkelaars* ne aștepta la câteva mile de acolo, ascunsă între rocile și vegetația sălbatică ce înconjurau lacul. Pascal și prietenii săi aleseseră cu grijă locul. Era punctul de trecere pe care îl foloseau pentru transporturile periculoase, atunci când se temeau de o ambuscadă a polițiștilor sau a vameșilor.

Rassinfosse, care se ridicase în picioare cu dificultate, îmi făcu semn să mă îmbarc. Cum piticii mă urmau, el le bară drumul.

— Doar negrul, spuse el arătându-l pe Pascal cu degetul. Dar nu și caricaturile astea. Sunt deocheați. Am pierdut deja prea mult timp. Să mergem!

Doi paznici îl ajutară pe Josse să urce la bord. Eu și Pascal îl urmarăm. Rușii erau deja așezați în spate. În momentul în care am pus piciorul pe punte, am observat că unul dintre ei își strecura un revolver la brâu. I-am făcut un semn discret lui Pascal. Gestul nu-i scăpase nici lui. Cinci gărzi urcară la rândul lor, în timp ce niște muncitori detașau pasarela și dezlegau parâmele. Vaporul se îndepărta încet de mal. Împotriva curentului.

Echipajul era compus din cinci marinari – trei indigeni și doi albi – conduși de un bărbat burtos, îmbrăcat într-un costum alb impecabil, vestă pe măsură, cu pensele pantalonilor călcate perfect și cu o caschetă aurită pe cap, aranjată cu atenție peste părul grizonant. Am căutat-o fără rezultat pe femeia pe care o zărisem atunci când am ajuns pe cheiul de la Sokamine. În ciuda căldurii, probabil că se dusese să se întindă în cabină.

Așezați pe bancheta capitonată din spatele vaporului, față în față cu cei doi Popovi, Pascal și cu mine primiserăm ordin să nu ne mișcăm, în timp ce oamenii-caiman se învârteau pe punte precum niște feline la vânătoare. Degeaba încercam să mă liniștesc, gândindu-mă la cei zece războinici care ne așteptau, cu arcurile gata de

luptă, beneficiind de efectul surprizei; vederea redutabililor coloși cu fețele brăzdate de cicatrici și prezența celor doi ruși înarmați (bănuiam că și celălalt ascundea o armă) făceau ca rezultatul unei confruntări să fie foarte nesigur. Cel puțin pentru Pascal și pentru mine.

O invidiam pe Anne, care se odihnea la adăpostul unei colibe, în mijlocul savanei, întrebându-se în mod sigur ce mi se întâmplase (cu excepția cazului în care se gândea la *celălalt – la etnolog).* Nu mă mai simțisem niciodată atât de singur, abandonat și fragil. E adevărat că eram aici într-o misiune comandată de către un foarte oficial și, în principiu, foarte puternic serviciu colonial (sau cel puțin de către unul dintre agenții lui). Cu toate astea, nu mă puteam baza pe nimeni pentru a mă scoate din situația periculoasă în care mă găseam. Comanditarii mei nici nu știau ceea ce mi se întâmplase, polițiștii din Elizabethville mă detestau, iar pe albii pe care îi întâlnisem, reușisem să-i întorc aproape pe toți împotriva mea.

— Ce părere aveți despre acest peisaj? E grandios, nu-i așa?

Vocea lui Rassinfosse mă scoase din toropeală. Îmbrăcat din nou în haine curate, venea din cabinele de pe puntea superioară, târându-și în continuare piciorul, dar parcă îl mai lăsase durerea. În trecere, le spuse ceva în rusă celor doi prieteni ai săi, înainte de a se trânti lângă mine și a-și aprinde o țigară. Îmi întinse și mie pachetul dar l-am refuzat.

Primele raze de soare luminau orizontul, dându-i lacului aparența unei expoziții de pietre prețioase. Falezele care ne împrejmuiau aveau frumusețea unor imense statui sculptate de un popor misterios, în timp ce vegetația bogată care abia se ițea din noapte strălucea într-o mie de culori, ca o pictură în stil baroc. Rassinfosse avea dreptate. Spectacolul era sublim. Din păcate nu eram deloc în stare să admir aceste splendori.

— Un pic cam încordat, dragul meu Michel?

De teamă că atitudinea mea ar putea să-l facă să aibă îndoieli, am clătinat din cap.

— Oboseala. De aproape trei zile n-am închis un ochi. Țara asta mă epuizează.

— Haideți! Profitați acum! Veți vedea că mai târziu o să vă fie dor de asta.

Am clătinat din cap.

— O să vă spun cât se poate de sincer: ador Bruxelles-ul, cu ploaia lui, frigul teribil și tramvaiele! Și o Pils bună în bodega mea favorită!

— Pentru numele lui Dumnezeu, Van Loo, nu vă vedeam ca pe un mic-burghez căruia îi place să rămână aproape de casă. Jeannine vorbea despre dumneavoastră ca despre un aventurier!

Faptul că a pomenit-o pe soția lui m-a surprins. Izbucni în râs.

— Ce vă șochează? Jeannine e moartă. Ăsta e adevărul. Dar nu mi-ar fi cerut niciodată să plâng după ea timp de patruzeci de zile. Și cu atât mai puțin patruzeci de nopți. Este cel mai bun omagiu pe care aș putea să i-l aduc.

Evitând să comentez programul său de doliu, l-am întrebat dacă avea vreo idee despre identitatea asasinului ei. Îmi făcu semn că nu, și-și întoarse capul pentru a contempla orizontul, de parcă ar fi vrut să-și cufunde cu totul creierul jalnic în spectacolul de frumusețe care se înfățișa ochilor noștri. După un lung moment de liniște am încercat să revin la subiect.

— De ce ați fugit din E'ville după uciderea ei? La ce bun să vă puneți polițiștii pe urme? Doar știați ca dispariția dumneavoastră urma să-i pună pe jar.

Nu răspunse. În semiîntuneric nu îi distingeam trăsăturile. Doar vârful roșu al țigaretei sale îi indica prezența, reflexie a nervozității mele. Auzind sunetul asurzitor al motorului care încetinea, am ghicit că ajunsesem în dreptul locului de întâlnire. Doctorul Kwanga trebuia să ne

aștepte lângă un mic debarcader pe jumătate în ruină, dacă Pascal nu se înșelase asupra itinerariului. M-am întors către el. Observa manevrele, un pic tensionat dar nu îngrozit – sau, în orice caz, nu atât de mult ca mine.

Clădirea era la doar câteva sute de metri de coastă. Aplecat peste balustradă încercam să reperez comitetul de primire. Dar nu vedeam decât un debarcader părăsit, un schelet aproape fără oase, mâncat de umiditate. Motorul trepidă, apoi se opri. Un bărbat sări cu îndemânare pe ceea ce rămăsese din ponton, apucă parâma lansată de pe punte de către un alt marinar și o agăță de o bârnă, singura care părea cât de cât solidă. Zona din jurul pontonului nu indica nici cel mai mic semn că vreo ființă umană trecuse pe acolo în ultimii ani. Unde erau oare Baptiste, Jean-Marie și ceilalți *smokkelaars*? Și de ce nu acționau așa cum stabiliserăm?

21.

O minunată croazieră pe lacul Tanganyika

La bord nimeni nu făcea nicio mișcare. Cei doi ruși contemplau locurile în liniște. În ochii lor albaștri se reflecta plictiseala pe care o afișează pasagerii unui tramvai a cărui oprire se prelungește fără motiv. Josse își termina țigara. Cu un gest nervos își aruncă chiștocul în apă și se ridică în picioare, sprijinindu-se pe lemnul balustradei. Pe mal nu se zărea nicio ființă. Observă prelung împrejurimile prin binoclu înainte de-a se întoarce înspre Pascal.

— Deci, amice? Ce așteaptă Kwanga? Să-i cânt prima strofa din La Brabançonne?

Unul dintre bolșevici se ridică la rândul lui și-și scoase arma cu o mână leneșă. Gestul lui nu părea prea amenințător. Arma atârna la capătul brațului său, cu siguranța trasă. Și-ar fi scos din buzunar un rozariu, un ciocan sau o seceră cu aceeași relaxare, doar pentru a-și alunga plictiseala. Cu toate acestea, vederea armei mi-a provocat frisoane.

Oare se pregătea să ne doboare în ciuda calmului aparent? Eram pe punctul de-a începe să țip atunci când o voce feminină se auzi din zona cabinelor. O voce răgușită și senzuală, imposibil de uitat. Rita Pauwels. Rita, aici?

Era chiar frumoasa asiatică cea care apăru în soare, cu un aer rebel, îmbrăcată într-o rochie de un verde electric și cu un colier de perle ce-i dansa în jurul gâtului delicat. Văzând-o îmbrăcată și machiată ca pentru o petrecere, mă simțeam în pielea unui negustor de cărbuni, rătăcind din greșeală prin castel într-o seară de bal. Ajunsă pe punte, ne privea precum latifundiarul care își contemplă supușii, în timp ce își mângâia languros cu mâna părul lung de abanos.

Odată încheiată examinarea, se îndreptă cu un pas liniștit către omul cu revolver și îi strecură câteva cuvinte într-o limbă străină, cu o intonație melodioasă, rusă fură îndoială, înainte de-a se întoarce spre mine cu un zâmbet larg.

— Ce vânt bun v-aduce printre noi, domnule Van Loo? Turism sau afaceri?

Nu mai lipsea decât platoul de șampanie. Rassinfosse se apropie șchiopătând ușor.

— Ce să facem cu clovnul ăsta?

Surpriza de-a o vedea apărând pe Rita pe vaporul care-l ducea pe Josse și pe prietenii lui în exil îmi închisese gura. Să-l aud pe Rassinfosse vorbindu-i ca unui șef m-a pus pe gânduri. Să fie Rita și altceva în afară de păpușa din jocurile libertine ale lui Pauwels și Rassinfosse? Dacă se comporta precum singura șefă la bord, după Dumnezeu, nu însemna că juca și ea un rol esențial în ițele pe care încercam să le descâlcesc, în jaful de la Doutremont & Pauwels, în eliminarea lui Jeannine – amanta soțului ei – și chiar în traficul de uraniu katanghez cu rușii? Probabil că o încadrasem prea repede printre figuranți, poate chiar printre victime. Problema ar fi meritat aprofundată, doar că un alt subiect, mai urgent și mai personal, mi-a reținut pentru moment atenția: să-mi salvez pielea. Naivitatea sau prostia mă conduseseră pe acest vapor blestemat, în compania a doi bolșevici înarmați, iar ca animale de companie crocodilii care cu siguranță bântuiau acest lac. Dacă lucrurile luau o întorsătură proastă, eram mort. Avusesem o încredere oarbă în capacitatea lui Pascal de a scrie scenariul și de a reuni actorii pentru a-l juca. Doar că actorii se evaporaseră, scenariul fusese uitat, iar noi eram prinși la mijloc între comuniști și crocodili. Cum de m-am lăsat păcălit de acest individ și m-am aruncat cu capul înainte în capcană? În cel mai scurt timp vaporul urma să pornească, să traverseze lacul pentru a acosta pe pământ străin,

ușurat pe drum de două poveri, dintre care una îmi era foarte dragă. Nebunia africană. Energia negrului mă zăpăcise. Inteligența lui sclipitoare și imaginația bogată mă amețiseră.

De multe ori mă amuzasem ascultând bătrâni colonișți povestind cum se lăsaseră prostiți de indigeni, care erau maeștri ai cuvintelor, dar incapabili să-și transforme vorbele în fapte și să se țină de promisiuni. Și eu la rândul meu fusesem hipnotizat de un orator de geniu.

I-am aruncat o privire lui Pascal. Realiza măcar faptul că ne aruncase în fălcile reptilelor feroce din lac? Așezat pe banchetă, fostul elev al misionarilor, observa cu un aer placid agitația de la bord. Calm, destins, aștepta urmarea evenimentelor – adică eliminarea noastră, pentru Dumnezeu! – cu o perfectă seninătate și un zâmbet liniștit pe buze. Apariția senzațională a Ritei părea că-l amuză foarte tare.

Josse, care se învârtea în cerc încă de când se oprise vaporul, se decise să coboare pe țărm. O ultimă amânare?

— Îi mai dau zece minute, spuse el privindu-și ceasul. După acest termen îmi pare rău pentru Kwanga. N-are decât să vină după noi înot.

Transpiram din greu. Doar știam foarte bine că era inutil să îl aștepte pe Kwanga zece minute sau zece secole. Ceea ce îmi mai lăsa puțin timp să profit de soare și de natură. În ciuda dorinței lui de-a pune mâna pe șeful mișcării de independență, Rassinfosse nu își putea asuma riscul de-a întârzia pe partea asta a lacului, străbătută de autoritățile fluviale și de vameșii belgieni.

— Ia spuneți-mi, băieți, urlă el întorcându-se spre oamenii-caiman, sunteți plătiți să vă bronzați la soare? În loc să pierdeți vremea, ajutați-mă să cobor, leneșilor!

Doi dintre ei înaintară cu precauție pe ponton.

Un altul îl luă pe Josse și îl puse ca pe un pachet fragil pe plăcile mișcătoare, înainte de a-l urma pe

pământ solid – câteva stânci năpădite de vegetație, străjuite de o faleză înaltă care se înfigea vertical în lac.

Cei doi ruși debarcară și ei. Doar Rita mai rămase la bord împreună cu Pascal și cu mine, în compania celorlalți trei gardieni și a echipajului. Atunci când am încercat să mă apropii de scara de serviciu, unul dintre paznici mi s-a pus în cale, blocându-mi trecerea.

— Încă nu ați răspuns la întrebarea mea, domnule Van Loo, spuse Rita. Ce dracu' căutați în pustietatea asta?

— Poate vă mai amintiți că anchetez jaful de la firma soțului dumneavoastră?

Izbucni într-un râs colorat, ca de fetiță.

— Vă amuz, doamnă Pauwels?

— Domnule Van Loo, considerați că toate femeile sunt proaste?

— Nu, nu toate. Jeannine Rassinfosse era o doamnă mult mai interesantă și mai subtilă decât o credeau prietenii ei. Cunoștea cu precizie niște povești locale pasionante și analiza cu luciditate viața din regiune și ceea ce i-au făcut coloniștii. Ah! Dacă doamna cu secera nu i-ar fi închis gura atât de brutal…

— Nu ați înțeles nimic din Africa, domnule Van Loo! Un belgian de rând nu se instalează aici fără urmări neplăcute!

Cu un gest larg ea arătă spre orizont lacul de culoarea oțelului, ce se întindea la nesfârșit, falezele decupate de un Dumnezeu furios, vegetația devorantă a regatului său inuman.

— Continentul acesta este prea mare pentru oameni ca dumneavoastră, prea puternic, prea vorace.

Îmi repeta jurământul lui Jeff T. Wilder sau soarele era cel care le prăjea creierul tuturor celor care trăiau prin partea locului?

— O lume fascinantă, captivantă dar sălbatică, inumană și a cărei violență trebuie acceptată

înainte de a-i putea simți grandoarea, continuă ea cu un ton pasionat. Micile reguli burgheze ale civilizației occidentale de dinainte de război nu au nicio relevanță aici. O nouă morală se construiește, se desenează contururile unei noi societăți. Dar, pentru a te putea bucura de asta, e nevoie de o forță pe care dumneavoastră nu o aveți.

— Am mai cunoscut asta, nu cu mult timp în urmă, această fascinație pentru omul superior, forța, rasa aleasă, un nou imperiu. Și eu care credeam că moda s-a schimbat, sunt în mod clar în întârziere cu un război…

Rita ridică din umeri.

— Mă înțelegeți greșit. Aici suntem pe altă planetă, care e supusă altor legi. Dacă vă aruncați într-un fluviu sălbatic, nu sperați să scăpați, traversându-l înot, doar murdărindu-vă de noroi.

— O veche înțelepciune chinezească?

— Nu, domnule Van Loo. Experiență trăită. Gândiți-vă la asta dacă vreți să vă prelungiți sejurul în regiunea asta.

Josse și cei trei paznici reușiseră să escaladeze faleza în speranța că îl vor repera pe Kwanga din vârf. Chiar dacă întârzierea lui îl exaspera, Josse dorea prea mult să pună mâna pe liderul naționalist ca să nu verifice dacă acesta se află în împrejurimi înainte de a ridica ancora. Încă nu îl suspecta pe Pascal de faptul că scrisese mesajul codat al fostului său colocatar.

După o jumătate de oră, văzând că nu mai revin, Rita începu să se îngrijoreze. Îi interpelă în rusă pe cei doi camarazi, așezați pe o stâncă la intrarea pe pontonul degradat, agitându-și mâna spre larg. Să-l ia pe Kwanga era un atu prețios, dar să aștepte în continuare era mult prea riscant. Mai lucidă decât Josse, ea înțelesese pericolul. Vaporul transporta o bombă cu ceas: doi ruși, cinci oameni-caiman și pe Rassinfosse, căutat de poliția din E’ville. Fără să mai punem la socoteală posibilele secrete din cală.

Bolșevicii o ascultară politicos fără să miște un deget. Jucându-se cu arma, tipul cu pistol mormăi ceva ce părea o scurtă explicație și o invită să se calmeze, înainte de-a se întoarce cu spatele pentru a contempla cerul. Reacție spontană și universală a bărbaților, să se creadă mereu mai presus de femei. Resemnată, Rita ridică din umeri. Fără a se mai ocupa de ruși, ea le ordonă celor doi gardieni rămași la bord să-l aducă înapoi pe Josse și pe camarazii lui, cu sau fără Kwanga, și echipajului să pregătească echipamentele.

Cu o rea-voință evidentă – să primească ordine de la o femeie era, la modul general, sub demnitatea lor – coloșii o porniră morocănoși pe potecuța pe care o urmase Rassinfosse și dispărură din orizontul nostru la prima curbă. Unul dintre cei doi ruși spuse o glumă, făcând un gest obscen care-l făcu să râdă pe amicul lui. Rita se strâmbă. Orice s-ar povesti despre bulversările aduse de revoluție, *homo sovieticus* nu a întârziat să preia deosebitele obiceiuri ale bărbaților ruși de odinioară. Vă rog să observați că am evitat să fac această remarcă cu voce tare. Aveam și-așa destule probleme pe cap.

Dintr-odată Pascal se aplecă spre mine ca să-mi șoptească ceva la ureche. Nu mă așteptam deloc la asta și era să mă dau de gol. Ocupat cu lamentările mele nu observasem că se deplasase. În pumnul său închis ascundea un cuțit. Dacă am ratat începutul frazei sale, urmarea îmi acceleră periculos ritmul cardiac.

— … Dumneavoastră vă ocupați de gardian în timp ce eu tai frânghia ancorei. Să-mi faceți semn când sunteți gata.

Războinicul de care trebuia să mă ocup ne întoarse spatele. Cu ochii îndreptați spre faleză, încerca să-și repereze camarazii plecați în căutarea lui Josse. Planul lui Pascal nu avea niciun sens pentru că echipajul – șase oameni – care rămăsese la bord, fără a o mai pune la socoteală pe Rita, s-ar

fi ocupat rapid de noi. Dar aveam de ales între asta și a aștepta cuminți să ne scufunde pe fundul lacului. Înainte de a paraliza complet din cauza îndoielii și a fricii, m-am aruncat cu brațele întinse înainte pe paznicul aplecat deasupra balustradei, aruncându-l în apă. În timp ce mă întorceam, Pascal a reușit să taie frânghia. Vaporul se depărta deja încetișor de debarcader. Mai rămânea confruntarea cu Rita și cu cei cinci marinari. Oare Pascal conta pe cuțitașul său și pe forța mea herculeană pentru a-i dovedi pe toți acești indivizi?

Mă pregăteam să pledez cauza noastră în fața căpitanului în speranța că va ignora personalitatea pasagerilor să-i – era singura noastră șansă, dar era cam slabă – atunci când Jean-Marie, Baptiste și prietenii lor, urmați de cei doi pitici, șiroind de apă, aterizară pe punte, cu fețele vesele, împingându-i pe căpitan și pe marinari la picioarele noastre, legați ca niște cârnați.

— După ce l-am prins pe Josse și pe gărzile lui, am înotat până la vapor și am urcat prin spate, explică Baptiste.

Un zgomot sec îl întrerupse. Unul dintre mateloți se prăbuși pe punte scoțând schelălăieli de durere.

— Pe burtă! urlă Pascal.

Rușii rămași la sol trăgeau asupra noastră. Nedispunând decât de revolvere, ținta lor era aproximativă, dar la această distanță, un glonț încă putea să ajungă la noi.

Pascal îl trimise pe unul dintre oameni săi să pună echipamentele în funcțiune și pe un altul la cârmă. Cum marinarul rănit continua să geamă, Jean-Marie sări până la el, îi desfăcu legăturile și îi șterse cu cămașa sângele care îi curgea din partea laterală a abdomenului.

— Trusa de prim ajutor? îl întrebă el pe căpitanul care îl fixa cu niște ochi mari de parcă ar fi vorbit limbi străine.

A trebuit să îi scoată legăturile și să îl împingă în cabine, pentru ca bietul om să-și revină puțin și să găsească cutia medicinală. Fără protecția caschetei sale, creierul îi funcționa cu încetinitorul.

Odată ce vaporul a ieșit din raza de tragere a rușilor, ne-am ridicat în picioare. Aproape de ponton, cele două mici siluete imobile, ca două insecte în depărtare, ne priveau cum scăpăm de mandibulele lor. Josse și gardienii veniră și li se alăturară după ce își desfăcuseră legăturile. Îmi imaginam ce fețe aveau.

M-am apropiat de Rita. De îndată, congolezii se îndepărtară. Din tată în fiu, indigenii învață să nu se amestece în treburile albilor. Toți indigenii, cu excepția piticilor. Indiferenți cu privire la înțelepciunea rasei lor, Marie-Dominique și chiorul se așezară la picioarele frumoasei asiatice, extrem de decișii să nu piardă nicio fărâmă din discuția noastră – și să mă supravegheze. Oare piticii mă credeau capabil să trec de partea cealaltă a baricadei? Nici nu mă miram. Africa mă întorsese cu sus-n jos. Încă de la sosirea spectaculoasă a lui Baptiste și a găștii sale, Rita nu schițase niciun gest. Cu fesele frumos așezate pe o perniță în spatele vaporului, acolo unde stătusem eu înainte, ea contemplase spectacolul, preluarea vaporului, schimbul de focuri, cu un aer distant, aproape arogant. Atunci când ne culcaserăm pe punte pentru a scăpa de gloanțele prietenilor ei, ea rămăsese pe bancă, imobilă, indiferentă la faptul că se trăgea.

— La ce bun acest circ? mă întrebă ea cu un mic zâmbet, privindu-mă în timp ce mă ridicam.

Reacția ei m-a pus pe gânduri. În timpul necesar pentru a lua contact cu autoritățile, pentru ca ei să ne verifice identitatea împreună cu Jacques la Léopoldville, Josse și cei doi ruși ar fi dispărut. În ceea ce-o privește pe Rita, de ce crimă am fi putut s-o acuzăm? S-ar fi dat drept victimă și m-ar fi denunțat pentru piraterie și chiar răpire.

— Îmi cer scuze pentru plecarea în trombă, dragă doamnă Pauwels, dar visam să discut cu dumneavoastră între patru ochi. Mi-era teamă că soarta care mă aștepta la finalul frumoasei noastre croaziere pe lacul Tanganyika mi-ar fi făcut imposibilă această conversație intimă.

Explicația mea păru să o șocheze, de parcă i-aș fi făcut cine știe ce propunere indecentă.

— De ce vă este teamă, domnule Van Loo?

— Îmi amintesc de Jeannine, de Baudouin M'Bandu și de o liniștită partidă de vânătoare în care unii dintre participanți m-au confundat cu un elefant.

Rita se închise precum o scoică și se întoarse către lac cu aerul indolent al unei turiste aflată în croazieră. După o oră de mers pe apă își întrerupse subit tăcerea, reluând conversația de unde o lăsase. Un început de îngrijorare?

— Toți am venit în Congo pentru business, nu-i așa? Ce vă pasă de Jeannine? Ce reprezintă ea pentru dumneavoastră? O femeie care a băut câteva pahare cu voi, cum făcea în fiecare seară cu alți necunoscuți, și care nu v-ar fi recunoscut a doua zi după distracția voastră. Și M'Bandu, serios… Un tip simpatic, cam exaltat, care se credea un guru al ciclismului. Un indigen care visa să coboare în aplauze pe Champs-Elysées, fluturând o cupă de argint, în timp ce cele mai frumoase femei din Paris s-ar agăța de tricoul lui. O bețivă și un negrotei, ăștia vă sunt eroii?

— Negrul ăsta nu era cumva amantul dumneavoastră, doamnă Pauwels? Și Jeannine prietena dumneavoastră intimă, foarte intimă?

Rita se eschivă la remarca mea cu un gest elegant din mână. Te-ai fi putut îndrăgosti de femeia asta doar admirându-i rotunjimile brațelor albe și feminitatea tulburătoare a gesturilor. Cine era ea cu adevărat? În exterior seducție, foc și viață. Dar în interior, un deșert înghețat!

— Ei, asta-i! Doar nu credeți, mai mult decât mine, în vrăjeala asta sentimentală. Încetați să vă mai învârtiți în jurul cozii, domnule Van Loo. Spuneți-mi prețul dumneavoastră. La o sumă rezonabilă totul se poate discuta.

Pronunțând aceste cuvinte vocea îi deveni mai aspră, respirația i se acceleră. Își desfăcu câțiva nasturi de la rochie ca și cum căldura devenise insuportabilă, lăsând să i se vadă strălucirea pielii de fildeș. Sigură pe șarmul și pe eficacitatea ei, mă fixa cu o privire plină de forță dar calmă în același timp. Micuța ei limbă rozalie îi trecu pentru un scurt moment peste buze.

— Eu nu caut decât să-mi fac treaba, doamnă Pauwels. Explicați-mi jaful de la Doutremont & Pauwels și voi fi un om fericit.

Izbucni într-un râs sec, mai tăios ca o macetă.

— Cine se interesează de tâlhăria aia penibilă?

— Celtic. Vă amintiți? Soțul dumneavoastră și asociații săi au depus un dosar de despăgubire pe lângă compania mea.

— O eroare, spuse ea cu un mic gest agasat al mâinii, ca al unei prințese care-și respinge menajera. De cum vom ajunge la țărm voi aranja astfel încât plângerea și cererea de despăgubire să fie retrase. Acum sunteți satisfăcut?

— Din păcate nu este atât de simplu. Doar cunoașteți sistemul judiciar. Retragerea plângerii nu va opri instrumentarea. E prea târziu. Sau poate ați uitat crimele.

Brațele ei își reluară dansul senzual. Privirea îi deveni hipnotică. Își juca toate cărțile.

— Ideile dumneavoastră despre justiție sunt cam simpliste, Van Loo. Nu au ce căuta aici, în Congo. Judecătorului Thillon nu prea îi pasă de Jeannine Rassinfosse și de soțul ei.

— Mi se pare că sunteți foarte sigură pe dumneavoastră. Și pe el.

Izbucni într-un mic râs gutural înainte de-a continua, fără a se preocupa de remarca mea.

— Doar dumneavoastră ați stabilit o legătură între moartea acestui biet Baudouin și uciderea lui Jeannine, și o relație între aceste două dispariții și jaful de la Doutremont & Pauwels. Ce imaginație bogată, domnule Van Loo! Aveți la fel de multă și în dragoste? Cred că v-ați dat seama că spiritul dumneavoastră chinuit începe să mă intereseze.

Râse și închise ochii. După un lung moment de liniște reluă cu o voce suavă:

— M-am conversat foarte mult cu prietena dumneavoastră Anne, o femeie încântătoare. Nu mi-a dezvăluit nimic despre acest aspect al personalității dumneavoastră. Portretul pe care vi l-a făcut era de o banalitate totală, mi-e teamă că trebuie să vă mărturisesc. De ce oare să-mi fi ascuns esențialul? Dintr-o pudoare excesivă? Din gelozie? Chiar mă întreb.

— Anne?

Sprâncenele mi se ridicară cu câțiva centimetri.

— Nu vă faceți griji pentru ea, reluă Rita cu un aer perfid, care se dorea șmecher. Acolo unde se odihnește acum, se simte mult mai bine decât în oribila magherniță în care ați lăsat-o. Permiteți-mi să fiu cât se poate de sinceră, acum că ne-am împrietenit: sunteți lipsit de delicatețe în ceea ce privește femeile, domnule Van Loo. Aveți grijă, ați putea avea probleme în viață din acest motiv. Nu se abandonează o frumoasă femeie albă, obișnuită cu confortul, într-o colibă oribilă, rezervată indigenilor. Iar pe post de paznic un singur negru amărât, care nu are nicio legătură cu regiunea.

M-am întors către pigmei. Luându-mă de mână, Marie-Dominique mă duse în partea din față a vaporului.

— Nu m-ați asigurat voi că Anne este la adăpost?

Marie-Dominique încercă să scape de privirea mea.

— Poate că în timp ce verifica zona gărzile de la Sokamine au dat peste ea din întâmplare. Sau un

cretin a denunțat la ea pentru câțiva bănuți.

— Unchiul Martin?

Ochii micuței negrese aruncară scântei.

— Niciodată el nu ar fi vândut pe doamna Anne la nenorociții ăia și cu atât mai mult să trădeze la nepoții lui.

Să discuți cu piticii nu ducea niciodată nicăieri. Sosia prințului Baudouin mă opri din drum.

— O s-o punem pe grătar, șefu', până când spune la noi unde îi ține ascunși pe Anne și pe Oscar, de acord?

În fața lipsei mele de entuziasm, piticul crezu că îi pun la îndoială talentele.

— Nu trebuie să fie îngrijorat, noi putem să fie la fel de eficienți ca oamenii-caiman.

Spre deosebire de Rita, eu nu aveam de gând să mă comport ca un barbar, invocând ferocitatea continentului african.

— Ce târg îmi propuneți? am întrebat-o eu pe doamna Pauwels.

Își trecu mâna prin păr, ca de fiecare dată când situația se întorcea în favoarea ei.

— Această chestiune nu depinde de mine, domnule Van Loo.

Își deschise brațele într-un gest de neputință care mirosea a minciună de la o poștă.

— La fel ca dumneavoastră, nici eu nu sunt decât o rotiță într-o mașinărie imensă.

I-am tăiat-o scurt, obosit de scenele ei, în timp ce viața Annei era în pericol.

— Cum îmi puteți dovedi că este încă în viață?

— Doar nu ne considerați niște sălbatici?

— Dar Jeannine, și Baudouin?

Rita închise ochii afișând o figură exasperată.

— Încetați să mă mai bateți la cap cu indivizii ăștia! Ceea ce mă interesează pe mine, domnule Van Loo, este viața, plăcerea, își scutură coama de abanos. Nu îmi place moartea. Asasinarea lui Jeannine mă șochează la fel de mult ca pe dumneavoastră. Nimeni nu-i va atinge niciun fir de

păr Annei, doar dacă nu cumva s-ar întâmpla vreun accident, desigur…

Se opri și-mi făcu malițios cu ochiul.

— Terminați-vă frazele, doamnă Pauwels! Eu nu-mi doresc decât un singur lucru: să închid dosarul și să mă întorc cât mai repede la Bruxelles cu Anne. Nici ea, nici eu, nu ne dorim să rămânem în țara asta blestemată. Vă garantez. Îmi asum responsabilitatea și semnez!

Rita ridică din umeri și contemplă lacul fără să-mi răspundă. Cei doi pitici mă fixau cu o privire încruntată, foarte nemulțumiți de felul în care purtam discuția, în timp ce Pascal glumea cu Jean Marie și cu Baptiste la celălalt capăt al vaporului, ocupați deja cu micile lor afaceri.

— Vă rămâne puțin timp, doamnă Pauwels, am insistat eu. O dată ce punem piciorul la țărm, afacerea va ieși de sub controlul meu.

— Atunci să ne întoarcem. Direcția: ponton. Nu uitați de asemenea să eliberați echipajul. O să punem puseul dumneavoastră de adrenalină pe seama unei insolații.

— Cred că cereți cam mult, doamnă Pauwels.

Discuția asta nu ducea nicăieri. Voiam să îmi reîncep ofensiva când Marie-Dominique mă trase de mânecă. Îmi puse sub nas jurnalul de bord, un caiet mare învelit cu o pânză neagră, găsit în cabina pilotului. Pitica avea dreptate. Atunci când eram prea nervos lectura reușea mai mereu să mă liniștească. M-am îndreptat spre Jean-Marie și Pascal, cu cartea în mână, urmat de pitici. Rita își mângâia brațele. Baptiste reluase controlul timonei. În câteva cuvinte le-am explicat celor doi negri situația în care ne găseam.

— Nu vrea să ne lase să o facem se vorbește în felul nostru, mormăiră piticii.

— Să-i îmbarcăm pe domnul Josse și pe ruși? Mai bine ne aruncăm direct în apă, spuse Jean-Marie care mă ascultase în liniște, în timp ce le povesteam condițiile cerute de Rita.

— Fără să-i mai punem la socoteală pe oamenii-caiman, adăugă Pascal.

— Nici măcar să nu ne treacă prin cap să revenim la cheiul firmei Sokamine, reluă Jean-Marie.

— *Vae soli!* Nefericit omul singur! precizează Pascal.

— Am înțeles asta, mulțumesc, am cârâit eu.

— Pentru Dumnezeu! Lăsați pe noi! strigară cei doi pitici. Noi este responsabili cu răpirea lu' doamna Anne și a lui Oscar.

Convingerile mele morale începeau să se clatine. Rita și complicii ei ezitaseră vreun pic înainte de a-i elimina pe Jeannine și pe Baudouin? Ar fi avut ei mai multe scrupule să ne arunce în lac dacă Baptiste și Jean-Marie nu ne-ar fi sărit în ajutor? Oare nu ar fi trebuit să recurg la toate mijloacele pentru a o salva pe Anne?

Jean-Marie interveni.

— Hai să ne uităm puțin pe jurnalul de bord. Mai avem ceva timp. Primul port sigur nu e decât la câteva mile distanță.

De cum îl văzu pe Jean-Marie deschizându-i marele caiet, căpitanul începu să bombăne, ceea ce mi s-a părut un semn încurajator. Oare locul în care fusese dusă Anne era indicat în vreun fel sau altul în acest caiet? Sau doar îl deranja faptul că un indigen a pus mâna pe prețiosul său manuscris?

La prima vedere, caietul nu conținea decât informații tehnice, scrise cu cerneală neagră. Litere (numele porturilor de plecare și sosire?) și cifre. Un talmeș-balmeș ininteligibil.

Pascal și Jean-Marie se întoarseră spre mine cu un aer întrebător.

— Presupun că domnul detectiv a reușit deja să spargă codul dintr-o simplă privire.

Fără să mă lase să dau o replică, caricatura prințului Baudouin exclamă cu caninii la vedere:

— Nu trebuie decât ca să facem se vorbește pe căpitan! Cu cuțitele de bucătărie, spuse el

agitându-și degetul în direcția calei vaporului, treaba este rezolvat în cinci minute.

Am încercat să-l calmez.

— Ideea e foarte bună, doar poate că, totuși, cuțitele nu sunt indispensabile, nu?

— Imaginea lor nu ne va strica priveliștea… spuse Pascal.

Atât așteptară cei doi pitici pentru a aduce din cămară ustensilele cele mai ascuțite. Jean-Marie îl târî pe căpitan până la noi. Fără să mai aștepte, lama unui cuțit de tranșat carnea se așeză pe gâtul lui. Firicelul de sânge care îi curgea pe cămașă îl făcu să tresară. Ne privea cu un aer disperat.

— Luați creatura asta de pe mine, strigă căpitanul revenindu-și în fire, dacă nu vreți să vă denunț pentru complicitate la asasinat cu acești antropofagi!

Prea puțin impresionat de aceste amenințări, Jean-Marie îl apucă de cap și-l obligă să se aplece asupra jurnalului de bord.

— Ați avea amabilitatea să ne traduceți aceste hieroglife, vă rog frumos?

Tonul lui afabil nu avu prea mare efect asupra prizonierului nostru, prea preocupat de cei doi pitici care dansau în jurul lui. Se întorcea fără încetare spre ei, cu un aer nervos. Pentru că prezența lor îl împiedica să se concentreze, le-am făcut semn să se îndepărteze puțin și l-am rugat pe Jean-Marie să-i elibereze mâinile.

— Ce căutați de fapt? suspină el. Traversările acestui vapor sunt la fel de regulate ca și cele ale bacului domnului Brun[37], în portul Marsilia. De la Kinkulu în Congo-ul belgian, la Tamgovai în Tanganyika. Și înapoi.

— Haideți să procedăm în maniera lui Champollion, mai degrabă decât a lui Marcel Pagnol, ce spuneți, căpitane? Arătați-ne semnele cabalistice care indică cele două escale obișnuite. Asta va fi piatra de la Rosetta care ne va permite

să descifrăm celelalte mențiuni din incunabulul dumneavoastră.

— Incunabul? Se poate, tinere? Vă rog să fiți politicos!

Marie-Dominique nu așteptă ordinul meu pentru a-i orna gâtul cu o nouă tăietură. Bătrânul marinar mă privea îngrozit. Am ridicat din umeri și am întors privirea. Comportamentul sosiei prințului Baudouin, care luase cuțitul din mâinile lui Marie-Dominique, îmi făcea pielea de găină.

— Haideți, căpitane! insistă Jean-Marie.

— La următoarea mișcare eu taie urechea! spuse piticul ridicând în aer instrumentul pe care străluceau câteva picături de sânge.

Marinarul disperat își puse degetul gros pe caiet. Aruncând o scurtă privire către Rita, murmură:

— Aici este Kinkulu, iar aici este Tamgovaï.

Simțind o prezență ostilă în spatele meu, mi-am întors privirea. Așezată tot în spatele vaporului, Rita mă biciuia cu privirea ei neagră și cu buzele la fel de strânse ca și cele ale mumiei lui Nefertiti. Oare încerca să mă hipnotizeze?

— Și ce semnificație au toate aceste cifre?

Văzând că cei doi pitici începeau să se agite din nou, căpitanul nu ezită decât pentru un scurt moment.

— Orele de plecare și de sosire.

— Și celelalte? Latitudinea, longitudinea? La ce servesc, dacă barca urmează mereu același traseu?

Căpitanul rămase tăcut, cu ochii fixați pe cei ai Ritei, până când lama rece se puse din nou pe gâtul său.

— Tipul de marfa, spuse el tremurând.

Învins de expresia feței patroanei sale, tăcu. Dacă îl mai forțam, era gata să se arunce în apă și să înfrunte mai degrabă crocodilii decât reproșurile mute ale Ritei. L-am rugat pe Baptiste să o conducă pe doamna Pauwels într-o cabină. De data asta încercă să se opună. A mai fost nevoie de încă doi bărbați pentru a o obliga să o ia pe scara

interioară, pe care nu o coborî decât după ce ne-a țintuit prelung cu privirea, semnându-ne, pe rând, condamnarea la moarte. Femeia asta și-a ratat cariera. Felul ei de a culpabiliza bărbații ar fi meritat un Oscar.

Ne-au mai trebuit încă vreo douăzeci de minute ca să aflăm toate detaliile: lista mărfurilor reprezentată de cifrele misterioase (diamante, esențe de lemn prețios, arme și, mai ales, uraniu), destinatarul lor și simbolurile acestora (o coroană pentru firmele englezești, o stea pentru cele americane, o seceră foarte stilizată pentru ruși.) Existau în mod regulat livrări pentru ruși, admise el cu lama lângă ureche.

Jurnalul de bord ne revelase oare toate secretele sale?

Răsfoindu-l în lumina indicațiilor date de căpitan, am remarcat două sau trei note a căror semnificație încă îmi scăpa. Cu ajutorul piticilor i-am smuls și ultimele traduceri: Mombayo, Doutremont & Pauwels. Murmură aceste trei nume atât de încet încât a trebuit să-l pun să repete. Amenințările Ritei funcționau chiar și prin lemnul gros care ne separa de cabina în care ea era închisă.

Mă plimbam în cerc pe punte pentru a putea gândi cu calm. Mombayo era la sute de kilometri distanță de lac. De ce orășelul acesta figura în jurnalul de bord? Bătrânul marinar mă privea în timp ce străbăteam în lung și-n lat vaporul, cu fața palidă și cu gulerul cămășii îmbibat de sânge, la fel de nesigur pe soarta lui cum eram eu cu doar câteva ore mai devreme, când era el cel care dirija operațiunile.

— Ne-ați dat lista mărfurilor transportate pentru firma Sokamine, dar nu și a pasagerilor. Or, compania v-a încredințat uneori și ființe umane, nu-i așa?

În mod vizibil expresia l-a șocat.

— Să zicem niște călători fără bilet…

Își plecă ochii. L-am zgâlțâit de umeri.

— Unde îi duceați?

Datorită faptului că Rita nu mai era acolo pentru a-l reduce la tăcere, sfârși prin a mărturisi că acești călători fără bilet erau debarcați într-un mic golf, departe de cărările obișnuite ale traficului rutier. Un camion îi aștepta acolo pentru a-i conduce la Mombayo. Ceea ce explica prezența acestei localități katangheze în jurnalul de bord. De obicei, Rassinfosse se ocupa de primirea „coletelor" la sosirea vaporului și de transportul lor, explică căpitanul. Într-o zi, când Josse nu a putut să li se alăture la sosirea vaporului, a trebuit să se ocupe el însuși să-i conducă pe „călători" la Mombayo.

— Niște albi, precizează el, care vorbeau o limbă necunoscută. Nu s-au plâns absolut deloc pe toată durata călătoriei, ținu el să precizeze pentru a-și dovedi umanitatea.

M-am abținut să-l întreb despre starea prizonierilor – mă gândeam la Anne. Urmând ordinele primite de la firmă, îi debarcase pe timpul nopții la sediul Doutremont & Pauwels, ai căror patroni le deschiseseră personal porțile și îi luaseră în primire. Nu știa ce se întâmplase cu ei.

— Niște canalii, fără îndoială, adăugă el.

Refuzând să discut cu el, l-am luat deoparte pe Jean-Marie.

— De ce s-o fi dus pe Anne la Mombayo, atât de departe de Kinkulu?

— Exact. Cine s-ar fi dus s-o caute în gaura aia?

— De acord. Dar dacă Anne și Oscar au fost descoperiți din întâmplare de o patrulă, cum a fost organizat transferul lor și sejurul în acel loc? Transportul a doi adulți recalcitranți nu se improvizează. Și detenția lor cu atât mai puțin. O casă izolată, gărzi sigure, hrană, comunicații. Să păstrezi prizonieri este o veritabilă operațiune militară. Și niciun responsabil de la Sokamine nu a putut să se ocupe: Rassinfosse era la bordul

vaporului și Van Zeeland la sediul firmei. L-am văzut pe chei.

— Atunci Doutremont și Pauwels?

— Ei sunt departe.

— Și oamenii-caiman?

— Cine ar putea să creadă că o mână de sălbatici au organizat singuri o astfel de expediție? De altfel, Rita a fost amestecată, din moment ce susține că a stat de vorbă cu Anne.

— În loc să ne tot gândim atâta, mai bine i-am pune ei întrebarea. Trebuie să știe câte ceva despre chestia asta.

— Mai rămâne doar s-o convingem să ne spună și nouă.

Cei doi pitici izbucniră într-un râs răutăcios.

— Lăsați-ne odată să lucrăm, șeful Noi cunoaște niște trucuri amuzante ca să-i deschidem gurița aia drăguță.

22.

Să stingem luminița

Interminabila draperie de vegetație se lumină până la urmă. „Pământ! Pământ!” urlară cei doi pitici la unison. Câteva sate indigene, bărci de pescari. În sfârșit o construcție mai solidă având deasupra drapelul negru, galben, roșu.

— Ah, iată-ne întorși în Belgia!

Vaporul își stabili direcția către țărm. Un chei din beton crăpat, o capelă micuță cu o cruce semeață deasupra, fumul unui grătar, completau decorul care ne făcea să ne simțim înapoi în civilizația belgiană.

Odată ajunși la mal, o mână de indigeni se înghesuiră în direcția noastră, încărcați cu fructe și băuturi. Îndepărtându-i cu părere de rău, am luat-o spre baraca cu alură oficială. Prin geam se distingeau două sau trei birouri ordonate, o etajeră, niște fotolii. Pe perete se afla o hartă mare a Congo-ului și un portret în alb și negru al Regelui Léopold al III-lea, care ne contempla cu un aer disprețuitor. Pe plafon un ventilator oprit. Nici umbră de vreun om, nici măcar un funcționar. Oare erau în pauza de cafea? Își făceau siesta? Era ziua concursului de canastă? În timp ce administrația era relaxată, Anne era pierdută Dumnezeu știe pe unde. Un negru în vârstă, ținând o carafă metalică deformată mă bătu pe umăr. Ochii săi infectați, în jurul cărora zumzăia o colonie de insecte, îmi aruncară o privire tristă.

— Cumpără niște limonadă și de la mine, șefu’! Și tu o să afle tot!

Cu o mână acoperită de cruste, îmi întinse un pahar ciobit în care vărsă un lichid lăptos ce aducea cu pastisul. După ce-am ezitat să-i duc un apetitiv Ritei, închisă în cabina de bord, m-am decis să gust chestia asta care emana un miros

plăcut de ierburi proaspete. Spre marea mea surpriză, băutura se dovedi delicioasă și revigorantă.

Agenții care lucrează în acest oficiu au plecat în întâmpinarea unui detașament militar care a venit să se instaleze în zonă, îmi explică omul în timp ce îmi umplea din nou paharul. Ar trebui să se întoarcă înainte de căderea nopții.

— Tu lucrează pentru Sokamine? mă întrebă el cu un aer temător.

Fără a-i răspunde la întrebare, i-am mulțumit și m-am întors pe vapor. Ajutându-mă să urc la bord, Baptiste mă avertiză că Jean-Marie coborâse în cabina în care Rita făcea scandal.

— Ar fi trebuit s-o lași pe mâna piticilor.

— Am impresia că nu îi prea iubește!

Am pufnit în râs. Datorită Ritei voi ajunge să apreciez compania micuților! Din păcate, buna mea dispoziție fu de scurtă durată. În ciuda amenințărilor lui Marie-Dominique și a ochelaristului, doamna Pauwels nu deschisese gura. Nici șantajul, nici promisiunile, nici măcar cuțitul de bucătărie al lui Marie-Dominique (al cărei braț a fost oprit la timp de Jean-Marie) nu reușiseră s-o convingă să ne divulge locul de detenție al Annei.

Întinsă pe pat, cu rochia ridicată peste genunchi, mă primi ca pe un servitor incomod, intrat din greșeală în sala tronului. Cum mă încăpățânam să o interoghez încă o dată, ea îmi întoarse spatele pentru a fixa cu obstinație peretele, răspunzând la toate întrebările mele cu tăcerea disprețuitoare a unei prințese îmbufnate. Tonul îmi urcă rapid. Atitudinea ei mă scoase din pepeni. Ideea că Anne este livrată, chiar în timp ce noi vorbeam, abominabilului ei soț sau respingătorului său asociat, m-a făcut să urlu, fără a o scoate câtuși de puțin din indiferența ei. Ce altă metodă îmi mai rămânea ca să îi smulg secretele, în afară de metoda pigmeilor? Această idee îmi repugna, iar

Anne nu mi-ar fi iertat-o niciodată. Dar aveam eu dreptul să-i pun viața în joc pentru acest onorabil principiu?

Din ce spusese bătrânul care îmi servise apetitivul, agenții nu mai aveau mult până să se întoarcă la posturile lor. Lăsând-o pe Rita în regatul ei, m-am întors pe punte ca să mă gândesc cum i-aș putea convinge să o salveze pe Anne, și asta cât mai repede. Oare mă vor crede când le voi spune că a fost răpită în districtul lor și că era în pericol de moarte? Sau se vor gândi că fabulez? Mi-era teamă mai ales de efectul declarațiilor Ritei, susținute de căpitan și de marinari, care vor certifica faptul că am pus mâna pe vapor cu ajutorul câtorva negri. Ce credibilitate vor mai avea atunci cererile mele de ajutor în fața funcționarilor coloniști? Vor atribui incredibila mea poveste de răpire unei tentative de a masca un act de piraterie. Cunoscând birocrația, pentru că am fost și eu la un moment dat una dintre cele mai modeste și ineficiente rotițe ale ei, îmi dădeam seama de zădărnicia misiunii mele. „În caz de îndoială, nu acționa” era mândra deviză a administrației noastre.

Pe puntea din față, mateloții legați îmi aruncară priviri furioase când m-am apropiat de ei. Nu avea niciun sens să contez pe onestitatea lor. De asemenea, nimic din cală nu îmi susținea relatarea. După o explorare detaliată a vaporului, cu ajutorul lui Baptiste și a piticilor, nu am găsit nici cea mai mică urmă a traficului firmei Sokamine. Cu rușii la bord, Rassinfosse și Rita nu au dorit să își asume niciun risc. În fața „victimelor” mele, ce dovadă aș putea aduce despre crimele comise la Kinkulu? Nimic, doar mărturiile unei bande de indigeni cu o reputație îndoielnică. Ar fi trebuit, oare, să mă lipsesc de autoritățile coloniste? Fără intervenția lor, Anne era pierdută. Nu aveam de ales. Trebuia să fac orice ca să obțin colaborarea lor. Cu riscul de-a mă compromite pe mine însumi.

Sprijinit de bastingaj, rumegam aceste idei sumbre, când apărură două Jeep-uri, ridicând un nor gros de praf. Un grup de albi, câțiva în uniformă militară, se înghesuiră în birourile goale, după ce aruncară o privire spre vaporul nostru. M-am grăbit să mă alătur lor. Înainte de asta, am insistat pe lângă Jean-Marie, Pascal și Baptiste să plece, împreună cu piticii. Dacă lucrurile ieșeau prost, era mai bine să fie departe de aici. Cei trei bărbați clătinară din cap fără să răspundă și îmi urară noroc în timp ce mă îndreptam spre baraca mare, cu un nod în stomac. Ar fi trebuit să fiu mai ferm, să le poruncesc să pornească în larg fără să aștepte.

Atunci când am intrat, funcționarii încorsetați în uniformele lor impecabile, se întoarseră spre mine cu o privire neîncrezătoare. Mi-am dat seama cam târziu că ar fi trebuit să-mi acord puțin timp pentru a-mi reface toaleta la bord, înainte de-a mă prezenta în fața lor. Cu cămașa ruptă și murdară, fața ascunsă de o barbă de mai multe zile, trăsăturile obosite, aveam aerul unui deținut evadat.

Cu toate acestea, declarația mea a fost înregistrată. Dar nu a declanșat mobilizarea generală pe care o speram. În loc să ia imediat legătura cu colegii lor din Mombayo sau E'ville, agenții au dorit mai întâi să-i interogheze pe prizonierii noștri. Ceea ce nu mă ajuta deloc.

∵

Inutil să o neg, eram singurul responsabil de această mizerie. Eu am fost cel care a aruncat-o pe Anne în brațele acelor călăi, lăsând-o în grija stupizilor pitici. Tot eu cel care a avut în mod naiv încredere în funcționarii coloniei, în loc să plec în căutarea ei, împreună cu Baptiste și prietenii săi. Consemnat acum în clădirea administrației, era prea târziu ca să mai plec. Și unde să mă duc? Fără niciun mijloc de transport sau de comunicație,

soarta mea era similară cu cea a lui Robinson pe insula sa pustie, înaintea sosirii lui Vineri.

De ce am abandonat-o pe Anne în mijlocul junglei? Această întrebare îmi tortura creierul. Pentru că voiam s-o pedepsesc că primise un alt bărbat în viața ei? De când venise la mine în Africa, această poveste nu încetase să mă obsedeze, chiar dacă îmi ascundeam ura pentru celălalt în timp ce îmi continuam ancheta. Eșecul meu, cu siguranță, era legat de faptul că nu reușisem să diger „trădarea" Annei. Totuși, nu se urcase ea într-un avion, pentru a mi se alătura, imediat ce aflase că aproape fusesem ucis, arătându-mi o tandrețe și o delicatețe pe care le credeam pierdute?

Cufundat în misterele acestor sentimente, nu reușeam să mă mobilizez și să atac cu energia mea obișnuită enigmele care mă aduseseră în Katanga. În brațele Annei nu mă gândeam decât la celălalt amant. Oare își închidea ochii în același fel, strângând din buze, cu un ușor surâs rezervat, atunci când făceau dragoste, își strângea brațele în jurul pieptului lui când ajungea în punctul culminant, îl săruta cu dulceața necesară pentru a-l aduce din nou la orgasm, scotea același geamăt atunci când el termina? Rumegam toate aceste gânduri sumbre când doi militari intrară în cameră. Nu le-am acordat nicio atenție până în momentul în care o voce strigă: „Ah! Ia te uită, ai zice că e micul meu prieten Michel!"

Surprins, am ridicat capul. În fața mea stătea – clătinându-se ușor – maiorul Gérard, sfântul care desfăcuse, în onoarea mea, la popota ofițerilor din Léopoldville, singura sticlă de *gueuze* de pe tot continentul african.

— Ce veste bună, dragul meu! continuă el, fără să observe că eram legat de scaun. Promisiunea e ținută: o sticlă adevărată de *gueuze* vă așteaptă în campusul nostru. Am traversat tot Congoul, de la vest la est, cu prețioasa mea încărcătură. Sunteți

salvat! Cam într-o oră, această urâtă paloare care vă întristează fața va fi ștearsă. Am cu ce să vă redau aspectul unei ființe umane!

Această perspectivă incredibilă ar fi trebuit să mă facă să bat din palme. Dar cum să reușesc o astfel de performanță cu cătușele care îmi legau încheieturile și cu frica de-a o ști pe Anne în mâinile oamenilor-caiman? Cu fața pe care o aveam, până la urmă maiorul își dădu seama de situația mea, în ciuda stării de ebrietate în care se afla.

— Consum de băuturi alcoolice în zone publice? Ultraj contra unor agenți? întrebă el cu un zâmbet complice.

Am oftat. La ce bun să-mi pierd și restul de energie care-mi rămăsese cu acest bețiv simpatic?

— Vai, domnule maior, din păcate aveți în fața dumneavoastră un adevărat criminal.

Cum m-am cufundat din nou în letargie, Gérard mă zgudui brutal de umeri. Cu prețul unui efort uriaș, i-am povestit toată treaba în câteva minute. În ciuda evidentelor sale incoerențe, relatarea mea păru să-l trezească. Atunci când am evocat soarta Annei îmi arătă un semn de simpatie. Mulțumesc, domnule maior! Reconfortant, dar nu prea util! În schimb, întâlnirea cu oamenii-caiman îi aprinse o scânteie de inteligență în ochi. Brusc, începu să se agite, ordonă să fiu eliberat imediat și mă conduse în fața unei hărți a districtului, pentru a-i arăta locul în care îi întâlnisem.

— Ați putea să-i poziționați cu aproximație?

— Chiar cu precizie. Acolo. Mișunând ca niște șobolani, în jurul cheiului firmei Sokamine.

Unul dintre funcționari, un tip rotunjor și roșcat, purtând cu mândrie o mustață de campion la ciclism de la începutul secolului izbucni în râs.

— Ce baliverne îndrugi acolo, băiețaș? Domnule maior, nu-l ascultați pe zevzecul ăsta. Este un *smokelaar* care a vrut să fure barca unei

onorabile societăți din zonă, pentru a-și transporta marfa mai ușor.

Sistemul firmei Sokamine contaminase întreaga regiune și pe bieții ei albi.

∵

Unitatea militară era instalată la câțiva kilometri depărtare de sat, în vârful unei faleze de unde se puteau observa mișcările de pe lac cât și din câmpia învecinată. Gérard mă conduse la cortul său, ieșind din birourile administrației, după un mic ocol pe chei, pentru a prelua un subofițer care cobora de pe vapor. În trecere am observat cheiul. Niciunul dintre prietenii mei nu își arăta vârful nasului. Cu o luciditate surprinzătoare, maiorul înțelesese la fel de bine ca mine că este inutil să contezi pe funcționari pentru eliberarea Annei.

Nu mă așteptasem să-l văd mobilizându-se cu o asemenea energie și hotărâre. Am descoperit și autoritatea surprinzătoare de care se bucura. A avut nevoie de doar câteva minute pentru a învinge protestele șefului de post, pentru a semna câteva hârtii în care își asuma responsabilitatea și a mă lua apoi în Jeep-ul său.

Sosit în bivuac, chemă doi ofițeri și le dădu câteva ordine înainte să revină la mine. În picioare, pe marginea falezei, contemplam imensa întindere de ape, care se pierdea la infinit în degradeuri. Văzut de aici, vaporul Sokamine părea atât de fragil, atât de inofensiv! Niște furnici se mișcau pe punte. Rita și căpitanul preluaseră probabil posesia vasului. Spre ce destinație se pregăteau să pornească? Oare urmau să se întoarcă la Sokamine pentru a-și informa complicii cu privire la incidentele care întrerupseseră călătoria sau urmau să îl caute pe Josse și pe cei doi ruși pentru a-i pune la adăpost? Nici nu mă interesa. Mă gândeam doar la Anne. Să o regăsesc teafără și să o duc fără întârziere în Belgia era singura mea misiune. Nu aveam ce să-i fac lui Jacques. Va înțelege. Oricum, la cât de mult l-am ajutat… Ar fi făcut mai bine să

aibă încredere în Pim, Pam, Pum. Micii lui agenți secreți ar fi fost al dracului de eficienți fără mine, care mai mult i-am încurcat. Oare ce li se întâmplase? Reușiseră să-și facă bagajele înaintea sosirii Ritei și a echipajului ei?

Urmărindu-mi privirea, Gérard mă anunță că și noi vom ridica ancora.

— Nu am fost niciodată atât de aproape de a pune mâna pe această haită de ucigași.

Am clătinat din cap.

— Dar nu este deja prea târziu? Din momentul în care a reintrat în posesia vasului său, căpitanul l-a avertizat cu siguranță pe Van Zeeland prin radio despre ultimele evenimente și despre sosirea armatei.

Maiorul zâmbi.

— Comunicațiile lor sunt în mod serios perturbate pentru moment, exclamă el agitând două lămpi, cea a radioului de la bord și cea a postului unde am fost reținut. Nu am mai multă încredere în ei decât în această panteră; cum o cheamă?

— Rita. Rita Pauwels.

— Ei, iată o felină în care oamenii-caiman nu vor întârzia să-și rupă dinții.

Cu siguranță mă surprindea acest maior Gérard. Curajos, rapid, gata să-și asume riscuri. Nimic în comun între el și epava nostimă cu care m-am îmbătat în fața unei tejghele la Leo.

Subofițerul care urcase în jeep la intrarea pe chei ni se alătură (el era probabil cel care luase lampa radioului de bord). Îi întinse o hârtie maiorului.

— Unitatea cea mai apropiată este la mai mult de cincizeci de kilometri de locul în care domnul Van Loo i-a lăsat pe sovietici.

Gérard se strâmbă.

— Speram să-i iau pe Rassinfosse și pe rusnaci chiar de sub nasul panterei galbene. Să le întrecem

barca de viteză va fi dificil. Nu sunt drumuri. Și nu avem nicio ambarcațiune rapidă la dispoziție.

Reflecțiile lui mă îngrijorau.

— Planul este în continuare să ocupați sediul Sokaminei?

Maiorul dădu din cap.

— O să fiu sincer cu dumneavoastră. Am unele ezitări. Nu e loc de eroare. Dacă forțez intrarea la Sokamine, am în sfârșit ocazia să pun mâna pe oamenii-caiman. Dar, dacă au aflat de incidentele de la bord, arhivele societății au dispărut iar războinicii s-au pierdut în pădure. În schimb, dacă pun mâna pe naufragiați, voi fi în măsură să aduc dovada unui trafic de uraniu cu sovieticii.

— Dar astfel o condamnați pe Anne la moarte.

Maiorul își trecu încet mâna prin păr.

— Știu, am reluat eu. Dacă Van Zeeland și comanditarii lui și-au pus ucigașii la adăpost, au luat-o pe Anne cu ei…

Gérard ridică capul fără să îndrăznească să mă privească în ochi.

— …sau s-au descotorosit de corpul ei. Credeți că nu m-am gândit la asta? Ideea morții ei mă paralizează încă din momentul în care vipera de Rita mi-a susurat că Anne a căzut în mâinile lor. Dar să-l alegem pe Rassinfosse în locul Sokamine înseamnă să pierdem singura speranță de-a o salva.

— O să îi previn pe englezoi, spuse maiorul cu o voce seacă. Cu puțin noroc și un radar bun, Rassinfosse și comuniștii vor fi primiți la sosire cu o dezgustătoare ceașcă de ceai.

Fără să mă lase să îmi manifest recunoștința, mă părăsi brusc și îi adună pe ofițeri și subofițeri pentru a organiza plecarea.

În ciuda relei lor voințe, agenții administrației acceptară să pună un vapor la dispoziția maiorului Gérard și a oamenilor săi. Sau mai degrabă au fost constrânși. Cu o eficacitate și o încăpățânare redutabile, maiorul își agita superiorii, zdruncinând ierarhia până la Léopoldville.

Aceste aranjamente ne făcură să mai pierdem câteva ore. Ceea ce părea a fi rapid pentru o decizie de acest gen, reprezenta pentru mine o tortură interminabilă. Angoasa îmi creștea cu fiecare minut care trecea. Așezat la intrarea în cort, îl vedeam pe Gérard certându-se în fața emițătorului radio, agitându-se, împroșcând cu salivă, dând din mâini. După fiecare conversație afișa o față din ce în ce mai iritată, înainte de-a o lua de la capăt cu apelurile și cu pledoariile.

O dată obținute aprobările, mai rămânea îmbarcarea. Alegerea oamenilor, apelul, transbordarea materialelor, toate astea întârziau și mai mult salvarea Annei. Și dacă era bolnavă, rănită, în pericol de moarte? Operațiunile se derulau conform unor instrucțiuni precise, o procedură cu siguranță indispensabilă, dar îngrozitor de lentă. În timp ce Gérard se chinuia să obțină tot ce avea nevoie, eu mă învârteam pe chei, ținându-mă în mod prudent la distanță de funcționarii retrași în baraca lor, gândindu-mă obsesiv la Anne. Cine știe dacă Rita sau căpitanul nu avuseseră ocazia să-l avertizeze pe Van Zeeland înainte ca radioul lor să se defecteze? Tăcerea lor nu i-o fi pus pe jar pe șefii de la Sokamine?

În timpul traversării am sfârșit prin a adormi pe punte, învins de așteptarea interminabilă și de tensiune. Maiorul trebui să mă zguduie atunci când vaporul ajunse în dreptul instalațiilor de la Sokamine. Când am deschis ochii îmi întinse o sticlă de *gueuze* cu un zâmbet complice. În alte circumstanțe aș fi primit berea ca pe un cadou regesc. În starea în care eram mi s-a părut că are un gust de apă stătută. Vaporul acostă chiar în locul din care plecaserăm – acum cât timp? Un an? Atâtea evenimente se întâmplaseră de la momentul îmbarcării noastre forțate…

Cheiul era complet gol, la fel ca zona betonată care îl despărțea de poarta dinspre hangare. La orizont nici picior de om, nici măcar un muncitor

în așteptarea următoarei încărcături. Maiorul își puse mâna la ochi pe post de cozoroc. Unul dintre ofițeri privea împrejurimile cu un binoclu.

— Ciudat. Unde au dispărut indigenii? Docherii?

— Am putea spune că toți acești oameni au fost evacuați, constată unul dintre ofițeri.

— Afirmativ, șuieră Gérard printre dinți, continuând să caute în van o ființă vie. Împrăștiați-vă în partea din spate a clădirii! urlă el, în timp ce marinarii fixau pasarelele.

Un frison înghețat mă înțepeni lângă balustradă. Eu și numai eu eram responsabil de dezastrul care se anunța. Cu mintea întunecată de disperarea de-a o pierde pe Anne, insistasem atât de mult să mergem spre Sokamine încât maiorul cedase argumentelor mele, în loc să-i caute pe Rassinfosse și pe cei doi ruși – care poate chiar ar fi sfârșit prin a ne dezvălui locul în care o ascundeau. Din cauza mea pierdusem totul.

De pe puntea vaporului asistam, paralizat, la cursa soldaților. După ce au revenit cu mâna goală din hangare și din birouri, au fost trimiși să inspecteze lăzile și containerele, unul câte unul. Mi-am amintit de celula unde fusese închis Mutien-Marie. Mă îndreptam spre maiorul care, cu un plan în mână, organiza percheziția clădirii.

— Beciurile?

Mă întrerupse și începu să vorbească cu voce scăzută cu un subofițer care i se alăturase. Lăsându-i să vorbească am plecat spre clădire.

— Unde mergeți domnule Van Loo? strigă el.

Ia te uită! De data asta nu mă mai strigase „micuțul Michel”.

Fără să mă întorc, le-am făcut semn că mergeam să explorez subsolurile. Trecând prin depozitul cel mare pe care îl vizitasem în timpul nopții împreună cu Pim, Pam, Pum, i-am observat pe oamenii maiorului ocupați să controleze containerele. Cu etichetele și scrisorile de transport în mână, notau

destinatarii și verificau mărfurile. Făcându-mi loc printre ei am reperat scara cea mică ce ducea la subsol, când flacăra slabă a unei torțe ilumină încăperea.

— Voiați să mergeți acolo cu un baston alb? strigă maiorul venind alături de mine pe culoarul strâmt din beton care ducea la celula infectă a lui Mutien-Marie.

Încuietoarea nu fusese reparată și nici nu fusese asigurat serviciul de curățenie în acest loc – sau poate cei responsabili au fost descurajați de dificultatea unei astfel de sarcini. Am intrat în cavernă ținându-mă de nas. Dar dacă mă așteptam s-o găsesc pe Anne, am fost dezamăgit. Închisoarea era goală. Fără nicio urmă că ar fi fost ocupată recent. Mai puțin o micuță brățară de bambus uitată în colțul cel mai întunecat. O brățară aceleia pe care i-o oferisem Annei în piața din Kinkulu, atunci când urcam spre casa lui Rassinfosse.

— Nu pot fi prea departe, spuse maiorul bătându-mă pe umăr. Au luat-o cu ei. Se jucă cu brățara, atât de fragilă între degetele lui groase, și apoi mi-o înapoie. Asta e dovada că este încă vie, domnule Van Loo.

— Vie?

Murmurând acest cuvânt mi-am dat ochii peste cap și m-am prăbușit încet pe podeaua infectă a celulei.

23.

Tactica jandarmului

La radio se difuza în buclă noua melodie a lui Bourvil, *La tacata-cata-tactique du gen-darme.* Genul de refren pe care nu te puteai împiedica să-l fredonezi, chiar și în centrul savanei africane. După Eliberare, „proștii satului" deveniseră foarte la modă, Bourvil, Fernandel, Jean Richard[38]. O modă care contaminase și politica belgiană – vezi discuțiile sterile pe tema menținerii monarhiei și a întoarcerii Regelui Léopold al III-lea, în vreme ce cetățenii mureau de foame și de frig – iar marile puteri amenințau să distrugă planeta cu bomba atomică. După ravagiile războiului niște imbecili serveau drept modele pentru reconstruirea unei lumi noi.

Eu eram un exemplu reușit. Când te gândești că am avut șansa să-i recâștig dragostea Annei, să pun capăt traficului de uraniu din Katanga al bolșevicilor, să-i opresc pe cei mai periculoși spioni din colonie și chiar și pe doi agenți ruși! Doar eu singur aș fi putut să redresez blazonul Siguranței Naționale Belgiene, să-l fac pe Van Tieghem vedetă și să-mi salvez relația cu Anne. În loc de asta, eram singur, prăbușit pe o stâncă pe malul lacului Tanganyika, logodnica mea era prizonieră în mâinile unei secte de indigeni sălbatici, spionii se aflau pe drumul spre celălalt mal al lacului, iar dovezile infracțiunilor lor zăceau, cu siguranță, pe fundul apei. Nici măcar o ladă de *gueuze* nu ar fi fost suficientă pentru a-mi îneca amarul.

Văzând fața maiorului mi-am dat seama că soldații lui nu găsiseră nicio urmă a traficului pe care-l făcea firma Sokamine. Nici cel mai mic indiciu. Nimic care să susțină declarațiile mele. Nici măcar dovada că oamenii-caiman lucrau pe

șantier. Dintr-un moment în altul, Gérard, care avusese încredere în fața mea de bețiv, va veni să-mi explice că venise momentul să ne întoarcem în campus. Desigur, datoria îl obliga să mă redea poliției coloniale. Ce aș putea să-i reproșez? În afara teoriilor mele superflue, nimic nu-mi confirma acuzațiile, poate doar propria mea declarație. Nici măcar răpirea Annei. Nimic, doar o brățară ca multe altele care se găsesc pe toate drumurile în Congo.

Sosirea lui Marie-Dominique și a soției prințului Baudouin nu mă scoase din letargie. În forul meu interior chiar mă așteptam să-i văd apărând dintr-un moment în altul. De data asta zarurile erau aruncate. Piața curățată. Patronii Sokamine la adăpost. În ciuda energiei și a abilităților lor, piticii nu aveau mijloacele de a schimba situația. Sigur, ei mi-ar putea susține declarațiile, ar putea să ateste prezența oamenilor-caiman, să relateze detaliile croazierei noastre pe lac, în compania Ritei, a lui Rassinfosse și a celor doi ruși, să descrie ceea ce ni s-ar fi putut întâmpla fără intervenția lui Baptiste și a prietenilor lor. Dar cine ar avea încredere în spusele a doi mici sălbatici? Cu siguranță nu ofițerii armatei belgiene. Și cu atât mai puțin polițiștii coloniali. Piticii înțeleseseră, oare, asta? Era acesta motivul prezenței, alături de ei, a lui Jacques Van Tieghem în persoană?

— Jacques, Dumnezeule!

Eram atât de surprins să îl revăd, încât nu am fost în stare să fac nici cea mai mică glumă, nici măcar să articulez un cuvânt. Mă luă în brațe și mă strânse tare.

— Ești un mare prost, Michel!

Pentru că voiam să mă eliberez din strânsoarea lui, mă strânse și mai tare.

— Iată ce se întâmplă dacă-ți încredințez o mică anchetă despre autorii unui jaf într-un sat de provincie! În loc să procedezi rapid la niște

verificări și apoi să te întorci la Bruxelles înainte să te pricopsești cu malarie, tu treci colonia prin foc și sânge. În același timp, îi întorci împotriva ta pe toții albii din zonă, transformi o pașnică partidă de vânătoare de elefanți într-un câmp de luptă, lași în urma ta cadavrul soției unei personalități din provincie și mă obligi s-o aduc de urgență, pe cheltuiala mea, pe logodnica ta, pe care o lași să fie răpită de către cei mai feroce sălbatici din toată Africa, antrenând mobilizarea armatei și a poliției. *Podverdeke,* Michel! Crezi că autoritățile din țara asta nu au altceva de făcut decât să se ocupe de tine și de familia ta?

Am reușit să mă smulg din strânsoarea lui. Cu un mers nesigur am făcut câțiva pași. Dar unde să mă duc?

— Ești un nemernic, Jacques!

Descurajat, m-am trântit pe o piatră. După o asemenea ploaie de reproșuri, pe cine mai puteam acum să contez pentru eliberarea Annei, dacă chiar și Van Tieghem mă lăsa baltă?

— Hai, Michel, nu face mutra asta! Făceam și eu mișto de tine! Unde îți e celebrul simț al umorului?

— Haha, foarte amuzant!

— Nu-ți mai face sânge rău, Michel. O s-o scoatem noi pe Anne din ghearele acestor canalii.

Maiorul Gérard îi făcu semn lui Jacques să i se alăture. După ce mi-am mai venit în fire, m-am apropiat de ei. Maiorul îi raporta lui Jacques detaliile relatării mele într-un mod foarte fidel, dar nu fără o ușoară îndoială în voce. Oamenii lui răsturnaseră degeaba sediul Sokamine cu fundu-n sus, nu găsiseră absolut nimic.

Când am vrut să intervin, Jacques m-a întrerupt.

— O noutate, doctorul Kwanga a fost reperat nu departe de aici. De data asta nu ar mai trebui să ne scape.

Ghinionul naibii! Oare cât cântărea pentru funcționarii ăștia soarta Annei, comparativ cu

posibilitatea de-a pune mâna pe liderul mișcării de independență? Reacția maiorului Gérard îmi confirmă temerile.

— În cel mai scurt timp batalionul meu poate să fie pregătit să vi se alăture pentru a-l captura.

Jacques clătină din cap.

— Prioritatea dumneavoastră este să o eliberați pe domnișoara Van Soest, domnule maior. Știți unde au dispărut oamenii-caiman?

Maiorul mă privi jenat.

— Ca să fiu sincer, nici măcar nu știm dacă s-au aventurat până aici.

L-am întrerupt, furios să văd că acordă atât de puțină încredere declarațiilor mele.

— Chiar și indigenii care lucrează aici susțin că nu i-au văzut, adăugă el ridicând tonul în fața protestelor mele.

— Lasă că se ocupă noi de ei, șefu'! intervenira piticii făcând să le strălucească dinții ascuțiți. Cu albii vorbesc ca albii. Cu noi vor vorbi ca negri! Aveți încredere la noi!

Fără să mai aștepte răspunsul nostru, se năpustiră în clădire.

— Vezi? Anne e aproape salvată, bătrâne! Exclamația lui Jacques nu reuși să-mi smulgă niciun zâmbet. Dar îi eram recunoscător că mi se alăturase. Mă luă deoparte.

— De când am aflat de răpirea ei am răscolit cerul și pământul. Dar tu știi ce înseamnă să pui administrația în mișcare. Mai ales când există o îndoială. În raportul lor, agenții care te-au arestat spun că ești un mitoman și un terorist periculos și se laudă că te-au neutralizat.

— Ce? Eu sunt cel care s-a dus la ei pentru…

Ignorându-mi protestele Jacques continuă:

— Raportului lor i-a luat mai multe zile să ajungă la Léopoldville, trecând de la E'ville la administrația colonială centrală, înainte să ajungă în fața superiorilor mei. Din fericire, datorită celor trei mici prieteni ai noștri, care m-au pus la curent

imediat cu ultimele evenimente, am folosit toate mijloacele, fără să mai aștept deciziile oficiale, scoțând faimosul as din mânecă: în momentul în care se vorbește despre uraniul din Katanga se dă alarma roșie. Și toate ușile se deschid.

În acel moment cei doi pitici năvăliră în viteză.

— Să mergem, șefu'! Știm unde se ascunde oamenii-caiman!

— Ei, drăcie! strigă maiorul.

Prințul Baudouin pufni în râs.

— Nu trebuia decât să zgâlțâie un pic pe negrii ăștia, generale! Dacă avea nevoie de un permis de conducere pentru ca să conducă o colonie, cu siguranță belgienii ar fi picat examenul de fiecare dată!

∵

Trecuseră deja două ore de când mergeam prin ceea ce fusese odinioară o pădure virgină. Rădăcinile ne făceau să ne împiedicăm la fiecare pas, lianele amenințau să ne decapiteze. Insectele ne străpungeau pielea. Preferam să nu mă gândesc la bestiile necunoscute care se ascundeau în pădure. Vegetația umedă aștepta primul meu moment de slăbiciune pentru a mă doborî. Razele de soare, care treceau prin frunzișul arborilor centenari, mă loveau ca niște pumnale. Cu dinții strânși, fără suflu, cu hainele ude și pielea acoperită de înțepături, avansam, conduși de Marie-Dominique și micul ei prieten. Țopăiau sprinteni în față, bombănind din cauza lentorii noastre, certându-ne cu aplombul specific sergenților-majori, îngrijorați de soarta lui Oscar.

Mergând Dumnezeu știe unde, cu un pas sigur, își luau un arbore sau o plantă drept reper, în timp ce noi nu reușeam să deosebim o frunză, un fir de iarbă sau un trunchi de altul. Nici cea mai mică urmă nu ne lăsa să credem că un om a trecut vreodată pe aici, înaintea noastră, începând din ziua blestemată în care specia noastră s-a separat de maimuță. Rătăceam mereu în același decor

exasperant, atunci când se lăsă noaptea în mod brutal. Lumina unui foc strălucea în depărtare.

— Pregătiți armele! spuse maiorul.

— Gura, dom' general! strigară piticii în cor.

Un subofițer cu fața stacojie se agită cu patul puștii ridicat. Jacques se interpuse exact în momentul în care arma lui urma să se abată asupra capului ochelaristului.

— Ne calmăm! ordonă el trupei. Și voi, spuse el adresându-se piticilor pe un ton furios, amintiți-vă că sunteți în subordinea mea. Spre marea mea surpriză, piticii plecară capul. Cu o voce supusă, Marie-Dominique reluă:

— E campamentul la oamenii-caiman. Focul arde toată noaptea, dar la ora asta, în mod normal, doarme toți, mai puțin doi sau trei care nu are voie să se îndepărteze și păzitoarea focului, nevasta vrăjitorului.

— Ia te uită! E ca la noi, i-am spus eu lui Jacques. *Job*-urile bune sunt rezervate familiei șefului.

— Influență belgiană, răspunse el. Acum îți dai seama că investițiile în sistemul de învățământ din Congo chiar au servit la ceva…

În acest răstimp maiorul își organizase oamenii. Odată cu căderea nopții, zgomotele puternice, ciudate și tulburătoare ale animalelor care se învârteau în jur, puteau să acopere sunetul pașilor noștri. Cel puțin așa speram. Maiorul avansa încet în fruntea grupului. La lumina focului, foarte apropiat de-acum, puteam distinge câteva colibe. O femeie enormă era ocupată să amestece într-o cratiță suspendată deasupra flăcărilor. Un frison îngrozitor mă străbătu: rămășițele Annei? Nu am avut timp să zăbovesc asupra acestui gând morbid. Niște exclamații, ecoul unui scandal și al unui schimb de pumni, urmate de un foc de armă, curmară brusc liniștea. Un paznic dăduse, pesemne, peste unul dintre oamenii noștri. Nu se mai punea problema să tergiversăm.

Focul de armă îi trezise cu siguranță și pe cei mai adormiți luptători. Cu fluierul la buze, maiorul dădu ordinul de asalt. La acest semnal soldații se năpustiră spre campament. Operațiunea nu dură decât câteva minute. Surprinși în timpul somnului, prea siguri pe ascunzătoarea lor, oamenii-caiman fură supuși fără o prea mare rezistență. Doi soldați au fost răniți, dar nu grav. Un negru fusese doborât – paznicul care ne descoperise – și patru sau cinci – răniți. Gemeau la fel de zgomotos ca niște fotbaliști ai lui Standard Liège, în încercarea de-a obține un penalty. Ceilalți, cu capetele plecate, erau întinși pe jos, legați unii de alții, cu gleznele imobilizate, supuși, apatici. Femeile în schimb continuau să se împotrivească, agitându-și pumnii în față, spre soldații care le respingeau cu dificultate, în timp ce copiii le alergau printre picioare, plângând ca niște câini turbați. Dar nici cea mai mică urmă de Anne.

Maiorul Gérard decise să îi interogheze pe prizonieri, unul câte unul, într-o colibă, cu ajutorul unui traducător. Oare interpretul mințise în ceea ce privește calitățile sale? Prizonierii îl ascultau cu un aer batjocoritor, apoi dădeau din cap fără să scoată niciun cuvânt. Jacques sfârși prin a scoate două bancnote pe care le agită în fața lor, tot fără niciun efect. Prefăcându-se că nu înțeleg întrebările noastre, ne priveau cu ochii pe jumătate închiși, refuzând chiar să-și dezvăluie identitatea sau să ne spună în ce colibă locuiesc. Fotografia lui Rassinfosse nu le provocă, de asemenea, nicio reacție. Cea a Annei îi lăsă la fel de indiferenți. Îi fixau pentru moment frumosul chip, apoi se întorceau către mine impasibili de parcă le arătam poza unei pietre sau a unui pește mort. La un moment dat, am avut impresia că sesizez o ușoară străfulgerare în privirea unuia dintre sălbatici. Doar o iluzie.

În timp ce maiorul continua cu răbdare interogatoriul prizonierilor, eu am părăsit coliba.

Fanaticii ăștia preferau să fie prăjiți decât să deschidă gura. Ceea ce mă aduse înapoi la marea cratiță a satului. Nevasta vrăjitorului își continua imperturbabil gătitul. Cu ochii fixați pe foc, lăsă mâncarea să fiarbă, amestecând din când în când în sos cu ajutorul unei lungi linguri de lemn și gustând din el cu plescăituri ale limbii. Ca să fiu sigur, am aruncat o privire. Spre marea mea ușurare, cratița nu conținea decât o fiertură prea puțin apetisantă și urât mirositoare, care nu semăna câtuși de puțin cu ce cunoșteam eu din logodnica mea.

Cum stăteam locului, indecis, Marie-Dominique se apropie de vrăjitoare, făcându-mi semn să mă îndepărtez. Fără să o pierd din ochi m-am strecurat în umbra unui eucalipt. Piticii se arătaseră uneori foarte eficace, mai ales pentru a găsi ascunzătoarea oamenilor-caiman. Dar aveam dubii cu privire la unele dintre metodele lor. Marie-Dominique scoase din gentuța pe care o purta la brâu un obiect pe care îl etală în fața grăsanei. Văzându-l, matroana deschise gura și începu să geamă. Amintindu-mi de dansul cuțitului pe care piticii l-au schițat pe gâtul căpitanului firmei Sokamine, mă pregăteam să intervin înainte de-a se produce o vărsare de sânge, atunci când am recunoscut statueta pe care pitica o agita în fața vrăjitoarei. Era bucata aceea de lemn negru, ce evoca vag o formă feminină, care îl hipnotizase atât de mult pe Mutien-Marie chiar înainte de-a fi răpit.

De ce părea, oare, vrăjitoarea atât de speriată? Trebuie, totuși, că le văzuse pe toate în viața sa, având în vedere specialitatea soțului ei și reputația prietenilor de familie. Dar poate că mă înșelam cu privire la vrăjitorul ei soț. Poate era, cine știe, unul dintre bărbații aceia minunați care nu-și duc problemele de la muncă acasă și care nu vorbesc niciodată despre ce se întâmplă la serviciu, atunci când iau masa în familie. În orice caz, metoda piticei se dovedi eficientă.

Statueta îi provocă grăsanei aceeași reacție ca lui Mutien-Marie. Ochii i se rotiră în orbite mai repede decât bila de la cazinou. O salivă albicioasă i se scurse pe buze în timp ce niște sunete groaznice îi ieșeau din gât. Eu rămăsesem nemișcat și tăcut, încercând să reperez numele Annei în mijlocul perorațiilor ei incomprehensibile. Se pare că nici Marie-Dominique nu înțelegea nimic din păsărească ei. Sau poate că răspunsurile doamnei vrăjitoare nu o satisfăceau. Cum femeia nu reacționa la fel de repede pe cât își dorea ea, pitica îi puse statueta pe obraz. Din locul în care priveam eu, gestul nu mi s-a părut violent. Cum se poate explica atunci faptul că, în momentul contactului cu fetișul, grăsana scoase un asemenea urlet? O lungă urmă roșiatică îi brăzda pielea feței, de parcă ar fi fost atinsă de o limbă de foc.

Eram pe punctul de-a interveni atunci când vrăjitoarea începu să deverseze un șir lung de cuvinte. De data aceasta, Marie-Dominique dădu din cap. Ceru câteva precizări, clătină din cap și păru în sfârșit mulțumită. Împachetând fetișul, scoase din geantă niște ierburi și le aplică cu delicatețe pe obrazul matroanei, psalmodiind o melodie care-mi zgâria urechile. Pleoapele vrăjitoarei se închiseră și adormi pe jos, cu un zâmbet liniștit.

— Să mergem! spuse pitica.

Fără să-mi răspundă la întrebări, se îndreptă spre coliba în care se aflau Jacques și maiorul Gérard, disperați în fața încăpățânării prizonierilor de a nu deschide gura. Atunci când le-am povestit modalitatea în care pitica o făcuse să vorbească pe nevasta vrăjitorului, maiorul se arătă sceptic.

— Eu am încredere în ea, spuse Jacques. Dacă Marie-Dominique ne asigură că știe locul în care este închisă Anne, trebuie să o urmăm fără să ezităm. Îmi asum eu responsabilitatea.

— Păi, în cazul ăsta… spuse maiorul cu un zâmbet nesigur.

Le ordonă oamenilor să se regrupeze și, arătând spre grupul de prizonieri, îl întrebă pe Jacques:

— Și cu ei ce să facem?

— Să-i dăm pe mâna femeilor lor… O să ne încurce.

Maiorul, furios, răspunse:

— Dumnezeule, noi încercăm de atâta timp să punem mâna pe ei! Dacă raportez că i-am lăsat pe oamenii-caiman în libertate, – sunt mort!

— Bine, atunci îi luăm pe șeful lor și pe vrăjitor.

— Grăbiți-vă! am spus eu.

Piticii ne presau și ei. În ciuda întunericului, își doreau să ne ghideze prin pădure, până la locul de detenție al Annei – cel puțin dacă era să ne luăm după ce-i mărturisise matroana lui Marie-Dominique.

În timp ce mergeam am ajuns-o din urmă pe pitică.

— În ce constă forța acestei statuete? Explicați-mi și mie cum se poate ca această amărâtă de bucățică de lemn să aibă mai mare efect asupra acestor redutabili războinici decât un batalion întreg de soldați, hotărâți să îi ucidă pe loc.

Micuța doamnă se mulțumi să pufnească în râs atunci când i-am evocat pe vajnicii noștri soldați. Dar apoi adăugă:

— Cu acest gri-gri Baudouin ar fi reușit să câștigă Turul Franței.

— Păcat că nu ați avut ocazia să-l întâlniți. Sunt sigur că v-ar fi plăcut tipul, am spus eu cu o strângere de inimă.

— Poate că vărul lui îi seamănă, cine știe?

— Ah, da, doctorul Kwanga! Era cât pe ce să uit de el.

— Nu pentru mult timp, șefu'! interveni micul chior. Dacă noi găsim pe Anne, doctorul Kwanga vine ca bonus, eu e sigur de asta.

I-am povestit conversația lui Jacques. Nu știam niciodată dacă piticii ăștia erau serioși sau își băteau joc de mine.

— Ce s-a întâmplat? Ai înghițit cumva un șarpe viu?

I-am indicat pe micii lui agenți cu degetul.

— Prietenii tăi afirmă ca Kwanga este cel care a răpit-o pe Anne.

Jacques se întoarse către camarazii lui:

— Eu niciodată nu spus asta, zise Marie-Dominique. Doar am zis ca ei este împreună.

— Eliberăm pe unul, eliberăm și pe altul, precizează sosia lui Baudouin.

Jacques dădu din cap.

— Dacă e să ne luăm după relatarea matroanei, tipii care o au pe Anne ar fi pus mâna și pe faimosul doctor Kwanga.

Începeam să înțeleg cine o răpise pe logodnica mea.

— Monedă de schimb?

— Cea mai bună care există! trase concluzie Jacques cu fruntea îngândurată.

— Liniște! Apropiem!

În lumina argintie a zorilor, prin tufișurile și arborii joși care îi succedau pădurii virgine, apăru o impozantă vilă albă, cu un acoperiș rotund, un fel de dom, vopsit într-o culoare aurie. Un adevărat palat, înconjurat de un înalt zid de piatră albă, de parcă ar fi venit direct din India.

— O replică a Taj Mahal-ului?

— Bingo, bătrâne! strigă Jacques făcându-mi cu ochiul. Dar vom încerca să nu-l transformăm în mormânt…

24.

Extravagantul domn Petrov

Maiorul propuse să se înceapă asaltul după somațiile de rigoare – fără a stărui prea mult asupra acestora – în timp ce Jacques ar fi preferat negocierea. Prea afectat ca să mai reflectez la cea mai bună strategie, visam să mă strecor în vilă, în timp ce vorbăreții ăștia discutau planul de bătaie, să mă aventurez în clădirea enormă, s-o regăsesc pe Anne și s-o aduc înapoi, trecând prin beci sau pe acoperiș, sau să-mi iau zborul cu ea în brațe – Peter Pan smulgând-o pe Wendy din ghearele Căpitanului Hook, chiar sub ochii piraților. Iluzia nu dură decât o fracțiune de secundă. Lumea vrăjită a copiilor pierduți fusese măturată definitiv de brutalitatea războiului din care tocmai ieșeam și care contaminase întreaga planetă, până în străfundurile pădurii virgine. Degeaba închideam ochii, nu-mi mai rămăsese nimic din relaxarea de altă dată.

Cu ochii fixați pe vila-mormânt, hipnotizat de albul maladiv al fațadei, de arhitectura nebunească, de domul orbitor în bătaia primelor raze ale soarelui, încercam să pătrund cu privirea prin pereți. Aveam impresia că percep ca prin ceață corpul Annei, rănit, martirizat, cu hainele rupte, întinsă pe un covor murdar, înconjurată de o haită de ieniceri executând un dans sălbatic și agitându-și cuțitele. Umezeala îmi acoperea pielea cu o peliculă lipicioasă. Ochii mă usturau. În mijlocul elucubrațiilor mele vocea maiorului îmi ajunse brusc la urechi, ca estompată de o perdea de pânză.

— Și dacă le-am arăta acestor canalii pe șeful și pe vrăjitorul lor? Asta ar trebui să-i mai calmeze puțin.

Jacques își trecu mâna prin păr. Transpira și el la fel de mult ca mine, spre bucuria țânțarilor.

— Oamenii-caiman nu sunt decât niște figuranți. Pe patronii lor trebuie să îi convingem să se predea și să elibereze ostaticii vii și nevătămați.

Un subofițer care mesteca o pipă veche din rădăcină de iarbă-neagră interveni.

— Arătați-le capetele acestor doi negrotei în vârful unui par și vă garantez că locuitorii acestei barăci vor ieși imediat afară cu mâinile ridicate, implorându-ne să le cruțăm viața.

Fără să-i dea ascultare, maiorul se întoarse către Jacques.

— Cui îi aparține acest palat de carnaval?

— Pun pariu că lui Sangh Ray!

— Rahat! Uitasem complet de tipul ăsta! Al treilea om de la Doutremont & Pauwels. Singurul pe care nu l-am interogat.

Jacques își puse mâna pe brațul meu.

— Nu te învinovăți, Michel. Și eu l-am văzut la Mombayo și m-a păcălit total cu zâmbetul lui amabil, strângerea de mână delicată și aerul său servil. Și am luat de bune toate afirmațiile sale, cu mâna pe inimă, că nu știa nimic, că nu se ocupa cu nimic și le servea doar pe post de paravan celorlalți doi asociați, pentru a-i asigura pe clienții indieni. Ce s-o mai fi distrat pe seama naivității mele…

— Nu suntem departe de intersecția drumurilor între Tanganyika, Kinkulu și Mombayo, remarcă maiorul. Un loc ideal pentru a păstra la adăpost de curioși micile colete compromițătoare ale firmelor Sokamine și Doutremont & Pauwels.

Jacques dădu din cap, dar atenția îi era în altă parte.

— Mă întreb cam câți oameni păzesc casa asta nenorocită.

— Credeți că ne-au reperat? îl întrebă Gérard pe unul dintre ofițerii săi care observa vila prin binoclu.

— Nu mișcă nimic, domnule maior. Nici măcar o fereastră nu este luminată. Obiectivul pare a fi în

repaos.

Unul dintre pitici se apropie de Jacques.

— E suficient să întrebăm la șef sau la vrăjitor. Doar războinicii lor sunt cei care sunt angajați ca gărzi de corp.

— Da, dar putem să avem încredere în declarațiile lor?

— Aveți încredere la noi! strigară în cor cei doi pitici negri, cu un zâmbet de carnivore.

Luând tăcerea noastră drept un asentiment, piticii se îndreptară rânjind către cei doi bărbați. Pe jumătate așezați și pe jumătate culcați, șeful și vrăjitorul stăteau pe pământ, legați unul de celălalt cu cătușe și păziți de trei soldați negri și un sergent belgian. Apropiindu-se de ei, Marie-Dominique scoase bucata de lemn deformată pe care o purta în geantă.

La vederea totemului, fața celor trei soldați se făcu gri și se grăbiră să se îndepărteze. Sergentul avu intenția să intervină dar maiorul îi făcu semn să nu se miște.

Atunci când Marie-Dominique întinse bucata de lemn închisă la culoare deasupra celor doi prizonieri, șeful oamenilor-caiman scoase un strigăt răgușit. În ciuda faptului că era legat, începu să se foiască de parcă cineva îi dăduse foc la picioare. Trăgând de lanțuri și opintindu-se încercă să se îndepărteze cât mai mult posibil de figurina sculptată, fără a se preocupa de vrăjitorul pe care îl târa după el.

Dezechilibrat de mișcările dezordonate ale șefului său, vrăjitorul alunecă pe pământul plin de praf. Capul i se lovi de sol și pielea i se zdreli. Cu capul spart, vrăjitorul îi aruncă lui Marie-Dominique o serie de invective împroșcând cu salivă. Dacă avea impresia c-o impresionează, se înșela. Fără un cuvânt ea îi puse statueta pe frunte. Imediat după aceea, o lungă arsură îi apăru pe piele, până deasupra nasului.

Cu fața plină de sânge vrăjitorul tăcu, își înclină capul și, după un scurt moment de ezitare își împreună cele două mâini, afișând o atitudine atât de respectuoasă încât părea aproape ridicolă. Lângă el, șeful lui deja dresat, rămase înțepenit, cu respirația sacadată. Apoi urmă un schimb de cuvinte de neînțeles între pitică și cei doi prizonieri. Ea le punea întrebări cu un ton calm iar ei răspundeau cu o voce ascuțită, dar incredibil de supusă. M-am întors către Jacques. Aveam câte ceva de învățat de la micuța negresă. Iată o femeie care știa să impună respect.

Aparent satisfăcută, Marie-Dominique reveni spre noi, lăsându-i pe șef și pe vrăjitor într-o stare jalnică. Cei doi războinici dădeau impresia că alergaseră mai mulți kilometri urmăriți de un leopard hămesit.

— Zece oameni din sat sunt alocați prizonierilor, ne informă ea. Flancați de cinci albi, armați cu puști moderne și cu suficientă muniție pentru ca să face față la asediu. Niște mari vânători, precizează pitica.

Altfel spus, buni țintași, cu siguranță aleși dintre cei mai buni prieteni ai lui Doutremont. Amintindu-mi de pasiunea care îi anima în timpul partidei de vânătoare, atunci când apucau armele, i-am prevenit pe camarazii mei. La adăpost, în spatele pereților înalți ai vilei, ar fi putut să ne facă față timp de mai multe săptămâni. Perdeaua de vegetație subțire în spatele căreia ne ascundeam nu ne oferea niciun fel de protecție.

— Domnule maior?

Gérard întoarse către Jacques o față preocupată.

— V-am povestit cum am reușit să-i scoatem pe nemți din Bastogne[39]?

— Credeți că e momentul acum să ne spuneți vechile dumneavoastră povești de război?

— Așteptați. Poate veți găsi puțină inspirație pentru a ne salva din acest cuib de viespi. Cum cunoșteam foarte bine zona Ardennes, am fost

trimis în tabăra americană care se chinuia să țină piept ofensivei lui Von Rundstedt. Timp de mai multe zile am rămas blocați în fața unui sat fortificat în care nemțălăii își stabiliseră cartierul general. Nicio șansă să-i scoatem de acolo. Vă amintiți ce iarnă grea am avut?

— Dacă sugerați să așteptăm iarna ca să preluăm vila…

Gérard scoase o ploscă din buzunarul pantalonilor săi, pe care ne-o întinse fără să insiste prea mult, înainte de-a o goli din două înghițituri.

— Grenadele, tunurile, lansatoarele de foc, nimic nu putea să-i doboare. Inutil să chemăm ajutoare. Celelalte batalioane ar fi avut aceeași problemă ca noi. Tot frontul începea să cedeze. Chiar și vremea părea să fie de partea inamicului. Într-o noapte, după ce o furtună violentă ne măturase tabăra, doborând corturile și rănind mai mulți oameni, comandantul decise să ne retragem. Cu capul plecat am fost nevoiți să ne repliem în dezordine. În timp ce noi ne părăseam posturile, germanii au găsit foarte amuzant să pună în difuzoare niște discuri vechi ale lui Fred Astaire. Ah, ce își mai băteau joc de noi, oamenii din rasa pură! Erau siguri pe ei, pe superioritatea și pe victoria lor, în timp ce noi strângeam din dinți retrăgându-ne, însoțiți de cântecul intonat pe nas și ironic și clap-clap-ul pantofilor lui Fred Astaire, care bătea cadența retragerii noastre. Dar să ne lăsăm tăiați în bucăți nu ar fi servit la nimic.

A doua zi, o coloană germană intra în sat pentru a restabili legătura între cartierul general al lui Von Rundstedt și nemții care ne ținuseră piept. Asta urma să ne permită să-i capturăm pe nemernici. Ideea provenea de la un tip din Brooklyn, refugiat în Statele Unite împreună cu părinții, din momentul în care Hitler preluase puterea. În jurul nostru erau suficienți morți pentru a ne furniza uniforme, arme și insigne și, în trupă, vreo zece

evrei germani capabili să treacă drept niște soldați perfecți ai celui de al treilea Reich.

— Și noi? La ce tip de deghizare v-ați gândit pentru a-l convinge pe Sangh Ray și pe prietenii lui să ne deschidă porțile palatului lor? Oameni-caiman? Vânători din Ardennes?

Maiorul se întoarse spre Jacques. Spre marea mea surpriză părea mult mai puțin sceptic decât mine.

— Da, asta chiar ar putea să meargă! Am învățat câteva cuvinte în rusă. Se pare că accentul meu e bun. Dar trebuie să fim doi. Nici nu se pune problema să veniți cu mine, Jacques. Ray vă cunoaște. Și Michel trebuie că s-a întâlnit cu unii dintre prietenii lui în timpul partidei de vânătoare.

— Unul dintre ofițerii mei est un rus pur-sânge, adăugă maiorul Gérard. A fugit din armata lui Stalin, profitând de haosul de acolo.

Eu tot nu înțelegeam unde voia să ajungă. Pesemne că aveam o figură atât de stupidă încât Jacques izbucni în râs.

— E cazul s-o regăsești pe Anne, bătrâne. Fără ea se pare că îți pierzi complet faimoasele tale reflexe.

— În sfârșit ți-ai dat seama, Jacques. Acum poți să-mi vezi adevărata față: un iluzionist, un impostor.

— Dar e foarte bine. Este exact rolul pe care îl vom juca. O mică explicație: prietenul nostru Ray va primi în scurt timp un mesaj foarte grav de la dragul lui Rassinfosse. Afacerile încep să scârțâie. La Kinkulu armata a percheziționat sediul Sokamine. Se așteaptă o percheziție și la Doutremont & Pauwels și, probabil în trecere, și la palatul din *O mie și una de nopți.* Trebuie deci evacuați ostaticii, în cel mai scurt timp, pe partea cealaltă a lacului unde situația e mai puțin agitată. Colegii ruși trimiși ca întăriri se vor ocupa de asta. Sunt deja pe drum, ghidați de șeful oamenilor-caiman și de vrăjitorul lor.

— Chestia asta nu va funcționa, am spus eu. Rita Pauwels și Rassinfosse l-au avertizat probabil pe Van Zeeland și pe Ray, încă de pe vapor, cu privire la ultimele evenimente.

Maiorul scoase la iveală lampa de radio pe care ofițerul său o luase.

— Le cunoaștem lungimea de undă iar jurnalul de bord, pe care ați avut ideea genială să-l aduceți, o indică pe cea a prietenilor noștri și codul lor de identificare, spuse el arătând vila cu degetul. Ofițerul meu de telecomunicații, care este foarte priceput, susține că poate să fabrice un mesaj care îi va impresiona.

Semnalul convenit era „Stalingrad" în codul Morse, iar parola – „Domnul Petrov" (cu referință la *Shall* We *Dance,* celebra comedie muzicală a lui Fred Astaire). Armata belgiană conținea mai mulți umoriști decât mi-aș fi imaginat.

Atunci când maiorul Gérard – care golise în fața ochilor mei o nouă ploscă de whisky, înainte de a se îmbrăca într-o ținută de civil cam șifonată – și Sacha, fostul ofițer rus, se prezentară în fața palatului împreună cu șeful redutabilei secte – căruia îi fusese promisă scutirea de pedeapsă – și când își aprinseră lanternele de buzunar în ritmul convenit și murmurară numele Domnului Petrov, porțile vilei se deschiseră la fel de miraculos precum Sesam în fața lui Ali-Baba.

— Dacă știi vreo rugăciune, acum este momentul să îi testezi eficacitatea, îmi spuse Jacques Van Tieghem. Oricum nu poate să facă niciun rău.

— Crezi? Eu am niște dubii. În povești, ucenicii-vrăjitori se împotmolesc mereu când încearcă să manipuleze formulele cabalistice.

— Atunci să ne bazăm pe binecuvântarea tăticului popoarelor.

Am dat din cap. Iosif Stalin îmi părea, într-adevăr, că are mai multă influență decât papa,

pentru a o smulge pe biata Anne din mâinile răpitorilor.

Limbile ceasului avansau în ritm de melc. În casă nu era nicio mișcare. Porțile care se deschiseseră în fața maiorului și a ex-soldatului rus rămâneau închise ermetic. Liniște totală. Nicio bufnitură, niciun zgomot de împușcătură. Asta ar fi trebuit să mă liniștească? Cei trei bărbați ar fi putut fi omorâți cu o armă albă sau închiși undeva împreună cu ceilalți prizonieri.

Mi-era teamă în mod special de trădarea șefului oamenilor-caiman, după ce s-ar fi văzut ajuns în vilă, în mijlocul războinicilor săi. Dar, în ochii maiorului și ai lui Jacques, prezența lui era indispensabilă pentru a-l convinge pe Ray, și mai ales pe paznicii lui, și să le servească drept cauțiune celor doi falși ruși pe care Ray nu îi cunoștea – cel puțin așa speram!

Marie-Dominique avu ultimul cuvânt. Îl luă pe marele negru de-o parte, își etală totem-ul, făcu câteva scamatorii cu el, alba-neagra și alte mișcări magice, apoi îl aduse înapoi, cuminte ca o oiță.

— E pregătit! spuse ea simplu.

Ca de obicei, Jacques decise să meargă pe mâna ei. Pentru că și maiorul părea să se mulțumească cu asta, mi-am înghițit îndoielile. Ce alt plan aș fi putut să propun? Intervenția lui Peter Pan?

De când grilajul palatului se închisese în spatele celor doi prieteni ai noștri, toate angoasele mele se întoarseră să mă bântuie. Mă chinuia mai ales gândul la șeful oamenilor-caiman. Mi-l și imaginam izbucnind în râs, imediat după închiderea ușilor, în fața candorii noastre, și vânzându-i pe maior, pe camaradul său și pe Anne, ca preț al trădării sale.

Eram cufundat în coșmarul meu, în care apărea frumoasa mea logodnică sub cuțitul marelui negru, violată, torturată, mâncată de vie, bucată cu bucată, atunci când poarta vilei se redeschise brusc, lăsând să treacă vreo zece oameni-caiman,

cu lăncii în mâini. Niște războinici impresionanți, pictați ca de război, cu nasul traversat de un os și capetele acoperite cu o piele de crocodil. Un spectacol la fel de înspăimântător precum coșmarul meu.

Odată ieșiți, se împrăștiară cu o rapiditate și cu o disciplină surprinzătoare, luând poziție de-o parte și de alta a vilei. Ochii le cercetau împrejurimile, verificând fiecare fir de iarbă. Pentru a evita să fim reperați, noi ne retrăseserăm la mai multe sute de metri, observând situația cu ajutorul binoclurilor.

Examinarea locului părea că i-a liniștit. Unul dintre oameni se întoarse în palat, înainte de-a ieși din nou câteva minute mai târziu, urmat de șeful lui, care-l ținea de braț pe un negru nu prea înalt, mai plinuț, în aparență sigur pe el, în ciuda ochilor de bufniță orbită de soare – fără îndoială un miop lipsit de ochelarii săi. În spatele lui avansa maiorul ținându-l în lesă pe micuțul Oscar care avea un aer distrus. Închizând plutonul, Anne, Anne a mea! puțin palidă, trasă la față, cu părul în dezordine, dar în aparență vie și nevătămată, având un aspect sălbatic, în ciuda legăturilor care îi erau atașate la încheieturi.

— E vie! Mulțumesc lui Dumnezeu!

— La fel și dragul de doctor Kwanga! spuse Jacques, frecându-și craniul cu o batistă murdară.

Obsedat de salvarea Annei, abia îi privisem pe ceilalți ostatici. Deci faimosul terorist căutat de autoritățile coloniale era acest mic omuleț durduliu? El, pe care-l credeam prezent în toate colțurile țării, era pur și simplu închis în pivnița cu vinuri a asociatului lui Doutremont & Pauwels, în compania logodnicei mele.

— Până aici totul e în regulă, am murmurat eu încrucișându-mi degetele.

— Să sperăm că prietenii lui Ray nu se gândesc să-i însoțească până la vapor, mormăi Jacques privindu-i pe albii care ieșeau la rândul lor din vilă, cu pușca în mână.

Am recunoscut două sau trei fețe pe care le mai văzusem în timpul partidei de vânătoare a lui Doutremont. Se deplasau destul de încet, cu maxilarele încleștate și un aer nervos. Anunțul că armata era pe cale să intervină le dăduse o lovitură. Să iei prizonieră o albă nu era o chestiune prea ușor de explicat. Ce să mai zicem de faptul că erau complici cu comuniștii! Ray, în schimb, rămăsese senin. Foarte slab, cu părul negru de abanos lipit de cap cu gel, îmbrăcat precum pânditul Nehru[40], cu o haină lungă și albă, închisă cu nasturi până la gât, contempla calm scena, cu mâinile strânse una într-alta, ca un politician care urmează să se lanseze într-un discurs.

Ajunși în dreptul zidului care împrejmuia casa, albii se întoarseră spre el. La un semn pe care l-a făcut cu capul, ei se întoarseră la vilă, lăsându-i pe oamenii-caiman, cu părere de rău, în mod evident, să plece cu prada lor. Și ei ar fi preferat să plece de partea cealaltă a lacului. Chiar dacă încă nu știau că noi îi urmam așa îndeaproape, simțeau mirosul polițiștilor apropiindu-se – faimosul instinct al vânătorilor. Fără nicio privire înspre palat, războinicii negri se îndepărtară în compania celor doi falși ruși și a celor trei ostatici. Prima etapă a proiectului fusese executată perfect. Mai rămânea doar să-i interceptăm fără daune.

Maiorul se gândise să-i încercuim. Se baza pe șeful oamenilor-caiman pentru a-i face să se predea. Era un pariu riscant. Mi-era teamă de acest plan, în teorie impecabil, dar care lăsa prea multe la voia întâmplării, un defect clasic al militarilor. *Tactica jandarmului*… Dar degeaba îmi storceam creierii, nu vedeam altă cale s-o eliberăm pe Anne.

În timp ce soldații se pregăteau să-și ocupe pozițiile, cei doi pitici ni se alăturară. La fel de îngrijorați ca mine, nu voiau să lase nimic neplanificat. De când îl zăriseră pe Oscar nu mai aveau stare. Trioul nu suporta deloc despărțirea. Micul lor prieten părea învins, rănit și probabil nu

se mai amuzase deloc de când căzuse în mâinile oamenilor-caiman, care putuseră acum să se răzbune pe el pentru secolele de teamă ale strămoșilor lor.

Cu acordul lui Van Tieghem și al ofițerului căruia Gérard îi încredințase comanda, micuța negresă se îndreptă singură, cu un pas hotărât spre grupul de războinici și de ostaticii lor. Îi admiram curajul și hotărârea. De cum o observară, luptătorii își ridicară lăncile. Mă așteptam să o văd străpunsă de zece lovituri încă dinainte de-a deschide gura, atunci când faimosul ei totem îi servi pe post de sperietoare. Șeful de trib nu schiță niciun gest atunci când oamenii lui scoseseră armele. Dar la vederea faimoasei statuete deformate, atitudinea i se schimbă radical. Ieșind din mutismul său, dădu un scurt ordin cu un ton ce nu lăsa drept de apel, și rămase cu ochii fixați pe totem. Pe dată războinicii lăsară armele jos.

Ținând talismanul deasupra capului ei pitica avansă spre Oscar, îndepărtându-i pe uriașii războinici, atunci când o voce se auzi din rândurile noastre. Un strigăt sălbatic, un ordin amenințător, îndemnându-i pe bărbați să-și revină și să nu-l mai asculte pe șeful lor. Vrăjitorul! Îl uitasem complet pe individul ăsta. De când îl lăsaserăm în grija celor doi soldați, legat fedeleș, nu ne trecuse prin cap să-i astupăm și gura.

Soldații înmărmuriră, surprinși de această intervenție neașteptată, iar ofițerii rămaseră fără glas, total pierduți fără șeful lor. Văzându-i pe oamenii-caiman că încep să ezite, Jacques se năpusti asupra vrăjitorului. Apucând în trecere pușca unuia dintre soldați, lovi cu patul ei craniul blestematului sălbatic care amuți în sfârșit. Dar răul era deja făcut. Debusolați de ordinele contradictorii ale șefului și ale vrăjitorului lor, oamenii-caiman își regăsiră reflexele naturale în fața a doua pericole seculare, un detașament militar belgian și o pitică.

În fața incapacității șefului de a prelua controlul războinicilor lui, maiorul Gérard interveni cu o voce de stentor în rusă. Toți se întoarseră spre el șocați. Nu conta câtuși de puțin că vorbele lui nu aveau niciun sens. În afară de Sacha nimeni nu vorbea limba lui Pușkin și a lui Lenin. Și accentul lui părea autentic, amintind de refrenele Armatei Roșii, „Oci ciornie” și alte balade la modă din perioada în care soldații lui Stalin contribuiseră la eliberarea noastră din mâinile naziștilor. Prefăcându-se că-i ascultă ordinele, Sacha, imitându-l pe maior, își scoase revolverul și îl îndreptă spre noi.

În rândurile noastre, confuzia fu totală. Dacă Van Tieghem nu ar fi înțeles manevra maiorului, înfruntarea s-ar fi transformat într-o baie de sânge. Prefăcându-se că se supune, Jacques lăsă să-i cadă pușca cu care îl doborâse pe vrăjitor și le ordonă soldați lor să-l imite, provocând o oarecare rumoare. Oamenii nu erau obișnuiți să asculte de un civil iar subofițerii, complet pierduți în fața acestei situații neprevăzute, rămăseseră muți. Pe moment și eu am fost la fel de perplex ca ei. După ce reușiserăm s-o scoatem pe Anne din închisoare și chiar când eram pe punctul de-a o smulge din ghearele răpitorilor ei, trebuia să abandonăm lupta și s-o lăsăm pe mâna acestor sălbatici înfricoșători? O furie oarbă puse stăpânire pe mine. Din fericire nu eram înarmat pentru că altfel aș fi început să trag fără să gândesc. De la o secundă la alta situația putea lua o altă întorsătură.

Maiorul reacționă rapid, spre disperarea oamenilor lui, repetând ordinul dat de Jacques. A fost nevoie să îl repete de mai multe ori pentru ca ofițerii să-l asculte în sfârșit, iar soldații să-l execute. Își asuma un risc extraordinar, să dezarmeze trupele noastre, în timp ce șeful oamenilor-caiman îi cunoștea identitatea, știa de farsa noastră iar teribilii lui războinici controlau

prizonierii. El avea acum în mâini soarta noastră și a Annei.

Pe măsură ce furia mea se potolea începeam să înțeleg planul maiorului. Chiar și un singur foc din partea noastră ar fi provocat o ripostă sângeroasă din partea oamenilor-caiman și mai ales sosirea lui Ray și a vânătorilor retrași la vilă, la doar o sută de metri depărtare de noi. Dar, dacă înțelegeam motivele maiorului, nu vedeam cum se gândise s-o salveze pe Anne odată ce soldații săi erau la mâna oamenilor-caiman. Degeaba îmi storceam creierii, nu înțelegeam absolut deloc ce avea de gând să facă. De fapt, cred că nici el.

25.

Un om al cuvintelor

A existat un moment de liniște, de imobilizare totală, după ce soldații au depus armele. Dar și de neîncredere. Hărțuiți de atâta timp, oamenii-caiman se întrebau ce manevră ipocrită însemna predarea noastră. Și ai noștri erau descumpăniți de ideea că trebuie să renunțe la arme fără luptă în fața unei cete de sălbatici. Se lăudau că ar putea să-i disperseze pe toți doar arătându-le dinții. Bodogănind, agitându-se și transpirând de frică în fața armelor inamicilor, se simțeau descoperiți. Superiorii lor înnebuniseră?

În apropiere de mine un subofițer bolborosea niște înjurături aruncându-mi o privire plină de furie. Mâna îi pipăia revolverul pe care îl păstrase atașat la centură. Pentru că i-am cerut să rămână calm, amintindu-i de prizonieri, își scuipă trabucul care se împrăștie pe pământul roșcat. Cum să nu-i dau dreptate, cum să-i reproșez refuzul de-a se lăsa împușcat pentru a o salva pe Anne?

Totul depindea acum de maiorul Gérard. Doar el mai putea salva situația. Atâta timp cât indigenii îl luau drept aliat, un rus mână în mână cu Sokamine, el mai putea să acționeze și să-și impună autoritatea – cel puțin dacă șeful tăcea. Dar era suficient ca un soldat terorizat să-l interpeleze pentru a pune capăt acestei lamentabile comedii. Supraviețuirea noastră atârna de un fir de păr. Văzând figura înfricoșătoare a oamenilor-caiman vopsiți ca de război, felul în care își mișcau umerii în timp ce se zgâiau la noi, aveam impresia oribilă că eram numai buni de-a fi consumați, puși la păstrare în cămară, sau aruncați direct în cratiță. M-am uitat pe furiș la căpetenia lor, bucătarul-șef. Figura lui sarcastică, buzele deschise peste caninii enormi nu-mi spuneau nimic bun. Să ne bazăm pe

colaborarea lui pentru obținerea libertății ostaticilor era un pariu aberant.

Cu buzele strânse și ochii injectați, Jacques izgonea insectele cu mișcări mecanice ale pălăriei. Furios din cauza incapacității sale de a controla cursul evenimentelor, de intervenția vrăjitorului, a dezastrului iminent, se simțea responsabil de capcana în care ne aruncasem. În căutarea unei idei pentru a ne scoate din încurcătura asta, își întorcea disperat capul în toate direcțiile. Ah! Ce bine ar fi dacă John Wayne ar putea apărea acum cu un regiment, cu o trompetă în frunte!

Nimeni nu îndrăznea să se miște. Oamenii-caiman strânseseră rândurile în jurul prizonierilor, nefiind încă siguri pe succesul lor. Oare se putea, încă, evita o confruntare? Era penibil! Doar nu era să ne lăsăm doborâți pe loc fără să încercăm măcar să ripostăm.

Maiorul murmură ceva în urechea lui Sacha, fostul soldat rus care îl însoțise. După ce-l ascultase, acesta clătină din cap. Nu, nu credea în sugestia lui Gérard. Pentru că și maiorul era în pană de idei, m-am apropiat de Jacques pentru a-i propune să încercăm să negociem, atunci când o voce se auzi dinspre grupul de negri. O voce limpede, autoritară, vocea patronului anunțând sfârșitul distracției. Nu am fi fost mai surprinși să auzim un post de radio difuzând dintr-odată *La taca-tactique des gendârmes.*

În zăpăceala care a urmat, cercul de sălbatici s-a mai relaxat în jurul ostaticilor, ceea ce mi-a permis să o zăresc pe Anne. Părea întreagă, mulțumesc lui Dumnezeu! Și-l fixa șocată pe doctorul Kwanga, prizonier ca și ea. Pentru că el era cel care începuse să-i interpeleze pe indigeni în limba lor. La sunetul vocii lui, oamenii-caiman rămăseseră înlemniți, hipnotizați. Trebuie să recunoaștem că avea o figură extraordinară, doctorul nostru, când începea să țină discursuri, cu ochii săi negri

rotindu-se în orbite de furie și frumoasa lui voce, gravă și profundă.

Nu înțelegeam conținutul pledoariei sale, al cărei ton părea când coleric când liric, dar, în timp ce vorbea, niciun om nu îndrăznea să facă vreo mișcare. Niciun negru și niciun soldat. Chiar și insectele se calmaseră. Când tăcu, la un scurt ordin al șefului de trib, unul dintre războinici se grăbi să-i taie legăturile. Marie-Dominique profită pentru a-l elibera pe Oscar și se aruncă în brațele lui. Cum eu mă îndreptam către Anne, Jacques mă ținu de braț.

— Nu te mișca, Michel, până când nu înțelegem pe deplin jocul lui Kwanga și cât încă nu știm în ce tabără se află.

Am protestat, m-am agitat în strânsoarea lui fermă. Ce-mi păsa mie de Kwanga și de teatrul lui! Doar Anne rămăsese legată. În agitația generală și-n haosul care urmase după sceneta lui Kwanga, orice s-ar fi putut întâmpla.

— Ce autoritate are tipul ăsta! spuse Jacques.

— Da, dacă s-ar lansa în politică în Belgia, ar fi imediat numit prim-ministru, gândește-te numai la verzele care ne conduc. Acum înțeleg de ce sunteți atât de îndârjiți să-l prindeți și să-i închideți gura! Priviți-l cum gesticulează!

Contemplam tabloul. Oamenii-caiman se înghesuiau în jurul liderului mișcării de independență ca niște fani în fața unui star cerșind un autograf. În sfârșit doctorul se întoarse către noi. Sau, mai degrabă, spre Jacques.

— Puteți să-mi dați un singur motiv să am încredere în voi? întrebă el, nu fără o oarecare ironie, cu frumoasa lui voce de bariton.

— Cu noi, știți foarte bine ce riscați, doctore. În cel mai rău caz puțină închisoare. Dar cu gașca de la Sokamine și de la Doutremont…

— Da, niște trădători nenorociți! recunoscu el făcând o grimasă elocventă. Ca aceștia doi! adăugă

el, arătându-i pe maiorul Gérard și pe camaradul său. Ei credeau că mă pot înșela, clovnii!

În fața figurii dezamăgite a maiorului, Kwanga pufni în râs.

— Rușii, cei adevărați, au fugit cu toată viteza pe partea cealaltă a lacului. De ce s-ar fi întors ei ca să-l caute pe un amărât de negru?

— Cum de știți asta? A reușit Rassinfosse să stabilească o legătură radio cu Sangh Ray?

Kwanga clătină din cap.

— Nu. Vechiul meu prieten Pascal este cel care m-a prevenit. Vă apreciază foarte mult. Sunteți Michel Van Loo, nu-i așa?

Nu-l mai ascultam. Anne, în sfârșit liberă, mi se aruncă în brațe. În mijlocul sughițurilor, se lansă în relatarea captivității sale, dar maiorul o întrerupse.

— Să plecăm de aici cât mai repede, înainte să ne trezim cu oamenii din vilă pe capul nostru. Să nu abuzăm de norocul avut.

De îndată coloana se puse în mișcare. O trupă fantastică: un detașament de militari belgieni, amestecați cu un grup de oameni-caiman în compania doctorului Kwanga, invizibilul lider al mișcării de independență congoleze, cu toții păziți ca o turmă de oi de către cei mai șmecheri pitici de pe tot continentul african! Cu câțiva lei, o zebră și un elefant în prima linie, am fi putut întemeia un circ în stare să rivalizeze cu Barnum[41] pe cele mai celebre scene europene.

Jacques și Gérard vorbeau cu Kwanga, teribilii războinici mergeau în prima linie, urmați de soldați, cu puștile pe umăr, cu niște fețe nostime, în timp ce piticii treceau de la unii la alții, spionând totul, controlând totul, stăpâni pe situație, ca întotdeauna. În spate, Anne și cu mine pluteam pe un norișor, ținându-ne de mână, prea emoționați ca să mai vorbim.

Atunci când ne-am oprit, câteva ore mai târziu, Jacques veni să-mi relateze conversația lui cu Kwanga. Deja uitasem ce ne povestise despre

Pascal. O regăsisem pe Anne și nimic nu mai conta.

— Când Pascal și-a luat tălpășița, în loc să se facă pierdut în junglă, s-a grăbit să ia legătura cu vechiul său prieten Edouard Kwanga.

— Ia te uită! Și când te gândești că șmecherașul ăsta pretindea că îi pierduse urma prietenului său…

— Eu cred că Kwanga se ascundea în zonă de ceva timp. De fiecare dată când simte că se strânge lațul, se refugiază în zona de frontieră.

Am izbucnit în râs.

— Deci spunându-i lui Rassinfosse că Kwanga voia să se îmbarce cu el ca să treacă lacul Tanganyika, nu eram deloc departe de adevăr.

— Falsul mesaj al lui Kwanga nu l-a surprins câtuși de puțin. Ați ales din întâmplare cea mai bună metodă ca să-l păcăliți.

— Sugerezi că Rassinfosse și Kwanga erau într-o relație atât de strânsă? Și cu rușii la fel?

— Bineînțeles că el susține cu mâna pe inimă că nu. N-ai de unde să știi.

— Simplu. Pune-l să jure pe totemul lui Marie-Dominique. Efectul acestei jucărioare deformate este irezistibil pentru indigeni.

Anne izbucni în râs, în timp ce piticii rămaseră înmărmuriți.

— Ei bine, Michel! Te-ai dat bătut în fața misterelor culturii africane? Și eu care te credeam un incurabil cinic belgian.

Preferând să nu mă aventurez cu ea pe tărâmul etnologiei, am revenit la Jacques.

— Și cum l-a convins Pascal pe Kwanga să intervină?

— După asasinarea lui Jeannine, răpirea Annei și fuga lui Rassinfosse și a Ritei Pauwels, Kwanga a simțit pericolul. Autoritățile nu mai aveau mult până să debarce în regiune pentru a face ordine și a curăța firmele Sokamine și Doutremont & Pauwels. Ori, Kwanga are nevoie de aceste

societăți. Ele asigură transportul mărfurilor lui de pe un țărm pe altul.

— Kwanga s-a apucat de comerț?

— Dacă vrei. Pentru a-și finanța mișcarea lucrează și pe piața neagră.

— Banii nu are miros, comentă Marie-Dominique.

— Pe piața neagră? Ca Pascal și Baptiste?

— Chiar împreună cu ei! De aceea Kwanga are toată încrederea în Pascal.

— Fără să răsucesc cuțitul în rană, observă Anne, trebuie să recunoști că serviciile voastre au fost complet oarbe. Niciunul dintre marii voștri specialiști nu a înțeles că Van Zeeland, Rassinfosse, Doutremont și Pauwels erau combinați cu comuniștii.

— Tu știi câți agenți avem la dispoziție? Instrucțiunile din metropolă ne spun că trebuie să ne concentrăm activitățile pe infiltrarea comunistă și pe mișcările de independență naționale. Și să evităm să ne legăm de comercianții cinstiți care câștigă bani, le furnizează locuri de muncă indigenilor și asigură pacea și securitatea în regiune. Chiar dacă metodele lor nu sunt prea catolice și originea beneficiilor ușor îndoielnică.

— Nu, Michel! interveni el interceptându-mi privirea, nu o să-ți fac plăcerea să pretind că toți polițiștii sunt corupți. Doar că nu suntem decât o mână de funcționari…

— …cinstiți! adăugă Anne.

— Câțiva belgieni pentru a gestiona acest imens imperiu, continuă Jacques fără a se da bătut. Într-o lume stabilă am fi reușit să ținem cât de cât frâiele. Dar, de când cu războiul, planeta stă să explodeze. Îmi fac treaba cât pot de bine, dar rămân realist. Nu o să mai reușim să-i facem pe indigeni să creadă pentru prea mult timp că Dumnezeu le-a ordonat lor să ne servească pe noi, iar nouă să-i guvernăm.

— În sfârșit, Jacques, te regăsesc! strigă Anne, dându-i o sărutare înfocată pe obraz.

— Bravo, am bombănit eu. Știi să alegi foarte bine cuvintele care s-o dea gata pe această frumoasă doamnă!

— Îmi pare rău pentru tine dacă până la vârsta asta nu mi-ai aflat încă secretele, bietul meu Michel, spuse ea îndepărtându-se de mine și refuzând să mă lase s-o îmbrățișez.

— Încă nu ai explicat cum Kwanga a căzut în mâinile lui Sangh Ray.

— Atunci când polițiștii din zonă te-au arestat pe tine, în loc să se apuce s-o caute pe Anne, Pascal l-a rugat pe amicul său Edouard să intervină pentru a o elibera. Kwanga știa de la oamenii-caiman că gărzile de la Sokamine o capturaseră și că, în așteptarea deciziei cu privire la soarta ei, Van Zeeland o transportase în palatul lui Sangh Ray, pentru a o pune la adăpost de curiozitatea celorlalți, la fel ca pe orice altă marfa prețioasă.

Anne tresări și-l săgetă cu privirea pe Jacques.

— Când o să-i povestesc lui Louise cum vorbești tu despre femei…

Jacques își ridică mâna în semn de împăcare, dar zâmbetul lui o exasperă pe Anne.

— A venit momentul, domnule Van Tieghem, să aflați că lumea nu se schimbă doar pentru cei colonizați. Din fundul junglei dumitale, poate nu ai auzit încă despre faptul că tocmai am obținut dreptul de vot?

— Asta nu ne ajută cu nimic! exclamă Marie-Dominique.

— O să vină și rândul vostru! spuse Jacques pe un ton mai puțin încrezut, privind-o pe Anne.

Am decis să intervin înainte ca această conversație să degenereze. Mai erau încă prea multe aspecte obscure de clarificat, pentru a ne lăsa antrenați într-o polemică pe tema drepturilor femeilor.

— Toate astea nu ne explică de ce Kwanga a devenit la rândul lui prizonierul lui Ray, din moment ce el lucra cu Doutremont & Pauwels.

Anne suspină, dar era și ea la fel de curioasă ca mine.

— Situația se schimbase. Informat de către Van Zeeland despre plecarea lui Rassinfosse, de percheziția de la Sokamine și despre sosirea armatei, pesemne că lui Ray i s-a făcut teamă. S-a gândit că Kwanga ar fi o excelentă monedă de schimb în cazul în care autoritățile ar fi venit să-i ceară socoteală. Să livrezi un lider al mișcării de independență indigene ar fi însemnat să obțină scutire de pedeapsă pentru activitățile lui de pe piața neagră.

— Calculul acesta nu era rău cu oricine altcineva dar nu cu domnul Jacques Van Tieghem, am spus eu.

— Mai ales că acest biet Van Tieghem îl avea pe cap pe un anume Michel Van Loo, replică Jacques.

Anne avu bunăvoința să zâmbească înainte să revină la subiect.

— Totuși, nu înțeleg moartea lui Jeannine Rassinfosse. Știau că asasinarea ei urma să provoace o anchetă care risca să le tulbure operațiunile de pe piața neagră, care până atunci decurseseră atât de bine.

Jacques se ștergea pe față cu o batistă. Căldura era sufocantă.

— Nu știu, recunoscu el cu un oftat. Doar Rassinfosse cunoaște răspunsul.

Își închise ochii. Credeam că adormise dar, atunci când am amintit că și jaful de la Doutremont & Pauwels rămânea neexplicat, reacționă.

— Ai dreptate, bănuiesc că există o legătură între cele două evenimente, fără să ne dăm seama care este.

— Și dacă legătura asta ar fi, de fapt, comuniștii?

— Ce vrei să spui?

— Ia gândește-te. Atâta timp cât firmele Sokamine și Doutremont & Pauwels se mulțumeau cu activități de trafic pe piața neagră, nu își asumau prea multe riscuri. Serviciile voastre nu sunt capabile să ia măsurile necesare pentru a opri micul trafic pe lacul Tanganyika. Și se abțin să caute nod în papură întreprinderilor din colonie. Dar să te lansezi în afaceri cu uraniu înseamnă să treci de linia roșie și să te pui în pericol la cel mai mic pas greșit, cum ar fi un martor vorbăreț sau niște hârtii compromițătoare lăsate la întâmplare.

— Rassinfosse o fi crezut că Jeannine era pe punctul de a povesti despre afacerile lui?

— Eu cred că a descoperit, într-un fel sau altul, că povestea cu Celtic nu era decât de fațadă. Și că, de fapt, eu lucram pentru altcineva, nu știa pentru cine, și i s-a făcut teamă. Vezi și tu cum s-au derulat toate după moartea lui Jeannine: dispariția lui Rassinfosse, fuga lui la Kinkulu, apoi evacuarea pe vapor cu Rita și cu rușii spre coloniile britanice.

Dintr-odată Anne leșină. În timp ce eu îmi expuneam ipotezele, neglijând faptul că era extrem de obosită, alunecă pe pământ precum un înger pe-un norișor.

Piticii reacționară imediat. Sosia prințului Baudouin agită o frunză mare de palmier deasupra feței ei, iar Oscar îi lovea ușor mâinile. Marie-Dominique scoase din geantă o legătură mare de plante cu un miros condimentat și piperat pe care o făcu să-l respire. Fără mare efect. De ce nu faimosul ei totem?

Pleoapele Annei fremătau ca niște aripi de fluturi, dar rămâneau închise cu încăpățânare. Neputința mea mă înnebunea. Eram pierduți în mijlocul pustietății fără niciun dispensar în apropiere. Ce puteam face pentru a o salva? Să așteptăm, să sperăm că în câteva ore de odihnă o să-și vină în fire, să improvizăm o targă și să ne

grăbim spre cel mai apropiat sat? Îi mișcăm brațele, îi murmuram la ureche, încercam să-i verific respirația și s-o reanimez. Nicio șansă. Albă ca varul, cu corpul moale, Anne rămânea fără nicio reacție în fața eforturilor mele, într-o inerție îngrijorătoare.

Kwanga se apropie. Oare spera s-o trezească cu ajutorul unuia dintre discursurile sale revigorante, care aveau un efect atât de puternic asupra indigenilor?

— Dați-i să bea. Este complet deshidratată.

Jacques îmi întinse o ploscă. Am strecurat puțin lichid între buzele ei frumoase, care începură pe dată să tremure. Câteva secunde mai târziu bea cu poftă, ținându-și singură plosca cu mâna.

— Vă sunt îndatorat, doctore.

— Lăsați-o baltă! Dacă mi-aș pierde timpul să mă revanșez față de toți cei care pretind că le sunt dator, aș lucra pentru ei, gratuit, pentru tot restul vieții mele. În zilele noastre, să-ți achiți o datorie este o manieră elegantă de a disimula sclavagismul. Și nu am nici cea mai mică dorință să vă iau drept sclav, domnule Van Loo. Îmi păreți mult prea nesupus.

— Chiar așa! strigă Anne, dovadă că își revenise complet.

— Ideea este valabilă și pentru Congo, doctore Kwanga? Atunci când veți obține independența, vă gândiți să rupeți toate legăturile cu Belgia pentru a evita să plătiți nota? Școli, drumuri, porturi… Îi vor trebui noii dumneavoastră republici câteva secole pentru a-și achita toate datoriile.

— O să mai discutăm despre asta când independența va fi pe ordinea de zi, răspunse el foarte diplomat.

Învățăturile iezuite lăsaseră, în mod clar, urme profunde până în centrul Africii. Va trebui să ni le amintim în ziua în care vom începe să discutăm cu oamenii ăștia…

— Bine, să uităm de politică. Dacă vă pun o întrebare despre sejurul dumneavoastră la Mombayo, o să-mi răspundeți sincer?

Păru cu adevărat surprins.

— Mombayo?

— Acum câteva luni ați avut o reuniune în munți. În acest timp, o firmă din Mombayo, Doutremont & Pauwels, era jefuită. Cred că ați auzit despre asta, nu-i așa?

A dat ușor din cap, de parcă ar fi regretat, înainte de a se mobiliza și a-mi răspunde un pic enervat.

— Mă bănuiți c-aș fi fost implicat?

— Nu. De la începutul anchetei mele îmi storc creierii să înțeleg de ce hoții au organizat furtul exact în momentul trecerii voastre prin zonă. Nu are niciun sens. Dacă albii au făcut asta, așa cum bănuiesc eu, de ce să fi ales singura zi în care indigenii aveau un alibi? Coincidență? Nu cred. Organizarea jafului în timpul reuniunii voastre nu a fost la voia întâmplării.

— De aici până la a te gândi, spuse Anne, că doctorul Kwanga a aranjat astfel încât suporterii lui să nu fie suspectați…

— Credeți că eu sunt cel care a organizat această operațiune? întrebă Kwanga cu un zâmbet batjocoritor.

— Asta dacă ne luăm după raționamentul lui Michel Van Loo, spuse Jacques.

Kwanga își încruntă sprâncenele.

— Vă jur că…

— Eu îl cred, spuse Jacques întorcându-se spre noi. În dosarele noastre nimic nu indică faptul că Kwanga a amestecat vreodată politica cu delictele de drept comun.

— Cu excepția traficului pe piața neagră…

— *Smokkelaar* nu este neapărat un delict pentru belgieni, remarcă Anne.

Jacques aprobă și continuă.

— Edouard Kwanga se străduiește să pară un interlocutor respectabil cu care să putem discuta, atunci când va veni momentul, condițiile decolonizării.

Felul în care ni se predase pentru a-i salva pe ostatici confirma acest portret.

— Cu toate acestea, totul ne indică faptul că spargerea este opera negrilor, concluzionă Anne. Doar ei aveau interesul s-o organizeze în acea zi.

— Dacă îi arestăm pe toți indigenii din sat, până la urmă tot o să aflăm adevărul, interveni maiorul care se apropiase de noi și ne urmărise conversația în liniște.

Kwanga tăcuse. Cute profunde îi brăzdau fruntea în timpul schimbului nostru de păreri. Turnura pe care o luaseră reflecțiile noastre nu îi plăcea. Dacă apărea în fața unui tribunal drept șeful vulgar al unei bande de hoți, risca să-și distrugă imaginea de combatant și tot sensul luptei sale. Cu toate astea nu era amestecat în tâlhăria de la Doutremont, simțeam asta. Dar știa ceva ce nu voia să zică. Până la urmă îl întrebă pe Jacques dacă era de acord să nu facă nicio aluzie la Mombayo în timpul procesului său.

— Atâta timp cât depinde de mine, sunt gata să negociez. Traficul cu uraniu mă interesează mai mult decât agitația politică.

— Voi o să scrieți procesul-verbal al arestării mele? insistă Kwanga.

Jacques dădu din cap înainte de-a se întoarce la Gérard.

— Și maiorul va trebui să facă un raport pentru superiorii săi.

— Eu voi face ca Van Tieghem, interveni Gérard. Jaful de la Doutremont nu mă interesează. Armata nu se ocupă cu delictele de drept comun. Asta este treaba poliției.

Doctorul Kwanga își plecă frumosul cap și medită îndelung. Toți cei care îl înconjurau îi respectară tăcerea. Nu se auzea nimic, cu excepția

maxilarelor lui Pim, Pam, Pum care rumegau tot felul de fructe. Mai departe, oamenii-caiman aprinseseră un foc. Soldații, așezați, se pregăteau să mănânce.

Vocea lui Kwanga ne luă prin surprindere. Avusesem impresia că niciunul dintre argumentele noastre nu va reuși să-i spulbere neîncrederea.

— La sfârșitul întâlnirii, începu încet Kwanga, o femeie s-a apropiat de mine. Venea direct de la Mombayo.

— O femeie din sat?

Kwanga clătină din cap.

— Nu, o albă. Cu pielea palidă. Și un păr lung de foc. O femeie care nu era din regiune, mi s-a zis.

— Nu o mai văzuserăți niciodată?

Kwanga ezită înainte de-a admite că o mai zărise într-o seară, când avusese întâlnire într-o vilă, la Elizabethville.

— Jeannine? strigă Anne.

— Nu știu.

— Cui îi aparținea vila?

— Lui Jean-Paul Rassinfosse, confirmă Kwanga.

— Jeannine la Mombayo în noaptea jafului de la Doutremont & Pauwels?

Cu o mișcare mecanică, Jacques începu să-și facă vânt cu pălăria. Informațiile astea reușeau cu greu să-și croiască drum până la creierul lui.

26.

Ofertă de servicii

— Cum? exclamă maiorul. Doctorul Kwanga pretinde că soția unui colonist de clasă a îndrăznit să traverseze jungla pentru a asista la întrunirea unui lider al mișcării de independență?

În fața scepticismului său Kwanga izbucni în râs.

— Greu de crezut, nu? Și de digerat!

Maiorul ridică din umeri și, luându-l pe Jacques deoparte, îl puse în gardă.

— Kwanga caută o modalitate de a negocia cu voi. Jocul lui este evident. Contează pe agravarea tensiunii internaționale și pe amenințările războiului cu Rusia pentru a convinge serviciile voastre să închidă ochii asupra organizației lui. În schimb, vă oferă ajutorul pentru a dejuca traficul de uraniu cu sovieticii. Știe că este mai important pentru voi controlul asupra uraniului decât scoaterea din joc a unui adversar politic indigen.

— Nu e un calcul prost, murmură Jacques.

Fața maiorului devenise stacojie. Rămăsese prea mult timp fără să-și înghită medicamentul iar drumul până la rezerva lui de whisky era încă lung.

— Vorbe-n vânt! Imaginați-vă o albă amestecându-se într-o adunare de indigeni exaltați, gata să-i distrugă pe belgieni.

Contrar opiniei maiorului, eu găseam relatarea doctorului Kwanga cât se poate de veridică. Dacă ar fi cunoscut-o pe Jeannine nu ar mai fi fost atât de surprins. Descrierea doctorului corespundea perfect soției lui Rassinfosse, gata de orice, imprevizibilă, flirtând cu limitele. Eliminarea ei se explica și mai bine. Devenise prea periculoasă pentru anturajul ei.

— Din punctul tău de vedere de ce și-a asumat ea riscul de a se arăta la o reuniune clandestină?

mă întrebă Jacques. De dragul scandalului?

— Adora provocările, am recunoscut eu.

Kwanga pufni în râs.

— La ce vă gândiți? La superioritatea sexuală a africanilor, această obsesie a micilor funcționari belgieni? Ei bine, vă înșelați amarnic. Ea nu căuta aventuri cu negri.

Mă gândeam la Rita și la Baudouin M'Bandu, dar am păstrat asta pentru mine. Kwanga era cu adevărat enervat de presupunerile mele.

— Dacă mă credeți organizator de orgii tropicale, domnule Van Loo, nu ați înțeles nimic din lupta mea. Eu îi învăț pe frații mei să-și ia destinul în mâini, nu să sară pe femeile coloniștilor.

— Scuzați-mă, nu am vrut să vă jignesc. Dar scutiți-ne de jurămintele astea. Nu sunteți la o adunare de-a voastră! (N-am putut să mă abțin să adaug asta). De parcă nu ar fi niciodată vorba despre sex între albi și negri.

Privirea ucigătoare pe care mi-o aruncă era binemeritată. În fața insistențelor lui Jacques și ale lui Gérard, Kwanga reluă relatarea acelei faimoase nopți.

— Doamna Rassinfosse a sosit epuizată, cu nervii la pământ, tremurând de frică.

— Nu am cunoscut-o niciodată altfel, am remarcat eu.

Anne îmi făcu semn să tac. Comentariile mele cu privire la Kwanga o enervaseră și pe ea.

— Nu-l băgați în seamă pe Van Loo, Kwanga! interveni Jacques. Deci doamna Rassinfosse a urcat în mijlocul nopții până la refugiul vostru. De ce naiba să fi venit ea să vă informeze personal despre jaful care tocmai avusese loc la Mombayo?

Maiorul se strâmbă în timp ce piticii păreau că se amuză.

— Pentru că participase și ea, interveni Anne.

— Bravo! Sunteți mai tare decât toți coloniștii ăștia la un loc.

— Atunci să vorbim despre rolul dumneavoastră în această afacere, doctore, reluă ea, insensibilă la compliment. Jeannine nu s-a refugiat din întâmplare la dumneavoastră. Ea vă aducea partea din pradă ce vi se cuvenea, nu-i așa?

Toate fețele se întoarseră spre doctor care începu să râdă clătinând din cap în același timp.

— Vă repet că nu eram la curent cu nimic. Și am fost la fel de surprins ca voi să o văd apărând. Deși eu nu îi cerusem nimic și nimeni nu o amenințase, și-a deschis geanta și mi-a oferit puștile și banii luați de la Doutremont cu câteva ore înainte.

— Toate obținute în urma jafului?

Maiorul pufni în râs.

— O așa-zisă ofrandă adusă mișcărilor de independență din Congo! făcu cu ochiul.

— Nu am cunoscut niciodată un alb care să ne propună bani fără a cere nimic în schimb. Fără a cere o enormă recompensă.

— Și ați refuzat?

— Da. Biata de ea a făcut ochii mari, neimaginându-și că aș putea să ezit.

— Prețul generozității sale ar fi fost prea mare, remarcă Jacques. Dacă unul dintre oamenii voștri ar fi fost arestat cu una dintre celebrele puști ale lui Doutremont, ați fi fost mort din punct de vedere politic.

— Dacă nici banii, nici trofeele de vânătoare nu îi interesau, întrebă maiorul, ce căutau de fapt hoții?

Kwanga ridică o mână.

— Este exact întrebarea pe care mi-am pus-o și eu în timp ce mi se ofereau aceste arme, niște puști magnifice, trebuie să recunosc, dintre care unele Holland & Holland, diamante șlefuite și plicurile cu salariile muncitorilor.

— Soțul ei a fost cel care a trimis-o. O frumoasă femeie albă, gata se vă lase o grămadă de aur și

cele mai frumoase arme de pe piață… Nu s-a gândit niciun moment că o să faceți mofturi!

— Erau convinși că organizația mea avea prea mare nevoie de aceste somptuoase cadouri ca să le refuz.

— Ar fi trebuit să danseze din buric, am spus eu.

— Ești cu adevărat un nemernic. Cu nimic mai breaz decât Rassinfosse! exclamă Anne.

Amintindu-și scena, Kwanga izbucni în râs.

— Camarazii mei erau îngroziți văzându-mă atât de reținut. A trebuit să-i opresc să-și împartă prada!

— Doar hârtiile de la Doutremont & Pauwels îl interesau pe Rassinfosse, am reluat eu cu jumătate de voce. Armele și banii trebuiau doar să inducă în eroare.

— Hârtiile? întrebă maiorul.

— Acele hârtii ale căror copii le-am căutat în van în birourile de la Sokamine.

Cei trei pitici ridicară capetele.

— Ați văzut acele documente? am insistat eu. Le avea cumva asupra ei?

Kwanga evită întrebarea.

— Nu am percheziționat-o, domnule Van Loo. Servitorul ei era cel care purta genții. Un tânăr de-a cărei față nu îmi aminteam. Nu privea pe nimeni în ochi.

— Mutien-Marie, interveni Marie-Dominique.

— Servitorul lui Rassinfosse? Ceea ce ne confirmă faptul că Jeannine nu a ales să vi se alăture din proprie inițiativă. Ea acționa la ordinele soțului ei. Niciodată Mutien-Marie nu ar fi acceptat să o însoțească într-o astfel de porcărie fără acceptul stăpânului său.

— Îl cunoașteți pe acest Mutien-Marie?

— L-am întâlnit la Kinkulu. Atunci când am încercat să-l interogăm, un grup de indigeni, fără îndoială oameni-caiman din serviciul Sokaminei, a apărut pe neașteptate pentru a-l ridica de sub ochii noștri!

Maiorul interveni.

— Deci Jean-Paul Rassinfosse ar fi creierul acestei operațiuni în timp ce soția lui era combinată cu Doutremont & Pauwels.

— Lupii ajung să se mănânce între ei dacă își atacă în haită inamicii comuni. Pentru că Doutremont & Pauwels îl aveau la mână, Josse a pus mâna pe niște hârtii compromițătoare pentru a-și asigura spatele. Oamenii de tipul ăsta acționează mereu așa. Chiar și între soț și soție, sunt gata să își dea lovituri sub centură. Amintește-ți, Anne, de întâlnirea noastră cu șarmantul cuplu Pauwels.

Anne admise, dar nu era de acord cu concluziile maiorului.

— În opinia mea, creierul acestei povești este Rita Pauwels, și nu Rassinfosse.

Avea dreptate. Comportamentul ei la bordul vaporului Sokamine, în fața echipajului, a lui Rassinfosse și chiar în fața rușilor, dovedea faptul că ea era cea care comanda. Nimeni altcineva.

— Poate că recolta lui Josse nu a fost așa de bogată precum spera, pentru că Doutremont & Pauwels puseseră la adăpost cele mai periculoase dosare.

— Când mă gândesc la imbecilii de polițiști care m-au arestat atunci când le-am livrat-o *franco la bord* pe Rita, în timp ce Rassinfosse și rușii erau blocați pe malul lacului, departe de orice drum, fără niciun mijloc de transport! Ce pierdere!

Maiorul dădu din cap. El era cel care mă salvase din ghearele acelor remarcabili funcționari. Contrar respectivilor imbecili care mă luau drept mincinos pentru că îndrăzneam să pun în discuție firma Sokamine, el trimisese imediat un subofițer la bordul vasului iar apoi, la întoarcerea în tabără încercase să-i prindă pe Rassinfosse și pe Rita Pauwels.

— Adevărul ăsta e. Metropola nu i-a trimis în colonie pe cei mai șmecheri Sherlock Holmes.

— Ceea ce explică faptul că a trebuit să-l aducem cu o cheltuială mare pe domnul Van Loo, precizează Jacques.

Maiorul mă privi cu un aer ironic.

— În Belgia este considerat un specialist? Poate după câțiva litri de *gueuze*!

— Și acum ce facem? reluă Jacques îngrijorat, agitându-și pălăria.

— Să încercăm să ajungem cât mai repede la proviziile de mâncare ale maiorului? am sugerat eu. Mi-a promis un bax de lubrifiant.

Jacques îmi aruncă o privire neagră.

— Până am ajunge noi la un post ca să transmitem pe cale diplomatică informația britanicilor, rușii vor fi dispărut de mult. Nu o să-i mai găsim niciodată…

Pentru a zdruncina fatalismul care pusese stăpânire pe Jacques și pe maior, le-am amintit că mai rămâneau de găsit Doutremont, Pauwels și Van Zeeland.

— Nu sunt, totuși, doar niște figuranți!

— Asta dacă nu cumva au fugit și ei… suspină Jacques. Rassinfosse a dat probabil alarma. Și Van Zeeland la fel, după vizita noastră. Asta trebuie să fie acum deviza lor, scapă cine poate!

Maiorul își îndreptă umerii și aruncă o privire către oamenii-caiman care profitau de această pauză ca să se îndoape cu carne de vită. Era o idee bună să le umplem burțile cu carne mai mult sau mai puțin proaspătă.

— Bine, să pornim! spuse el, când spiritul său organizatoric preluă frâiele.

Kwanga se apropie de Jacques.

— Nu mi-ați răspuns, domnule…

— Apropo de oferta dumneavoastră de servicii?

Jacques se întoarse către mine de parcă ar fi așteptat un sfat avizat.

— Trupa dumneavoastră este deja compusă din trei pitici și de un detectiv belgian alcoolic, care se

poticnește în momentul în care îl bâzâie un țânțar, interveni Anne. Un zuav în plus…

Kwanga izbucni în râs.

— Îmi plăceți, doamnă. Păcat că sunteți atașată de acest palid domn, spuse el indicându-mă cu un semn al capului. Mi-ar fi plăcut să vă domesticesc!

— Asta-i culmea! Mă luați drept o puștoaică? se revoltă Anne, cu obrajii roșii de furie.

Kwanga își desfăcu brațele. Un zâmbet malițios îi lumină fața.

— Cu siguranță, doamnă, avem foarte multe în comun. Și eu urăsc să fiu pus în aceeași oală cu prostimea.

Anne era siderată, își trecu mâna prin păr, îl privi pe Kwanga și sfârși prin a zâmbi. Jacques avea dreptate să nu aibă încredere în individul ăsta. Dacă îl lăsam în pace era capabil să seducă toată colonia. Văzându-i reacția, și ea părea să fi căzut pradă șarmului său.

— Vreo idee, doctore, cum am putea să demascăm rețeaua comunistă?

Kwanga își frecă bărbia, prefăcându-se că se gândește și ridică ochii la cer pentru a căuta inspirația. Juca teatru. Avea deja un plan în cap înainte să-l întrebe Jacques. Începeam să-l citesc pe individul ăsta. Manipulator, avid de putere, gata să schimbe tabăra fără remușcări, atâta timp cât își atingea obiectivele și se acoperea de glorie. Îi arătă pe oamenii-caiman.

— Firma Sokamine îi folosește pe post de gardieni, ghizi, spioni, emisari. De fiecare dată când rușii se plimbă prin regiune, ei îi ghidează pe drumuri ascunse și le livrează mesajele.

Jacques clătină din cap.

— De luni bune nu ne-am dat seama de nimic.

— Pardon, pardon, se înfurie maiorul. Dacă vreți să cădeți la învoială cu teroriștii, nu aveți decât. Politica este în responsabilitatea serviciului dumneavoastră, dar oamenii-caiman, nu! Misiunea

mea este să-i supun, să-i dispersez și să-i distrug. Fiecare cu treaba lui!

— Ah! Războiul instituțiilor, am oftat eu.

Un lung moment de liniște urmă intervenției lui. Jacques îl privi cu un aer îngrijorat. Cei trei pitici urmăreau schimburile de replici fără să spună nimic – un efort teribil.

Anne mă luă de mână. De când o regăsisem teafără și nevătămată, nu mă mai interesa nimic altceva, decât să fiu aproape de ea și să ajungem cât mai repede în Belgia, departe de lumea asta crudă și de neînțeles, unde mă simțeam inutil, inoportun și dezarmat.

A fost tot Kwanga cel care a găsit o soluție la această dilemă. Ca un veritabil jucător de șah, el nu își mișca piesele decât în funcție de mișcările adversarului, aducându-l, încet dar sigur, în capcana pe care o pregătise.

— Să presupunem, domnule maior, că oamenii-caiman dispar.

— Că fug chiar de sub ochii noștri iar noi nu mișcăm un deget pentru a-i opri? Glumiți? Oamenii vor vorbi. Ofițerii vor face raport. Voi fi numai bun pentru Consiliul de Război…

Kwanga clătina din cap ca un învățător răbdător în fața unui școlar care are dificultăți în asimilarea unor idei simple.

— Dacă secta se dizolvă nu vor mai exista oameni-caiman. Doar niște negri. Vânătoarea se va termina. Vă veți fi atins scopul. Hainele, totemurile, cratița, tot ceea ce îi face pe ei oameni liberi va fi înlăturat, definitiv. Mă pun garant. Gândiți-vă, domnule maior. Și lăsați-le acestor oameni o șansă să devină buni congolezi în serviciul coloniei. Pentru a-și ispăși pedeapsa pentru crimele lor, și ca recompensă pentru iertarea voastră, o să vă conducă la uraniul furat de ruși. Nu este asta cea mai bună dovadă a supunerii lor?

Incredibilul Kwanga! Dacă vorbele lui reușeau să reconcilieze două instituții polițienești belgiene, înseamnă că ar fi capabil să regleze, dacă i s-ar acorda autoritatea, tot ceea ce ne diviza țara, problema regalității, opoziția între flamanzi și valoni. Chiar să-i reconcilieze pe amatorii de cartofi prăjiți cu murături cu cei care au jurat să-i mănânce doar cu maioneză.

În cursul serii, în timpul unei mari petreceri, la câțiva kilometri de acolo, după ce oamenii montaseră corturile pentru noapte, oamenii-caiman defilară prin fața maiorului. Sau mai degrabă vechii oameni-caiman. Punând fiecare mâna dreaptă pe Biblie – se găsea mereu un exemplar în bagajele trupelor coloniste – indigenii, acoperiți de culori ce semnificau supunerea – așa afirmase șeful lor, dar cine stătuse să verifice? – jurară, unul câte unul, fidelitate regelui și Belgiei.

Un ofițer etalase o fotografie de-a lui Léopold al III-lea (o copertă a revistei *Patriote illustré* care îi servea drept ambalaj la cutia cu muniție) asupra căreia Van Tieghem aruncă o privire furioasă. Republican, antileopoldist înrăit, Jacques al meu nu făcu niciun comentariu, ca un bun funcționar ce se găsea, dar regreta în mod vizibil că nu organizase chiar el acest ritual.

Vrăjitorul, care acceptase precum șeful de trib, să se plieze pe sugestia lui Kwanga, acompania ceremonia cu incantații care părură să-i amuze foarte mult pe pitici (în ciuda insistenței mele, nu am obținut nici cea mai mică explicație, sub pretextul că litaniile lui erau intraductibile). Totul se termină cu dansuri și cântece la lumina unui foc, strigăte surde și râsete, bătăi ca de tobă în instrumente improvizate, urlete și răcnete bizare care făceau să ți se ridice părul în cap, o sarabandă diabolică și amuzantă în același timp. Fiecare războinic își scotea zdrențele, pe care le arunca în foc, împreună cu dinții de caiman pe care îi purta pe post de colier în jurul gâtului, pieile de animale

cu care erau înfășurați și măturile din rămurici care le atârnau pe-o parte – totul mai puțin lăncile.

Spectacolul era impresionant. Acești oameni, înalți, puternici, musculoși, dansau cu o grație uimitoare. Cântecul lor ciudat sfârși prin a mă impresiona. În timp ce îi contemplam așezat turcește, am început să mă mișc și să fredonez și eu în același ritm cu ei, spre marele amuzament al Annei și a celor trei pitici care, improvizară la rândul lor, un dans. Parcați la câteva zeci de metri mai departe, la ordinele maiorului în continuare neîncrezător, unii soldați îi priveau pe noii lor aliați cu un aer distant, alții cu animozitate sau frică. Jacques și maiorul Gérard păreau îngrijorați.

— Nu păreți în apele voastre.

— Mi-e prea greu să particip la samba lor fără o sticlă bună de whisky, mormăi maiorul. Când îi văd cum se agită, oamenii ăștia îmi provoacă sete. O sete îngrozitoare. M-am săturat să-i văd cum se distrează în timp ce limba mea are gust de șmirghel.

— Și eu am gura uscată, spuse Jacques. Și nu e numai o problemă de băutură. Mă întreb serios spre ce ne îndreptăm…

— Totul depinde acum de doctorul Kwanga.

Jacques se încruntă. Învârtisem cuțitul în rană. Oare să mă fi lăsat eu păcălit de acest personaj doar pentru că o salvase pe Anne? Nu era numai asta. Intuiam că el ne va conduce spre finalul acestei povești. Oricum, chiar dacă Kwanga ne ducea de nas, nu aveam altă variantă de-a pune mâna pe Rita Pauwels și pe Rassinfosse. Și niciun alt aliat la orizont.

A doua zi trupa se puse din nou în mișcare, de cum se făcu lumină. Căldura era deja sufocantă. Fețele noastre, brațele, picioarele, toate ne erau numai răni. Țânțarii se năpusteau asupra noastră de parcă pielea ne era acoperită cu un strat gros de caramel moale. Ploștile erau goale. În ciuda insuportabilului soare de amiază, am continuat

drumul, prea obosiți pentru a ne opri. După o pauză nimeni nu ar mai fi fost în stare să se ridice.

Eram noi siguri că vom ajunge acolo unde ne doream înainte de-a ne prăbuși, învinși unul câte unul de epuizare și descurajare? Doar foștii oameni-caiman cunoșteau drumul. Ar fi putut să ne alunge cu ușurință. Dar Kwanga spusese adevărul. La începutul după-amiezii, o dâră de fum anunță proximitatea unui sat. Puțin mai departe un drum ne conducea la proprietatea unui colonist. Anne mă sărută pe gât. Oboseala îmi dispăru pe loc. Seara, eram instalați la masa unui alb, proprietar de plantație, spălați, proaspăt rași, în fața unei cine adevărate și a unei carafe de whisky. Fără *gueuze* nu era încă raiul pe pământ dar începea să semene, chiar dacă gazda noastră nu avea prea multe în comun cu niciun personaj biblic.

Domnul Camille Franzen era un omuleț mic, slab și sec, a cărui mustață cu păr scurt părea să concureze cu cea a câinelui său, un caniș care circula nervos în jurul nostru, adulmecând cu un aer dezgustat și în același timp interesat, tălpile ghetelor noastre pline de noroi.

Doar Kwanga lipsea de la festin. La sosirea noastră pe proprietatea lui, Frazen ne primise cu brațele deschise. În acest loc pierdut se întâmpla rar să dea peste albi. Ne oferise cele mai bune camere, servitori și un sejur pe termen nelimitat. Dar, când Kwanga a vrut să ne urmeze, Franzen i s-a pus în cale afișând un aer șocat, și i-a indicat cu mâna locuințele din chirpici ale muncitorilor, din cealaltă parte a curții.

Kwanga s-a întors cu spatele fără să zică nimic, cu un mic zâmbet înțelegător. Cu toate astea, văzându-l îndreptându-se spre colibele mizerabile, mi-am dat seama că el este adevăratul șef. Înainte de-a face zece pași, un grup de negri avansă spre el cu un aer respectuos. O femeie îi întinse un pahar cu ceai. Bărbații îl primiră bătându-l ușor pe spate sau atingându-i brațul.

Când gazda noastră îl alungase, eu nici nu am deschis gura, în ciuda protestelor Annei. Jacques sau maiorul Gérard erau cei care ar fi trebuit să intervină. Niciunul dintre ei nu a scos un cuvințel în fața lui Franzen, dar, în momentul în care Kwanga se îndepărta, Jacques îl prinse din urmă și-i strecură un pachet de țigări, pe care Kwanga îl luă fără să spună nimic.

În timp ce servitorii ne prezentau feluri de mâncare delicioase, al căror abur ne făcea să întoarcem capetele, Franzen a insistat să ne prezinte ultimele noutăți din țară.

Pasionat de politică, el devenise un amator al comunicațiilor radio, pentru a putea vorbi cu verii lui din Liège care îi citeau ziarele. Neștiința noastră cu privire la tot ceea ce se întâmplase în țară îi provocă o stare de euforie.

Simțindu-se investit cu o misiune nobilă, considera ca pe-o onoare faptul de a ne transmite cunoștințele lui, fără să-și dea seama câtuși de puțin de starea noastră. Terminați de oboseală și cu stomacurile goale, noi nu visam decât să mâncăm și să dormim într-un pat adevărat.

Un accident de tramvai, înmulțirea mișcărilor sociale în întreprinderi, creșterea prețurilor, totul îl pasiona. Mai ales criza regală. Prințul regent Charles tocmai mersese în Elveția pentru a-și întâlni fratele, pe Léopold al III-lea, ne împărtăși el de parcă tocmai ar fi aflat o știre de senzație. Regele ardea de nerăbdare și voia să se întoarcă neapărat la Bruxelles. Ezitările guvernului îl înnebuneau. Se evoca din ce în ce mai mult recursul la un referendum pentru a i se decide soarta, în ciuda reticenței prim-ministrului Paul-Henry Spaak, căruia îi era teamă că o campanie electorală va diviza țara și mai ales partidul său, mulți socialiști cerând sfârșitul regalității și instaurarea unei republici.

Când și-a terminat revista presei, cu ochii umezi, Franzen se aștepta la un animat schimb de

opinii. Mare îi fu surpriza. Maiorul Gérard și Jacques își invocară statutul pentru a se abține de la orice comentariu. Se mulțumiră să emită câteva banalități. Eu m-am prefăcut că discursul său mă interesa enorm, în timp ce-mi vedeam de farfurie. Felul în care îl trimisese la plimbare pe Kwanga îmi îngreuna digestia. Având în vedere privirile pe care mi le arunca Anne, și felul cam rezervat în care primea reflecțiile lui Jacques și ale maiorului, simțeam că apreciază prea puțin reacția noastră – foarte puțin. În ciuda apelurilor disperate ale stomacului meu, în fața magnificei bucăți de carne aburindă așezată în fața noastră pe un grătar metalic, nu am reușit să iau decât câteva îmbucături, înainte de a-mi da la o parte farfuria.

Atitudinea noastră n-o descurajă deloc pe gazdă. Să primească albi la masa lui, pe domeniul lui, în mijlocul pustietății, îi dădea o ocazie foarte bună de a-și goli sacul – soția lui bolnavă se întorsese în Europa de mai multe luni, pentru a urma un tratament. Era puțin ciudat, într-adevăr, să auzi în mijlocul junglei despre accidentul dintre un tren și un tramvai, în apropiere de Vilvorde – opt morți. Sau să afli despre creșterea prețurilor la melcii vânduți prin strigare de către matroanele marilor bulevarde din Bruxelles, în timp ce-i contemplam pe oamenii-caiman aproape goi, cu pielea acoperită de desene multicolore, distrându-se în fața unui foc imens și ascultând leii urlând de bucuria regăsirii tenebrelor.

— În acest timp, grevele se înmulțesc, mai precizează Franzen. Poșta, Gazelco și alte firme din țară, cam peste tot.

Africa Neagră, exotismul ei, măreția ei și toate astea, de acord, dar, *podverdomme!* nu mai aveam răbdare, auzindu-l pe omul ăsta făcând revista presei belgiene, să regăsesc pavajul umed al bulevardului Anspach, să mă opresc la o tarabă, doar cât să înfulec niște melci sau niște *maatjes*[42], în timp ce ploaia se scurge pe vechiul meu

impermeabil, să mă las legănat de zgomotul tramvaielor, de strigătele vânzătorilor de ziare și de mirosurile acre, cu iz de praf ale străzilor. Îl voi reîntâlni pe Hubert ca să bem o *gueuze* la terasa din Piața Binefăcătorilor. Seara, Anne va urca în biroul meu, după ce va fi închis salonul de coafură al lui Federico și vom pleca ținându-ne de braț. În acest moment mi-am adus aminte că e posibil să existe un alt bărbat în viața ei.

Franzen continuă, scoțându-mă din visele mele ridicole chiar la momentul potrivit.

— Nimănui nu-i dă prin cap să conteste dreptul maselor de muncitori să recurgă la grevă pentru a-și susține revendicările. Dar chiar ziarul *Le Peuple* însuși scrie, citez, că trebuie „să-i avertizăm pe muncitori despre cei care își primesc ordinele din străinătate”. Cotidianul socialist adaugă – citez în continuare, da? „să nu servim drept teren de experimentare pentru agitatori!” Stalin este pe punctul de-a constitui coloana a cincea, compusă din oameni de la noi, poate naivi și generoși în marea lor majoritate, dar nu mai puțin periculoși decât spionii naziști la vremea lor.

Jacques îmi făcu cu ochiul. Franzen nu-și dădea seama că ne readucea în mod brutal în Katanga…

Urmarea se pierdu în ceață. Îmi mai amintesc doar de mâna Annei alunecând în pumnul meu, pielea ei fierbinte atingând-o pe a mea, invitându-mă să ne retragem, cum spun oamenii de familie bună.

27.

Hârtii vechi

Celălalt bărbat, celălalt bărbat… Ce importanță mai avea? De ce răsuceam încontinuu cuțitul în rană?

Lama aproape îmi căzu din mână. Prinzând-o, mi-am făcut o tăietură, am mormăit niște înjurături și am lovit cu pumnul în zid. Agitația mea o înfurie pe Anne. Îmi strigă din cameră că nu știa un defect mai groaznic decât gelozia. Dar un păcat mai groaznic decât adulterul? Replica îmi rămase pe limbă în timp ce răscoleam furios în dulapul din baie în căutarea unui dezinfectant. Din când în când, să fac pe martirul răspundea nevoii mele infantile de a primi asigurări. Dar ea nu se lăsa niciodată antrenată în jocul meu.

— Cum poți să pretinzi că ești așa fragil? Tu? Super-detectivul care a înfruntat rinocerii și gloanțele vânătorilor, bărbatul care a bătut în lung și-n lat misterioasa provincie Katanga, eroul care a supraviețuit spionilor sovietici, șarmului veninos al unei frumuseți orientale și cratiței canibalilor?

Anne a stăpânit dintotdeauna arta de a-mi închide gura. Uitați-vă în jurul vostru, domnilor, priviți femeile. Și lăsați-mă să vă spun că a doua jumătate a secolului al XX-lea se anunță prost pentru noi, foarte prost. Și cică Aliații ne-au redat libertatea!

Am strâns din dinți dar n-am comentat. Nu era momentul să întreb cum urma cuplul nostru să treacă acest test. Test? Cuvântul ar fi făcut-o să râdă. Pentru a scăpa de o discuție sterilă am ieșit din cameră trântind ușa, dovadă penibilă a înfrângerii mele, în loc să-i dau un sărut dulce și prelung.

Jacques nu părea mai în formă decât mine. Cu barba aranjată, ochii roșii, mă privi pierdut atunci

când intră în salonul unde eu răsfoiam o revistă.

— S-ar spune că ai dormit prost, Jacques. Vreo problemă cu plasa împotriva insectelor?

Ridică din umeri.

— Merge, merge. E ușor s-o faci pe tipul relaxat când ai petrecut noaptea cu o frumoasă doamnă plină de dragoste.

M-am abținut de la orice comentariu. Gândindu-mă la reflecțiile mele de dimineață și la atitudinea mea față de Anne, m-am simțit cam mizerabil. Supărarea lui Jacques era cu atât mai justificată, așa cum am înțeles imediat. În ajun, înainte de-a dormi, sunase la biroul lui de la Léopoldville, cu ajutorul aparatului de radio al lui Franzen. După eliberarea Annei, dispariția oamenilor-caiman și descoperirea unei rețele de spioni sovietici, se aștepta să primească felicitări și nu să fie convocat de urgență de către șeful lui la Léo.

— Ce îți reproșează? Fuga Ritei, a lui Rassinfosse și a comuniștilor spre Tanganyika?

Jacques se trânti într-un fotoliu și închise ochii.

— Guvernatorul în persoană a solicitat întoarcerea mea imediată. O să-ți placă asta: se pare că dau dovadă de-o „atitudine negativă”.

— Atitudine negativă? Ce vrea să zică cu asta?

— Hărțuiesc onorabili oameni de afaceri în loc să-i reperez pe activiștii indigeni.

— Ei, da! Și Kwanga? Tu ești cel care l-a capturat, nu? De cât timp îl urmăresc colegii tăi!

Un surâs malițios apăru în sfârșit pe fața lui răvășită.

— Léo nu știe nimic despre asta. Am preferat să păstrez acest as în mânecă atâta timp cât nu știu cum să-l joc.

Eu, care îmi începusem cariera în administrație, nu eram chiar atât de surprins. Serviciile secrete erau gata să închidă ochii cu privire la escapada comuniștilor și a aliaților lor dacă superiorii o decideau. Șefii au mereu dreptate chiar dacă, și mai ales dacă, motivele lor sunt de neînțeles.

— Cu siguranță că rețelele de interese și birocrația funcționează la fel de bine în colonie ca în metropolă.

— Am transpirat jumătate de noapte încercând să le explic că eram pe punctul de-a demasca o rețea comunistă care încearcă să pună mâna pe uraniul congolez. Știi ce mi-au răspuns nemernicii ăia?

— Lasă-mă să ghicesc: aveți cea mai mică dovadă a ceea ce ne spuneți?

Jacques dădu din cap.

— Politica umbrelei, singura care a rămas neschimbată în draga noastră administrație. Nu ne atingem de prietenul unui prieten fără a ne asigura înainte că suntem la adăpost de aversele de ploaie. Cu alte cuvinte, fără să știm cine va fi făcut responsabil dacă lucrurile iau o întorsătură proastă. Este motivul care m-a făcut să-mi pun uniforma în cui și să devin independent.

— Ar fi trebuit să fac ca tine și să le trântesc ușa-n nas. Dar Louise nu mi-ar fi iertat-o niciodată dacă aș fi renunțat la pensia de funcționar.

El se uită spre Mântuitorul agățat pe peretele din fața lui, de parcă l-ar fi făcut pe el responsabil de toate nenorocirile.

— Trebuie să recunoști că ai tăi colegi au dreptate, Jacques. Ce dovadă avem noi cu privire la implicarea lui Rassinfosse și a Ritei? În ceea ce-i privește pe ruși, poți să fii sigur că au pașapoarte cehe sau finlandeze în regulă.

— Dacă englezii inspectează vaporul, m-a întrebat șeful meu, ce vor găsi?

Am ridicat brațele la cer.

— Nimic! Cala este la fel de curată precum hangarele Sokamine. Le-am percheziționat cu prietenii mei.

Pim, Pam, Pum stăteau în colțul cel mai întunecos al camerei, fără să piardă nimic din conversația noastră.

— V-a lipsit timpul pentru a realiza o percheziție în regulă, spuse el, privind în altă parte.

Am clătinat din cap.

— Și dacă am fi avut la dispoziție o lună pentru a întoarce baraca pe dos, tot nu am fi găsit nimic în plus, bag mâna-n foc pentru asta. Hârtiile delicate nu au rămas uitate în arhivele Sokamine, iar pe vapor nici atât. Din contră, dormeau, bine ascunse în seiful de la Doutremont. Acesta este și motivul jafului de acolo. Contrar a ceea ce credeai, nu au fost niște activiști indigeni cei care au dat spargerea. A fost vorba despre o reglare de conturi între albi. Aici am aceeași părere cu Kwanga.

Jacques își frecă bărbia și își privi paharul cu un aer perplex. De îndată, Marie-Dominique îi aduse un alt pahar plin cu whisky, pe care îl luă cu aviditate. Și îi ceru să meargă să-l caute pe Kwanga.

— Dom' Franzen nu o să fie bucuros, șefu'!

— Chiar sper asta! Am o poftă nebună să-l pun la locul lui.

Fără să mai aștepte, își goli paharul din două înghițituri și închise ochii.

— Ia spune-mi, Jacques. Vrei să m-asculți sau să te îmbeți?

Ridică încet brațele, invitându-mă leneș să continui.

— Sokamine și Doutremont & Pauwels lucrau ambele pentru ruși, dar îi bănuiesc pe aceștia din urmă că au stimulat competiția între ei.

— Divide pentru a conduce, mereu același cântec.

— Îi lăsau să creadă, când pe unii când pe alții, că ei vor primi următoarea lucrare. Comuniștii au asimilat perfect regulile capitaliste ale concurenței sălbatice.

— Ultima oară când am verificat, Rita Pauwels era cea care conducea ostilitățile. Atitudinea lui Rassinfosse la bord era elocventă. Ea îl trata în aceeași manieră în care își trata soțul și asociații.

Crede-mă, ea este adevărata patroană, încă de când a reușit să sustragă toate documentele care dovedeau conexiunea dintre Sokamine și ruși.

— Din câte mi-ai povestit, această damă avea deja câteva atuuri pentru a obține ceea ce își dorea de la bărbații care îi cădeau în plasă.

— Da, pentru cine apreciază genul…

— Rassinfosse, spre exemplu. Nu era el obsedat de asta?

— În opinia mea s-a lăsat păcălit de Rita, căreia i-a oferit dovezile într-un moment de rătăcire.

— În chestiunile legate de sex bărbații sunt cei care se cred mai presus, dar întotdeauna ei sunt cei care își iau țeapă…

— Își iau țeapă? Curioasă fantezie…

— Continuă-ți divagațiile, Michel!

— Când și-a revenit, Josse a încercat prin toate mijloacele să-și recupereze hârtiile. Împingându-l pe bietul M'Bandu în patul Ritei, el spera să o sperie, dar șantajul lui nu a avut niciun efect pentru că soțul ei era la curent cu toate extravagațele ei. Atunci și-a trimis câțiva dintre zbiri să forțeze seiful de la Doutremont.

— Oameni-caiman, bănuiesc, fideli servitori ai Sokamine. Cine să-i fi remarcat la Mombayo? Pentru un alb, toți negrii seamănă între ei.

— Rassinfosse credea că-și pregătise bine lovitura, organizând-o a doua zi după marea petrecere dată de Doutremont – la care fusese invitat împreună cu soția lui – într-o zi în care toți cei trei asociați ar fi fost absenți și gardienii relaxați. Era convins că furtul de arme, diamante și bani va orienta ancheta spre indigeni.

— Prevăzuse totul, mai puțin absența oamenilor din sat. Cum ar fi putut să-și dea seama că și ei vor profita de starea de amorțeală a stăpânilor lor pentru a urca în munți să i se alăture legendarului doctor Kwanga? Până aici te-am urmărit.

— Pentru a elimina și acest fir de nisip care risca să trezească bănuielile judecătorului de

instrucție, Rassinfosse a trebuit să improvizeze dar s-a înșelat din nou. Trimițându-și soția la Kwanga, cu banii, diamantele și armele, i-a subestimat inteligența liderului congolez. Kwanga a înțeles imediat rolul pe care Rassinfosse voia să i-l atribuie. Cadoul era prea frumos!

— Josse a omis, de asemenea, să se ferească de un anume detectiv, venit din metropolă, adăugă Jacques cu o voce puțin lingușitoare.

— Și mai ales de colaboratoarea lui…

Razele puternice ale soarelui care treceau prin fereastră în ciuda obloanelor trase făceau să strălucească coloane de praf care pluteau liniștite în cameră. Ele se îndepărtară respectuoase la intrarea lui Kwanga. Văzându-i rânjetul și contemplându-i aerul distrus al lui Jacques, părea că prizonierul era mult mai în formă decât răpitorii – rolurile erau, în mod evident, mult mai neclare.

— Ați picat la țanc, suspină Jacques. Eu sunt convocat la Léo și mi-e teamă că dumneavoastră va trebui să mă însoțiți.

— Șefilor dumneavoastră nu le vine să creadă că niște buni belgieni s-au pus la dispoziția URSS? În concepția lor limitată doar negrii se pot lăsa cumpărați de către comuniști?

Cei trei pitici, așezați pe vârfuri, izbucniră în râs. L-am privit pe Kwanga. Ne salvase pielea – pentru a și-o asigura pe a lui. Datoria era achitată. Nu ne va mai oferi nimic, asta dacă mai avea ceva ce ne-ar fi putut interesa. Am deschis obloanele. Jos, ridicând nori întregi de praf roșu, oamenii-caiman se agitau în jurul unui foc de frunze scoțând țipete guturale. Influența creștinismului nu depășise ușa casei albilor.

În depărtare, niște indigeni rătăceau leneși în apropiere de câmpurile unde munceau femeile lor. La un moment dat, am zărit-o pe Anne îndreptându-se spre verandă, unde îmi dispăru din vedere. Niște copii jucau o partidă de fotbal cu o energie remarcabilă. Viitoarea generație de oameni

liberi? Poate cineva să devină liber chiar dacă se naște sclav? Iar oare pe noi, războiul apocaliptic care tocmai se terminase, chiar ne transformase în oameni liberi?

Când am revenit spre Jacques și Kwanga, ei erau implicați într-o discuție cu mult mai puțin filosofică. Eliberatorul își negocia eliberarea și pe cea a oamenilor-caiman, cu energia unui traficant. Maiorul le întrerupse conversația intrând în cameră, urmat de Anne. Ea le făcu cu ochiul piticilor care îi întoarseră zâmbetul, veni spre mine și își strecură mâna de-a lungul brațului meu.

— Haideți, dom Michel, mă apostrofă sosia prințului Baudouin, trebuie să povestește la dom maior povestea ta!

— Taci din gură!

— Nu te lăsa rugat, murmură Anne. Și eu aș vrea s-o cunosc.

Le-am repetat deci ipotezele mele, rolul Ritei și documentele pe care reușise să le sustragă pentru a-și asigura poziția, reacția lui Rassinfosse. Kwanga fu primul care reacționă.

— Ați nimerit-o, domnule Van Loo. Iar eu chiar o să vă povestesc urmarea. Poate că Rita este șefa dar, în momentul de față, nu este ea în posesia acestor faimoase documente.

Ca un perfect orator, făcu o pauză înainte de-a continua. Chiar și cei trei pitici nu rezistară tentației de-a se apropia. Așezați la picioarele lui, îi sorbeau cuvintele sau poate se prefăceau – ce sperau ei mai exact? Un post de ministru în primul lui guvern?

— Atunci când a înțeles că nu îi acceptăm prada, doamna Rassinfosse a devenit isterică. Și-a frânt mâinile, m-a implorat, pretinzând că soțul ei o va ucide dacă eu îi refuzam cadourile. Atitudinea servitorului său m-a convins că spunea adevărul.

— Ah! Drăguțul de Mutien-Marie! Și când te gândești că i-am salvat pielea! Ce impostor!

— Rassinfosse îl pusese pe tipul ăsta pe urmele soției sale pentru a o spiona, a-l asigura de faptul că ea îi îndeplinește la perfecție ordinele și a o denunța dacă eșuează. Dacă aș fi acceptat ofranda lor, Mutien-Marie le-ar fi dat polițiștilor indicațiile necesare pentru a mă găsi. Individul ăsta era ca un șarpe. Când m-am săturat să-l tot văd dându-ne târcoale, i-am rugat pe prietenii mei să-l îndepărteze, în speranța că, rămasă singură cu mine, doamna Rassinfosse ne-ar fi spus adevărul. În schimb, ea a continuat să tremure și să se smiorcăie la ideea că va trebui să-l înfrunte pe soțul ei. Era patetică! A ajuns până la a-și desface bluza, luându-mi mâna și punându-mi-o pe sânii ei. Femeia asta era gata de orice numai s-o scap de pușțile alea nenorocite și să-i iau banii și diamantele!

— Nu trebuie să fiți surprinși. E un comportament obișnuit în veselul ei cerc de prieteni. Comparativ cu Rita Pauwels, Jeannine era o adevărată sfântă.

— Scoțându-și hainele, un plic maroniu gros, pe care probabil îl uitase în enervarea ei, a căzut pe jos. Din ei au alunecat hârtii, scrisori, facturi, pe care nu am apucat să le examinez pentru că s-a grăbit să le adune și să și le bage în cămașă. „Totul, mai puțin asta! Totul!” a adăugat ea cu pieptul în față.

— Extrem de prețioase, aceste vechi hârtii. Mai prețioase decât ea! observă maiorul.

— Își pierduse orice stimă de sine atunci când am întâlnit-o, spuse Anne. În acel moment era deja, probabil, la capătul puterilor.

— Acest incident mi-a dat o idee, reluă Kwanga. Până atunci nu aflasem motivele jafului. „Dacă aceste hârtii sunt atât de importante pentru soțul dumneavoastră”, i-am explicat eu, „utilizați-le ca pe un talisman. Atâta timp cât vor fi în posesia dumneavoastră, soțul nu vă va putea face nimic”. Pentru prima oară, m-a ascultat. O lucire de

inteligență i-a șters în sfârșit privirea de animal rătăcit. După ce a parcurs faimoasele documente, pe care nu îndrăznise niciodată să le citească, mi-a spus: „Soțul meu este atât de sigur de puterea lui asupra mea, că nici nu-i dă prin gând că aș putea să-l trădez. Și știți ceva? Are dreptate. Ar trebui să folosesc aceste hârtii ca să-l fac să mă respecte. Dar nu am nici forța, nici curajul. De cum va începe să mă lovească, îi voi înapoia hârtiile, implorându-l să mă ierte". „Doar dacă nu le mai aveți, i-am răspuns eu. V-am forțat să mi le dați, vi le-am smuls. Și soțul dumneavoastră este singurul responsabil, întrucât el este cel care v-a trimis la mine".

— Unde au ajuns armele, diamantele și banii? întrebă maiorul, care nu se lăsa impresionat cu una cu două.

— Le-am îngropat, răspunse Kwanga, întorcând privirea. Pentru ca doamna Rassinfosse să nu fie surprinsă în posesia prăzii pe drumul de întoarcere.

— Și Mutien-Marie? am întrebat eu.

— Aveam mijloacele să-i închid gura. Familia lui trăiește în zonă.

Stratagema doctorului Kwanga se contura. Puțin câte puțin puzzle-ul se compunea în capul meu.

— Deci dumneavoastră ați fost cel care l-ați răpit pe Mutien-Marie atunci când am vrut să-l interoghez la Kinkulu? Desigur, doar oamenii-caiman lucrează și pentru dumneavoastră!

— Puteți să mi-o iertați, domnule Van Loo? spuse el luându-mă de după umeri. Nu trebuia să vorbească. V-am spus: încă de la început nu-mi plăcea de individul ăsta.

— Și când ați înțeles că Rassinfosse lucra cu sovieticii și că le furniza uraniu?

Kwanga arătă fereastra. Auzeam strigătele și cântecele oamenilor-caiman.

— Michel are dreptate? Sălbaticii ăștia lucrează pentru dumneavoastră? întrebă Jacques uimit.

Kwanga zâmbi radios. Era genul de persoană în care părea că poți avea o încredere oarbă.

— De ce vă miră? Din când în când discutam cu ei. Eu îi ascult pe toți congolezii.

— Încetați să vorbiți ca un politician belgian, explodă maiorul. De ce v-ați pierde vremea cu această haită de asasini?

Kwanga își luă un aer trist, apoi continuă cu un ton mai puțin ipocrit.

— Voiam să știu ce manevre făcea firma Sokamine. Înțelegeți-mă, este țara mea cea pe care oamenii ăștia o devalizează, spuse el îndreptându-și postura cu mândrie.

— Ce cereți în schimbul hârtiilor? întrebă Jacques după un lung moment de tăcere. Propria libertate?

— Și cea a oamenilor-caiman, scuze a foștilor oameni-caiman, reluă Kwanga bătând un apropo, dar nu numai.

— Nu profitați de situație, interveni maiorul. Există o limită care nu trebuie trecută!

Kwanga îi ignoră intervenția și continuă:

— Vreau să-mi promiteți că veți aduce această rețea comunistă în incapacitatea de-a mai face rău.

— S-a întors lumea cu sus-n jos! strigă maiorul.

Ațintind o privire furioasă spre Gérard, liderul negru reluă:

— Nimic nu dăunează mai mult mișcării noastre decât intervenția sovieticilor. A pretinde că avem legături cu rușii este un excelent mod de a ne discredita.

— În mod sigur, politicienii belgieni nu mai au nimic să vă învețe. Sunteți pregătit să preluați puterea, murmură maiorul.

— Iată-l pe Regele din Congo! strigară în cor cei trei pitici, aplaudându-l cu putere pe Kwanga, în timp ce oamenii-caiman cântau în gura mare, folosindu-se de bostani pe post de tambur.

∵

Câteva zile mai târziu, la Matadi, când Jacques ne însoțea pe vapor, un agent i s-a alăturat, la capătul pasarelei.

— Vești importante?

Jacques schiță un zâmbet forțat.

— Vaporul Sokaminei a fost inspectat de către *Royal Navy.* Nimic de semnalat…

— Și Rassinfosse? Și Rita?

— Și-au luat zborul. Dacă e să ne luăm după marinari, nu au fost niciodată la bord.

— *Podverdeke!* Pesemne că rușii au trimis alt vas pentru a-i îmbarca în mijlocul lacului.

— Asta dacă nu cumva i-au aruncat în apă!

— Cel mai bun lucru pe care putem să-l dorim pentru ei, interveni Anne.

Cu privirea ascunsă în spatele unor enormi ochelari de soare, care îi dădeau aspectul unui star de cinema, am fost incapabil să ghicesc dacă fraza ei era ironică.

Mă gândeam la Jeannine, care a trăit luni de zile sub presiunea atât a soțului ei cât și a celor doi Pauwels. Oare cum rezistase?

— În orice caz, spuse Anne, moartea ei nu a fost o sinucidere, asta e sigur, dar numai Rassinfosse cunoaște asasinul.

— Și îl cunoaște foarte bine. Amintește-ți seara noastră cu Josse. Jeannine îl întărâtase la maximum înainte de a-l întrerupe brusc și de a insista să ne conducă la hotel.

— Am ajuns toți trei la bar. Nu înceta să vorbească despre Josse și mai ales despre fetele pe care le agăța sub nasul ei. „Sunt trofeul lui, obiectul lui pe care îl etalează sau pe care îl dă la schimb. Cu Rita Pauwels spre exemplu”. Amărăciunea care o rodea era pe punctul de a o distruge.

— Urmarea frazei ei a fost mai ambiguă. „Rita m-a învățat lucruri pe care nici nu mi le imaginasem înainte, arta de a prelua frâiele operațiunilor”.

— Pentru că ne săturaserăm s-o auzim plângându-se de decepțiile ei sentimentale, am adus-o la vilă.

— Iată! Ne înșelaserăm crezând că ea vorbea despre dragoste sau sex. Ceea ce Rita a învățat-o a fost importanța hârtiilor pe care ea le abandonase la Kwanga.

Despre asta începuse ea să ne vorbească atunci când am întrerupt-o. La întoarcere trebuie că i s-a lăudat lui Josse despre conversația avută cu noi. Nu înceta să-l provoace, crezându-se la adăpost atâta timp cât Kwanga îi păstra comoara. Dar el a ucis-o, de teamă că va ceda și ne va povesti întreaga afacere.

— Nu, Michel. Amintește-ți! Atunci când am adus-o pe Jeannine, Ma' Louise ne-a spus că Josse plecase de acasă.

— Poate că mințea?

— Nu. Josse nu ar fi împărtășit niciodată un astfel de secret cu o servitoare.

— Atunci Josse a plecat pentru a-și construi un alibi beton.

— Oare după scena pe care ea a făcut-o în prezența noastră, în timpul cinei, s-a decis el s-o elimine?

— Un complice de încredere trebuie că se afla prin împrejurimi. Mă întreb dacă îl cunoaștem. Josse era prins cu ușa, hărțuit de familia Pauwels și de asociații lor, care îi reproșau că le jefuiseră firma și care reclamau restituirea hârtiilor. A vrut să termine cu presiunea asta, eliminând veriga slabă.

— Cred că acum petrece niște zile foarte liniștite pe partea cealaltă a lacului Tanganyika…

— …Sau în Siberia!

— Deci, aceste faimoase hârtii? Și-au dezvăluit ele toate secretele? întrebă Anne.

Jacques ridică din umeri.

— Bruxelles a considerat afacerea asta mult prea importantă pentru a o încredința unor amărâți

de funcționari din colonie. A trebuit să le trimitem în metropolă fără a le consulta. Și au fost puse imediat la dispoziția serviciilor Washington-ului. În timpul în care ei le vor analiza, vor cântări implicațiile politice și vor trage concluziile, rușii vor avea tot timpul să-și reorganizeze rețelele și să găsească noi aliați. Iar în ceea ce-i privește pe Doutremont & Pauwels, pot să stea liniștiți. Nu le lipsesc clienții.

— Fără a fi anchetați?

— Șeful meu mi-a explicat pe un ton clar că acești oameni sunt în afara oricăror bănuieli. Niște persoane eminente au garantat pentru ei.

— Numeroșii prieteni vânători și chiar guvernatorul general…

— Dumnezeule! am spus eu lovind cu pumnul într-un morman de bagaje care aștepta să fie îmbarcat, hârțoagele alea nenorocite conțin toate dovezile implicării lor! Sunt sigur de asta!

Jacques schiță un zâmbet curios, privi în jurul lui pentru a se asigura că nicio ureche nu era prin preajmă și șopti:

— Pun pariu cu tine.

Am deschis ochii mari.

— Vrei să spargi birourile CIA? Atunci asigură-te că indigenii din zonă nu vor părăsi orașul în ziua respectivă! Altfel, vei fi primul care va fi bănuit!

Pim, Pam, Pum își făcură apariția la fel de brusc ca de obicei. Nu-i mai văzusem niciodată așa: costum din trei piese, pălării și cravate (inclusiv Marie-Dominique).

— Cărui fapt îi datorăm acest splendid echipaj? Ați fost, în sfârșit, recunoscuți drept *evoluații* am întrebat eu amintindu-mi vag explicațiile pe care mi le dăduseră pe tema asta, atunci când ne-am întâlnit pentru prima dată.

Piticii regi dădură din cap.

— Încă nu, dom Michel! spuse Oscar, râzând cu gura până la urechi.

— Dar asta nu o să mai întârzie mult după treaba pe care noi o să facem pe vapor, adăugă sosia prințului Baudouin.

Am căscat ochii. Marie-Dominique dădu din cap și mă luă de mână.

— Da, dom Michel. Noi o să vă însoțește, împreună cu doamna dumneavoastră, la Anvers! Ce călătorie frumoasă o să facă noi împreună!

Am închis ochii. Deci acest coșmar nu se va termina niciodată?

— Credeam că am închis acest subiect, i-am spus cu o voce disperată lui Jacques, trăgând-o pe Anne spre mine. Am fi avut nevoie de această lungă croazieră pentru a ne reapropia.

— Și a ne regăsi, precizează Anne.

Jacques se apropie de urechea mea.

— Vorbeai despre hârtiile alea. Erai gata să pariezi că ele conțin elemente ce ne-ar permite să-i prindem, în sfârșit, pe nemernicii ăia.

— Așa, și? Tocmai mi-ai explicat că sunt în mâinile…

Jacques își puse degetul la gură.

— Și ce-ai vrea să fac? Am jurat, nu-i așa? Deci, am ascultat ordinele! Le-am trimis la Bruxelles fără să le citesc. Dar nu am putut să-i opresc pe niște indigeni care bântuiau prin birouri (cine s-ar teme de trei pitici? În ochii colegilor mei ei sunt niște mobile, niște plante verzi) să facă niște copii, în timp ce eu stăteam cu spatele și îmi întocmeam raportul.

— Ce idee bună! exclamă Anne. Există, oare, un loc mai sigur decât o cabină de vapor în mijlocul Atlanticului?

— Simt că noi o să se distreze la maxim! urlă Oscar, aprobat zgomotos de către cei doi oribili confrați.

Mi-am pipăit haina de călătorie în căutarea flaconului de pilule pe care mi l-a încredințat Hubert în caz de rău de mare.

Atunci când vaporul părăsea lent cheiul am avut o strângere de inimă. Rătăcind prin inima provinciei Katanga visam să regăsesc Bruxelles-ul, mirosul orașului și al ploii. Dar, de-abia ce părăsisem portul, nostalgia Congo-ului mă cuprinse precum o febră puternică.

Mă gândeam la Jean-Marie, la Baptiste și la Pascal, la generozitatea lor, la curajul lor și la prietenia lor spontană, îmi aminteam de bunătatea unchiului Martin, de vechea lui rablă și de cascheta hotelului Metropole.

— Ei bine, Michel! Ce te-a apucat? murmură Anne lipită de mine, în timp de o briză lejeră îi flutură ușor părul blond.

Nu i-am răspuns. Priveam nava noastră, trasă de un remorcher din port, îndreptându-se spre larg, în mijlocul unor strigăte, conversații și cântece, în timp ce niște servitori defilau cu pahare și sticle.

— O cupă de șampanie, domnișoară?

Am luat două pahare de pe un platou care trecea prin dreptul meu.

— Pentru dragostea noastră?

Anne își ridică paharul.

— Și pentru libertate?

Am privit-o puțin perplex, înainte de a-mi lipi buzele de ale ei. Și totul a fost uitat.

virtual-project.eu

{1} Georges Prosper Remi (1907-1983) cunoscut sub pseudonimul Hergé a fost un foarte cunoscut creator de benzi desenate, devenit celebru cu seria *Aventurile lui Tintin,* considerate cele mai populare benzi desenate din Europa secolului al XX-lea. (n. trad.)

{2} Sir Henry Morton Stanley a fost un jurnalist și explorator galez, faimos pentru călătoriile sale în Africa Centrală și pentru expediția dedicată căutării misionarului și exploratorului David Livingstone. (n. trad.)

{3} Bere specific belgiană, cu sirop de rodie. (n. trad.)

{4} Paul-Henri Charles Spaak (25 ianuarie 1899 - 31 iulie 1972) a fost un important om politic și diplomat belgian, fiind unul dintre fondatorii asociației Benelux, dar și un lider în formarea instituțiilor care au dus la crearea Uniunii Europene. (n. trad.)

{5} Carmen Miranda (9 februarie 1909 – 5 august 1955) a fost o actriță, cântăreață și dansatoare braziliană de samba, de origine portugheză, celebră în perioada anilor 1930-1950. (n. trad.)

{6} Expresie în limba arabă care înseamnă „cum vrea Dumnezeu”. (n. trad.)

{7} Carte semnată de Blaise Cendrars, despre călătoria prin Rusia a trenului expres Trans Siberian în 1905, în timpul Revoluției Rusești. (n. trad.)

{8} Godefroi de Bouillon (1060-1100), duce de Lorraine și conducător al Primei Cruciade. A devenit primul conducător latin al Palestinei, după capturarea Ierusalimului din mâinile musulmanilor în iulie 1099. (n. trad.)

{9} Amuletă specifică în Africa Neagră, creată de un vraci, pentru a aduce fericire și a proteja de nenorociri. (n. trad.)

{10} Benzi desenate (en.). (n. trad.)

{11} În original *La Chèvre de Monsieur Seguin,* fabulă scrisă de Alphonse Daudet, parte din foarte cunoscuta serie *Lettres de mon moulin.* (n. trad.)

{12} Minerva – mașină de lux belgiană, fabricată între anii 1902 și 1938. (n. trad.)

{13} Tunică lungă purtată în Africa. (n. trad.)

{14} Dumnezeu te vede așa cum ești. (en.) (n. trad.)

{15} Noi suntem stăpânii, înțelegeți? (en.) (n. trad.)

{16} Godfried Maria Jules Danneels (4 iunie 1933 – 14 martie 2019) a fost un cardinal belgian al Bisericii Romano-Catolice. (n. trad.)

{17} Personaj legendar, menționat și în Biblie, fondatorul orașului Babel și primul rege de pe Pământ, cel mai puternic dintre oameni. Legenda spune că era și un foarte bun vânător. (n. trad.)

{18} Între anii 1895 și 1908, în perioada domniei lui Léopold al II-lea, au avut loc mai multe revolte ale indigenilor care făceau parte din Forța Publică, un fel de poliție locală formată în mare parte din negri, având rolul de-a asigura ordinea și liniștea publică în colonie. (n. trad.)

{19} Dar de la Dumnezeu. (fr.) (n. trad.)

{20} Pentru Dumnezeu! (nl.) – expresie tipic belgiană. (n. trad.)

{21} Strigăt specific al vânătorilor, în momentul în care este doborât un animal. (n. trad.)

{22} Imnul național al Belgiei. (n. trad.)

{23} Oranjismul este un curent politic din Belgia secolului al XIX-lea, format din elitele francofone din Flandra, Valonia și Bruxelles, care susținea dinastia de Orange-Nassau, în mod special pe Wilhelm I și pe prințul de Orange. Această mișcare s-a opus revoluției de la 1830 pe o perioadă de mai mulți ani. (n. trad.)

{24} Brioșe cu stafide, tradiționale în regiunea Bruxelles. (n. trad.)

{25} Rămâne întrebarea. (n. trad.)

{26} Veche marcă de băutură alcoolică de renume, originară din Amsterdam, pe bază de ienupăr. (n. trad.)

{27} Fel de mâncare tradițional flamand, care conține un număr mare de ingrediente, legume și carne sau pește, fierte împreună. (n. trad.)

{28} Localitate din Belgia, renumită pentru apele minerale, devenită de-a lungul anilor una dintre cele mai apreciate stațiuni balneo-climaterice din Europa. (n. trad.)

{29} Béla Ferenc Dezső Blaskó, cunoscut ca Bela Lugosi, a fost un actor american de origine maghiară, cunoscut pentru rolul său în filmul Contele Dracula din 1931 dar și pentru alte roluri în filme de groază. (n. trad.)

{30} Trimișii lui Dumnezeu. (n. trad.)

{31} Epitet american acordat în principal cântăreților de jazz. Inițial a fost folosit pentru a ironiza stilul sentimental de interpretare al unor cântăreți americani. (n. trad.)

{32} „Traficanți”, în jargon bruxellez, provenit din neerlandeză. (n. trad.)

{33} Facă-se voia ta! (lat.) (n. trad.)

{34} În vecii vecilor. (lat.) (n. trad.)

{35} Timpul fuge fără să se mai întoarcă. (lat.) (n. trad.)

{36} Ultimul argument al regilor. (lat.) (n. trad.)

{37} Monsieur Brun – personaj al piesei de teatru „Marius", prima din trilogia marseieză, scrisă de dramaturgul Marcel Pagnol în 1929. (n. trad.)

{38} Actori francezi de comedie, foarte populari în perioada de după cel de-Al Doilea Război Mondial. (n. trad.)

{39} Localitate valonă din zona Ardennes în Belgia, unde a avut loc o ofensivă germană în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, în decembrie 1944, a cărei miză a fost cucerirea portului Antwerp. (n. trad.)

{40} Jawaharlal Nehru (14.11.1889-27.05.1964) a fost liderul activiștilor indieni pro independență, devenit ulterior cel dintâi prim-ministru al Indiei. (n. trad.)

{41} Fondat în 1871 de către Phineas Taylor Barnum, a fost unul dintre cele mai populare companii de circ din America. (n. trad.)

{42} Delicatesă olandeză pe bază de hering tânăr, conservat la sare, care datează din secolul al XIV-lea. (n. trad.)

Table of Contents

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.

Table of Contents

1. 2
2. 14
3. 26
4. 39
5. 52
6. 68
7. 81
8. 97
9. 103
10. 115
11. 125
12. 138
13 153
14. 166
15. 173
16. 179
17. 195
18. 206
19. 217
20. 230
21. 242
22. 261
23. 273
24. 284
25. 297
26. 310
27. 324